

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCV., št. 10
oktober – vinotok

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Schwarz Print, d. o. o.,
v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

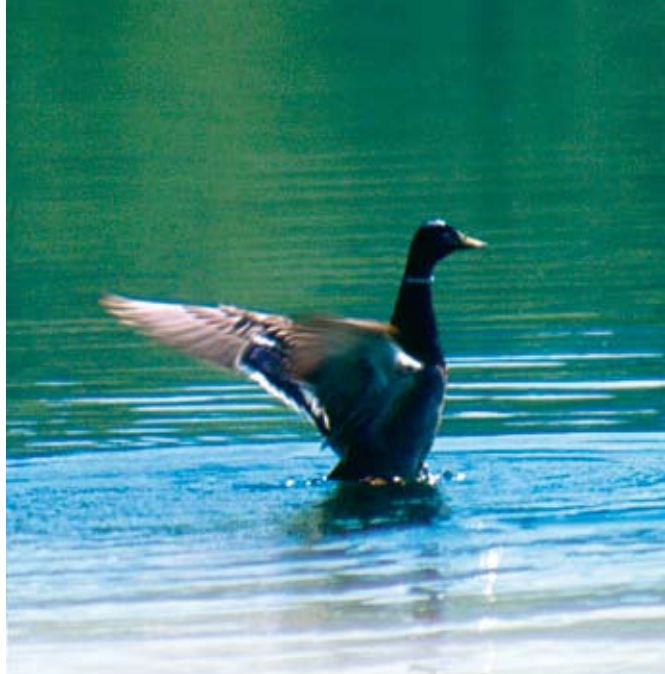

Foto: M. Samar

IZ VSEBINE:

B. Pokorny: Upravljanje z divjadjo in lov(stvo) v zdajšnjem času 500

IZ DNEVNEGA TISKA 502

B. Pokorny: Program in aktivnosti Komisije za upravljanje z divjadjo v obdobju 2012–2016 504

M. Tratnik: Streljanje na daleč 510

B. Avbar: Nekaj misli o poslovanju lovskih družin 516

R. E. Širnik: Sloka: od množičnega lova do zavarovane vrste 519

PO LOVSKEM SVETU 521

J. Mehle: Na kratko iz tujega tiska 521

S. Žerjav: Generalna skupščina FACE in proslava ob njeni 35-letnici 522

M. Toš: Izvrstna lovišča, a skromni lovski domovi 523

LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO 524

N. Šuštarčič: Na gamsa 524

LOVSKA ORGANIZACIJA 526

S. F. Kropce: O neplačanem delu, za katerega moramo plačevati 526

B. Kurnik: 18. Državno prvenstvo LZS v lovskem streljanju za veterane in superveterane 527

M. Petretič: 5. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja 528

LZS: Pogodbe za popuste 529

J. Tarfila: Tradicionalni Lovski večer LD Železniki 531

Š. Vesel: Novosti pri izdaji lovskih izkaznic 532

J. Us: Zakaj preprosto, če gre zapleteno? 532

J. Plaznik: Štirideset let od naselitve muflonov na Boču 533

E. Krašna: Problematika etično spornega odstrela divjega prašiča 533

F. Rotar: Upravljanje z mufloni na Koroškem 534

E. Lenarčič: Deseti Brzkov memorial 535

F. Ekar: Dan odprtih vrat na Jezerskem 536

M. Gselman: Družili so se lovci LD Pobrežje - Miklavž 537

LOVSKI OPRTNIK 538

P. Nared: Lovsko obarvan dopust 538

F. Ekar: Ne le posledica škode od divjadi, tudi naraven okras gorske narave! 539

F. Rotar: Prva lovska maša tudi v Kotljah 539

J. Šumak: Za pokal hmelske kobule 540

B. Galjot: O polharjih in zdravilnosti polhove masti 540

I. Trček: Boštjan Maček – uspešne olimpijce! 541

O. Bakal: Ribiči so bili boljši, zmagali pa so vsi ... 542

J. Marhl: Le ena roža in en rog ... 543

Š. Nemec: Metka in njene dogodivščine pri družini Rac 543

Š. Nemec: Zanimiva trofeja iz lovišča LD Rogašovci 543

F. Černigoj: Tisto silno, skrivnostno, mogočno 544

B. Leskovic: Izbrane so fotografije za veliki stenski koledar LZS – 2013 545

Skupina SloWolf: Popis volkov z izzivanjem oglašanja 2012 546

A. Podbevšek: Skrivnostni beli medved v Britanski Kolumbiji 546

M. Cerar: Prijateljeva srečanja s planinskim zajcem 547

F. Černigoj: Nova knjiga – A. Rijavec: Medvedja kraljica 548

JUBILANTI 549

M. Roter: Razmišljanje o slovenski lovski kinologiji 553

J. Šumak: Tečaj vodljivosti psov lovskih pasem LKD Celje 554

D. Poljanšek: UP po krvni sledi v LKD Ljubljana 554

M. Gselman: Končno smo dočakali enaindvajset novih inštruktorjev 555

J. Šumak: Tečaj za vodnike krosledcev letos v Butarah 556

J. Šumak: Spet po krvni sledi na Svetini 557

A. Reberc: Cena lovskega psa 558

KZS: Predvidena legla lovskih psov 558

SLIKA NA NASLOVNICI: Poljski zajec – (*Lepus europaeus*)

Foto: M. Krapež – Diana, Grča

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Upravljanje z divjadjo in lov(stvo) v zdajšnjem času

Lov je ena najstarejših dejavnosti ljudi, katere pomen in dojemanje sta se z razvojem civilizacije spreminjala v odvisnosti od trenutnih družbenih potreb oz. zahtev. V zgodnjih začetkih je imel lov povsem prvinski in ohranitveni namen, t. j. pridobivanje hrane in surovin za oblačila. Z razvojem strelnega orožja se je lov zelo intenziviral, dejavnost lovcev pa je bila vse do začetka 20. stoletja osredotočena predvsem k streljanju živali za dosego osebnih materialnih koristi (npr. zbiranje kož za prodajo) ali »višjih« družbenih ciljev (npr. »čiščenje prostora« za poljedelstvo, infrastrukturo ter zagotavljanje varnosti prebivalcev). Nekoliko pozneje se je v nemško govorečih deželah (in tudi pri nas) začel razvijati t. i. »kult trofeje«, ki posameznih živalskih vrst sicer ni neposredno ogrožal, vendar je zaradi neprimerne sestave odstrela bistveno vplival na spolno in starostno sestavo populacij, posledično pa tudi na njihov razmnoževalni potencial. Po drugi svetovni vojni je bil najpomembnejši cilj lovstva t. i. »gojitev divjadi«, t. j. skrb za divjad s prvenstvenim ciljem povečevanja številčnosti in prostorske razširjenosti za lovstvo najzanimivejših vrst, kot so prostoživeči parkljarji. Gojitev divjadi je vsebinsko in terminološko izhajala iz dejstva, da so bile takrat populacije divjadi večine vrst maloštevilčne, zato je bilo treba zanje ustrezno skrbeti in pospeševati njihov razvoj (npr. s strogim varstvom rodnih samic in intenzivnim krmljenjem). Takrat, t. j. le dve desetletji nazaj, smo lovci – kot da bi se bali stigmatizacije in se sramovali dejanskega pomena lova, ki ga morda tudi sami nismo dovolj dobro razumeli – svojo dejavnost in poslanstvo vse prepogosto pojasnjevali in skorajda opravičevali s posameznimi, javnosti všečnimi aktivnostmi. Tako so številne generacije otrok v vrtcih in šolah od povabljenih lovcev najpogostejše slišale, da »lovci streljamo samo bolne živali, sicer pa glavnino svojega časa namenimo skrbi zanje, še zlasti pozimi, ko jih vsak dan krmi-mo«. Seveda so takšna opravičevanja dandanes nesmiselna, saj ne razodevajo resnične vloge in pomena upravljanja s populacijami, lova ter lovstva.

Nova spoznanja o biologiji prostoživečih živali, večja ekološka ozaveščenost lovcev, spremenjeno dojemanje naravnih in družbenih vrednot so v zadnjem času povzročile korenite spremembe v pojmovanju smiselnosti, dopustnosti in nujnosti lova. Dandanes je vsaj v našem okolju lov dejavnost razumne in trajnostne rabe divjadi kot obnovljivega naravnega vira (v času, ko je vedno bolj poudarjena nujnost samooskrbe s hrano, je skoraj 1.000 ton »ekološko pridelane«, zdrave in kakovostne divjačine, ki jo letno pridobimo v Sloveniji z lovom, izjemno pomemben prispevek k doseganju tega cilja) in vzdrževanja čim bolj naravnemu podobnega ravnovesja. Če določene divjadi ne bi lovili dolgoročno, njena številčnost sicer ne bi bila bistveno večja od zdajšnje. Nekontrolirano povečevanje številčnosti bi namreč onemogočili t. i. dejavniki upora okolja, ki bi bistveno povečali smrtnost zaradi drugih vzrokov (npr. povoz, bolezni, različni nepredvidljivi dogodki). Z lovom torej predvsem zmanjšujemo siceršnja velika niha-nja v številčnosti posameznih vrst, zaradi česar so populacije stabilnejše. Hkrati skrbimo, da se ne večja število konfliktnih dogodkov z ljudmi (npr. škoda, trki z vozili), in razumno rabi-

mo obnovljiv naravni vir, ki bi sicer – t. j. ob dopuščanju večjega delovanja drugih dejavnikov upora okolja – s človeške perspektive ostal neizkoriščen.

V zdajšnjem času lov in lovstvo kot dejavnost ne ogrožata populacij prostoživečih živali in ne pomenita dejavnika tveganja za izumrtje katere koli vrste. Nasprotno – prispevata k ohranitvi redkih in ogroženih vrst, ugodnega stanja populacij in primerne, kakovostne življenjskega okolja za različne vrste prostoživečih živali. Med prvenstvenimi cilji slovenske lovske organizacije je poudarjeno aktivno varstvo naravnih vrednot, ki med drugim zajema skrb za ohranitev habitatov, izboljšanje bivalnih razmer v okolju in tudi primerno ozaveščanje javnosti. Lovci ga uresničujemo predvsem s številnimi aktivnostmi za ohranitev in izboljšanje življenjskega okolja divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst. Tako je bilo, npr., v letu 2011 v Sloveniji samo v loviščih, s katerimi upravljajo lovske družine, po dostopnih podatkih brezplačno opravljenih 96.270 delovnih ur za izvedbo t. i. biomeliorativnih ukrepov (košnja, priprava pasišč in travnikov, vzdrževanje grmišč, remiz in gozdnega roba, sajenje plodonosnega drevja, izdelava in vzdrževanje kaluž in vodnih virov, postavitev gnezdilnic). Za prispevek lovstva k ohranitvi biotske pestrosti in k večji splošni družbeni blaginji so izjemno pomembne tudi aktivnosti, namenjene varstvu in sprotne-mu spremljanju stanja (monitoringu) divjadi; teh je bilo v letu 2011 v Sloveniji opravljenih 94.800 ur.

Poleg upravljanja s populacijami divjadi in njenim življenjskim okoljem je dandanes vloga lovstva vedno pomembnejša tudi s splošnega družbenega vidika, zlasti izobraževanja in ozaveščanja širše javnosti ter sodelovanja v različnih raziskovalnih projektih s področja naravovarstva in spoznavanja ekologije prostoživečih živali. Vsaj tako pomemben kot vedno sodobnejše in bolj celovito izobraževanje znotraj lovske organizacije je tudi prenos našega znanja k širši javnosti. Poleg organizacije namenskih dogodkov (npr. Lovski dnevi, posvetovanj o upravljanju z divjadjo) je še zlasti pomembno naše vključevanje v vse stopnje vzgoje in izobraževanja: vse od vrtcev do dodiplomskih in celo podiplomskih študijev; lahko smo veseli, da je v izobraževalne procese vključeno vedno več strokovnjakov, članov slovenske lovske organizacije. Z vidika pridobivanja podatkov o stanju populacij in življenjskega okolja pa je izjemno pomembno dejstvo, da smo lovci s svojo množičnostjo in stalno prisotnostjo v loviščih tisti, ki najbolj poznamo razmere v okolju in živalskih populacijah. Zato smo nepogrešljivi in cenjeni sodelavci v vedno številnejših raziskovalnih projektih, ki so tako ali drugače povezani z divjadjo in lovstvom ter so pomembni bodisi z upravljaljskega, naravovarstvenega ali širšega družbenega vidika. V povezavi z raziskovalnim delom so izjemnega pomena tudi aktivnosti, povezane z rednimi nalogami upravljalcev lovišč, ki omogočajo hiter in celovit vpogled v stanje ter trende divjadi pri nas. Pri tem mislim predvsem na ustvarjanje kakovostnih baz podatkov o odvzeti divjadi; pri tem se lahko slovensko lovstvo ponaša kot morda najbolj napredno v svetovnem prostoru. Naštete aktivnosti, ki jih pri vrednotenju vloge naše dejavnosti praviloma pozabljamo, kažejo na zelo širok pomen lova in lovstva v sodobni družbi.

Verjetno se bo kdo, cenjeni bralci, vprašal, kaj me je kot predsednika Komisije za upravljanje z divjadjo LZS spodbudilo, da glavniko uvodnika namenim splošnemu razmišljanju o vlogi in pomenu upravljanja z divjadjo, lova ter lovstva in ne konkretnim upravljavskim izzivom? Več vzrokov je za takšno odločitev, a najpomembnejše je zagotovo spoznanje, da imamo lovci pri pojasnjevanju svojega poslanstva širši javnosti mnogokrat (pre)velike težave. Tako bi bili radi (marsikdaj tudi vse preveč) naravovarstveniki, kar pa vsaj na videz in brez ustreznega pojasnila ne gre skupaj z dejstvom, da naj bi bilo naše najpomembnejše in najpogostejše uporabljeno orodje vendarle – puška. Podobno kot je bilo nekoč gozdarjevo najpomembnejše orodje sekira in je zdaj motorna žaga; pa se ni tega nikoli sramoval! Nasprotno se lovci puške kot našega orodja v simboličnem pomenu sramujemo, saj nas večina le stežka zna ustrezno predstaviti najpomembnejše lovskoupravljalvske cilje, ki jih z našo aktivnostjo, vključno z opravljanjem zahtevanega odstrela divjadi, skušamo doseči. Z vidika javnosti je sicer zagotovo všečno, za izboljšanje življenjskega okolja prostoživečih živali pa tudi pomembno, da puška ni vedno na prvem mestu po pogostosti uporabe našega orodja. A nastane težava, ko puško prehitita lopata in rovnica, t. j. ko glavniko naših aktivnosti namenjamo evidentiranju povojenih ali poginulih osebkov (še posebno ženskega spola) oziroma poravnavanju škode od divjadi. Takrat se moramo vprašati, ali je naše upravljanje s populacijami resnično najustreznejše oziroma iskati ter skušati uveljaviti drugačne, še boljše rešitve. Samo mimogrede – veliko med vami je tudi sadjarjev in vinogradnikov. Ali imate morda pomisleke, ko je treba za povečanje pridelka (prirastka), izboljšanje njegove kakovosti (vitalnosti) in zmanjšanje odpadanja plodov (izgub) vsako leto z rezjo poseči v posamezno deblo ali trs? Verjetno ne, a vendar za zmanjšanje obremenitve sadik in posledično povečanje njihove dolgoživosti ter kakovosti pridelka zavestno posegate tudi med rodne poganjke!

Številni med nami še vedno niso pripravljeni sprejeti novih strokovnoznanstvenih spoznanj, pa tudi ne novih družbenopolitičnih dejstev in novih konceptov upravljanja z divjadjo.

V številnih loviščih se zaradi glasne manjšine (vsaj upam, da gre za manjšino!), ki bolj kot moč argumentov izrablja argument moči, še vedno ne morejo dovolj uveljaviti nova spoznanja in novi upravljavski koncepti. Tudi zato se v javnosti pogosto pojavlja dvom o naši strokovnosti, kot je npr. naslednji zapis: »Morda bi resnični strokovnjaki, nelovci (!) in raziskovalci življenjskih navad rjavega medveda znali odgovoriti ...« (Delo, Sobotna priloga, 25. 8. 2012, str. 31). O, sveta preproščina! Torej vsi, ki smo po naključju tudi lovci, nikakor nismo strokovnjaki, v konkretnem primeru resda »samo« za medveda, po analogiji pa verjetno tudi ne za vse vrste, ki so divjad? Vendar avtorica obskurnega zapisa ni sama kriva za takšno razmišljanje; krivi smo vsi mi, člani lovske organizacije, ki ne dopuščamo, da bi naša strokovnost prišla bolj do izraza. Pa čeprav je neizpodbitno dejstvo, da imamo vsi skupaj neprecenljivo zakladnico podatkov, informacij in spoznanj, ki smo jih pridobili s stalno prisotnostjo na terenu, številni med nami pa znajo podatke povezati v novo, strokovno podprto znanje in nove resnice. In zopet sem, tako kot cenjena uvodničarka v dveh predhodnih številkah Lovca (št. 7–8 in 9/2012), nehote zajadral k pomenu domačih, slovenskih raziskav v lovstvu. Resnično, spoštovani člani, brez domačih raziskav divjadi se slabo piše strokovnosti slovenskega lovstva, s tem pa tudi ustreznemu upravljanju populacij divjadi v prihodnosti! Zato jim bo Komisija za upravljanje z divjadjo, kljub občasnim pomislekom nekaterih nazadnjaško usmerjenih lovcev, tudi v prihodnje namenjala ustrezno pozornost, kar boste lahko razbrali iz spremljajoče predstavitev usmeritev in aktivnosti komisije v tem mandatu (str. 504). Namenjala pa jo bo tudi številnim izzivom na področju upravljanja z divjadjo, pripravi izhodišč za večje uveljavljanje interesov slovenskega lovstva in ustvarjanju pogojev za argumentirano, konstruktivno in strokovno podprto komunikacijo ter usklajevanje mnenj z drugimi interesnimi skupinami, še zlasti z našimi najpomembnejšimi partnerji, t. j. načrtovalci na področju divjadi in lovstva.

Doc. dr. Boštjan Pokorny,
predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo LZS

Foto: M. Samar

EKOLOŠKI OTOK OBDAN S CVETJEM

Dolenjski list, 1. 8. (M. M.) – »Pri odvažanju odpadkov z ekoloških otokov žal prepogosto naletimo na žalostno podobo neurejene, zanemarjene okolice ekološkega otoka. Poleg napol praznih posod ležijo kartonaste škatle, plastični zabojniki, odpadki v vrečkah in ostala nesnaga. A vendar ni povsod tako,« so sporočili iz brežiške komunale. Kot so zapisali na svojih spletnih straneh, so ekološki otoki del kraja, v katerem so, in (nekaterim) krajanom ni vseeno, kakšna je podoba njihovega okolja. Delavci Komunale Brežice so bili tako prijetno presenečeni nad lično urejeno okolico ekološkega otoka s cvetličnimi koriti, ki pozdravljajo mimoidoče v Brezju pri Veliki Dolini.

»Vsem, ki so poskrbeli za ureditev okolice na ekološkem otoku v Brezju pri Veliki Dolini, izrekamo posebno pohvalo za ves trud in si želimo, da bi njihovega zgledu sledilo čim več krajev v naši občini,« so še zapisali.

ŽIVALSKI VRTOVI ZARADI LJUDI, NE ZARADI ŽIVALI

Dnevnik, 1. 8. (Vanja Brkič) – Zavedati se moramo, da je živalski vrt zaradi ljudi in ne zaradi živali. Če namreč ne bi bilo obiskovalcev, ki si želijo ogledati živali, potem ne bi bilo nobenega razloga za bivanje živali v živalskih vrtovih. Na vprašanje, ali je pomanjkanje denarja največja težava živalskega vrta, avtorica sestavka opozarja, da ga pestijo še druge težave. Na primer to, da do vrta vse leto ne vozi redna avtobusna linija in da so tudi parkirišča za vozila absolutno premajhna. In še marsikaj ...

PRIKLICALI TUDI VOLKULJO TONKO

Primorske novice, 2. 8. (Marko Ilič) – Prostore košanske osnovne šole je minuli teden preplavil vrvež približno sedemdesetih študentov biologije in gozdarstva, ki so se udeležili desetdnevnega raziskovalnega tabora, na katerem so v okviru trinajstih skupin spoznavali različne vrste živali in rastlin. In imeli so kaj videti, slišati in doživeti. Tako so, na primer, ugotavljali prisotnost medvedov, priklicali pa so tudi volkuljo Tonko. Po bese-

Foto: M. Artnak - Grča

dah vodje tabora Marka Iliča se je društvo študentov biologije odločilo, da bo tovrstne počitnice pripravljalo z namenom, da mlade glave iz fakultetnih učilnic prenesejo v naravo.

VELIKA POŽARNA OGROŽENOST NA PRIMORSKEM

Primorske novice, 3. 8. (STA) – Uprava za zaščito in reševanje je razglasila veliko požarno ogroženost naravnega okolja na širšem območju Primorske. V naravnem okolju je prepovedano kuriti, uporabljati odprti ogenj, puščati in odmetavati goreče ali druge predmete ali snovi, ki lahko povzročijo požar. Dolgotrajno suho vreme požarno ogroženost povečuje tudi drugod po državi. Ponekod na Vipavskem niti namakanje ne pomaga.

Velika požarna ogroženost, ki je od 3. avgusta veljala v občinah Koper, Izola, Piran, Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Sežana, Divača, Hrpelje - Kozina, Komen, Vipava, Ajdovščina, Nova Gorica, Kanal, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče Vogrsko in Šempeter - Vrtojba. Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje ter policija so v času razglašene požarne ogroženosti naravnega okolja opravljali poudarjen nadzor.

POŽAR NA SVETI GORI

Primorske novice, Dnevnik, 3. in 8. 8. (STA) – Požar, ki je v tistih dneh izbruhnil na Sveti

gori v Občini Nova Gorica, je gasilec s pomočjo italijanskega helikopterja, letala canadier in dveh helikopterjev Slovenske vojske uspelo pogasiti skoraj v celoti. Kot je za STA pojasnil poveljnik Civilne zaščite RS Srečko Šestan, je ponekod v tleh še zmeraj tlelo, zaradi česar so ponoči gasilci še vedno stražili.

Pojavile so se tudi govorice, da je bil požar podtaknjen, kar pa je bila le domneva, zato je morala svoje storiti tudi Policija.

8. 8. je pod Sveto goro spet zagorelo. Ob ugodnih vremenskih razmerah naj bi pirotehniki pregledali pogorišče in odstranili morebitne granate, mine in druge neeksplozivne ostanke iz prve svetovne vojne.

VSI SMO MALO MEDVEDJE, ČUTEČA BITJA

Delo, Sobotna priloga, 4. 8. (Dr. Zalka Drglin, Ljubljana) – Komaj dobro preberemo prispevek Simone Fajfar *Z medvedi ni nikoli dolgčas* v Sobotni prilogi 21. 7. 2012 o menda 440 do 500 medvedih in možnostih za naše skupno življenje na Slovenskem in strižemo z ušesi, loveč različne poglede na problematiko »gospodarjenja« z njimi, se že pojavijo novice, kako so v Kočevju ustrelili medvedka, da bi prepodili njegovo mamo. A ta se je vrnila in iskala mladiča. S preživelim sta se našla, a dan ali dva pozneje so ustrelili tudi njiju. »Kot ljudje so tudi medved čuteča bitja, celo učeča in prilagodljiva spreminjajočim se življenjskim okoliščinam,« je poučila omenjena prizadeta avtorica.

V nekaterih kulturah so medvedke simbol materinstva: čuteče, predane in zaščitniške kotijo, negujejo, dojijo in pozneje hranijo, učijo in na raznovrstne načine vzgajajo svoje mladiče. Matere jim predajajo svoje življenjske spretnosti, vključno s sporočili, kje dobijo hrano in koga se je treba bati ...

VAROVATI POPULACIJO, NE POSAMEZNEGA MEDVEDA

Delo, 7. 8. (Marjana Hanc) – Da je v določenih primerih lahko usmrtilitev primernejši ukrep kot kar koli drugega, kar imamo na voljo, opozarja prof. dr. Ivan Kos, predstojnik Katedre za ekologijo in varstvo okolja na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Po njegovem prepričanju se živali zaradi lova bolj razmnožujejo, kot bi se sicer, saj se tako bojujejo za ohranitev vrste. Stanko Valpatič iz Društva za osvoboditev živali in njihove pravice pa meni: »Nasprotujemo živalskim vrtovom, ki imajo od razkazovanja živali koristi, ne pa, če je njihov namen reševanje živali, da se jih ne ubije.«

VOLK SE JE S POKLUKE PRESELIL V KARAVANKE

Delo, 8. 8. (Blaž Račič) – Gozdarji so opazili, da se je volk s Pokljuke, kjer je preživel zadnja štiri leta, preselil na pobočja Karavank nad Zgornjesavsko dolino. Lastniki domačih živali

in lovci so namreč odkrili precej poklanih domačih in divjih živali, je povedal vodja blejske enote zavoda za gozdove Andrej Avsenek. Težave lahko nastajajo na planinah, kjer paša ni urejena kot nekoč, volk pa je, po njegovih besedah, to izkoristil.

SUŠA POKAZALA ZOBE, KMETJE VSE BOLJ OBUPANI

Dnevnik, 9. 8. (Jani Alič) – Primorska zemlja je bila pregreta in presušena, obilnejših padavin v Vipavski dolini, v Brdih, na Obali in na Krasu pa ni bilo že devet tednov. Nekatere vrste zelenjave so popolnoma uničene, sušila se je vinska trta, propadala je koruza. Zaradi hude vročine ni pomagalo niti zalivanje.

Nič bolje ni bilo na Obali. Pridelovalci sadja in zelenjave so bili obupani. Tako dolgega sušnega obdobja ne pomnijo.

AVSENIKOV DEJAN BI ŠEL MED JAGRE

Slovenske novice, 16. 8. (S. P. A.) – Ansambel Saša Avsenika je posnel svoj prvi videospot v prelepi okolici znanega posestva na Dolenjskem. Na novo so posneli staro Avsenikovo skladbo *Dolge so noči*, ki ima, kot pravijo mladi Avseniki, tako pozitivno vsebino, da bi bilo škoda, če bi šla v pozabo. Dejan Zupan se je na snemanju videospota tako uživel v vlogo lovca, da resno razmišlja o včlanitvi v zeleno bratovščino ...

SVIZEC JE EDEN NAJVEČJH GLODAVCEV

Delo, 16. 8. (dr. Petra Draškovič) – Svizec, ki je prebivalec alpskega visokogorja, rastlinojedec, lahko marsikje opazimo tudi pri nas: v dolini Triglavskih jezer, pod Mangartom, na Kriških podih in še kje. Čeprav je bil pred zadnjo poledenitvijo kar zelo razširjen, o čemer pričajo številne najdbe kosti tudi iz naših krajev, je pozneje izumrl. K nam so ga ponovno naselili iz Italije, Avstrije, in Švice. Dandanes najdemo te podnevi aktivne podzemne veeverice predvsem v gorah v višinah od 1.200 do 2.800 metrov. Všeč so jim planinski travniki, ki imajo

dovolj globoka tla, da si vanje lahko izkopljeje rove, hkrati pa so bogati z zelišči in drugo rastlinsko hrano.

TRPLJENJE ŽIVALI

Nedeljski, 12. 8. (Janez Mravlje) – Na primeru srnjadi pojasnjuje pripombo, da nekdo sili lovce v večji odstrel, kot bi si ga sami postavili. Vsiljeni načrti odstrela za več let vnaprej so neživljenjski. Tudi posamezni lovci pretiravajo pri oceni številnosti, zato so načrti odstrela – po mnenju mnogih – previsoki. Pri nekaterih lovcih so apetiti po trofejah še veliki in ker je lov na srnjaka v začetku lovne sezone, jih hitro odstrelijo.

PLANINSKIH POTI JE POL VEČ KOT KILOMETROV CEST

Primorske novice, 22. 8. – Lepe vremenske napovedi so to poletje v gore privabljale veliko obiskovalcev. Ne samo obmorski turistični kraji, temveč tudi gorski vrhovi, planinske poti in kočje so bili polno obiskani. V gore so se odpravili številni planinci, prevladovali pa so predvsem domači, slovenski obiskovalci poti.

TRINAJST MEDVEDOV STRAŠI PO NOvem IN STAREM KOTU

Slovenske novice, 17. 8. (Mišlan Glavonjič) – V Novem Kotu, obmejni vasi nad Loškim

Potokom, ob vijugasti cesti, razpotegnjeni med Žagarjevo in Koroščevo hišo, na razdalji petih kilometrov stalno živi trideset ljudi. V zadnjih dveh mesecih se je njihovo potrpljenje zlilo čez rob. Ujeti v strah, ki ga tam širijo medvedje družine, so se zaprli v osamo, med stene domov, ker jih je strah medvedov. Sestradani kosmatinci, ki zbegano tavajo čez drn in strn, se kar sami nastavljajo, da si jih lahko nagleda vsakdo v vasi.

LETOS OCENJEVALI TUDI NAJLEPŠE KOZOLCE

Dolenjski list, 21. 8. – Občina Šentjernej je skupaj s Turističnim društvom Šentjernej, TD Vrhpolje in TD Zvon Gradšče tudi letos organizirala ocenjevanje zunanje urejenosti hiš z okolico, najlepših kozolcev ter najlepše vasi v občini. Dan prej je v Kulturnem centru Primoža Trubarja potekala razglasitev najlepših kozolcev.

MEDVED SE JE NA GORENJSKEM NASELIL ZA STALNO

Dnevnik, 28. 8. (Primož Knez) – Do nedavnega je za medveda veljalo, da je bil na Gorenjskem bolj turist, saj celo v nacionalni strategiji za ravnanje z rjavim medvedom piše, da je Gorenjska le koridor za prehod medvedov s Kočevskega v Alpe. Lovci in gozdarji pa zdaj ugotavljajo, da se je kar nekaj

medvedov na Gorenjskem naselilo za stalno. Tri redno opažajo na Jelovici, vsaj dva, če ne celo tri, pa v bohinjškem kotu.

Varujmo naravo je bil naslov članka izpod peresa dr. Stanka Bevka, ki je bil objavljen v Novicah pred skoraj dvajsetimi leti. Bil je eden redkih, ki je že pred desetletji zapisal, da delitev divjadi na koristno in škodljivo nima znanstvene podlage. Potem je pozival: »Kjerkoli gre, pustimo naravo takšno, kakršna je, ker je človek lahko samo poslabša. Vseh njenih skrivnosti še ne poznamo, kajti narava ima nešteto obrazov, zato ne ravnajmo samovoljno, da se nam ne bo maščevala. Pomislimo, kakšna bi bila narava, če bi zavladali nad njo hladnokrvni računarji!«

Omenimo še nesrečen dogodek, ko je krogla iz lovske puške okoli enajstih dopoldne priletela skozi strešno okno davčnega urada v Hrastniku in oplazila davčno inšpektorico, ki je dobesedno za las ušla hudim poškodbam, če ne celo smrti. Puško naj bi v nesrečnem trenutku pri čiščenju vihtel 85-letni domačin Blaž O., ki ima kot lovec zanj tudi dovoljenje.

Prebivalci Pivke so navdušeni, da se k njim znova vračajo štoklje, kajti zadnja tri leta jih ni bilo na spregled.

Zanimiv je prispevek Maje Prijatelj (Delo, 30. avgusta), da so živali evolucijsko bolj prilagojene na skrajno vreme, na primer sušo, kot človek. Poletno mirovanje jim prav tako služi kot način preživetja.

Alpski svizec – *Marmota marmota*

Program in aktivnosti Komisije za upravljanje z divjadjo v obdobju 2012-2016

Ena izmed temeljnih komisij LZS je Komisija za upravljanje z divjadjo (v nadaljevanju: KUD, Komisija). Njeno delovanje in usmeritve so pomembne za slehernega slovenskega lovca in celotno lovsko organizacijo, saj sega na najpomembnejše področje naše aktivnosti, t. j. na področje upravljanja s populacijami divjadi in nekaterih drugih, za lovstvo zanimivih vrst prostoživečih živali. Za ustrezno informiranje širše lovske javnosti v nadaljevanju predstavljam nekatere poudarke iz programa dela Komisije za obdobje zdajšnjega mandata (2012–2016) in nekatere sklepe/usmeritve, ki so jih člani Komisije sprejeli na prvih treh sejah v letu 2012. S prispevkom želim prispevati k uresničitvi enega izmed sklepov KUD in dogovora predsednikov vseh komisij LZS za boljše razumevanje pomena in poslanstva Lovske zveze Slovenije ter njenih komisij vsem članom lovske organizacije.

1 POSLANSTVO IN VSEBINSKA PODROČJA DELOVANJA KOMISIJE

Komisija za upravljanje z divjadjo bo aktivno sodelovala pri ustvarjanju pogojev in izhodišč za čim boljše, trajnostno in s strokovno znanstvenimi dognanji podkreplje-

no upravljanje s populacijami divjadi vseh vrst in njihovim življenjskim okoljem. Komisija bo pri svojem delovanju posebno pozornost namenila tistim vrstam, ki so najpomembnejše z lovskoupravljaljskega vidika (vse vrste parkljarjev, nekatere vrste male divjadi in malih zveri), pri čemer pa v okviru svojega znanja, zmožnosti in strokovnih

referenc ne bo zanemarjala tudi drugih vrst prostoživečih živali.

Najpomembnejša vsebinska področja delovanja in usmeritve KUD

1. Upravljanje s populacijami divjadi v najširšem pomenu besede, s poudarkom na pripravi različnih strokovnih podlag in argumentov za čim boljše upravljanje s populacijami, za uveljavljanje interesov slovenskega lovstva ter za razumno trajnostno rabo divjadi kot obnovljivega naravnega vira.

2. Raziskave divjadi, s poudarkom na uporabnih (aplikativnih) raziskavah, ki bodo prispevale k: (i) boljšemu poznavanju biologije (npr. populacijske dinamike, prirastka, prostorskega vedenja) najpomembnejših vrst divjadi in uporabi teh dognanj za izboljšanje upravljaljske prakse; (ii) povečanju prepoznavanja ekosistemskih vlog divjadi; (iii) povečanju vrednosti divjadi in upravljaljskih koristi; (iv) reševanju konfliktnih situacij na relaciji divjad : ljudje. Tovrstne raziskave naj v prvi vrsti prispevajo k takšnemu upravljanju s populacijami, ki

bo v čim večji mogoči meri zagotavljal tudi: (a) trajnostno in razumno rabo divjadi kot obnovljivega naravnega vira; (b) ohranitev dolgoživih (vitalnih, zdravih) populacij vseh prostoživečih živalskih vrst in primernega življenjskega okolja zanje; (c) uveljavitev strokovno utemeljenih interesov slovenskega lovstva.

3. Sprotni prenos najnovejših spoznanj v vsakdanjo prakso upravljanja s populacijami divjadi, in sicer prek: (i) udeležbe članov KUD na strokovnih srečanjih, kot so posvetovanja o divjadi, lovski dnevi oz. drugi strokovni dogodki (posveti) s področja upravljanja z divjadjo v Sloveniji in tudi v tujini; (ii) zagotavljanje ustreznih pogojev oz. zahtev do izvajalcev raziskav divjadi, ki bodo usmerjale in spodbujale k sprotne- mu objavljajanju raziskovalnih dosežkov v obliki in na način, ki je dostopen ter razumljiv tudi širši lovski javnosti; (iii) aktivne vloge članov KUD v komunikaciji z *Uredniškim odborom LZS*.

4. Spremljanje patologije divjadi, s čimer bo zagotovljen ustrezen vpogled v zdravstveno stanje divjadi vseh vrst in bodo pridobljene ustrezne informacije, potrebne za zmanjšanje naravne smrtnosti divjadi ter za zmanjšanje nevarnosti prenosa bolezni iz prostoživečih živali kot vektorjev bolezni na domače živali in ljudi.

5. Naravovarstvo, t. j. varstvo in ohranitev redkih in ogroženih vrst, izboljševanje življenjskega okolja za vse vrste prostoživečih živali ter varstvo ustreznih habitatov.

6. Proaktivno sodelovanje pri stikih z drugimi interesnimi oz. ciljnimi skupinami (informiranje, ozaveščanje), ki se ukvarjajo tudi z divjadjo in njenim življenjskim okoljem (še zlasti z načrtovalci na področju lovstva), in sicer zlasti z namenom ohranitve ter pospeševanja interesov slovenskega lovstva.

7. Aktivno sodelovanje z drugimi akterji znotraj LZS, katerih področja delovanja se prepletajo z vsebinskimi področji delovanja KUD, še zlasti pa s: (i) *Strokovnimi službami LZS*; (ii) *Strokovno-znanstvenim svetom LZS*; (iii) *Komisijo za izobraževanje*; (iv) *Komisijo za lovski informacijski sistem*; (v) *uredniškim odborom založništva*.

2 IZHODIŠČA ZA DELOVANJE KOMISIJE V MANDATU 2012-2016

Temeljna izhodišča za delovanje KUD v mandatnem obdobju 2012–2016

1. Ohraniti vse pozitivne značilnosti in dosežke (zlasti aktivnost na področju raziskav divjadi) in izboljšati morebitne slabosti KUD v prejšnjem mandatu.

2. Komisija deluje enotno in se ne deli na podkomisije (npr. za veliko in

malo divjad), saj bo le tako omogočeno celostno delovanje.

3. KUD med temeljnimi poslanstvi nima publicistične dejavnosti oz. izdajanja različnih strokovnih knjižic; gre namreč za aktivnost, ki mora biti prvenstveno v domeni *Uredniškega odbora LZS*. Le-ta zna objavljane (publiciranje) profesionalno uresničevati in bi moral imeti celovit pregled nad založniško dejavnostjo v LZS. Izdajanje lastnih publikacij posameznih komisij lahko vodi v zmanjšano preglednost tovrstne dejavnosti znotraj LZS, potencialno pa tudi k neracionalni porabi sredstev. KUD sicer podpira izdajanje različne in raznovrstne strokovne literature v okviru LZS, vendar bo aktivno vlogo pri iskanju ustreznih vsebin za morebitno objavljane del, ki bi jih predlagala *Komisija*, iskala v

v neposredno prakso upravljanja s populacijami.

5. Za zagotavljanje ustrezne preglednosti je izbor izvajalcev programov (projektov) priporočljivo opraviti na podlagi predhodnega javnega poziva (razpisa), objavljenega na spletnih straneh LZS. Pri izboru projektov, ki jih podpira KUD, je poleg ustreznosti vsebine predloga, strokovne usposobljenosti, poznavanja problematike, ustreznih strokovnoznanstvenih referenc in prepoznavnosti v strokovni ter znanstveni področju eden izmed pomembnih meril tudi možnost oplemenitenja vloženih sredstev, in sicer s sofinanciranjem že potekajočih oz. nastajajočih raziskav. Slednje bo prispevalo k večjemu skupnemu (sinergističnemu) učinku in večji koristi programov za LZS.

Foto: M. Artnak – Grča

neposrednem dogovoru z *Uredniškim odborom*.

4. Delovati pregledno in z zagotavljanjem enakih možnosti za vse zainteresirane in usposobljene izvajalce predlaganih programov KUD, pri čemer pa mora vendarle biti pri izvedbi programov velik poudarek na: (i) uporabni vrednosti programov; (ii) zagotavljanju ustreznih/vrhunske kakovosti storitev izvajalcev programov, vključno z analizo dosedanjega zadovoljstva LZS kot naročnika; (iii) zahtevi po pripravi ustreznih poročil, ki morajo biti ustrezne/vrhunske kakovosti in bodo omogočala spremljanje učinkov ter koristi opravljenih programov; (iv) zagotavljanju pogojev in zahtev za sprotno objavljane vseh dosežkov opravljenih programov KUD v ustreznih medijih, ki so dostopni najširšemu krogu slovenskih lovcev (zlasti v glasilu *Lovec*), s čimer bo zagotovljen ustrezen prenos programskih dosežkov

6. Za zagotavljanje ustrezne preglednosti, namenske in racionalne porabe sredstev iz naslova morebitne neposredne finančne podpore upravljavcem lovišč bi bilo treba pripraviti ustrezen *pravilnik o dodelitvi namenskih sredstev za pomoč upravljavcem lovišč pri izvedbi programov KUD* z jasno določenimi pogoji in merili za dodelitev pomoči. **Vendar bo KUD spodbujala predvsem vključitev lovišč v izvedbo usklajenih in sistematičnih projektov**, ki se bodo opravljali v loviščih zainteresiranih upravljavk. Na takšen način bo zagotovljena najbolj racionalna in tudi nadzorovana poraba sredstev, dosežen pa bo tudi največji skupni učinek. Zato vsaj v prvem mandatnem letu (2012) neposredno dodeljevanje pomoči loviščem ni predvideno, je pa predvidena izvedba ciljnega projekta za oživitev (revitalizacija) male divjadi.

7. Dolgoročni cilj Komisije je ustva-

riti pogoje za povečanje finančnih sredstev za izvedbo programov KUD, a na način, ki ne bo obremenjeval niti LZS niti posameznih članov. Prek povečanja prepoznavnosti pomena aktivne vloge lovške organizacije na področju raziskav divjadi in upravljanja s populacijami (npr. z vključitvijo najnovejših znanstvenih spoznanj v vsakdanjo upravljavsko prakso) želimo namreč doseči, da do konca mandata vsaj 30 % članov LZS prispeva tistih 0,5 % dohodnine, s katero samostojno razpolaga, v namenski fond LZS za raziskave in upravljanje z divjadjo. Uresničitev tega cilja bi potrdila uspešnost, koristnost in primerenost načrtovanih programov, vključno z izbiro pravih vsebin, izvajalcev in uresničevanjem ustreznega prenosa znanja k ciljnim uporabnikom. Hkrati bi uresničitev cilja dolgoročno zagotovila

stabilnost financiranja tistih programov, ki so v interesu celotne LZS, in sicer na način, ki ne bi za nikogar pomenil dodatnih obveznosti.

3 KONKRETNE NALOGE KOMISIJE V OBDOBJU 2012-2016

3.1 Strokovno delovanje članov Komisije

KUD bo skušala bistveno poživiti/okrepiti delovanje in prepoznavnost Komisije na tistih področjih, ki so pomembna tudi za pomoč strokovnim službam LZS pri utemeljevanju (argumentaciji) stališč LZS, povezanih z upravljanjem z divjadjo in načrtovanjem, pri razgovorih in pogajanjih s predstavniki državnih institucij itn. Podobno bodo člani Komisije

odigrali bistveno bolj aktivno vlogo glede pomoči upravljavcem lovišč, npr. s podrobnimi analizami in sistematičnimi pripombami na letne načrte LUO, na morebitne nove podzakonske akte itn. Z namenom povečati prepoznavnost pomena raziskav divjadi in njihove dostopnosti bo KUD pripravila celovito bazo najnovejših slovenskih raziskav o divjadi in elektronsko knjižnico najzanimivejših objav, ki bo objavljena ter dostopna na spletnih straneh LZS.

Konkretne predvidene aktivnosti članov KUD v letu 2012 (oz. v celotnem mandatu)

1. Vključevanje v pregled *Letnih načrtov LUO* in posredovanje pripomb na načrte. V letu 2012 zaradi časovnih omejitev (pozen sprejem programa dela LZS zaradi predhodnih volitev) te aktivnosti

VABILO

Gams (*Rupicapra rupicapra* L.) je ena najzanimivejših in najpomembnejših lovskoupravljaljskih vrst. Njegov pomen v tradiciji slovenskega lovstva in v slovenski kulturi (npr. legenda o Zlatorogu, gams kot simbol slovenske lovske organizacije), velik ekološki pomen (plen za nekatere redke in ogrožene vrste, vpliv na oblikovanje (visoko)gorskih ekosistemov) in številni upravljaljski izzivi (npr. moteči vplivi sodobnih oblik rekreacije na populacije gamsa, bolezni kot pomemben dejavnik smrtnosti vrste, morebitni konflikti z naravovarstvom, poškodbe gozdnih sestojev) so nas spodbudili, da organiziramo

strokovno posvetovanje o gamsu.

ERICo Velenje, Inštitut za ekološke raziskave, d.o.o., bo v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije in Zavodom za gozdove Slovenije organiziral

4. SLOVENSKI POSVET Z MEDNARODNO UDELEŽBO O UPRAVLJANJU Z DIVJADJO: GAMS.

Posvet bo v soboto, 24. 11. 2012, v Hotelu Paka v Velenju, z začetkom ob 9. uri.

Vabimo Vas, da se posvetovanja udeležite v čim večjem številu. Potrudili se bomo, da bomo pripravili zanimive in pomembne vsebine, ki jih bodo posredovali vrhunski predavatelji iz Slovenije in tujine, poskrbeli pa bomo tudi za prijetno vzdušje.

Več informacij o posvetovanju je dostopnih na spletni strani <http://www.erico.si>.

Prijave in dodatna vprašanja lahko pošljete na e-naslov:
helena.policnik@erico.si

Dober pogled!

Za organizatorje:
dr. Helena Poličnik
doc. dr. Boštjan Pokornj

še nismo opravili, bodo pa ena izmed osrednjih nalog članov *Komisije* v letu 2013 in pozneje.

2. Sodelovanje pri pripravi različnih strokovnih dokumentov, kot so morebitne dodatne utemeljitve za spremembo lovnihih dob itn.

3. Sodelovanje pri dogovarjanju in utemeljevanju stališč LZS do drugih interesnih skupin na področju upravljanja z divjadjo, še zlasti z *Zavodom za gozdove Slovenije*, resornim ministrstvom in drugimi organi odločanja.

4. Priprava in posodabljanje baze dosedanjih raziskav divjadi v Sloveniji in vzpostavitev elektronske knjižnice. Baza in knjižnica bosta urejeni jeseni 2012 in bosta dostopni tudi na spletnih straneh LZS.

5. Sodelovanje v procesu neprestanega in sprotne (permanentnega) izobraževanja članstva LZS. Člani *Komisije* bodo svoje znanje s področja upravljanja z divjadjo na člane lovske organizacije prenašali na različnih izobraževalnih in priložnostnih dogodkih. Tako sta, npr., člana (**I. Kos**, **B. Pokorny**) v imenu KUD že predavala na prireditvi ob 40-letnici naselitve muflonov na pogorju Boča (Poljčane, 12. 5. 2012).

6. Aktivno sodelovanje na 4. slovenskem posvetu z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: GAMS. *Komisija* bo zagotovila, da bo na posvetovanju v Velenju (november 2012) aktivno zastopana tudi LZS kot soorganizatorica dogodka.

7. Aktivna udeležba na drugih strokovnih srečanjih v Sloveniji. Predsednik *Komisije* se je, npr., 30. 3. 2012 udeležil strokovnega posvetovanja *Škoda od jelenjadi* (Bled, v organizaciji *Kmetijsko-gozdarske zbornice*), 13. 4. 2012 pa je sodeloval v kontaktni oddaji *Vala 202* na temo trkov vozil z divjadjo.

8. Analiza različnih podatkov o odvzemu divjadi in ustrezna objava ugotovitev. V sodelovanju s strokovnimi službami LZS bo *Komisija* vsako leto pripravila analizo podatkov o odvzemu divjadi v Sloveniji, izsledke pa objavila v glasilu *Lovec*.

9. Aktivnosti za večjo vrednost mesa divjadi (divjačine). Z ustreznimi analizami in spodbujanjem aktivnosti za prepoznavanje divjačine kot zdrave in varne hrane bo *Komisija* do konca mandata skušala izkoristiti še neizrabljene zmogljivosti divjačine ter omogočiti večje ustvarjanje dodane vrednosti v loviščih.

10. Sprožiti vprašanje organizirano-sti lovstva glede doseganja načrtov odvzema divjadi nekaterih vrst in ustvarjanja pogojev za boljše sodelovanje med lovišči pri doseganju/uresničevanju le-teh.

3.2 Spodbujanje domačih raziskav divjadi

KUD bo v mandatu 2012–2016 skrbela za ohranitev obsega, po možnosti pa tudi za intenziviranje vseh tistih aktivnosti/programov, ki so v minulem mandatu dobro potekale. Mednje sodi zlasti izvajanje strokovnoznanstvenih nalog, spremljanje stanj in izvedeniških poročil s področja raziskav divjadi in upravljanja z njo, kar bo zagotavljalo neprestano povečevanje strokovnosti celotne lovske organizacije in trajno izboljševanje up-

Foto: J. Brižjak – Diana

pravljanja s populacijami divjadi. Za vse tovrstne aktivnosti je priporočljivo, da so vključene v druge programe/raziskave divjadi (npr. kot sofinanciranje), kar bo *Lovski zvezi Slovenije* omogočilo največjo dodano vrednost (dostop do kakovostnih in celovitih informacij/podatkov za sprejemljivo ceno).

V letu 2012 bo *Komisija* nadaljevala delo na področju raziskav prostoživečih parkljarjev, in sicer zlasti: (i) vključitev v program kompleksnih raziskav srnjadi in divjega prašiča (npr. spremljanje oplojenosti in prirastka; prostorske značilnosti vrst; preprečevanje oz. zmanjševanje konfliktnih situacij v odnosu ljudje : parkljarji); (ii) celostne raziskave čeljustnic prostoživečih parkljarjev, in sicer v tistem delu, ki je tudi v interesu slovenske lovske organizacije (npr. možnosti ocenjevanja in določanja starosti živali; uporaba čeljustnic kot kazalnika v kontrolni metodi; informiranje članov lovske organizacije o nepravilnostih (anomalijah) zob/čeljustnic itn.). Z opredelitvijo omenjenih tem in izvedbo odprtega postopka (t. j. dveh javnih razpisov, objavljenih na spletnih straneh LZS v juliju 2012) je *Komisija* želela po svojih finančnih zmogljivostih prispevati k izvedbi sistematičnih in celostnih raziskav prostoživečih parkljarjev v Sloveniji.

Trenutno namreč pri nas poteka raziskava o oplojenosti divjih prašičev, intenzivno pa tudi proučujemo možnost pridobivanja različnih informacij/podatkov iz čeljustnic/zobovja. Z nadgradnjo že potekajočih aktivnosti, ki so sicer financirane neposredno iz proračunskih sredstev, namenjenih raziskovalni dejavnosti, bo LZS na zelo racionalen način omogočen dostop do najnovejših znanstvenih ugotovitev, ki bodo v prihodnje pomembno prispevale k še boljšemu upravljanju s parkljarji v Sloveniji. S

ttega vidika je izjemno pomembno, da je v juniju 2012 konzorcij, v katerega so vključene praktično vse domače raziskovalne institucije, ki se ukvarjajo z divjadjo in lovstvom, na razpis *Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS* prijavil projektno nalogo *Celostne raziskave srnjadi, najpomembnejše evropske vrste divjadi*. Z izvedbo projekta, v katerem bo imela zelo pomembno aktivno vlogo predvidoma tudi *Lovska zveza Slovenije*, bomo upravljavci (lovci) in raziskovalci pridobili zelo dragocene in nove podatke o srnjadi kot naši temeljni vrsti med divjadjo.

3.3 Patologija in zdravstveno varstvo divjadi

KUD bo tudi v obdobju 2012–2016 s finančnimi sredstvi omogočala spremljanje patologije divjadi, s čimer bo zagotovljen ustrezen vpogled v zdravstveno stanje divjadi vseh vrst in pridobljene ustrezne informacije, potrebne za zmanjšanje naravne smrtnosti divjadi ter za zmanjšanje nevarnosti prenosa bolezni iz prostoživečih živali na domače živali ter na ljudi. Pri tem bo KUD odigrala aktivno vlogo, in sicer zlasti z aktivnostmi za obveščanje in motiviranje upravljavcev lovišč za še večjo vključitev v projekt (t. j. dostavljanje večjega

števila vzorcev), pa tudi z zahtevo do izvajalca o rednih (vsakoletnih) objavah v glasilu *Lovec* in sprotne obveščanju upravljalcev o dobljenih rezultatih.

Za pridobitev čim ustrežnejših podatkov, ki bodo temeljili na dovolj velikem vzorcu, na tem mestu vse upravljavce lovišč v Sloveniji prosimo, naj najdena trupla (kadavre) divjadi vseh vrst, za katere vzrok smrti ni znan, oziroma odstreljene živali z vidnimi zunanjimi spremembami in/ali spremenjenim obnašanjem dostavijo na pregled na *Veterinarsko fakulteto Univerze v Ljubljani*. Prepričani smo, da bodo dobljeni rezultati in posledično bistveno izboljšanje poznavanja zdravstvene problematike divjadi posameznih vrst odtehtali vse morebitne težave, povezane s transportom oz. dostavo trupel veterinarjem!

3.4 Spodbujanje aktivnosti za ponovno ožvitev (revitalizacijo) male divjadi

V letu 2012 bo KUD v sodelovanju z izbranim izvajalcem začela s sistematičnim in celovitim projektom za ožvitev izbranih vrst male divjadi. Projekt bo moral vključevati pripravo ustreznih strokovnih podlag (pregled pozitivnih primerov iz tujine, priprava strokovnih podlag za uvedbo v slovenski prostor, priprava ustrezne dokumentacije itn.) in delo na terenu. Slednje bo potekalo v različnih loviščih Slovenije, ki se razlikujejo po naravnih danostih, prevladujočih vrstah male divjadi in glavnih težavah, ki ogrožajo trajnostno upravljanje z malo divjadjo. Projekt bo moral temeljiti na celovitem pristopu, kar pomeni, da bodo morale biti vanj vključene različne aktivnosti za izboljšanje številčnosti in dolgoživosti populacij male divjadi, t. j. tako ohranitev in izboljšanje življenjskega prostora, uravnavanje medvrstnih odnosov, zmanjševanje drugih dejavnikov tveganja in morebitno doseljevanje živali, vsebovati pa bo moral tudi nekatere izvirne raziskovalne vsebine (npr. spremljanje smrtnosti in prostorskih značilnosti vnesenih osebkov z označevanjem ali celo telemetrijo živali).

Komisija želi, da bo izvedbeni projekt večletnega značaja, t. j. za celotno obdobje 2012–2016 (a z vsakoletno sklenitvijo aneksov k pogodbi po predhodni oceni opravljenih aktivnosti in učinkov). V juliju in avgustu 2012 je potekal javni razpis za izbiro najustrežnejšega izvajalca, ki je bil objavljen tudi na spletnih straneh LZS, same projektne aktivnosti pa se bodo predvidoma začele v septembru 2012.

Za doseganje skupnih (sinergističnih) učinkov, večje celovitosti projekta in motiviranje končnih uporabnikov (upravljavcev lovišč) je KUD za aktivnosti na področju ponovnega oživljanja male divjadi v letu 2012 namenila tudi vsa

razpoložljiva sredstva za usposobljene članice LZS. Za prijavo na razpis so bile v juniju 2012 prek *Strokovnih služb LZS* pozvane vse usposobljene članice. Kljub siceršnjim pogostim komentarjem, da je mala divjad v Sloveniji in tudi znotraj LZS vse preveč zanemarjena, sta priložnost za črpanje sredstev za izvedbo sistematičnih aktivnosti, namenjenih revitalizaciji male divjadi, izkoristili samo dve članici, ki sta oddali ustrezni prijavi. V postopku ocenjevanja, ki ga je na podlagi objavljenih meril opravila KUD, je bilo ugotovljeno, da obe prijavi presegata najmanjše potrebno število točk, zato bosta ZLD Gorenjske in Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje v letu 2012 prejeli vsaka po polovico razpoložljivih sredstev za te namene. Kot predsednik *Komisije za upravljanje z divjadjo* lahko samo upam, da bo v prihodnjih letih na podobne razpise prispelo več prijav, kar bo omogočilo izbor čim bolj kakovostnih predlogov projektov.

4 OBRAVNAVANE POBUDE IN VPRAŠANJA NA SEJAH KUD

Komisija za upravljanje z divjadjo je imela poleg konstitutivne seje (2. 2. 2012) letos še dve redni seji, in sicer 8. 3. 2012 in 18. 6. 2012. Na njih je obravnavala tudi nekatere pobude in vprašanja, ki so jih nanjo naslovili posamezni člani slovenske lovske organizacije ali območne lovske zveze. V nadaljevanju predstavljam povzetke in sklepe nekaterih zanimivejših razprav (vsi sprejeti sklepi so sicer razvidni iz zapisnikov sej, ki so vsem članom slovenske lovske organizacije dostopni prek članskih spletnih strani LZS).

Komisija je obravnavala **pobudo za spremembo lovne dobe za lanščakinje divjih prašičev (lovno dobo lanščakinj naj bi izenačili z lovno dobo svinj)** in sprejela naslednji sklep:

• **Sklep 3/II:** Upošteva se stanje in trende v populaciji divjih prašičev, biologijo vrste in interes lovstva v smislu trajnostnega in razumnega lova divjih prašičev kot tudi ustreznega sodelovanja s preostalimi uporabniki prostora KUD meni, da trenutno ni nobenih potreb za spremembo lovne dobe na enoletne prašiče katerega koli spola. Vendar ob tem KUD opozarja, da je pri odstrelu divjih prašičev ustrezen poudarek treba nameniti tudi etiki izvajanja lova, zato nikakor ne zagovarja odstrela vidno brejih in/ali vodečih ozimk/lanščakinj.

Komisija se je seznanila z vsebino **Predloga za spremembo nekaterih ne-lovnih vrst živali v divjad ter spremem-**

bo lovnih dob divjadi nekaterih vrst, ki jo je LZS v januarju 2012 (t. j. še pred konstituiranjem *Komisije*) naslovila na tedanje *Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano*, in sprejela sklep:

• **Sklep 3/12:** LZS naj pozove resor-no *Ministrstvo za kmetijstvo in okolje*, da seznani LZS z dogajanjem na področju obravnave vloženega predloga/pobude. KUD v celoti podpira predlog za uvrstitev v predlogu naštetih zavarovanih vrst med divjad; podrobnejše analize in utemeljitve bo za posamezne vrste pripravila, ko/če bo to aktualno in potrebno.

Foto: M. Migon

• LZS je sicer predlagala, da se med divjad ponovno (ali na novo) uvrstijo naslednje vrste: **grivar, sloka, kozica, krehelj, liska, ruševac in šakal**, pri čemer je za vse vrste predlagala tudi primerno lovno dobo. Hkrati je predlagala tudi spremembo lovne dobe za nekatere vrste med divjadjo, in sicer: mlakarico (podaljšanje lovne dobe do 15. 2.), sivo vrano, srako, šojko (za vse tri vrste poenotenje začetka lovne dobe s 1. 8.), pižmovko (lov naj bi bil dovoljen vse leto), divjega prašiča – merjasca (lov mogoč vse leto), navadnega jelena – samca (podaljšanje lovne dobe do 15. 1.) in muflona – ovna (lov mogoč vse leto). V nasprotju z uvrstitvijo sedmih zavarovanih vrst med divjad, s čimer se je KUD soglasno strinjala, so bili pri predlaganih spremembah lovnih dob izraženi tudi nekateri pomisleki, ki jih bomo upoštevali v nadaljnjih postopkih.

V kontekstu obravnave lovnih dob je *Komisija opozorila na status sive vrane, nesprejemljiv za lovstvo*. Siva

A photograph of two wild boars in a forest. The boars are dark-colored with coarse, shaggy fur. They are standing on a ground covered with fallen autumn leaves in shades of yellow, orange, and brown. The boar on the left is facing the boar on the right, and they appear to be interacting, possibly sniffing or touching noses. The background is filled with trees and foliage in vibrant autumn colors, creating a warm and natural setting.

• **B. Pokorny** je poudaril, da je bil s sprejemom novih *Navodil za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji* v letu 2011 narejen pomemben korak v smeri boljšega načrtovanja in upravljanja s populacijami divjadi, velika večina

- **B. Plaznik** v nasprotju s tem meni, da pri predlogu za vezavo odstrela srn/košut na odstrel srnjakov/jelenov ZGS in LZS v postopku sprejemanja *Navodil* nista dosegala uskladitve (soglasja). Ne glede na to so bila *Navodila* uporabljena pri pripravi desetletnih načrtov, na kate-

Doc. dr. Boštjan Pokorny,
predsednik Komisije
za upravljanje z divjadjo LZS

Streljanje na daleč

»Dolgi strel«

Pojem dolgi strel ali strel na daleč, z risanico, je zelo raztegljiv. Za izkušenega gorskega lovca se morja začne šele pri 200 m, za »gozdnega lovca« pa je pogosto že 100 m (pre)-dolga razdalja. Nekateri predlagajo naslednjo delitev:

- Daljava do 150 m je *normalna strel-na daljava*, pri kateri s puško, pristreljeno na ugodno pristrelitveno razdaljo (skr. UPR), lahko merimo oziroma streljamo brez višinskih popravkov. Pogoj za zanesljivo zadevanje pri ustrezni opre-mi (puška in strelni daljnogled) je tudi dovolj redne vadbe na strelišču.

- Strel na razdaljo več kot 150 m lahko štejemo že za *dolgi strel*. Na takih daljavah je treba upoštevati tudi zunanje balistične razmere (predvsem odklon krogle zaradi vpliva bočnega vetra) in pri strmih strelih tudi vpliv strelnega kota na navidezno skrajšanje strelne daljave. Za zanesljiv strel je potrebno ustrezno natančno orožje in veliko vaje na strelišču.

- 300-metrška strelna daljava je zgornja meja za zanesljiv strel; lahko že govorimo o *zelo dolgem strelu*. Na taki daljavi ukrivimo prst le na bolno ali ranjeno divjad. Strelčev raztros, vremenski vplivi in nezanesljiva ocena divjadi pred strelom so dejavniki, zaradi katerih na zdravo divjad ne smemo streljati na daleč.

Priporočljivo je upoštevati velikost divjadi (cilja), da na srnjad ne streljamo dlje od 150 m, na gamsa ne dlje od 200 m

in jelenjadi do največ 300 m. V domačem lovišču streljamo na daleč zelo redko. Po ocenah lovci večino srnjadi uplenimo na razdaljah, manjših od 100 m, število gamsov, uplenjenih na daljavah, večjih od 200 m, pa je znatno manjše, kot si mislimo. Pri tem je treba še posebej poudariti, da je treba za zanesljivo zadevanje na večjih strelnih daljavah intenzivno in redno vaditi na strelišču. Ravnanje z orožjem (polnjenje in praznjenje nabojnika, uporaba varovalke, če jo puška ima, ter nastavitve na strelnem daljnogledu) in streljanje iz raznovrstnih strelskih položajev (prislanjanje puške, merjenje, sprožanje, »gledanje skozi strel«) nam mora preiti v meso in kri, avtomatizirano mora biti do take mere, da se na lovu lahko osredotočamo le na divjad.

Za vadbena streljanje in za lov je najbolje, da uporabljamo eno samo lovsko risanico. Z njo moramo vaditi »ostro«, t. j. z njo streljamo na strelišču in v lovišču (če so v določenem predelu lovišča preizkusni streli dovoljeni) na različnih strelnih daljavah in z različnih strelskih položajev. Tudi »suha vadba« s puško je lahko zelo koristna. Uporaba cenejšega vadbene streliva, ki naj po zunanjih balističnih lastnostih čim bolj ustreza navadno dražjemu lovskemu strelivu, lahko pomembno zmanjšuje stroške večje porabe streliva. Na strelišču se tudi zavestno skušamo privajati na stresne situacije, kot so: moteč pok pri strelu,

močan povratni odsun in časovna stiska pri oddaji strela. Ali smo dovolj zanesljivi, dobri strelci za streljanje na daleč, lahko ugotovimo s preizkusnim streljanjem. Če smo sposobni iz najbolj zanesljivega strelskega položaja, npr. z naslonom sede, pet zaporednih strellov ustreliti na tarčo tako skupaj, da bo na razdalji 100 m raztrosni krog zadetkov manjši od 3 cm, na razdalji 200 m manjši od 10 cm in na 300 m ne večji od 20 cm, si lahko na lovu dovolimo zanesljive strele na daleč, npr. na 150 m. Še nekaj je treba vedeti – **pri lovu šteje prvi strel!** Natančna puška primerne kalibra, zanjo ustrezno strelivo in kakovostna lovsko optika – strelni daljnogled so samo pripomočki, ki ne morejo nadomestiti strelčevega (ne)znanja in/ali njegove pomanjkljive vadbe.

Izbira lovske risanice

Pogoji za dober in zanesljiv strel na daleč so predvsem: dovolj natančna puška (merjeno s premerom raztrosnega kroga treh strellov ali še bolje petih na razdalji 100 m), kakovosten strelni daljnogled s primerno veliko povečavo oziroma povečevalnim območjem, poznavanje in upoštevanje balistične krivulje naboja, dovolj natančna ocena vpliva bočnega vetra na vodoravni zamik krogle, ki se povečuje z večanjem strelne razdalje, dober strelski položaj strelca (pravilen naslon oziroma prislon puške), predvsem pa strelčevo strel-

sko znanje in izkušnje. Za streljanje na daleč, npr. za strele na več kot 150-metrsko daljavo, so primerne (lovške) risanice različnih izvedb oziroma sistemov, kot so: prelamače, puške z bločnim zaklepom in predvsem robustne repetirke z valjastim ali premovlečnim zaklepom (Blaser R93, R8 in Strasser RS05). Polavtomatske risanice so namenjene hitri zaporedni oddaji dveh strellov (po naših lovskih predpisih) na pogonih, po natančnosti pa zaostajajo za repetirkami z valjastim ali pa premovlečnim zaklepom. Kombinirane puške prelamače, ki v cevni zvezi združujejo risane in šibrene cevi, so sicer univerzalna rešitev za tistega lovca, ki si iz kakršnih koli razlogov lahko privošči ali želi imeti eno samo lovsko puško. Kombinirane puške največ uporabljajo v Evropi, saj so evropska iznajdba, in so predvsem primerne za kombinirane love, ko lahko hkrati lovimo malo in veliko divjad. Konstrukcijsko so te puške bolj zapletene in občutljive in je treba z njimi primerno ravnati in jih skrbno negovati. Tako, npr., cevi kombinirane puške ni priporočljivo obremenjevati z dolgimi serijami strellov, ker je namenjena lovu, ne športnemu streljanju, čeprav je koristno tudi z njo občasno vaditi na strelišču. Posebnost kombiniranih pušk s trdno spojenimi cevmi (velja tudi za dvocevne risanice) je tudi t. i. »plezanje zadetkov«, kar je posledica krivljenja cevne sklopa zaradi strela iz ene cevi,

ki se vzdolžno razteza, krivi v smeri hladne (hladnih) cevi, zaradi česar se spreminja tudi lega zadetkov. Zato niso primerne za hitro zaporedno streljanje iz risane cevi.

Po priporočilu nekaterih (Wild und Hund, Sonderdruck, Weite Ziele sicher treffen, 2011) je za streljanje na daleč najprimernejša klasična repetirka. Ohišje zaklepa naj bi bilo s kopitom spojeno na tak način, da zaradi vremenskih in toplotnih vplivov, zaradi napetosti niso mogoče spremembe lege zadetkov (je pritrjeno na kovinski vložek ali umetno smolno podlago – posteljico). Pri nekaterih vrstah repetirk (Blaser R93, R8; Strasser RS05; nov Steyr Mannlicher Luxus) pa kovinsko puškino ohišje oblikuje celoto z zaklepom, nabojnikom in sprožilnim mehanizmom. Na sprednji del je privita cev, na katero je pritrjen kopišček, na zadnjem delu pa je na ohišje z vijakom pritrjeno kopito. V takem primeru torej ohišje nosi kopito in ne obratno, kot je sicer običajno. Večjo natančnost zagotavlja kopito, izdelano iz umetnih snovi ali iz vezanega lesa, čeprav ga po estetskih merilih ni mogoče primerjati s kopitom, izdelanim iz orehovine in po možnosti brušenim v olju. Pri izbiri cevi imajo prednost debele cevi v primerjavi s tanjšimi in krajše v primerjavi z daljšimi. Gre za kompromis med izrabo energije naboja in priročnostjo puške. Tako za naslednje

lovsko uveljavljene kalibre, kot so: .243 Win., 6,5 x 57, .308 Win., 8 x 57 IS, zadoščajo 50 cm do 55 cm dolge cevi. Za 7 x 64 in .30-06 Spr. 55 cm do 60 cm dolge cevi ter za visoko razantne in »magnum kalibre« – 6,5 x 68, .300 Win. Mag., .300 WSM, 8 x 68 S – od 60 cm do 65 cm dolge cevi.

Pri napravah za proženje je za streljanje na daleč (gre za ostrostrelske izkušnje) najboljša izbira neposredni puškin sprožilec s silo proženja od 700 gramov do 1.500 gramov. Če smo navajeni na naprožilo, je najboljša izbira sodoben kombiniran sprožilec, čeprav poznavalci menijo, da naprožilo samo prikriva strelčeve napake. Nemško naprožilo je »preživeto« in novih pušk z njim ne opremljajo več. Sprednji in zadnji jermenik naj bosta snemljiva, sprednji pa pritrjen na kopišček in ne na cev; na njegovo mesto naj bo mogoče po potrebi montirati dvo-nožec. Montaža strelnega daljnogleda naj bo robustna in po možnosti snemljiva, mnogi proizvajalci ponujajo lastne izvirne rešitve (npr. Mauser M08, Blaser R93 in R8). Odločilno merilo za presojo puškine ustreznosti za streljanje na daleč je njena natančnost. Tehnični raztrosni krog (izključen strelčev raztros!) petih strellov na 100-metrski razdalji z izbranim strelivom, ki ga bomo uporabljali za lov in z vadbenim strelivom, za strelsko vadbo ne sme presegati 25 mm. Velika večina kakovostnih lovskih risanic tudi ustreza temu merilu!

Izbira kalibra

Za streljanje na daleč se zdi, da so »magnum« oziroma visoko razantni naboji, kot so v praksi uveljavljeni in preizkušeni – 6,5 x 68, 7 mm Rem. Mag., .300 Win. Mag., .300WSM, 8 x 68 S in vrsta drugih – kot naročeni za streljanje na daleč. Če imamo puško pristreljeno na UPR (približno 4 cm nadstrelo na razdalji 100 m), nam do 200-metrске strelne daljave pri merjenju ni treba upoštevati višinskih popravkov. Prednost energijsko močnih nabojev je predvsem, da pred strelom niso potrebne nobene dodatne nastavitve na strelnem daljnogledu, merimo »v piko«.

Pomanjkljivosti so predvsem naslednje:

- pri streljih na normalnih strelnih daljavah (»na blizu«) so strelske poškodbe – izguba divjačine – prevelike,
- izkoristek žive sile naboja terja dolge puškine cevi (65 cm), zato je puška »magnum« nepriročno dolga in težka,
- povratni odsun pri streljanju je neprijetno močan,
- specialno strelivo je drago in po navadi ni cenejših različic streliva za vadbeno streljanje.

Slika 1. Repetirka Sako 85 Hunter s kopitom iz lameliranega lesa in kovinskimi deli iz nerjavnega jekla

Slika 2: Repetirka Mauser, model M 03, s sintetičnim kopitom, kanelirano cevjo in montiranim dvonožcem za stabilno naslanjanje spredaj

Slika 3: Repetirka Steyr Mannlicher pro Hunter z vremensko neobčutljivim »plastičnim« kopitom; mogoča je tudi izvedba s krajšo cevjo (Goiserer ali Mountain) in v nerjavnem jeklu.

Za vsestransko lovsko rabo se je zato bolje odločiti za šibkejšo, »ne magnum« kalibre, kot so, npr.: .270 Win., 7 x 64, .30-06 Spr. in .308 Win. Pri teh nabojih je mogoče s pristrelitvijo puške na UPR brez višinskih popravkov streljati 170 m do 190 m daleč, kar za običajne lovske potrebe več kot zadostuje. Njihova prednost ni le v tem, da je z njimi mogoče udobneje streljati, temveč tudi v tem, da skoraj vsi pomembni proizvajalci krogelnega streliva v svoj proizvodno-prodajni program uvrščajo poleg dražjega »lovskega« streliva tudi mnogo cenejše vadbene. V povezavi z ustreznim strelnim daljnogledom, ki je opremljen z merilnim križem, ki omogoča višinske popravke pri merjenju na bolj oddaljene cilje, so strelji na UPR pristreljene puške do 200 m zanesljivi.

Strelni daljnogled in merilni križ

Pri izbiri strelnega daljnogleda je nujno, da se, upoštevaje tudi finančne zmožnosti, odločimo za strelni daljnogled s kakovostnim lečjem in trdno, robustno mehaniko. Kar zadeva premer objektiva strelnega daljnogleda za dnevno rabo oziroma za lov v ugodnih svetlobnih razmerah, zadošča premer 36 mm do 42 mm. Če pa bomo lovili tudi v mraku, je bolj umestna odločitev za 50 mm ali celo 56 mm premer objektiva. Kot univerzalna, vsestransko uporabna rešitev se je v lovski praksi uveljavil strelni daljnogled s spremenljivo povečavo s 50-mm premerom objektiva in z osvetljenim merilnim križem. Za streljanje na daleč zadošča 10-kratna do 16-kratna povečava. Še večje povečave niso primerne, vidno polje je namreč pri najvišji nastavitvi zelo ozko, slika cilja pri najvišji nastavitvi povečave pa preveč tresava. Večina klasičnih strelnih daljnogledov je brezparalaksno naravnanih na razdalji 100 m. Če torej strelni daljnogled namerjamo na bistveno bližje ali bolj oddaljene cilje ali če pri merjenju zremo skozi okular poševno, zunaj optične osi strelnega daljnogleda, nastane dozdevni premik merilnega križa oziroma premik cilja – paralakse. Na normalnih strelnih daljavah (od 30 m do 150 m) so razlike zanemarljive, pri streljanju na večje daljave pa lahko nastanejo velika odstopanja lege zadetkov. Zato so po navadi strelni daljnogledi spremenljive povečave, pri katerih zgornja meja povečevalnega območja presega 10-kratno povečavo, opremljeni z dodatnim izravnalnim obročem za izravnavo paralakse (na posebnem bobniču ali pa na z obročem na objektivu). Ne glede na to moramo pri uporabi strelnega daljnogleda, torej pri merjenju z njim, paziti, da skozenj gledamo čim bolj vzdolž nje-

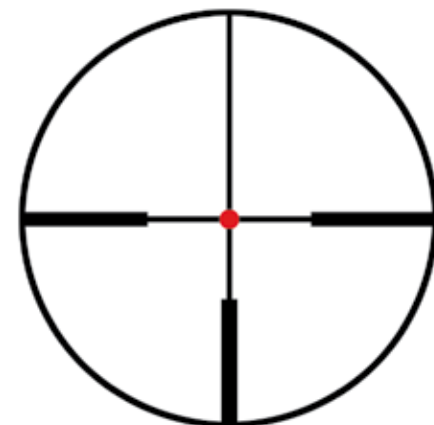
gove optične osi, da pazimo na očesno razdaljo (pomembna pravilna montaža na puško in pozor pri strmih streljih navzgor) in da je slika v daljnogledu enakomerno obkrožena s temnim robom, kar pomeni, da skozi okular ne gledamo poševno. Merilni križi so najrazličnejših izvedb. Kar zadeva namestitev merilnega križa v strelnem daljnogledu, obstajata dve konstrukcijski rešitvi. Merilni križ je lahko nameščen ali v prvi slikovni ravnini (ravnini objektiva) ali pa v drugi (ravnini okularja). Posebnost strelnih daljnogledov, ki imajo merilni križ nameščen v *prvi slikovni ravnini ali ravnini objektiva*, je, da se s spreminjanjem povečave (velja za strelne daljnogleds s spremenljivo povečavo) spreminja tudi debelina niti merilnega križa. Pri večji povečavi so niti merilnega križa bolj »odebeljene«, vendar se razmak med koncema niti ne spreminja, kar lahko pri raznovrstnih izvedbah, t. i. merilnih križih *Mil-dot*, izkoristimo za ocenjevanje razdalj do cilja, če poznamo mere (dolžino ali višino) opazovanega cilja, npr. dolžino smjakovega trupa. Lovska prednost tovrstnih strelnih daljnogledov je v tem, da so niti merilnega križa pri večjih povečavah dovolj debele, tako da so dobro vidne tudi pri merjenju v mraku. Posebnost strelnih daljnogledov, ki imajo merilni križ nameščen v *drugi slikovni ravnini ali ravnini okularja*, pa je, da se s spreminjanjem povečave (velja za strelne daljnogleds s spremenljivo povečavo) ne spreminja debelina niti merilnega križa. Prednosti takšne konstrukcijske izvedbe cenijo predvsem tisti, ki streljajo na daleč, in športni strelci, saj niti merilnega križa prekrivajo manj cilja, lažji in natančnejši pa so tudi višinski popravki, ko je treba pomeriti nad cilj. Za streljanje v slabših svetlobnih razmerah je priporočljivo, da je merilni križ, nameščen v drugi slikovni ravnini, osvetljen; v nastajajočem mraku namreč finih niti merilnega križa ne vidimo dovolj razločno.

Za streljanje na daleč je zaradi ukrivljenosti balistične krivulje treba na različnih strelnih daljavah upoštevati višinske popravke lege zadetkov. Pri merjenju s strelnim daljnogledom imamo za to več možnosti. Če imamo puško opremljeno s strelnim daljnogledom z »običajnim« merilnim križem, kakršna je npr. izvedba na *sliki 4* (merilni križ izvedbe 4), in imamo puško pristreljeno na UPR, nam do te razdalje in še nekaj čez pri merjenju ni treba upoštevati višinskih popravkov – preprosto merimo »v piko«.

Pri večjih strelnih daljavah pa je nujno treba upoštevati višinske popravke. Če so tolikšni, da je treba meriti nad cilj – »v zrak« –, se strelu na tako daljavo

zavestno odpovemo. Če npr. s prelamačo v zmerno razantnem kalibru 7 x 57 R (RWS strelivo, 10,5 g KS krogla, pri +4 cm nadstrela na razdalji 100 m je UPR 161 m, padec krogle na 300 m je - 42,3 cm) želimo upleniti gamsa na 300-metrski razdalji, je treba pomeriti nadenj. Za približno koliko? Če njegova plečna višina znaša 30 cm, je treba pomeriti približno četrta metra (računsko + 27 cm) nad njegov viher, torej v »zrak«, če naj bi zadeli približno v sredino pleč. Takemu strelu in merjenju se bomo ob zdajšnjih možnostih, ki jih omogočajo sodobni strelni daljnogledi, seveda odpovedali, ne glede na to, da je lovsko pravičen strel v takem namišljenem primeru predolg.

Druga možnost je, da strelec višinsko lego zadetkov v odvisnosti od strelne razdalje uravnava z naravnalnim vijakom za navpični premik križa strelnega daljnogleda. Tretja možnost pa je, da si pri merjenju na strelnih daljavah, večjih od UPR, pomagamo z eno od izbranih pomožnih prečnih niti, razporejenih na spodnjem delu presečišča osnovnih niti merilnega križa. Sicer bi pri velikih strelnih daljavah, upoštevaje velike padce krogle, morali meriti »v zrak«, nad cilj. T. i. »balističnih merilnih križev« je več vrst.

Slika 4: Osvetljen merilni križ, izvedba 4A

Najpreprostejši in veliko v ostrostrelski rabi je t. i. **merilni križ Mil-Dot** (v približnem prevodu: »tisočinski merilni križ«, *slika 5*). Merjenje kotov z ločno mero, namesto kotno, v *ločnih minutah* (ločna minuta, angl. *Minute Of Angle*, kratica MOA) oziroma *miliradianih* (angl. 1 milliradian = 1 mil) je teoretična osnova v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja razvitega strelnega daljnogleda ameriških marincev – ostrostrelcev. S pomočjo t. i. merilnega križa *P-3 Mil-dot* je bilo namreč mogoče dovolj natančno ocenjevati razdaljo do izbranega cilja, kar je za zanesljiv zadetek z ostrostrelsko puško, na razdaljah več sto jardov oziroma več sto metrov, odločilnega

pomena. Tehničnih izvedb je veliko. Ime *mil-dot* je sestavljenka dveh angleških besed: *milliradian* ($= 1/1000 \text{ rad} = 1 \text{ mil}$) in *dot*, kar pomeni piko. Za svojški angloameriški merilni sistem veljajo naslednje relacije: 1 mil ustreza zornemu kotu, pod katerim opazovalec vidi 3,6 inčev velik predmet na razdalji 100 jardov oziroma 36 inčev velik predmet na razdalji 1000 jardov. Za mednarodni sistem enot pa velja naslednje: 1 mil ($= 1 \text{ tisočina}$) ustreza zornemu kotu, pod katerim opazovalec vidi 10 cm velik predmet na razdalji 100 m oziroma 100 cm ($= 1 \text{ m}$) velik predmet na razdalji 1000 m, zato lahko *mil* poslovenimo kot »tisočina«. Omenjene relacije so osnova za dovolj natančno določanje razdalje do cilja. Merilni križ Mil-Dot ima na vodoravni in navpični niti merilnega križa vrisane majhne pike, premera $\frac{1}{4}$ mil, na razdaljah 1 mil, kar ustreza 10 cm na 100-metrski razdalji. Da je mogoče ocenjevanje razdalj, je merilni križ Mil-Dot vedno v prvi slikovni ravnini strelnega daljnogleda! Za ocenjevanje strelnih daljav ga kljub uporabi laserskih daljinomerov še vedno uporabljajo ostrostrelci. Tudi za lovsko rabo ustreza merilni križ Mil-dot. Če hočemo oceniti razdaljo do cilja, moramo poznati njegovo velikost. Z merilnim križem pokrijemo cilj in preštejemo število »tisočin« (mils), ki ga prekriva cilj. Ocenjeno ali znano velikost cilja v metrih pomnožimo s 1000 in zmnožek delimo s številom »tisočin«. Rezultat izračuna je ocenjena razdalja do cilja v metrih.

Zgled: Odraslega srnjaka, ki je dolg približno 1,2 m, smo »pokrili« s 4 tisočinami. Izračun: $(1,2 \text{ m} \times 1000) : 4 = 300 \text{ m}$. Torej predalet za zanesljiv, natančen strel! Dolžino odraslega gamsa ocenjujemo na 1,2 m, jelena pa na 2,0 m.

Avstrijska tovarna optičnih izdelkov **Swarovski** (in tudi več drugih proizvajalcev, npr. Kahles TDS-Tri-Factor Reticule System) nekatere vrste svojih strelnih daljnogledov opremlja s t. i. **merilnim križem TDS**. To so začetnice ameriškega izumitelja tovrstnega merilnega križa T.D. Smitha. Merilni križ TDS je na spodnji strani presečišča tankih niti (osnovna izvedba merilnega križa 4) opremljen še z lestvico različno dolgih klinov ali zastavic, vzporednih z vodoravno nitjo merilnega križa (nem. *Windfäden*, angl. *RMB = Range Marker Bar*). Posamezna presečišča štirih klinov z navpično nitjo merilnega križa tvorijo merilni sistem za zanesljivejšo merjenje in s tem tudi streljanje na različne znane strelne daljave. Ker se balistične krivulje ($=$ krivulje leta krogle) različnih vrst krogelnih nabojev zelo razlikujejo med seboj (zaradi različnih mas krogel, različnih balističnih koeficientov, oblike

Slika 5: Merilni križ Mil-Dot (»tisočinski«)

(izstrelka) krogle, smodniških polnitev in različno dolgih cevi iz katerih naboje izstreljujemo), mora strelec merilno črto ($=$ vizirno linijo) s pomočjo nastavitve merilnega križa strelnega daljnogleda uskladiti s krivuljo leta krogle na tak način, da bo na določeni razdalji krogla zadela natančno v namerjeni cilj. Tako imenovani *faktor TDS* in razporeditev štirih dodatnih klinov merilnega križa TDS strelcu omogočata natančen strel tudi na večje strelne daljave, ne da bi bilo potrebno vrtenje nastavitvenega vijaka za višinske popravke lege zadetkov (podrobnosti v prispevku: merilni križ TDS – za zanesljivejšo streljanje na daleč. Lovec, 1/2009)

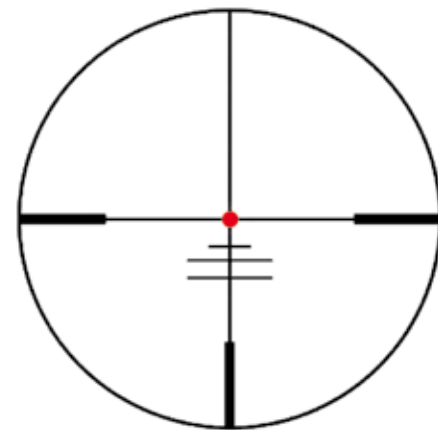
Poenostavljena različica tovarne **Swarovski** je **balistični merilni križ 4A-300** (slika 6). Swarovski z njim opremlja strelne daljnogleds s spremenljivo povečavo z merilnim križem, razporejenim v drugi slikovni ravnini (npr. Z6 1,7-10 x 42 idr.). Merilni križ je na spodnji strani presečišča tankih niti (osnovna izvedba merilnega križa 4) opremljen še z lestvico treh različno dolgih črtic ali zastavic, vzporednih z vodoravno nitjo merilnega križa. Presečišče prve črtice z navpično nitjo merilnega križa kaže na 100-metrski razdalji 7,5 cm pod cilj (pod »piko«), presečišče druge črtice 11,5 cm pod cilj in tretje črtice 16,5 cm pod cilj. Upošteva prenosorazmerno rast navpičnega odklona od razdalje ustrezajo 300-metrski razdalji trikrat večji odkloni, torej: 22,5 cm za prvo, 34,5 cm za drugo in 49,5 cm za tretjo črtico. Ker je merilni križ strelnega daljnogleda v drugi slikovni ravnini, navedena razmerja veljajo le za eno nastavitve povečave, in sicer za izbrano maksimalno. To je smiselno, saj najbolj oddaljen cilj želimo videti podrobneje in ga je zato mogoče tudi lažje zadeti. Postopek praktične rabe merilnega križa 4A-300 je naslednji:

1. Puško si z izbranim strelivom pristrelimo s približno +4 cm nadstrela na razdalji 100 m (UPR za večino lovsko uporabnih kalibrov). Takšni pristrelitvi na 300 m ustreza pri zelo razantnih nabo-

jih padec krogle od 17 cm do 29 cm, za zmerno razantne naboje od 29 cm do 41 cm in za manj razantne naboje od 41 cm in več od 56 cm. Iz balističnih preglednic je razvidno, v katero skupino uvrščamo kaliber naše puške oziroma razanco naših nabojev.

2. Dovolj natančno ocenimo oziroma z laserskim daljinomerom izmerimo strelno daljavo.

3. Povečavo strelnega daljnogleda nastavimo na najvišjo mogočo. Na strelni daljavi 300 m merimo tako, da pri zelo nerazantnih nabojih – z zelo ukrivljeno krivuljo leta krogle (npr. 18,5-gramska krogla vrste TMR, kalibra 9,3 x 62, proizvajalca RWS, ima na 300-metrski razdalji, če je puška pristreljena na 100 m v piko, 78,5 cm padca) na cilj merimo s spodnjo črtico, pri zmerno razantnih (npr. 10,5-gramska krogla, KS, RWS,

Slika 6: Balistični merilni križ 4A-300 tovarne Swarovski, ki ga vgrajuje v nekatere modele strelnih daljnogledov.

kalibra 7 x 64, ima na razdalji 300 m 39,6 cm padca) s srednjo črtico in pri visoko razantnih (npr. 6,0-gramska krogla, TMS, RWS, na razdalji 300 m 22,5 cm padca) z zgornjo najkrajšo črtico. Upošteva je navedeno, naj bi na 300 m zadeli »v piko« (srednja lega zadetkov, ki je odvisna od raztrosa). Seveda pa je treba upoštevati, da so tudi znotraj istovrstnih skupin nabojev razlike med različnimi laboracijami. Tudi 4-centimetrski nadstrel na razdalji 100 m je povprečje itn. Vendar če so razlike v višinski legi zadetkov znotraj 10-centimetrskega razpona, jih lahko zanemarimo. Pri krajši strelni daljavi od 300 m, npr. 265 m, in daljši, npr. 330 m, je pri počasnih oziroma manj razantnih kalibrih treba pri razdaljah precej nad 300 m pomeriti »malenkost« nad piko in pri krajših »malenkost« pod njo, pa smo torej spet pri oceni. Uporaba merilnega križa 4A-300 torej terja veliko vaje na strelišču, na različne strelne daljave in je odvisna od izkušenj pri lovu. Je pa vsekakor ustrežnejša rešitev od merjenja z enostavnim merilnim križem.

Nemški proizvajalec strelnih daljnogledov **C. Zeiss** ponuja svojsko rešitev **balističnega merilnega križa Rapid Z5** (slika 7). Merilni sistem je zasnovan na načelu pomožnih merilnih črtic, ki so označene: 1. spodnja ni zapisana, 2. črtica, 3. črtica, 4. in 5. črtica. Pri najvišji mogoči nastavitvi povečave strelnega daljnogleda njihov razpored upošteva padce krogle na razdaljah 200 m, 300 m, 400 m in 500 m (vmesne kratke črtice predstavljajo 50-metrške in vmesne pike med njimi 25-metrške daljave). Za izravnavo stranskega odmika krogle zaradi vpliva bočnega vetra so osnovne črtice različnih dolžin.

Merjenje s pomočjo merilnega križa Rapid Z5:

1. Povečavo strelnega daljnogleda nastavimo na najvišjo mogočo in puško pristrelimo na 100 m v piko!

2. Merilni sistem Rapid Z5 je zasnovan tako, da razpored črtic ustreza merjenju z najbolj razantnimi kalibri, kot so: .300 Win.Mag. ali .300 WSM ali .270 WSM. Za navedene kalibre je povprečni pričakovani padec krogle na 300-metrski razdalji 33 cm (pod vizirno linijo), če je puška pristreljena na 100 m v piko! Če v naši puški uporabljamo manj razantne kalibre, je treba večje padce krogle na različnih strelnih daljavah izravnati z ustrezno spremembo – zmanjšanjem velikosti povečave strelnega daljnogleda. Podatki za spremembe so razvidni iz posebne preglednice v navodilih za rabo strelnega daljnogleda. Tako npr. za nerazantni naboj kalibra 7 x 57R (RWS, 10,5-gramska KS krogla) iz balističnih podatkov proizvajalca povzamemo, da je pričakovani padec krogle na razdalji 300 m –42,3 cm. Iz navodil za uporabo strelnega daljnogleda C. Zeiss, Diavari 2,5-10 x 50 spoznamo, da se tej vrednosti najbolj približa – 41,3-centimetrski padec, pri nastavitvi povečave na 8,0-kratno vrednost. V takem primeru torej zavrtimo obroč za nastavev povečave na 8 x in pri merjenju na različne razdalje merimo v piko z upoštevanjem ustreznih pomožnih merilnih črtic oziroma pik.

3. Pred strelom moramo dovolj natančno oceniti strelno daljavo oziroma še bolje – natančno jo izmerimo z laserskim daljinomerom.

Z merilnim sistemom Rapid Z5 naj bi bilo mogoče zanesljivo meriti in zadevati do 500 m oddaljene cilje, vendar mnogi ocenjujejo, da je za zanesljivo praktično rabo merjenje preveč zapleteno. Merilne križe s pomožnimi zastavicami ali črticami imenujemo tudi **distančni merilni križi**, ker so pomožne črtice razporejene po določenem sistemu. Razmiki (distance) med njimi omogočajo merjenje na različnih razdaljah.

V zadnjem času so se uveljavili strelni daljnogledi s **hitro nastavitvijo merilnega križa** (skr. HNMK) z nemško kratko ASV (Absehnsschnellverstellung). **Swarovski** ponuja rešitev, ki jo imenuje »**balistični bobnič**« (skr. BB) oziroma nem. **Ballistikurm** (skr. BT, *slika 8*). Uporaba je preprosta. S pomočjo balističnega programa (www.swarovskioptik.at) za naboj določenega kalibra sami, s poskusnim streljanjem, določimo krivuljo leta krogle ali pa jo povzamemo iz preglednic. Program za strelne daljave 200 m, 250 m in 300 m izračuna padce krogle. Puško si za razdaljo 100 m pristrelimo »v piko«. Na treh obročih bobniča, označenih z zeleno, rumeno in rdečo piko lahko s pomočjo izračunane štveila potrebnih klikov nastavimo potreben vertikalni premik merilnega križa za zelene razdalje; poleg štirih označenih so mogoče tudi vmesne nasta-

Slika 7: Balistični merilni križ C. Zeiss, Rapid Z5

Slika 8: Strelni daljnogled s spremenljivo povečavo Z6i, izdelek avstrijske tovarne Swarovski, z osvetljenim merilnim križem, opremljen z balističnim bobničem Ballistikurm (BT), montiran na luksuzno repetirko z zaklepom Mauser 98 z neposrednim sprožilcem, kalibra 8 x 68 S, izdelek Puškarstvo Špental, d. o. o.

Slika 9: Strelni daljnogled s spremenljivo povečavo in merilnim križem ASV (hitra nastavitvev popravkov lege zadetkov na bobniču). 1 klik = 1 cm premika na razdalji 100 m. Izdelek nemške tovarne C. Zeiss.

vitve. Tovarna Swarovski z balističnim bobničem opremlja vse novejšie izvedbe strelnih daljnogledov. HNMK se je v lovski praksi izkazala kot preprosta in uporabna rešitev. Pred strelom je treba le dovolj natančno oceniti oziroma izmeriti strelno daljavo in na bobniču izbrati ustrezno nastavev.

Tovarna **Carl Zeiss** opremlja strelne daljnoglede vrste Victory in Classic z **ASV-merilnimi križi**, *slika 9*). Postopek uporabe je preprost. Puško si najprej pristrelimo na razdalji 100 m v piko. Krivuljo leta krogle oziroma padce na strelnih daljavah 200 m in 300 m določimo s preizkusnim streljanjem ali pa povzamemo iz balističnih preglednic in jih preračunamo v potrebno število klikov (1 klik = 1 cm na razdalji 100 m), ki so potrebni za višinske popravke leta krogle na različnih strelnih daljavah. V navodilih za uporabo so zbrani podatki za potrebne višinske popravke za skupine bolj ali manj razantnih nabojev. Opozorim naj, da en klik na razdalji 100 m ustreza centimetrski spremembi višinske lege zadetkov, na razdalji 200 m je sprememba dvakrat večja (2 cm) in na 300 m trikrat večja (3 cm). Kot primer vzemimo, da razanca naboja v kalibru naše puške ustreza približno naslednjim vrednostim balistične krivulje: 100 m (0 cm padca krogle, ker imamo puško na tej razdalji pristreljeno v piko), 150 m (-4,5 cm, ustreza popravek 3 kliki »višje«), 200 m (-12 cm, 6 klikov »višje«), 250 m (27,5 cm, 11 klikov »višje«) in na 300 m (48 cm, 16 klikov »višje«). Na bobniču za višinske popravke lege zadetkov lahko preprosto in ponovljivo nastavljamo potrebno število klikov. Da pa ni treba računati ali gledati v preglednico, je mogoče na obroč pritrditi izbrano kovinsko folijo, ki ustreza razanci naboja (več jih je priloženih strelnemu daljnogledu). Rešitev je prav tako elegantna in zanesljiva kot pri balističnem bobniču – Swarovski BT. Nemški proizvajalec kakovostnega lovskega orožja ponuja (za primerno visoko ceno seveda) repetirko Sauer 202 v kalibrih .30-06 Spr., .308 Win., 8 x 57 IS in 9,3 x 62 z montiranim strelnim daljnogledom C. Zeiss, Victory Varipoint, 3- do 12-krat 56, z ASV (= HNMK), ki je z izbranim strelivom (RWS, krogla H-mantel) že ustrezno pristreljena, v ceni pa je vključenih tudi 200 nabojev iste serije.

Slika 10. Na bobniču za višinske popravke strelnega daljnogleda C. Zeiss, ki je opremljen z merilnim križem ASV, je mogoče hitro in ponovljivo uravnjavati potrebne popravke lege zadetkov. Enemu razdelku (črtici) na bobniču ustreza en klik, ki na razdalji 100 m spremeni lego zadetkov za 1 cm.

Poševni strel

Pri poševnih streljih navzgor ali navzdol samo del sile zemeljskega pospeška krivi let krogle, zato je krivulja leta krogle položnejša. Za padec krogle ni odločilna dejanska razdalja do cilja, temveč le njena vodoravna projekcija, ki je krajša od dejanske razdalje in je odvisna od strelnega kota. Strelni kot lahko izmerimo s pomočjo ustreznega geodetskega instrumenta. Sodobni laserski daljinomeri lahko merijo tudi strelni kot in nato izračunajo t. i. »balistično razdaljo do cilja«; pri merjenju na cilj upoštevamo balistično razdaljo. Nekateri daljnogledi so opremljeni tudi z laserskim daljinomerom, ki omogoča merjenje vodoravnih in tudi balističnih razdalj (na osnovi strmosti strelnega kota izračunajo in na zaslonu prikažejo balistično razdaljo), npr. Nikon »1000AS« in Swarovski »EL Range«.

Za zaključek

Neobvezna priporočila za nabavo orožja – ene puške risanice – za vse lovske potrebe za streljanje na zmernih in večjih strelnih daljavah (do največ 300 m) in za preostalo lovčev opremo so naslednja:

- **Risanica.** Namenu najbolj ustreza natančna repetirka s približno 55 cm dolgo cevjo. Kopito naj bo izdelano iz umetne snovi ali iz vezanega lesa. Najprimernejši so univerzalni kalibri, kot so 7 x 64, .308 Win., .30-06 Spr., z ustrežno mehko nastavljivim neposrednim ali kombiniranim sprožilcem. Pomembno sodilo izbire je tudi cena orožja. Cene kakovostnih repetirk se gibljejo v razponu od približno 1200 do 2700 evrov. Ceno osnovnih izvedenk višajo predvsem: vrsta in znamka strelnega daljnogleda, možnost preproste zamenjave cevi, ročno napenjanje udarnega mehanizma, po meri iz kakovostnega orehovega lesa izdelano kopito,

unikatna ročna gravura puškinih kovinskih delov idr.

- **Naboj ustreznega kalibra** naj bo opremljen s kakovostno lovsko deformacijsko kroglo z visoko vrednostjo balističnega koeficienta (BC). Ko imamo puško pristreljeno z izbrano vrsto streliva, ki ga bomo uporabljali za lov, si je najbolje kupiti večjo zalogo nabojev iste serijske številke!

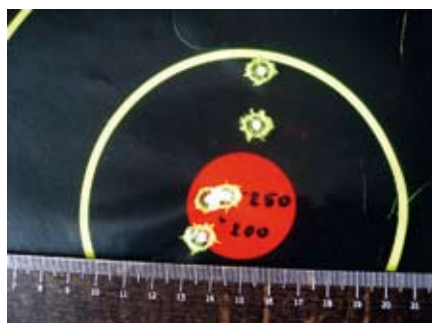
- **Strelni daljnogled** s spremenljivo povečavo, npr.: 2,5-10 x 50, 3-12 x 50, 4-16 x 50, z osvetljenim merilnim križem.

Slika 11. Premer raztrosnega kroga treh zadetkov na 100-metrski razdalji znaša 1,3 cm, nadstrel pa približno 3 cm. Puška v kalibru 8 x 68 S je torej izredno natančna.

žem in z eno od izvedb hitre nastavitve merilnega križa (HNMK) ali s cenejšim balističnim merilnim križem. Cena kakovostnih strelnih daljnogledov se giblje v razponu od približno 800 do 2700 evrov.

- **Montaža strelnega daljnogleda** naj bo trdna, mogoča je fiksna ali še boljše snemljiva. Cena industrijsko izdelanih montažnih delov se giblje v razponu od približno 150 do 500 evrov.

Slika 12. Na razdalji 200 m zadeva puška v piko brez višinskih popravkov, ker je pristreljena na UPR (leva dva zadetka v rdeč center tarče). Z ustreznim popravkom na balističnem bobniču strelnega daljnogleda Swarovski je zadel strel v piko (skrajni desni zadetek v sredino tarče – center). Zgornja zadetka na razdalji 300 m sta po višini razmaknjena za 2,1 cm (nastavitev 300 m na balističnem bobniču). Z natančno puško v razantnem kalibru 8 x 68 S je torej mogoče zanesljivo streljati in natančno zadevati cilje na lovske »pravičnih razdaljah« in po potrebi še precej večjih.

- **Laserski daljinomer** (za potrebe lovskega streljanja zadošča merilno območje do 500 m) za strme strele naj bo po možnosti opremljen z računalnikom za določanje »balistične strelne daljave«.

- **Spektiv**, do 40-kratne povečave, za opazovanje in ocenjevanje divjadi in oddaljenih tarč (vadbena streljanje).

- **Daljnogled**, 8-kratne ali 10-kratne povečave.

V Nazarjah, kamor segajo moji lovski začetki, sem spoznal vrsto imenitnih lovcev, med njimi je še posebno izstopal Franc M. Za lov je približno 50 let uporabljal eno samo staro, če se prav spominim boroveljsko kombinirano puško petelinko s priveznjenima cevema – »bikserico« – v kalibru 16/65 in 9,3 x 72 R, brez strelnega daljnogleda. Strelsko spretost z njo je dokazoval mlajšim lovcem na vsakoletnih preizkusih in predvsem na uspešnih lovih na čakanje, zalaz in na pogonih ter pritiskih. Seveda takratne strelne daljave pri lovu srnjadi praviloma niso presegale stotih metrov. Na najboljši mogoči način je torej uveljavljal načelo: ena puška za vse lovske potrebe, za vse vrste lova. Dandanes bi se verjetno samo prizanesljivo nasmihal tistim, ki si lovsko omaro polnijo z vedno novimi lovskimi puškami, saj v njej skoraj ne sme manjkati: *malokalibrska puška* (.22 l. r.) za sicer koristno vadbena streljanje na strelišču, pa *puška za lov srnjadi* (npr. prelamača v kalibru 7 x 57 R ali repetirka .243 Win.), pa ena v razantnem kalibru za *gamsji lov* (npr. .270 Win. ali 6,5 x 65 RWS), pa še ena v močnejšem kalibru za *pogonski lov* na divje prašiče (npr. repetirka 9,3 x 62 ali dvocevna risanica 8 x 57 IRS), pa »magnum« puška za *lov jelenjadi* (npr. repetirka .300 Win. Mag. ali .300 WSM), pa puška v *univerzalnem kalibru* (npr. repetirka 8 x 57 IS) za »vsakodnevno rabo«, ki je ni škoda za lov v slabih vremenskih razmerah, pa *kombinirana puška prelamača* tudi ne itn. Vse morajo biti opremljene še s primernim strelnim daljnogledom, po možnosti spremenljive povečave, in z osvetljenim merilnim križem. Čeprav večina slovenskih lovcev v povprečju na leto upleni le nekaj kosov srnjadi, mogoče tudi kakšnega divjega prašiča na čakanju ali pogonu, pa sta gams in jelen za večino le neizpolnjena želja. Pri tem po navadi nobene puške strelsko ne obvladamo popolnoma. Zato je ta prispevek namenjen predvsem mladim lovcem, ki so pred odločitvijo: Kakšno puško risanico za lovski začetek? Takšno, ki vam bo lahko služila celotno lovsko kariero hkrati za uspešen lov in za veliko vadbena streljanja. Pa dober pogled s tako puško!

Prof. dr. Mirko Tratnik

Nekaj misli o poslovanju lovskih družin

Vemo, kaj smo, toda ne vemo, kaj bi lahko bili (William Shakespeare). Misel, nad katero se lahko zamislimo, zlasti lovke in lovci, ki se v lovskih družinah združujemo na podlagi načela prostovoljnosti, hkrati pa se vključujemo in ustvarjamo v naravnem in družbenem poslovnem okolju. S koncesijskimi pogodbami so lovske družine – upravljavke lovišč – kot neprofitne organizacije dokončno vstopile v pravni promet. Njihovo poslovanje postaja vse bolj zahtevno, spoštovanje pozitivne zakonodaje pri finančno-materialnem poslovanju terja od njih dosledno spoštovanje listinskega prava ter uporabo slovenskih računovodskih standardov in strogih finančnih predpisov. Zlasti so pri poslovanju pomembne listine, ki so pravna podlaga za knjiženje poslovnih dogodkov. Vsaka vknjižba in vsak dogodek imata svoje pravne posledice ter moralno, kazensko in odškodninsko odgovornost lovskih funkcionarjev. Poleg starešin s svojo odgovornostjo v lovskih družinah izstopajo blagajniki, knjigovodje in računovodje, pa tudi gospodarji, ki izdajajo poslovne listine, kot so dobavnice, računi in druge (knjigovodske) listine. Zato je treba tudi v lovstvu posebej poudarjati mnogokrat zanemarjeno in zapostavljeno vlogo poslovnih in drugih listin v pravnem prometu. Načelo vesti in poštenja določa, da se listinska dokumentacija vodi dosledno, resnično in natančno. Kaj bi pokazal natančen pregled poslovanja LD, si ne upam napovedati, bistveno je, da se o tem pogovorimo na preprost in razumljiv način z namenom, da se bo izboljšalo materialno finančno poslovanje upravljavcev lovišč.

Verjamem, da si nihče pri svojem prostovoljnem delu ne želi škodljivih posledic, kaj šele, da bi se o njegovih dejanjih, ki temeljijo na žrtvovanju in odrekanju v splošno korist, pri poslovanju lovske družine (LD) odločalo na sodišču. Življenje tudi na področju poslovanja lovskih družin piše zgodbe, ki so lahko tudi dramatične. Zato vrlim lovskim zanesenjakom ne bo opravičeno, če jih bo zakon ujel na krivih potih. Vrhovno sodišče RS je s svojo sodbo I Ips 23/98 (VS21847, 13. 3. 2003) razsodilo, da so v ravnanju obsojenca podani objektivni in subjektivni zakonski znaki kaznivega dejanja ponareja-

nja listin po 1. odstavku 256. člena Kazenskega zakonika (KZ), ker je **kot gospodar lovske družine v številnih napotnicah, ki so opisane v izreku pravnomočne sodbe, zavestno navedel kot kupce osebe, ki divjačine dejansko niso odkupile.** V napotnico, ki je po moji oceni celo poslovna listina, saj je pomembna za promet LD kot pravne osebe z drugimi subjekti, je glede kupcev vnesel lažne podatke, čeprav je vedel, da bo taka listina uporabljena kot prava. Napotnice kot podlaga za dobavnico oziroma račun je bilo treba predložiti veterinarskemu inšpektoratu in jih vložiti v zbirko listin lovske družine

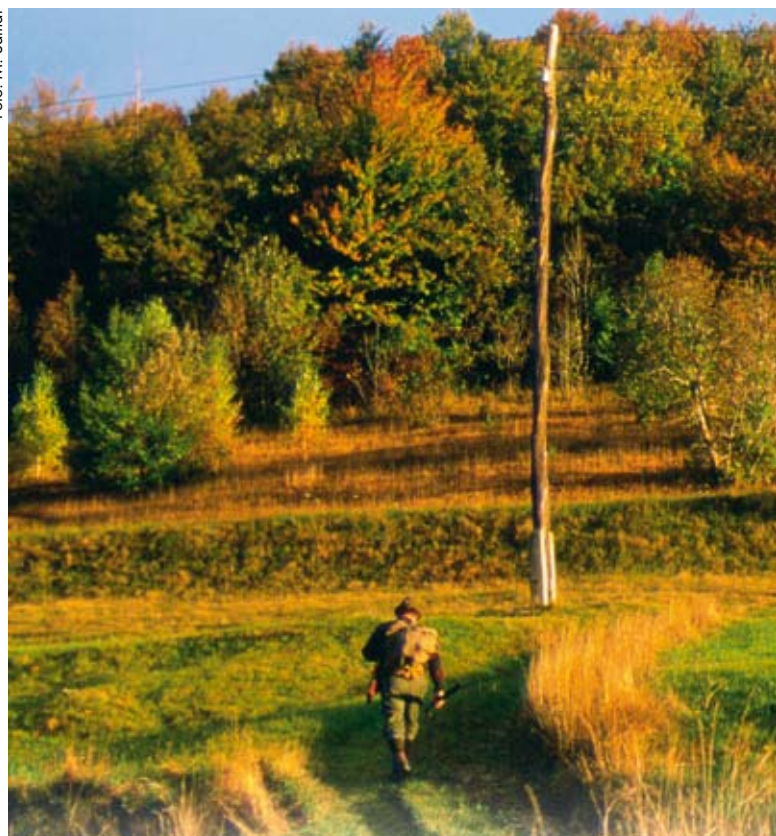
zaradi priprave poročila o finančnem poslovanju.

Sodni epilog zgodbe o izdajanju napotnic in listin v povezavi s prodajo divjačine je poučen. Gre za primer slabe prakse. Zato mora lovska organizacija stremeti za pozitivnimi praksami. Hudo se piše tistim, ki bodo v evidencah lažno prikazovali drugačen odstrel, kot je bil. Večkrat sem tudi sam slišal, da so nekatere LD, zlasti njihovi gospodarji, namesto jelena v knjigo velike divjadi vpisali odstrel jelenjega teleta

Zato svetujem, da upravljavci lovišč (LD) dosledno spoštujejo tudi **Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju** (Uradni list RS, št. 120/2005 od 29. 12. 2005).

Vseh nepravilnosti ni mogoče vedno odkriti in jih sankcionirati, pomembno pa je, da se tovrsten nadzor v lovskih družinah okrepi, kar bo posledično prispevalo tudi k bistveno boljšim medseboj-

Foto: M. Samor

ali košute, ali pa kateri drugi dogodek, katerega namen je bil prikritje dejanskega odstrela. Poleg prikrivanja napak (so)lovcev so takšne osebe zagrešile tudi kaznivo dejanje ponarejanja listin, ker so z intelektualnim ponarejanjem prikrojile dejansko resnico/stanje odstrela divjadi ali pa so navedle lažen prikaz njenega odvzema iz lovišča z namenom, da bi prikazale drugačno spolno sestavo umrlih živali (npr. lažno prikazovanje spolne sestave pri povozih divjadi na cestah).

nim odnosom. Ker je upravljavec lovišča (lovska družina) pravna oseba, ki ima sklenjeno koncesijsko pogodbo, se morajo vodstvo in vsi njeni člani zavedati, da jim lahko Vlada republike Slovenije kot koncedent podeljeno koncesijo tudi odvzame z upravno odločbo – na predlog lovske inšpekcije – če kot koncesionarji koncesije ne izvajajo skladno s pogoji, navedenimi v pogodbi. Mednje z gotovostjo sodita natančnost in poštenost evidentiranja odvzema divjadi iz lovišča, kar

je pri neresničnem prikazovanju zaradi slepljenja države lahko ključna okoliščina. Za zakonito poslovanje upravljavca lovišča je bistveno, da se natančno ravna po določilih *Pravilnika o evidentiranju odstrela in izgub divjadi*, ki določa način evidentiranja odstrela in izgub divjadi. Upravljavec lovišča mora zabeležiti odstrel in izgube divjadi tekoče/sproti ter kronološko (po datumu odstrela in izgub) voditi ločeni evidenčni knjigi o odstrelu in izgubah. Netočnost vnosa podatkov v evidence je kaznivo dejanje ponarejanja listin. Lahko gre za *intelektualni ponaredek*, če je vpisan

so opredeljene v *Zakonu o društvih* (Uradni list RS, št. 64/2011) in v *Slovenskem računovodskem standardu 33* (Uradni list RS, št. 3/2007).

V 24. členu *Zakona o društvih* je določeno, da premoženje društva sestavljajo denarna in druga sredstva, ki jih društvo pridobi s članarino, darili in volili, prispevki darovalcev (donatorjev), iz javnih sredstev, z opravljanjem dejavnosti društva in iz drugih virov, njegove nepremične in premične stvari ter materialne pravice. Društvo tudi ne sme deliti svojega premoženja članom. Vsaka delitev premoženja društva

skladu z ZD-1 in računovodskim standardom za društva. Društvo, ki opravlja pridobitno dejavnost, mora podatke o finančnem in materialnem poslovanju iz te dejavnosti voditi in izkazovati ločeno. Društvo vodi poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, prirejenega za njegove potrebe. Ne glede na zapisano pa lahko upravljavec lovišča (LD) s temeljnim aktom ali posebnim aktom določi, da bo vodilo knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva, če izpolnjuje vsaj dve izmed naslednjih meril: (1) *da povprečno število redno zaposlenih prejšnjega poslovnega leta ne presega*

zagotovi z letnim popisom in ocenitvijo. Društvo mora za poslovno leto, ki je enako koledarskemu, pripraviti *letno poročilo*, ki vsebuje bilanco stanja in izkaz poslovnega izida s pojasnili k izkazom ter poročilo o poslovanju društva. Poročilo mora obsegati resničen prikaz premoženja in poslovanja društva. Ob statusnih spremembah oziroma prenehanju delovanja društva mora pripraviti letno poročilo tudi med letom glede na stanje na dan statusne spremembe ali prenehanja.

Vodenje poslovnih knjig in sestava letnega poročila morata biti v skladu z računovodskim standardom za društva. Poslovne knjige in letno poročilo morajo omogočiti ocenjevanje, ali so presežki prihodkov nad odhodki dejansko porabljeni za namene, določene v tretjem odstavku 24. člena ZD-1. **Letno poročilo** sprejme zbor članov društva (občni zbor, skupščina). Poročilo je veljavno sprejeto, če je bil pred sprejetjem opravljen tudi *notranji nadzor* nad finančnim in materialnim poslovanjem društva. Zato je pri teh nalogah izjemno pomembna vloga nadzornega odbora (NO LD), ki si pri svojem delu lahko pomaga s strokovno pomočjo davčnega ali finančnega svetovalca.

Slovenski računovodski standard 33 ureja računovodstvo v društvih in zvezah društev. Pri računovodskem obravnavanju poslovnih dogodkov, glede katerih ta standard ne določa pravil, uporabljajo društva pravila, določena s splošnimi slovenskimi računovodskimi standardi. Slovenski računovodski standard 33 določa tudi način vodenja poslovnih knjig, sestavljanje letnih poročil, določa ugotavljanje in obravnavanje presežka prihodkov in presežka odhodkov ter določa tudi nekatera pravila, prepoznavanja in vrednotenja bilančnih postavk.

Po *Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb* (ZDDPO-2) je društvo zavezanec, ki ne plača davka po tem zakonu, če je v skladu s posebnim

podatek z neresnično vsebino, ali pa za *materialni ponaredek*, če je storilec na listini spremenil pravi podatek.

Upravljavci lovišč, kot društva, opravljajo različne dejavnosti, ki jih imajo opredeljene v svojih pravilih. Ker poleg nepridobitne dejavnosti lahko opravljajo tudi različne pridobitne (npr. prodaja divjačine, lovski turizem ...), morajo upoštevati davčne in druge finančne predpise. Pravne podlage za vodenje finančnega in materialnega poslovanja društev in zvez

med njegove člane je nična. Če društvo pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari presežek prihodkov nad odhodki, ga mora porabiti le za uresničevanje svojega glavnega namena ter ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v temeljnem aktu. V 26. členu *Zakona o društvih* je določeno, da mora društvo zagotavljati podatke o svojem finančnem in materialnem poslovanju na način in v obliki, ki ju določi s temeljnim ali posebnim aktom v

dva; (2) da letni prihodki prejšnjega poslovnega leta ne presegajo 30.000 evrov; in (3) da povprečna vrednost sredstev (aktive) na začetku poslovnega leta ne presega 50.000 evrov. Za lovske družine je pomembna določba, da kot društvo, ki ne opravlja pridobitne dejavnosti ali jo opravlja le občasno in čigar prihodki prejšnjega poslovnega leta so manjši od 10.000 evrov, lahko vodi le knjigo prejemkov in izdatkov (blagajniški dnevnik), preostale podatke za letno poročilo pa

Foto: M. Samar

zakonom ustanovljen za opravljanje nepridobitne dejavnosti in dejansko posluje skladno z namenom ustanovitve in delovanja. Ne glede na to določbo pa društvo kot zavezanec plača davek po tem zakonu od dohodkov iz opravljanja svoje pridobitne dejavnosti. Kaj šteje za pridobitno dejavnost, podrobneje opredeljuje *Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti* (Uradni list RS, št. 109/2007 in 68/2009).

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1, Uradni list RS, št. 10/2010) določa, da je davčni zavezanec oproščen obračunavanja DDV, če v obdobju zadnjih dvanajst mesecev ni presegel oziroma tudi ni verjetno, da bo presegel znesek 25.000,00 evrov obdavčljivega prometa. Ne glede na to določbo pa se lahko davčni zavezanec odloči za obračunavanje DDV v skladu s tem zakonom, vendar mora izbiro vnaprej prijaviti pristojnemu davčnemu uradu in jo uporabljati najmanj 60 mesecev. Društva, med njimi zlasti LD, in zveze morajo na podlagi tega zakona natančno poznati, kaj se šteje za obdavčljivi promet, da bodo lahko že same določile, ali sodijo med male davčne zavezance

in oprostitev obračuna DDV ali pa med zavezance, ki morajo obračunavati DDV. *Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost* podrobneje ureja izvajanje zakona o davku na dodano vrednost, opredeljuje davčne zavezance, obdavčljive transakcije, njihov kraj, obračun DDV, davčno osnovo, stopnjo DDV, oprostitve, odbitek DDV, obveznosti zavezancev in oseb, ki niso davčni zavezanci ter evidence

Zakon o davčnem postopku (ZDP-1, Uradni list RS, št. 13/2011) določa, da morajo društva pri vodenju poslovnih knjig upoštevati določbe zakona o davčnem postopku, ki ureja obračunavanje, odmero, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršbo davkov, pravice in obveznosti zavezancev za davek ter druge določbe. Med drugim zakon opredeljuje tudi informacije in dokumentacijo oziroma obveznost dokumentiranja, dajanja podatkov davčnemu organu za pobiranje davkov, hranjenje in vodenje dokumentacije, uporabo davčne številke ter obveznosti nakazovanja plačil in prejemkov na transakcijske račune, kar je pomembno tudi za društva. Minister za finance je izdal *Pravilnik o izvajanju zakona*

o davčnem postopku, ki ureja izvajanje zakona. Glede na pravilnik je treba spoštovati določbe o plačilih za dobavljeno blago in opravljene storitve, ki se ne nakazujejo na transakcijske račune.

Zakon o dohodnini (Zdoh-2, Uradni list RS, št. 17/2006) ureja izplačila dohodkov iz zaposlitve, predvsem pa drugih dohodkov fizičnim osebam, ki vključujejo nagrade, darila, dobitke v nagradnih igrah, štipendije in druge dohodke. Na podlagi zakona o dohodnini je Vlada RS izdala uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja. Uredba določa višine povračil stroškov v povezavi z delom, povračila stroškov v povezavi s službenim potovanjem in drugih dohodkov, do katerih se ne vtevajo v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja. Uredbo zato lahko upoštevajo tudi LD, seveda ob opredelitvi o takih izplačilih s sklepi organov ali zapisom v internem aktu. Če lovska organizacija obračunava in izplačuje povračila stroškov za službena potovanja v tujino, je potrebno, da spoštuje tudi določbe uredbe o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino.

Zavedam se, da le z naštevanjem predpisov nisem vsebinsko pojasnil tudi posameznih tehnik obračunavanja, evidentiranja in poročanja o davkih in postopkih, ki se nanašajo tudi na lovske družine. Menim pa, da je bistveno, da sem opozoril na pomembne oblike poslovanja in delovanja, ki jih pri svojem poslovanju morajo upoštevati in spoštovati LD. Zato širimo naša obzorja s spoznanji in znanji zaradi potrebe po strokovnem delu. Kitajski modreci so prepričani, da je znanje zaklad, ki venomer spremlja svojega lastnika. Čeprav se po Sokratovem vzoru dobro zavedam, da niti naključno nisem obvladal vseh znanj, pogledov in tehnik s področja listinskega in denarnega poslovanja lovske družine, bo cilj mojega prispevka dosežen, če bo pritegnil pozornost bralca, sprožil pozitivne razprave in deležen podpore za zakonito poslovanje. Prispevek hkrati pomaga zvišati stopnjo ozaveščenosti pri poslovanju in izraža zahvalo marljivemu delu izvršnih organov lovske družine, še posebno starešinam, blagajnikom in gospodarjem ter vsem, ki se ukvarjajo s finančno-materialnim poslovanjem v LD. Njihovo delo, ki navzven ni vidno kot delo z drugih področij lovske družine, je med članstvom na splošno tudi premalo cenjeno in upoštevano, je pa ključni pogoj za zakonito delo LD kot upravljavca lovišča. Glede poslovanja in poslovnih listin velja, da ne smemo podcenjevati predpisov in pravnih poti, poenostavljati ali pa pri poslovanju z listinami in knjigovodskimi zapisi ravnati malomarno in neodgovorno, saj lahko nastanejo usodne in nepopravljive posledice. S svojimi odgovornimi ravnanji moramo ščititi zaupanje v listine, zlasti še v poslovne listine, ki so pomembne za poslovanje LD. Pri delu in poslovanju v LD naj resnično velja latinski rek: »*Clara pacta, boni amici!*« Čisti računi, dobri prijatelji!«

Bojan Avbar

Sloka: od množičnega lova do zavarovane vrste

V preteklosti, predvsem pred prvo svetovno vojno in v obdobju med obema vojnama, je bil med lovci zelo priljubljen lov na sloke oziroma kljunače, kot so jih največkrat imenovali lovci. O lovu nanje so poročali mnogi posamezniki, kot enega najlepših lovov ga je opisal tudi pisatelj **Rado Murnik**. O bogatih revirjih (loviščih) s slokami so pisali tudi tuji lovski časopisi. V nemški lovski reviji *Jagdzeitung* iz konca šestdesetih let 19. stoletja so kot posebno bogate revirje s slokami omenjali mestni gozd pri Ljubljani, kjer naj bi v dobrih letih posameznemu lovcu uspelo upleniti na dan tudi do osemnajst slok. Kot dobra mesta za sloke so sloveli še ravninski gozdovi in loke ob kranjskih rekah, posebno Krki, in se nadaljevali vse do hrvaške in štajerske meje. Bogati revirji za sloke naj bi bili ponekod na Gorenjskem, Notranjskem ter na Krasu. Posebej so omenjali okolico Kozine, Čičarijo, revirje okrog Postojne, Planine in Snežnika. Na Štajerskem so bili najbolj znani revirji ob Dravi.

Sloke so lovili zaradi okusnega mesa, ki je slovelo kot odlična specialiteta, še bolj pa njegova drobovina. Lovci so se radi pohvalili tudi s trofejo – *suličico*, majhnim togim perescem pred prvim letalnim peresom. Sloke so lovili vsi: legalni in številni nelegalni lovci. Prvi so zatrjevali, da ni lepšega lova kot čakanje na sloke v času preleta. Lovili so jih s ptičarji in grmarjenjem, v starejših časih ponekod tudi na pogonih. Nelegalni lovci so jih lovili na zanke. Veliko slok naj bi bilo na Kranjskem v letih 1865–1875, še posebno izjemno pa je bilo leto 1867, ki bi ga morali po navedbah lovcev zapisati s zlatimi črkami v lovsko kroniko.

Kljub množičnemu lovu so lovci o slokah vedeli zelo malo. Zanje so bile to vedno skrivnostne in čudaške ptice. Starejši lovci so še sredi tri-

desetih let 20. stoletja pisali o dveh vrstah slok: o velikih kljunačih ali *sovoglavcih* in malih kljunačih – *rtoglavcih* ali *trnjevcih*. Tudi priznani lovski pisec **Miroslav Hanzlovsky** je navajal dve vrsti kljunačev, in sicer *manjše* in *večje*. Šele **Janko Ponebšek** je lovcem predstavil pravo sliko. Opozoril jih je, da je **Fr. Erjavc** opisal pod imenom kljunač eno samo vrsto, da pa so srednjeevropski lovci pod navedenim imenom razumeli skupino sedmih vrst lovnih ptic.

Sloke (kljunači) so imeli predpisano varstveno dobo že v nekdanjih lovskih redih. V lovskem redu za Kranjsko iz leta 1754 je bilo določilo, da se jih sme loviti, ko so napol dorasli. Lov nanje se je lahko začel ob svetem Jakobu (24. julija) in je trajal največ do svečnice (2. februarja). Določeno je bilo, naj samice ne lovijo.

V drugi polovici 19. stoletja so bili v deželah Avstro-Ogrske sprejeti zakoni o varstvenih dobah divjadi. Zakoni so prepovedovali razdiranje in jemanje jajc iz gnezd, lov z zankami, štirinajst dni po

začetku varstvene dobe je bila prepovedana tudi prodaja ptic.

O priljubljenosti lova na sloke pričajo številna poročila in zapisi o uspehih posameznih lovcev. Najpogostejše so bile vesti o lovcih, ki so v lovski sezoni prvi uplenili sloko, in posameznikov, ki so jih uplenili največ. Redno so poročali o spomladanskem ali jesenskem preletu slok, v časopisih pa lovce vabili na lov. Sloke, četudi so priletele v manjšem številu, ali le posamezne ptice so lovili in streljali povsod. Posebno zanimive so bile uplenitve kljunačev zunaj običajnega lovskega časa. V slovenski lovski organizaciji so lovce večkrat prosili za poročila o prvih uplenitvah v sezoni: kako, kdaj in kje je potekala selitev slok, kje je bila najštevilčnejša in kdaj so odletele zadnje sloke. Poročila je uredništvo Lovca odstopilo priznanemu ornitologu dr. Janku Ponebšku.

V začetku 20. stoletja so pri nas in tudi drugod ugotavljali, da se število slok zmanjšuje. Kot vzroke so navajali

divji lov, lov z zankami, vse večje število lovcev, neupoštevanje lovskih predpisov, vse bolj izpopolnjeno lovsko orožje, pa tudi izgubo življenjskih prostorov zaradi izginjanja močvirij. Sloke so lovili z zankami divji in legalni lovci. Čeprav je bil tak način lova prepovedan, so ga lovci pojmovali kot lovsko dopustnega. Poleg tega so lovci začeli z lovom takoj, ko so priletele prve sloke in se pri tem niso ozirali na predpisano varstveno dobo. Močvirja so se morala že takrat umikati napredujoči kulturi. Edino sredstvo za izboljšanje stanja bi bilo po prepričanju lovcev prepoved lova z zankami, prepoved lova v času gnezdenja in prireja za potrebe lova. Vse pogostejše so bile zahteve po opustitvi spomladanskega lova. Opozarjali so tudi, da bi bila prepoved spomladanskega lova za *častilce tega lova prevelik udarec*. Zato naj bi zadostovalo, da bi sloke lovili samo na večernem preletu in postrili nadzor nad divjim lovom. Od vidnih lovcev se je za opustitev spomladanskega lova posebno vneto zavzemal odbornik Slovenskega lovskega društva **Mate Hafner**. Po njem je bil ta lov sporen iz več razlogov. Sloke so lovili v razmnoževalnem času (med paritvijo), kar naj bi se odražalo v zmanjševanju števila kljunačev. Po njegovem je bil odstrel sporen tudi iz kulinaričnega (gospodarskega) vidika, saj naj bi spomladi od izčrpanih slok ostalo le malo užitnega mesa. Prizadevanja lovcev za plenom je označil za *bahaško in »rekordavzarsko«*. Tretji razlog je bil, da so sloke prezimovale in gnezdele tudi v Sloveniji. Z opustitvijo spomladanskega lova bi se lahko povečalo število domorodnih slok.

Za opustitev spomladanskega lova se je zavzemalo tudi Slovensko lovsko društvo. Številni člani so temu nasprotovali, češ da spomladi uplenijo največ samcev, samice pa da zaradi lova niso

ogrožene. Opustitev spomladanskega lova naj bi bila nesprejemljiva tudi zato, ker v drugih deželah prepovedi niso uvedli, prav tako pa naj bi bilo v Sloveniji število uplenjenih slok zanemarljivo. Tovrstne argumente so lovci zagovarjali vedno, ko so se poostrele varstvene dobe, pa tudi po letu 1993, ko je z Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst sloka dobila status trajno zavarovane vrste.

Dr. Romana Erhatič Širnik

Za sloka (*Scolopax rusticola*) se v slovenski literaturi pojavljata dve imeni: v ornitološki dosledno sloka, v lovski pa največkrat veliki kljunač. Terminološka komisija Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije se je ob upoštevanju več argumentov odločila za uporabo imena **sloka.**

Vir: Jančar T. in drugi. 1999. Imenik ptic zahodne Palearktike. Acrocephalus, str. 103

Zakonsko predpisane varstvene dobe na sloke v 19. in 20. stoletju

leto	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1874 ¹												
1889 ²												
1876 ³												
1879 ⁴												
1882 ⁵												
1879 ⁶												
1896 ⁷												
1876 ⁸												
1898 ⁹												
1906 ¹⁰												
1902 ¹¹												
1919 ¹²												
1929 ¹³												
1929 ¹⁴												
1931 ¹⁵												
1935 ¹⁶												
1941 ¹⁷												
1946 ¹⁸												
1948 ¹⁹												
1950 ²⁰												
1952 ²¹												
1953 ²²												
1954 ²³												
1966 ²⁴												
1976 ²⁵												

¹ Postava od 20. decembra 1874 o tem, v katerem času naj se divjina ne pokončava. Dež. zak. za Kranjsko, št. VI-6/1875.

² Zakon z dne 22. avgusta 1889. l., veljaven za vojvodino Kranjsko. Dež. zak. za Kranjsko, št. X-20/1889.

³ Postava od 14. februarja 1876, zastran varstva divjadi. Zakonik za avst.-ilirsko Primorje, št. V-8/1876.

⁴ Postava od 8. februarja 1879, s katero se promenjajo točke 4, 5 in 6. odstavka 1. čl. deželne postave od 14. februarja 1876. Zakonik za avst.-ilirsko Primorje, št. IV-7/1879.

⁵ Postava od 18. novembra 1882, veljavna za istersko mejno grofijo, zadevajoč varstvo divjačine. Zakonik za avst.-ilirsko Primorje, št. XXVI-28/1882.

⁶ Postava od 17. julija 1879, zastran varstva divjačine, veljavna za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško. Zakonik za avst.-ilirsko Primorje, št. XIII-18/1879.

⁷ Ukaz c. kr. namestništva za Primorsko z dne 15. septembra 1896, št. 17771, veljaven za pokneženo grofijo Goriško-Gradiško, s katerim se izdado s privoljenjem c. kr. ministrstva za poljedelstvo glasom odpisa z dne 20. julija 1896, št. 6532, in zaslišavši deželni odbor – predpisi o varstvenih časih za divjačino. Zakonik za avst.-ilirsko Primorje, št. 13-28/1896.

⁸ Postava od 8. junija 1876, dotikajoča se lovskega počitka. Dež. zak. za Štajersko, št. X-22/1876.

⁹ Zakon z dne 13. Grudna 1898, veljaven za Štajersko, o lovskem počitku in izpremembi nekaterih lovstvih urejajočih zakonitih določb in naredeb. Dež. zak. za Štajersko, št. II-4/1899.

¹⁰ Jagdgesetz für das Herzogtum Steiermark. Landesgesetz-und Verordnungsblatt für das Herzogtum Steiermark No. III-5/1907.

¹¹ Gesetz vom 4. August 1902, womit ein Jagdgesetz für das Hezzogtum Kärnten erlassen wird. Landesgesetzblatt Nr. VIII-15/1903.

¹² Naredba deželne vlade za Slovenijo, s katero se izenačujejo predpisi o prepovedanem lovskem času v območju deželne vlade za Slovenijo do končne zakonite ureditve. Ur. l. dež. vlade za Slovenijo, št. 115-827/1919.

¹³ Uredba, s katero se spreminjajo dosednji predpisi o prepovedanem lovskem času (Ljubljanska oblast). Samouprava, št. 22/1929.

¹⁴ Uredba, s katero se spreminjajo dosednji predpisi o prepovedanem lovskem času (Mariborska oblast). Samouprava, št. 7-28/1929.

¹⁵ Naredba, s katero se za področje Dravske banovine izenačujejo predpisi o prepovedanem lovskem času (lovopusti). Sl. l. kr. ban. uprave Dravske banovine, št. 45-285/1931.

¹⁶ Naredba o izpremembi lovopusta in o zaščiti redke divjačine. Sl. l. kr. ban. uprave Dravske banovine, št. 22-162/1935.

¹⁷ Odredba o gospodarstvu z lovom in o izvrševanju lova. Verordnungs-und Amtsblatt der Chefs der Zivilverwaltung in den besetzten Gebieten Kärntens und Krains, Nr. 11-38/1941.

¹⁸ Začasni zakon o lovu. Ur. l. LRS, št. 50-181/1946.

¹⁹ Odredba o lovopustu v Ljudski republiki Sloveniji. Ur. l. LRS, št. 6-42/1948.

²⁰ Odločba o lovopustu. Ur. l. LRS, št. 26-158/1950.

²¹ Odločba o delni spremembi odločbe o lovopustu. Ur. l. LRS, št. 9-36/1952.

²² Odredba o lovopustu v Ljudski republiki Sloveniji. Ur. l. LRS, št. 38-128/1953.

²³ Zakon o lovu. Ur. l. LRS, št. 26-94/1954.

²⁴ Zakon o lovstvu. Ur. l. SRS, št. 22-323/1966.

²⁵ Zakon o varstvu, gojitvi.

»Kljunač (sljuka) velja za najplemenitejšo letečo divjačino in lovci hudo pritiskajo na njo. Podnevi se skriva ter leta samo ob zori in mraku in tačas jo hodijo lovci čakati. Sljuka ne leti hitro, tudi ne visoko, temveč prav nizko nad grmovjem in lesovjem in nikdar daleč, kmalu zopet sede na tla. Lovci mora torej jako paziti in zmerom biti pripravljen na strel. Za čudo imajo ljudje tudi to, kar ima ptič v želodcu in črevih, za neko posebno slaščico. To se namreč namaže na kruh in potem opeče. To je tako imenovani 'kljunačev drek', namreč na pol prebavljena hrana in poleg tega neki tudi mnogo glist, katerih so kljunači navadno polni.

Vir: Schödler (prevedel Erjavec F.) Knjiga prirode, Ljubljana 1875, str. 310

»Ob kugi je silno nedostajalo pogrebcev, istotako strežnikov. Zato je gosposka siloma tirala jetnike na tak posel. Ker so se zdravniki včasih branili iti k okuženim bolnikom, so jih marsikje vklenjene vodili k njim. Čudno našemljeni so bili ti »dohtarji« pri bolniških posetih. Oblečeni so bili v dolgo haljo iz povoščenega platna, na rokah nosili dolge rokavice iz irhovine, na licu krinko z všitimi steklenimi naočniki in velikim nosom, k i je bil natlačen z limonovimi olupki, meliso, meto, pelinom in drugimi takimi mirodijami. Bolnike so otipavali, ne z roko, nego s palico! Teh pošasti, ki jim je narod nadel ime šljuke (kljunači = Schnepfen), so se ljudje vobče huje bali kot živega vraga. Stari in mladi so že od daleč bežali pred temi maskarami.

Vir: Harambaša. 1911. Človeška kuga na Kranjskem. Slovenski narod, št. 178 (4. avgust 1911)

Pečen kljunač. Kljunača pustim par dni ležati. Potem ga oskubim in mu odstranim drobovje. Oči mu izdolbem. Izdolbino napolnim z zmečkanim krompirjem, ki sem ga pomešala s par kapljicami surovega rumenjaka in vtisnila v obe odprtini po en cel poper. Perutnice mu podvijem in vtaknem dolgi kljun skozi desno perot. Prsa ptičeva obložim z rezinami suhe slanine ter ga povežam z nitko. Ko ga dam v pečico, ga polijem z razbeljeno mastjo. Med pečenjem mu prilijem žlico ali dve juhe. Nazadnje ga oblijem še s kislom smetano. V precej vroči pečici ga pečem 20 minut. Črevca, srce in jetra dobro operem, prav na drobno sesekljam in denem na razbeljeno maščobo drobno sesekljane suhe slanine, odišavljene s sesekljano čebulo, zelenim peteršiljem, s ščepom popra in zgoščenim z drobtinicami, z dodatkom kisla smetane in par kapljicami vina. Ploščice žemljic pečem na masti in obložim s kupčki opraznega drobovja. S temi rezinami okrasim kljunača. To je kljunač s svojimi odpadki.

Vir: Gospodar in gospodinja, 1939, št. 44 (2. november 1939)

Na kratko iz tujega tiska ...

Mozambik: V minulem letu so divje živali v tej državi ubile najmanj 86 ljudi in jih ranile vsaj še 60. Kot so sporočili predstavniki vlade, so glavni povzročitelji krokodili, ki so ubili 47 ljudi, sledijo sloni, ki so odgovorni za dvajset smrtnih žrtev med ljudmi in povodni konji s trinajstimi žrtvami. V istem letu so odgovorni kot »problematične« usmrtili 336 divjih živali, in sicer 250 krokodilov, 46 slonov, 17 povodnih konj, 13 bivolov, 4 leve, 3 kače, 2 hijeni in enega leoparda.

(Jagen Weltweit, 4/2012)

Avstrija: V strokovni reviji BMC Evolutionary Biology je bil objavljen članek, ki pojasnjuje, zakaj samice istih vrst sesalcev živijo dlje kot samci. Razlog naj bi se skrival v večjih izgubah energije, ki so posledica agresivnega vedenja samcev, kar je tudi vzrok za večjo dojemljivost okužb z zajedavci. Tako gamsi živijo v povprečju od 16 do 20 let. Pri kozlih se pričakovana življenjska doba lahko statistično značilno zmanjša že po enajstih letih, kar je značilno za osebk, ki imajo dve enaki kopiji določenega gena, medtem ko živijo kozli z različnima kopijama istega gena značilno dlje. Večja genska pestrost torej povečuje življenjsko dobo pri kozlih.

(Jagen Weltweit, 4/2012)

Avstralija: Zaradi vedno večjega števila krokodilov, ki so vsako leto povprečno odgovorni tudi za dve žrtvi med ljudmi, naj bi v kratkem v nekaterih zveznih državah (Northern Territory) ponovno dovolili lov na to vrsto plazilcev. Oblasti v prej omenjeni zvezni državi so namreč začele z izvedbo projekta, ki bi prinesel koristi tudi razvoju turizma in povečal število delovnih mest za domače prebivalstvo. Projektno obdobje naj bi trajalo dve leti, v tem času pa naj bi lovski gosti za še ne točno določeno ceno uplenili petdeset krokodilov na točno določenem območju. V Avstraliji potekajo razprave o lovu na krokodile sicer že kar nekaj let, vendar doslej lov ni bil dovoljen. Število krokodilov se sicer vse od sedemdesetih let minulega stoletja povečuje, zdajšnja številčnost

Afriški bivol je poleg krokodila, slona in povodnega konja krivec za veliko smrtnih žrtev med ljudmi v Afriki.

je ocenjena na več kot 150.000 živali.

(Jagen Weltweit, 4/2012)

Nemčija: V državnih gozdovih zvezne dežele Baden-Württemberg nameravajo za lov prepovedati uporabo krogel, ki vsebujejo svinec. Rdeče-zelena koalicija želi namreč za državne gozdove pridobiti certifikat, ki potrjuje uporabo standardov za trajnostno upravljanje s temi gozdovi, kamor med drugim sodi tudi uporaba lovskega streliva brez vsebnosti svinca. Tki. FSC standard (Forest Stewardship Council) naj bi po besedah ministra za okolje in varstvo potrošnikov pridobili najpozneje v prvem četrtletju leta 2013.

(Wild und Hund, 13/2012)

ZDA: Kot je pokazala študija Ameriške Službe (urada) za ribe in divje živali (U.S. Fish and Wildlife Service), se v ZDA v zadnjih letih povečuje zanimanje za lov in ribolov. Po podatkih omenjene službe se nad lovom navdušuje 13,7 milijona prebivalcev, kar je približno 6 % vsega prebivalstva, starejšega od petnajst let. Med letoma 2006 in 2011 se je število ribičev v ameriških državah povečalo za 11 %, lovcev pa za 9 %. Omenjeni trend deluje zelo pozitivno tudi na gospodarstvo in je tudi del ameriške kulture, kot je ob predstavitvi rezultatov študije povedal notranji minister Ken Salazar. Pri tem je treba zapisa-

ti, da znašajo povprečni izdatki ameriškega lovca približno 2.500 US\$ na leto, ki jih porabi za opremo, licence in lovski potovanja. Skupno se torej v tej panogi obrne kar nekaj milijard dolarjev.

(Jagen Weltweit Internet)

Italija: Posebna komisija za določitev odstrela na Južnem Tirolskem je med izjemami za leto 2012 dovolila tudi odstrel vodečih košut in srn ter njihovih mladičev na območjih intenzivnih sadovnjakov in vinogradov v dveh predelih omenjene province že od 1. maja naprej. Pri tem je do določenem mere vključen tudi odstrel še visoko brejih košut in srn. Odstrel teh živali sicer ni dovoljen, vendar znaša kazen za enkratno zmotno v obdobju pet let zgolj opomin, za pogostejše kršitve pa so predpisane denarne kazni. Živalske vrste, ki so vključene v lovsko in ribiško zakonodajo v omenjeni provinci, sicer niso vključene v zakon o zaščiti živali.

(Wild und Hund, 15/2012)

Nemčija: Pristojno sodišče je na prvi stopnji obsodilo lovca, lastnika mladega ptičarja – vajmarčana – na denarno kazen v višini 60 dni po 200 evrov, skupaj torej 12.000 evrov, ker je njegov pes, ki ni bil privezan, na gozdni poti večkrat ugriznil 50-letno zdravnico, ki se je rekreirala. Obtoženi lovec se je sicer zagovarjal, da je pes zgolj bra-

nil lastnika, vendar se je v procesu pokazalo, da to ni bil prvi tovrstni konflikt, saj je vajmarčan ugriznil že več ljudi, med drugim tudi otroka. Napadena zdravnica je povedala, da se je takoj, ko je zagledala psa, ustavila in obmirovala, saj naj bi isti pes že en teden prej napadel njenega moža. Obtoženi lovec se je pritožil na višjestopenjsko sodišče, prav tako pa tudi odvetnik poškodovane zdravnice, ki zahteva denarno kazen v višini 90 dni po 200 evrov. Pri tem se postavlja tudi vprašanje zanesljivosti lovca in posledično tudi morebitni odvzem njegovega lovskega dovoljenja ter orožne listine.

(jagderleben.de Internet)

Nemčija: 25.000 evrov škode na treh poškodovanih vozilih in ena poškodovana oseba so rezultat prometne nesreče v bližini Berlina, kjer je voznik osebnega vozila trčil v losa, ki je prečkal avtocesto. Nesrečni los, ki je po ocenah pristojnih tehtal približno 600 kg, trka z avtomobilom seveda ni preživel, poškodovanega voznika vozila, ki je neposredno zadelo losa, pa so s poškodbami glave prepeljali v bolnišnico. Vsem, ki so ob tej novici avtomatično pomislili na »losov test«, s katerim preskušajo varnost avtomobilov, sporočamo, da pri tem ni bil udeležen mercedes, temveč VW.

(jagderleben.de Internet)

Pripravi: mag. Janko Mehle

Generalna skupščina FACE in proslava ob njeni 35-letnici

vzel direktor **Angus Middleton**, ker dolgoletni sekretar **Yves Lecocq** odhaja v pokoj. Na predlog predstavnika Češko-Moravske lovske zveze je bil na mesto podpredsednika FACE za osrednje območje (Švica, Avstrija, Češka, Slovaška, Madžarska, Poljska in Slovenija) soglasno izvoljen **Srečko Žerjav**. Skupščini je

Predsedstvo FACE na generalni skupščini (od leve): dolgoletni generalni sekretar Yves Lecocq, podpredsednik za sredozemsko območje Nicolas Papadodimas, predsednik FACE Gilbert de Turckheim, direktor FACE Angus Middleton, podpredsednik John Swift iz Velike Britanije in podpredsednik Torsten Moland predstavnik nordijskih držav

Gilbert de Turckheim in dr. Janez Potočnik, komisar EU za okolje, ki je poudaril pomemben prispevek sedmih milijonov evropskih lovcev pri trajnostni rabi okolja.

V Bruslju je bila 6. septembra, po končanem triletnem mandatu, volilna generalna skupščina. Ob pregledu tekočih aktivnosti in predvideni uresničitvi dela do konca leta je bilo posebej poudarjeno, da se bo začel projekt o velikih zvereh, ki ga je predlagala naša lovska zveza, takoj po zaposlitvi novega sodelavca, predvidoma že v oktobru. V

nadaljevanju so bile sprejete še nekatere spremembe pravil in statuta FACE (Združenja evropskih lovske zvez in naravovarstvenih organizacij), potrjena sta bila vsebinski in finančni načrt dela za prihodnje leto in izvoljeni so bili novi organi. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik **Gilbert de Turckheim**, položaj generalnega sekretarja pa je pre-

sledil konstitutivni sestanek novega upravnega odbora, ki je določil glavne prednosti pri delovanju za naslednje leto in terminski načrt dela organov.

Naslednji dan je bila proslava ob 35-letnici ustanovitve Evropskega združenja lovske in naravovarstvene zvez. V prvem delu so dodajšnji generalni sekretar in nekateri ustanovni člani obudili spomine na prve sestanke in razloge za ustanovitev evropskega združenja. Pri tem je zanimivo, da je bil najmočnejši razlog za začetek aktivnega delovanja po letu 1977 prav dogajanje glede varstva ptic, kar so takratni pobudniki poskušali uveljaviti brez upoštevanja mnenj drugih zainteresiranih skupin, tudi lovcev.

Zdajšnji pomen delovanja FACE je s svojo prisotnostjo na proslavi poudaril komisar EU za okolje dr. **Janez Potočnik**. V svojem slavnostnem govoru je potrdil naravovarstveno delovanje sedmih milijonov evropskih lovcev in pomembnost našega prispevka pri varovanju živalskih

vrst in tudi pri ohranjanju njihovih habitatov. V nadaljevanju je odgovarjal na vprašanja in opozorila ob priložnostih, ki jih s seboj prinašajo predvidene spremembe evropske kmetijske politike. Nato je sledila panelna razprava na temo prihodnjih usmeritev pri delovanju FACE. Ugledni predstavniki organov EU in znanstvenih inštitucij so predstavili svoje poglede, pri čemer je zanimivo, da je praktično v vseh šestinidesetih članicah v široki javnosti opaziti podobno slabo mnenje o lovcih in lovske organizacijah. Skupna končna ugotovitev je bila, da se bližajo pomembne družbene spremembe, ki bodo vplivale tudi na lovstvo v Evropi. Evropsko združenje lovske zvez lahko na podlagi različnih izkušenj svojih članic pripravi različne scenarije in se tako pripravi na delovanje v spremenjenih razmerah ter ob tem še bolj predstavi in uveljavi lovstvo kot družbeno koristno naravovarstveno dejavnost.

Srečko Žerjav,
podpredsednik FACE

Izvrstna lovišča, a skromni lovski domovi

Vtisi iz Turčije

Med krajšim popotovanjem po Turčiji sem dodobra spoznal tudi značilnosti njihovih lovišč, ki so izjemno prostora, raznolika in bogata z divjadjo. Ljubitelji lova na divje prašiče, še posebno na trofejne merjasce, ki v Turčiji niso redkost, so najbolj veselili pogonov in lova v prosti naravi. Ne smemo namreč pozabiti, da divje prašiče domačini lovijo izjemoma, saj jim vera tega ne dopušča (prepoveduje namreč stik z vsem nečistim). Med potepanjem po turških prostranstvih so mi prijazni domačini povedali, da jim divji prašiči povzročajo bele, ne le sive lase, saj tudi tam delajo veliko škodo v kmetijstvu. Zato so veseli vsakega odstrela. Poleg divjih prašičev so v turških loviščih številne druge prostoživeče vrste živali, med katerimi naj omenimo jelenjad in volkove, v naravnih rezervatih pa damjake, ki imajo tam izvrstne življenjske razmere. Skratka, Turčija je glede lova res zanimiva in bogata dežela, ki jo je vredno obiskati in pri njih tudi loviti. Za nameček je

Foto: M. Toš

tudi izjemno vodnata in bogata z vodami, v katerih je pravi ribji paradiz, tako da pridejo na svoj račun tudi ribiči.

Med svojim potepanjem po prostrani deželi zgodovinskih in naravnih bogastev sem naletel tudi na primer skromnega lovskega doma, in to tik

Turški lovski domovi so skromni.

Turčija je vodnata dežela ...

za njihovo vzdrževanje vsi člani globoko segali v lastne denarnice. Turki to že zdaj počno, zato tam lov tudi zanje ni poceni; skromni podeželani si ga težko privoščijo. Človek bi pričakoval, da bo na vratih takšne znamenitosti, kot so Pamukale (ali izvir-

no tudi Bela strmina ali še bolj izvirno Bombažni grad) vse v razkošju – pa je ravno obratno: skromno, domače, izvirno, »turško«. Morda je prav zato toliko bolj privlačno za vse, ki smo vajeni našega nesramežljivega razkazovanja »lovskih gradov in palač«, za katere je v še ne

tako davni preteklosti največji prispevek dala naša divjad. Na žalost marsikje tudi prevelik in zaradi njega nas še danes lahko kje boli glava. Če bi se začeli vsaj zdaj zgedovati po skromnejših, ne bi bilo slabo ... Ali pač!?

Marjan Toš

Sedim na preži. Odprl se je lov na jelena. Suša je in vse živo v naravi trpi zaradi pomanjkanja vode. Napovedi za dež so slabe. Krmna njiva, ob kateri stoji visoka preža, je komaj še zelena. Vsako leto jo zorjemo in zasejemo s krmnimi rastlinami in dognojimo. Jelenjad dobro ve zanjo. Zato je čakanje jelena na tej visoki preži vedno obetavno. Pa še udobna je. Od avtomobila do preže je kakšen kilometer hoje po gozdni cesti. S seboj imam hladno pivo in zadnjo prilogo sobotnega Dela. Tega dne sem bil zgoden. Preletim naslove na prvi in zadnji strani. Ne gre; pretežke teme za na prežo.

Sence so vse daljše. Popoln mir. Jelena seveda še ne bo. V mislih podživljam lov na gamsa v LD Čezsoča

tihem priznal. »Bomo že dobili drugega,« me je mirno potolažil Goran. Njemu se to gotovo ne bi zgodilo. Glede na to, koliko sva že prehodila prejšnji popoldan in to jutro, sem že vedel, da gamsa ne srečaš kar tako, povsod. Zato sem bil jezen nase.

Toda res sva kmalu nato, med malico, na nasprotnem pobočju zagledala gamsa, kako naju negibno opazuje z visoke previsne skale, oddaljene kakih 180 m. Dovolj časa nama je dal, da sva si ga ogledala skozi dvogled in spektiv in ga celo fotografirala. Bil je star kozel z močnimi roglji, ki pa seveda niso bili namenjena meni.

Gams je dnevna divjad, vendar se kmalu po jutranji paši umakne v kritje in senco. Kljub temu sva tisto jutro videla še kar nekaj gamsov na razdaljah, ki niso bile primerne za lovsko

pravičen strel. Vrnila sva se v lovsko kočo, kjer sta se nama prilegla malica in počitek.

Spomini so se umaknili šumom, ki so prihajali izpod preže. »Ivan, kaj nisi ti vpisan v knjigi na sosednji preži?« »Ne, ti si na napačni,« mi je odvrnil lovski tovariš. Ni mi bilo jasno, kaj je narobe. Pozneje sva ugotovila, da sta preži na karti in v seznamu na oglasni deski pred lovskim domom nenatančno označeni. Za dva nestrpna lovca bi bilo to že dovolj za prepir. Ivan je prisedel. »Jaz tako ne streljam letos jelena, ker moram 'pokriti' lanskega,« mi je pojasnil. Pa še dolgčas nama ni bilo ...

Jelena ni bilo, prišla je le košuta in ob njej verjetno še junica, a bilo je za zanesljivo oceno in strel že pretemno.

Tako sem spomine na lov na gamsa z Goranom dokončal naslednjega dne.

Na gamsa

NIKO ŠUŠTARIČ

pred dobrim tednom, kamor me je tudi letos povabil lovski tovariš in prijatelj Goran. Ker pa sta v družini dva Gorana, moram zapisati še: tisti, manjši po postavi. Strasten gamsar. Eden tistih lovcev, ki mu je lov najlepši način preživljanja letnega dopusta.

Goran mi je lani odstopil pravico do odstrela »svojega« gamsa kozla v starostnem razredu 2+. Povabilo sem seveda z veseljem sprejel. Iz Čezsoče, kjer sva se dobila pri njegovih starših, sva se zapeljala prek Kobarida in Drežniških Raven do lovske kočice LD Čezsoča Na dolini. Od tam je še uro hoda do njihove druge lovske kočice Na Slateniku (1.250 m), kjer sva se namestila.

Že popoldan istega dne sva odšla na vrh Planje. Tako imenujejo goro nad lovsko kočico, z uradnim imenom Javoršček (1.557 m). Iskala sva mlajšega kozla. Nič. Drugi dan lova, zjutraj v Dolu, kot se imenuje prekrasna dolina med gorama Kal in Lipnik, sem imel nekajkrat v križu strelnega daljnogleda dveletnega kozliča, ki pa je vsakič, neposredno preden sem utegnil sprožiti, odskočil na sosednjo skalo proti kritju. In tako nekajkrat, dokler ni izginil v pobočju nad nama. Amater, sem si po

Od leve: avtor, Peter in Goran ob lani uplenjenem gamsu

»Zvečer bova šla na Planjo,« je rekel Goran. Po slabi uri hoda po njenem severnem pobočju sva prišla do strelskih jarkov iz prve svetovne vojne, ki so še vedno dobro vidni vzdolž grebena. Južno pobočje je golo in poraslo le z ostro gorsko travo. Odlično mesto za gamse. Previdno sva se pomikala po strelskem jarku in ga že zagledala! Kozel, ki je bil pozoren. Srnjak bi že odskočil. Gams navadno vztraja dlje kljub sumljivim šumom. Lova pa je zagotovo konec, ko opazi tudi premikanje; posebno na krajši razdalji. »Starejši, z roglji gotovo za medaljo«, je tiho ocenil Goran. »Pripravi se ...« »Predober je,« sem ugovarjal, vendar ni zaleгло. »Kar pripravi se. Na 100 m ga imaš.« Kozel je nepremično stal v travnati strmini nad nama. Dotlej še nikdar nisem streljal na gamsa. Razburjenje, neudoben položaj na kamenju v strelskem jarku, pa strel navzgor; vse je bilo proti meni. Le razdalja je bila pravšnja ... Nižinski lovci imamo puške najpogosteje pristreljene na 100 m, kar pa je za gorski lov navadno prekratka razdalja. Zmerna razdalja me je verjetno rešila sramote ob slabem ali zgrešenem strelu. Res sem ga dobro zadel.

Za mešane občutke sreče in krivde hkrati po strelu ni bilo časa. Gams je negibno obležal okrog 150 m nižje na travnatem pobočju. Zadnji grizljaj. »Lovski blagor« in vejica plena.

»Lovsko hvala!« Veselje in občudovanje trofeje. Šele takrat sem se vprašal, kako ga bova spravila v dolino. Gorana očitno to ni skrbelo; imel je poseben, širši nahrbtnik z dvojno zadnjo steno. S previdnimi kratkimi koraki je kmalu po iztrebitvi zakoračil v travnato strmino z gamsom na hrbtu. Bilo je tako strmo, da sem si z rokama v travi pomagal v breg do vrha. Nato pa še eno uro do lovske kočice. Ko sem si nahrbtnik z gamsom naložil tudi sam, sem začudeno ugotovil, da mi še kar gre. Vendar ne za dolgo! Kmalu me je spet zamenjal Goran. Sreča, da sva bila dva. Ko smo v zbiralnici divjačine gamsa stehali, je imel 29 kg.

Tistega dne se nama je iz doline peš pridružil še Goranov mlajši nečak Peter, sicer na počitnicah pri dedku Petru in babici Ivanki v Čezsoči. Rodil se je in še živi s starši na Poljskem, vendar je bilo očitno, vsaj kar zadeva gore, naravo in lov, pravih družinskih genov. Z Goranom sta velika prijatelja, vendar mu ne prizanaša. Ko si je Peter po dveurni hoji iz Čezsoče do lovske kočice na Slateniku zaželel čokolado, mu jo je Goran obljubil, če bo šel z njim do avtomobila, ki je bil parkiran

Na Dolini, kjer ima čokolado. Sam sem bil razočaran, ko sta se po dobrih dveh urah hoje vrnila brez nje. Peter je bil žalosten in utrujen. Vendar sem slutil, da je nekaj v zraku. In je bilo ... Ne bom pozabil Petra, ko mu je Goran povedal, kje je čokolada, ki jo je, seveda skrivaj, prinesel iz avta.

Zvečer smo skromno proslavili moje prvega gamsa s trofejo v medalji in utrujeni zaspali.

Drugo jutro z gamsom na hrbtu do avta peš in nato v dolino. Hladilnica, tehtanje, okvirna trofejna ocena rogljev; zagotovo bronasta ali celo srebrna medalja. Počutil sem se neugodno. Takšna trofeja pritiče komu kot nagrada za prizadevno delo in lov prvenstveno domačemu lovcu, ne pa lovskemu gostu, ki pride, upleni in odide. Zato ostajam dolžnik ... Odstopi ti ga lahko le nesebičen lovski tovariš. Trofeja je bila pozneje ocenjena s 103,60 točke. Po merilih CIC je to vrednost za bronasto medaljo. Ko sem jo pokazal v naši LD in povedal, da mi je odstrel takega gamsa odstopil prijatelj, so se hitro strinjali z menoj, da iz Poslovnika črtamo vse omejitve za lov domačih gostov v naši LD Loka - Črnomelj, kjer sem član. Na takšne omejitve žal še vedno prisegajo prenekateri člani iz golega ljubosumja, da ne bi slučajno domači lovski gost uplenil kaj trofejnega. Takšno gledanje je ozko in ne prispeva h krepitvi lovskega tovarištva in posredno k utrjevanju lovske organizacije. Predvsem pa ne moreš sprejeti vabila drugam na lov, če tudi sam nisi pripravljen vrniti usluge lovskemu tovarišu in prijatelju iz druge LD. Zato sta bila Goran in njegov oče Peter tudi moja gosta na enem od naših lanskih jesenskih skupnih lovov.

Letos me je Goran zadolžil dodatno. Namesto da me je povabil na delovno akcijo, kot sva bila dogovorjena, me je v začetku julija poklical, da ima zame še enega »stirpa«. Tako rečejo mlademu gamsu v drugem letu starosti. Privolil sem s pogojem, da skupaj opraviva vsaj eno delovno akcijo. V visokogorskem lovišču največ dela terja vzdrževanje lovske steze. Preživela sva štiri prekrasne lovne dni na Polovniku, v Dolu in na Planji. Gotovo sva videla več kot petdeset gamsov. Tudi sam hodim v hribe, pa v štirih dneh zapored še nisem prehodil toliko kot tokrat. Najlepši tereni so zunanji lovski steza. Vendar nama tokrat Diana ni bila naklonjena. Pravzaprav sem se strela v poznih jutranjih urah v strmeh južnem pobočju Planje zadnji dan lova vzdržal, ker nisem bil prepričan, da bo lovsko pravičen.

Nato sva se podala v dolino čez pla-

nino Zaprikraj, kjer sva kupila odličen bovški sir, pred katerim se lahko skrijejo vse plemenite gaude, ementalci in še sto drugih vrst sirov. Še več pa je bil po štirih dneh abstinence vreden kozarec dobrega vipavskega belega, ki ga je Goranov lovski tovariš Špica, kot se mi je predstavil, v senci pred mlekarino točil kar iz »flaškona«. Pa seveda odlično kosilo, ki nam ga je doma pripravila Goranova sestra Jasmina, sicer predavateljica slovenščine na Univerzi v Varšavi na Poljskem. Zato imam zaradi moje slovenščine tudi tremo, ko to pišem.

Že med lovom mi je Goran pojasnil razloge, zakaj me spomladi ni povabil na delovno akcijo. Razumel sem; vse potrebne delovne ure je opravil sam. Pri tem je moral zaradi mojega gamsa opraviti še dodatne delovne ure, da si je ohranil pravico do odstrela gamsa tudi letos.

Delovne akcije pa zame tudi tokrat ni bilo. No, tak je Goran! Goran Šuler, sin Petra Šulerja, dolgoletnega predsednika Izvršilnega odbora LZS, avtorja knjige Lovska zakonodaja (1985) in spoštovanega lovskega tovariša. Sam se očeta spominjam kot predavatelja lovske zakonodaje na tečaju za lovske čuvaje, ki sem ga opravljal pred mnogimi leti. Osebnostem sem ga spoznal lani, ko sem prišel v Čezsočo na gamsa. Žal letošnjega najinega lova z Goranom ni dočakal. Po hudi bolezni ga je prav to leto vzelo v večna lovišča. Vse štiri dni druženja z Goranom sem hodil z mislijo, kot da prav ta lov posvečava spominu na njegovega očeta. Menim, da je tako tudi bilo, čeprav ni bilo izgovorjeno.

In še ena pomembna izkušnja za vse nas, ki lovimo v nižinskih loviščih, posebno za tiste mlajše lovce, med katerimi se nekateri najraje pripeljejo z avtomobilom do preže. Ne zavedamo se, kako preprost in udoben je lov v nižinskih loviščih in ne predstavljamo si naporov za izvedbo skupnega lova, na katerem gonjači (pritisakači) hodijo tudi po tri ure in več v neuhojeno strmino, največkrat v snegu. Tudi strelci niso na boljšem, saj je treba priti do stojišč povsem na vrhu. Zato menim, da je že prav, da najmočnejše trofeje ostanejo v družini za najprizadevnejše člane.

Kdor pa bo imel takšno srečo, kot sem jo imel jaz, še priporočilo: poskrbite za dobro telesno pripravljenost, sicer boste v breme sebi in drugim!

Na koncu, Goran, še enkrat hvala tebi, vsem tvojim lovskim tovarišem iz LD Čezsoča in tvojim najbližjim, ki sem jih spoznal, za nepozabna doživetja gorskega lova.

PRESEDNIKOVA BESEDA

O neplačnem delu, za katerega moramo plačevati

Hote ali nehoti se v tem prispevku vračam na že nekaj napisanega. Večkrat zapišem, povem ali celo poudarim, kako pomemben je naš **Lovski informacijski sistem Lisjak**. Iz njega lahko dobimo vse tisto, kar smo vanj vložili; čista računalniška logika. Seveda s pogojem, da smo pravilno vnesli neki podatek. Zakaj ponovno pišem o podatkih. Odgovor je zelo preprost: Če želimo biti v naših sporazumevanjih natančni, prepričljivi in suvereni, moramo pač argumentirati vse svoje trditve, tudi s številkami oziroma prek posameznih podatkov. Zelo vesel bom, ko bodo vsi dojeli, da aplikacija **Lisjak** ni breme, ampak je naložba in »orodje«, ki nam služi. Res je tudi, da bo treba aplikacijo še nadgraditi in odgovoriti na vprašanje, ali nam uporabnikom daje dovolj, ali vnašamo premalo ali preveč podatkov. Kot ocenjujemo zdaj, lahko rečem, da vnašamo *prema-lo*, pa naj se to še tako grozno sliši.

Lisjak že kar nekaj časa ni več samo aplikacija za lovce, ampak je del informacijskega sistema za javnost, strokovnjake in tudi tiste, ki samo malo »surfajo«. Podatke vnašamo v osrednji slovenski lovski informacijski sistem, dostopen prek spleta na <http://oslis.gozdis.si/>. Vstopna stran je urejena skrbno in za uporabnika prijazno.

In zakaj vse razpravljanje glede podatkov? Zelo pomembni so podatki o delu v lovišču, delu v našem okolju in vseh opravilih, ki imajo posredne ali neposredne učinke na naš življenjski prostor. Lovske družine plačujemo koncesijo za upravljanje lovišč, in to zato, da lahko v našem okolju **lovci opravljamo svoje poslanstvo brezplačno(!)**. Malo čudna logika: še plačuješ, da lahko delaš! V naše letne načrte s pomočjo **Lisjaka** vnašamo podatke o predvidenih delih in opravilih v našem okolju, med letom in na koncu leta pa vnašamo delne in končne rezultate. Dobimo prikazano **preglednico**. Naposled si rečemo: to je bilo pa naše opravljeno delo v (določenem) letu. *Pa je to vse, kar je prikazano v preglednici?* Ni-kakor ne! Saj v njej ni zajeto:

- število ur, ko smo opravljali lov na divjad različnih vrst. Podatke bi izvedeli, če bi približno ocenili čas, ki smo ga porabili za odstrel sleherne uplenjene divjadi,
- skupno število ur za opravila preglednika divjadi (usposobljene osebe),
- delo gospodarja in pomočnikov gospodarja LD,
- delo revirnih vodij,
- opravljeno delo in nadzor, ki ga opravijo lovski čuvaji,
- delo mentorjev s pripravniki,
- delo predsednikov in članov komisij za preprečevanje in cenitev škode od divjadi in na njej,
- opravljeno delo družinskih kinologov,
- usposabljanje otrok, osnovnošolcev,
- lovski tabori za otroke,
- vodenje po lovskih učnih poteh
- itn.

Vem, da sem naštel le nekaj glavnih opravil, še zdaleč pa ne vsega, kar še počnemo. Vendar sem navedel dovolj, da lahko pišem o tistem »miljonu ur« **neplačanega dela**.

V tej številki Lovca sem želel s prispevkom opozoriti na pomembnosti aplikacije, točnost in doslednost vnašanja vseh zahtevanih podatkov. Podatki, ki jih vnašamo, so pomembni, saj jih uporabljajo različni strokovnjaki. V prejšnji številki našega glasila *Lovec* je v uvodniku prof. dr. Ivan Kos pisal o znanosti in o razumevanju ter o njeni pomembnosti. Si predstavljate, kako bi lahko popačili znanost z napačnimi in nepopolno vnesenimi podatki? Zavedajmo se, da so podatki iz preglednice le del vsega našega opravljenega dela v loviščih, zato naše aktivnosti vnesimo v aplikacijo vsaj tako natančno, kot tudi dobro in natančno delamo v naravi.

Slika 1: Vstopna stran informacijskega sistema za javnost.

Dober pogled!

Mag. Srečko Felix Kropce

Preglednica: Opravljene ure po LUO za leto 2011 (vir: LZS, LISJAK)

Letni načrt – realizacija, kumulativni podatki													
Lovišče/LUO	poglavje I/a	poglavje I/b		poglavje I/c			poglavje I/d		poglavje III/a in III/b		poglavje V	skupaj:	
	ur	ha	ur	kg	ha	ur	km	ur	€	ur	ur	ha	ur
Gorenjsko LUO	2.915	189	10.153	108.245	10	11.072	137	13.673	4.591	1.020	5.025	198	43.858
Kamniško-Savinjsko LUO	3.634	89	3.119	57.790	7	5.200	99	9.231	7.707	1.911	1.947	96	25.042
Kočevsko-Belokranjsko LUO	4.401	467	10.814	344.270	52	12.909	60	13.254	11.717	235	1.516	519	43.129
Notranjsko LUO	6.396	355	7.685	420.048	34	7.839	47	6.393	6.558	402	2.644	390	31.359
Novomeško LUO	3.925	166	4.830	71.947	25	12.424	37	10.412	13.148	471	3.065	191	35.127
Pohorsko LUO	13.762	283	9.682	190.320	32	15.672	235	27.048	10.161	1.425	8.847	315	76.436
Pomursko LUO	10.831	108	4.186	241.781	79	16.557	4	10.076	24.319	270	2.087	187	44.007
Posavsko LUO	1.729	65	2.835	84.447	31	9.914	33	8.071	5.825	285	1.266	96	24.100
Primorsko LUO	3.350	241	6.223	48.905	129	15.890	163	8.296	50.663	1.253	5.069	370	40.081
Ptujsko-Ormoško LUO	7.821	134	6.731	214.424	56	18.891	33	8.791	12.194	256	5.650	190	48.140
Savinjsko-Kozjansko LUO	9.705	167	6.239	42.717	20	11.633	96	19.346	19.691	2.474	3.830	188	53.227
Slovenskogoriško LUO	10.359	106	4.259	64.157	30	13.104	13	9.583	899	73	2.316	136	39.694
Triglavsko LUO	4.525	209	5.713	36.120	2	2.317	765	7.227	9.539	744	1.172	211	21.698
Zahodnovisokokraško, LUO	7.354	370	10.910	262.431	37	15.449	341	10.739	74.567	1.561	6.048	408	52.061
Zasavsko LUO	4.099	78	2.892	64.176	20	9.823	87	7.857	21.646	1.216	2.598	98	28.485
Skupaj:	94.806	3.026	96.271	2.251.778	565	178.694	2.148	169.997	273.225	13.595	53.080	3.591	606.443

Legenda:

poglavje I/a	ukrepi za varstvo in monitoring divjadi divjadi/tudi izvajanje LČ službe/
poglavje I/b	biomeliorativni ukrepi (košnja, remize ...)
poglavje I/c	biotehnični ukrepi (krmljenje, krmne njive ...)
poglavje I/d	lovski objekti
poglavje III/a in III/b	škoda na kmetijskih kulturah, domačih živalih, objektih, gozdni vegetaciji
poglavje V	delo na lovskih kočah, bivakih in drugih objektih

18. Državno prvenstvo LZS v lovskem streljanju za veterane in superveterane

Komisija za lovsko strelstvo in orožje pri LZS je letos razpisala že 18. Državno prvenstvo LZS za veterane in superveterane, ki je bilo 1. septembra pri lovski koči LD Podvelka Pri Klančniku na Rdečem bregu. Na prvenstvu, ki je bilo tokrat prvič na tem koncu Slovenije, se je zbralo rekordno število udeležencev, in sicer 90 tekmovalcev iz trinajstih volilnih okolišev. To kaže, da je med »starejšimi člani« naše lovske organizacije veliko zanimanje za strelska tekmovanja, predvsem zaradi dejstva, da lahko tekmujejo in merijo strelske moči tudi v svoji »starejši« kategoriji in tudi dejstva »povprečne starosti« naše lovske organizacije. To potrjuje tudi pravilnost odločitve komisije LZS za lovsko strelstvo, ki je pred osemnajstimi leti takšno tekmovanje tudi uvrstila v redni program vsakoletnih državnih strelskih prvenstev LZS.

Tekmovanje se je začelo prvo soboto v septembru ob 9. uri z otvoritveno slovesnostjo, ki se je po tradiciji začela z našo državno himno. Otvoritvena slovesnost je bila nekaj posebnega, saj je bila v prostorih »skednja Pri Klančniku«, ki je pod streho sprejel vse udeležence, kajti po dolgem vročem poletju je prav dan pred državnim prvenstvom začelo začelo deževati in je deževalo ves čas tekmovanja.

Vse zbrane je najprej pozdravil predstavnik organizatorjev starešina Lovske družine

Otvoritvena slovesnost 18. Državnega prvenstva veteranov in superveteranov LZS v skednji Pri Klančniku.

movanja. V otvoritveni slovesnosti sta prisotne pozdravila tudi župan Občine Podvelka **Anton Kovše**, v imenu LZS in LZ Maribor pa **Branko Kurnik**. Slovesnost je zaključil podpredsednik Komisije za lovsko strelstvo in orožje pri LZS **Anton Koprivšek**, ki je s kratkim opisom pravil razglasil začetek tekmovanja. Med posameznimi nagovori so uvod prireditve popestrili tudi Rogisti LZ Maribor.

Tekmovanje je potekalo na zelo dobro pripravljenih streliš-

Pozdravni nagovor župana Občine Podvelka Antona Kovšeta

Končna serija: MK-puška – superveterani

Končna serija: glinasti golobi – veterani

Podvelka **Slavko Prah**. V pozdravnem nagovoru je predstavil **LD Podvelka** in zaželel dobrodoščilo vsem udeležencem tek-

čih, v čudovitem naravnem okolju je bilo vzdušje vseh sodelujočih odlično, ki ga ni pokvarilo niti slabo vreme, saj so si bili

vsi enotni, da je bila organizacija tekmovanja res odlična. Domačini so v pripravo prvenstva vložili veliko truda in sredstev, zato veljajo marljivim članom LD Podvelka vse čestitke in pohvala, saj so povsem upravičili zaupanje LZS za izvedbo prvenstva.

Na prvenstvu so tekmovalci dosegli tudi izredno dobre strelske rezultate, in sicer v ekipni ter posamični konkurenci v vseh lovskih strelskih disciplinah. Rezultati so bili ves čas tekmovanja izenačeni, tako da so šele zadnji strelji odločili o končnih uvrstitvah najboljših posameznikov in tudi ekip.

Po končanem tekmovanju so predstavnik LZS Branko Kurnik,

predstavnik organizatorjev Slavko Prah in podpredsednik komisije za lovsko strelstvo LZS Anton Koprivšek najboljšim podelili pokale in nagrade. Tekmovanje se je končalo z željo, da se srečamo tudi prihodnje leto na 19. Državnem prvenstvu.

Branko Kurnik

Rezultati:

VETERANI ekipno – kombinacija

1. KOČEVJE	548 točk
2. KOROŠKA	536 točk
3. LJUBLJANA	533 točk
4. MARIBOR	527 točk
5. ZASAVJE	522 točk
6. CELJE	521 točk

VETERANI ekipno – MK-puška

1. LJUBLJANA	293 krogov
2. KOČEVJE	292 krogov
3. KOROŠKA	284 krogov
4. MARIBOR	283 krogov
5. POSAVJE	275 krogov
6. GORENJSKA	275 krogov

VETERANI ekipno – glinasti golobi

1. KOČEVJE	64 golobov
2. KOROŠKA	63 golobov
3. CELJE	63 golobov
4. ZASAVJE	62 golobov
5. MARIBOR	61 golobov
6. LJUBLJANA	60 golobov

SUPERVETERANI ekipno – kombinacija

1. KOČEVJE	522 točk
2. POSAVJE	499 točk
3. LJUBLJANA	493 točk
4. CELJE	491 točk
5. GORENJSKA	485 točk
6. MARIBOR	471 točk

SUPERVETERANI ekipno – MK-puška

1. LJUBLJANA	281 krogov
2. GORENJSKA	277 krogov
3. KOČEVJE	274 krogov
4. POSAVJE	271 krogov
5. CELJE	259 krogov
6. MARIBOR	259 krogov

SUPERVETERANI ekipno – glinasti golobi

1. KOČEVJE	62 golobov
2. CELJE	58 golobov
3. POSAVJE	57 golobov
4. PRLEKIJA	55 golobov
5. MARIBOR	53 golobov
6. LJUBLJANA	53 golobov

VETERANI posamezno – kombinacija

1. TOMAŽ HAIN	195 točk
2. RUDKO MLINARIČ	19 točk
3. DRAGO ABERŠEK	191 točk

RAZPISA KOMISIJE LZS ZA IZOBRAŽEVANJE

1) Video natečaj Lovske zveze Slovenije

Namen: Pridobiti izobraževalni film in video gradivo z lovsko tematiko, ki bosta služila kot didaktični pripomoček za: lovske pripravilnike, lovske čuvaje, drugo izobraževanje članov LZS, delo z mladimi, promocijo Lovske zveze Slovenije.

1) Natečaj za pripravo izobraževalnega filma na temo lovne živalske vrste, lovska kultura, varno ravnanje z orožjem

Zahteve:

- avtorji ali producenti morajo v prijavi predložiti sinopsis in sondažne posnetke ali trailer lovnih živali, lovske kulture, varno delo z orožjem,
- celotna vsebina filma mora biti avtorsko urejena (prebrana vsebina, glasba, posnetki),
- film naj bo dolg od 10 do 30 minut,
- končni izdelek naj bo pripravljen v formatu DVD-VIDEO PAL in enem izmed naslednjih formatov: DV, HDV, HD-CAM.

Postopek izbire in izvedbe:

- strokovna žirija bo izbrala tri prijave,
- žirija lahko odloči, da noben predlog ne ustreza strokovnim ali estetskim pogojem razpisa natečaja,
- Lovska zveza se obvezuje, da bo najmanj tri izbrane prijave odkupila oziroma naročila pripravo filma. Največja vrednost produkcije za en film je 5000,00 evrov neto,
- pogodbeni stranke se s pogodbo dogovorijo o višini zneska in da imetniki avtorskih pravic ter soavtor filmske priredbe preneso na kupca materialne avtorske pravice za javno prikazovanje, razmnoževanje, razširjanje, predelavo in avdiovizualne predelave avdiovizualne DVD-priredbe.

• **Prijave sprejema:** Lovska zveza Slovenije – Komisija za izobraževanje, Župančičeva 9, 1000 LJUBLJANA, s pripisom: **Filmski natečaj.**

Rok prijave: 30. 10. 2012.

2) Pridobitev izjemnih video posnetkov iz narave (lovne živalske vrste, vse druge živalske vrste, že pripravljen film na temo iz narave)

Zahteve:

- avtorji ali producenti prijavijo video posnetke lovnih živali,
- avtorji podpišejo izjavo, da so predloženi posnetki res njihovi,
- posnetki naj bodo na DVD-nosilcu. Priloženi morajo biti tehnični podatki originalnih posnetkov (resolucija, kompresija).

Postopek izbire in izvedbe:

- posnetke bo izbrala strokovna žirija,
- podeljene bodo tri nagrade v vrednosti: 300 evrov, 200 evrov, 100 evrov,
- pogodbeni stranke se s pogodbo dogovorijo, da imetniki avtorskih pravic na kupca prenesajo materialne avtorske pravice do javnega prikazovanja, razmnoževanja, distribuiranja, predelave ter avdiovizualne predelave avdiovizualne DVD-priredbe.

• **Prijave sprejema:** Lovska zveza Slovenije – komisija za izobraževanje, Župančičeva 9, 1000 LJUBLJANA, s pripisom: **Filmski natečaj.**

Rok prijave: 30. 10. 2012.

VETERANI

posamezno – MK-puška

	krogov
1. CIRIL BAŠKOVČ	197
2. VLADIMIR HACE	197
3. ANTON ERJAVEC	197

VETERANI

posamezno – glinasti golobi

	golobov
1. RUDKO MLINARIČ	49
2. DRAGO ABERŠEK	48
3. TOMAŽ HAIN	47

SUPERVETERANI

posamezno – kombinacija

1. PETER SLATNAR	182 točk
2. BRANKO KRESE	180 točk
3. IVAN CURL	179 točk

SUPERVETERANI

posamezno – MK-puška

	krogov
1. IVAN CURL	192
2. ANTON KOROPEC	191
3. JANEZ SUŠNIK	190

SUPERVETERANI

posamezno – glinasti golobi

	golobov
1. PETER SLATNAR	44
2. BORIS KNEŽAR	43
3. KOREL CIZEJ	43

5. Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Zmago spet slavil Klemen Šušteršič z Rakitne

Po lanski obsežni organizaciji državnega in dodatno še evropskega prvenstva v Sloveniji, ki sta potekali na Goričkem in v Kostanjevici na Krki, je bilo letošnje državno prvenstvo zaupano LD Ribnica na Do-

lenjskem. Kot po navadi je tako prvenstvo pred izvedbo evropskega prvenstva, ki za letos v oktobru pripada Lovski zvezi države Litve. Naše prvenstvo je zato nekakšen »predizbor« naših tekmovalcev za evropsko prvenstvo.

V prelepem sončnem vremenu v območju ribniškega gradu, to je v njegovem letnem gledališču, so člani LD Ribnica 25. 8. 2012 pod vodstvom **Jožeta Šobarja** pripravili in po lovsko opremili ter okrasili letno gledališče ribniškega gradu. Za tekmovalce so res lepo pričarali pravi »lovski ambient«. Številčen obisk obiskovalcev je prijetno vzdušje samo še nadgradil.

Za tekmovalce se je prijavilo osem tekmovalcev: **Simon Ferlinc** (LD Puščava), **Martin Frančeškin** (LD Trstelj), **Zorko Frančeškin** (LD Trstelj), **Matic Oberstar** (LD Ribnica), **Damjan Zdovc ml.** (LD Prežihovo), **Tilen Nared** (LD Begunje), **Gasper Petrič** (LD Prežihovo) in **Klemen Šušteršič** (LD Rakitna). Na tekmovalce se žal niso prijavili nekateri že znani »rukačiči« prejšnjih tekmovanj. Večkratni državni prvak **Jožef Gril** se je to pot raje preizkusil v vlogi sodnika.

Povezovanje celotne prireditve in poteka tekmovanja je bilo zaupano **Blažu Kržetu**, članu LD Ribnica, ki je v sproščnem vzdušju in s hudomušnimi lovskimi vložki lepo vodil prireditve.

Na začetku prireditve je povezovalc po pozdravu vsem prisotnim povabil na govorniški oder častne govornike: **Boštjana Češarka** – starešino LD Ribnica, župana Občine Ribnice **Jožeta Levsteka** in predstavnika LZS – **Gregorja O. Rettingerja**, pred-

Zmagovalna rukaška trojka (z leve): **Martin Frančeškin** (2.), **Klemen Šušteršič** (1.) in **Simon Ferlinc** (3.)

Vse foto: Š. Vesel

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanim podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 17. 9. 2012

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
23 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica Slovenj Gradec	15
24 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
25 UNIVET, d. o. o., Trgovina Pohodnik, BTC hala A, Ljubljana	Pohodna in treking obutev ob plačilu z gotovino	15
26 Sport Mijs, turizem, d. o. o., trg Golobarskih žrtev 18, 5230 Bovec	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec	20
	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	15
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovskih sob	10
28 Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorske storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBt in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
37 EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
38 GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
39 DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
41 DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
42 Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
44 LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
45 BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
46 JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
47 KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Gedetske storitve	15
48 DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS,	10
	Trgovina za male živali FENIX v Tolminu in Novi Gorici	
49 USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovskih oblačil in pripomočkov	10
50 TRGOVINA AVANTURA, Tomaž Inocente, s. p., Notranjska 4, 6230 Postojna	Optika (dvogledi, strelni daljnogledi, optične pike, spektivi) razen znamke Meopta	10
51 VZAJEMNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVALNICA, d. v. z., Vošnjakova 2, Ljubljana	Celoletno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini Vzajemna Multitrip	10
52 VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical in Olight svetilke z dodatki	10
53 CREATIV, d. o. o., Mikloša Kuzmiča 7, Murska Sobota	Nogavice	10
	obutev Crocs in stekleničke bobble	5
	Posoda za divjad in samokolnice	12
54 KOVINOPLASTIKA, Štefan Pavlinjek, inž., s. p., Teminova ul. 4, Murska Sobota		
55 POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
56 GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
57 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
58 KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
59 VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5
60 PAMI, d. o. o., Nova Gorica, Vipavska cesta 50, Nova Gorica	Prodajni program PLANIKA TREKKING	10
61 DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10

Sestri Ines in Martina Frančeškin sta ob nastopu s harmoniko sprostile napetost tekmovalcev med posameznimi disciplinami in razvedrili zbrano občinstvo.

sednika Komisije LZS za kulturo, ki so v pozdravnih nagovorih vsak po svoje opisali občutke o tej prireditvi in si bili enotni v želji po uspešno opravljenem rukaškem tekmovanju.

Po uvodnem slavnostnem delu je bilo vse nared za začetek tekmovanja. Predstavljeni so bili vsi sodniki: **Ernest Kerčmar** (Kompas - Peskovci), **Jožef Gril** (LD Ribnica), **Anton Meglen** (LD Struge na Dolenjskem), **Ivan Okrajšek** (LD Banja Loka - Kostel), **Evgen Makuc** (LD Rakitna) in **Aco Rebernik** (LD Rakitna), ki so se morali »skriti« v zaprte sodniške kabine, od koder ni bilo mogoče videti nastopajočih. Pravila namreč določajo, da sodniki pri svojem ocenjevanju ne smejo vedeti, kdo nastopa na odru. Po nastopu vsakega tekmovalca pokažejo svoje ocene, vendar se pri vsakem ocenjevanju odštejeta najvišja in najnižja sodniška ocena.

Župan Občine Ribnica Jože Levstek, Boštjan Češarek, starešina LD Ribnica, in tajnica LD Majda Glavonjič spremljajo tekmovalce.

Tako dobimo čim bolj objektivno oceno nastopa posameznega tekmovalca.

Javnosti so bile predstavljene tudi discipline tekmovanja,

v katerih tekmovalci skušajo s svojimi »rukali« zvočno predstaviti vzdusje jelenjega rukanja v naših gozdovih. September je mesec, ki pri lovcih vzbudi lovsko žilico drugače kot v preostalem delu lovskega leta. V tem mesecu jeleni postajajo vedno bolj nemirni, v njih se prebujata naravna sila, ki terja, da poskrbijo za nadaljevanje vrste. Čas paritve pri jelenjadi se začne septembra, zato v prvih hladnih dneh tega meseca lahko v gozdovih prvič zaslišimo čarobni glas kralja naših gozdov.

Nato je sledil nastop tekmovalcev, ki so na žreb in poziv vodstva tekmovanja (vodja **Marko Petretič**, člana **Štefan Vesel** in **Jure Škulj** ter nepogrešljivi

ozvočenja, ki ga je uredilo osebje **Radia Univox**, napolnili prostor z mogočnim »približkom« naravnega paritvenega oglašanja jelenov.

Discipline so si sledile ena za drugo; med njimi so bili premori, v katerih so nastopili **Domžalski rogisti** in harmonikarici **Ines** in **Martina Frančeškin** iz Kostanjevice na Krasu, **Jožef Gril** je predstavil najrazličnejše pripomočke za oponašanje jelenjega rukanja, **Blaž Krže** pa za oponašanje tudi drugih vrst živali iz naših gozdov.

Po izvedbi prvih treh disciplin, ko bi pričakovali, da bomo dobili končni vrstni red tekmovanja, je bilo ugotovljeno, da sta dva tekmovalca zbrala povsem enako število točk iz sodniških ocen. To sta bili uvrstitvi na 2. in 3. mesto. Zato je bilo treba poskrbeti za dodatno četrto disciplino, ki naj bi postavila končni vrstni red. Pa se tudi to pot ni izšlo vse v prvem poizkusu; po ocenjevanju sta tekmovalca ostala še vedno izenačena in sta morala dodatno disciplino ponoviti (odrukati) še dvakrat, da smo naposled dobili uvrščenega zmagovalca tega dvoboja za drugo mesto, poražencu pa je pripadlo tretje. Še dobro, da je bilo tako, kajti v nasprotnem primeru bi sledil žreb (za katerega pa vsi vemo, kako je z njim).

Po tako razburljivem zaključku smo naposled le prišli do končne razglasitve rezultatov, podeljevanja priznanj in nagrad nastopajočim.

Državni prvak za leto 2012 je postal lanske evropski prvak **Klemen Šušteršič** (LD Rakitna), **2. mesto** je zasedel **Martin Frančeškin** (LD Trstelj), **3. pa Simon Ferlinc** (LD Puščava). Sledili so jim **Matic Oberstar** (LD Ribnica), **Gašper Petrič** (LD Prežihovo), **Damijan Zdovec ml.** (LD Prežihovo), **Tilen Nared** (LD Begunje pri Cerknici) in **Zorko Frančeškin** (LD Trstelj).

Vsi so prejeli priznanja in skromna darila, prvi trije pa so za nagrado dobili tudi dovolilnice za odstrel posamezne divjadi.

Ob tej priložnosti je predstavnik LZS Gregor Otmar Rettinger podelil odlikovanji LZS – bronasto plaketo za lovsko kulturo **Ernestu Kerčmarju** in znak LZS za lovske zasluge **Jožefu Grilu**.

Za zaključek prireditve so vsi tekmovalci v oponašanju jelenjega rukanja uprizorili veličastno oglašanje zrelih in močnih jelenov med seboj, dodali pa so še oponašanje udarcev njihove-

Tekmovalne discipline:

- oponašanje starega jelen na rukališču v višku paritvenega obdobja, ki ni ogrožen in nima konkurence,
- oponašanje zrelega jelen s košutami na rukališču, ki mu uhajajo iz tropa,
- oponašanje dveh močnih jelenov, ki se med seboj izzivata,
- **rezervna dodatna disciplina** (v primeru izenačenosti dveh tekmovalcev po številu sodniških točk): oponašanje močnega starega jelen s košutami na rukališču, katerega se približuje enakovreden tekmeč.

Tekmovanje rukačev je spremljalo vodstvo (z desne): Marko Petretič – predsednik ter člana Jure Škulj in Štefan Vesel.

va tajnica LD Ribnica **Majda Glavonjič** po (tihem) dvigu številke tekmovalca (da sodniki ne bi vedeli, za katerega nastop pravzaprav gre) prihajali pred mikrofonom na odru in prek dobrega

Skupni zaključni nastop najboljših štirih tekmovalcev.

ga rogovja, kar je izzvenelo še posebno zanimivo. Vso prireditel in nastope je s svojo kamero pridno beležil **Branko Meden** (LD Begunje pri Cerknici).

Po končani prireditvi se je starešina LD Ribnica Boštjan Češarek iskreno zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspešni izvedbi državnega prvenstva, predvsem pa sponzorjem (glavne- mu sponzorju prireditve LZS, ZLD Kočevje, Zavodu za gozdove Slovenije, Občini Ribnica, Rokodelskemu centru Ribnica, Radiu Univox, Radiu Urban, trgovini Šolarček, tiskarni Linear Ribnica, trgovini z lesom in žagi Anton Peterlin, podjetju Arts, d. o. o., Pivovarni in gostilni Makšar, Društvu kmečkih žena, Suhorobarstvu Arko, suhorobarju Belaju in podjetju Proarhing, d. o. o.), članom LD Ribnica za prizadevno delo pri pripravi na ta dogodek in končno vsem gledalcem za udeležbo in prijetno vzdušje. Vse je prijazno povabil k druženju v njihov lovski dom, ki je v neposredni bližini prireditvenega prostora.

Marko Petretič

Tradicionalni Lovski večer LD Železniki

Vsako leto LD Železniki sodeluje na največjem prazniku v mestu, na Čipkarskih dnevih. Ker so bili letošnji organizirani že 50. po vrsti, smo se še toliko bolj potrudili. Začelo se je že v četrtek, ko so odprli razstave po vsem mestu. Tudi v lovskem domu naše LD vsako leto odstopimo sejno dvorano domačim klekljaricam, kjer med

rastnik **David Černuta**. O njem je bilo v reviji Lovec že kar nekaj napisanega, zato bi dodal le, da smo se v LD Železniki odločili, da od Černute odkupimo eno njegovih slik, ki jo bomo odšli iskat k njemu v Log pod Mangrtom. Ker so navsezadnje tudi lovci izpod Mangrta namenili humanitarno pomoč naši družini ob katastrofalnih poplavih, je prav, da ostanemo v prijateljskih lovskih odnosih s tamkajšnjimi člani.

V petek je bil na dvorišču lovskega doma tradicionalni Lovski večer. Kot vsako leto na ta dan vsem domačinom in obiskovalcem ponudimo brezplačen divjačinski golaž. Ob tem je

lovskem večeru nastopili *Rogisti LD Selca* in *Lovski pevski zbor Škofja Loka*. Med programom so pripovedovali tudi lovske šale in anekdote. Proti koncu je sledil čisto pravi *lovski krst*, ki je bil posvečen našemu novemu lovcu Petru, ki je uplenil srnjaka. Po opravljenem krstu je sledil še *lovski ropot*. V nadaljevanju večera smo si lahko ogledali video predstavitev filmov našega člana **Janka Koflerja**, ki že dvajset let s kamero neutrudno snema divjad in družabna srečanja lovcov. Nato smo si piratsko pogledali tudi francoski dokumentarni film *Potovanje na konec zime*. Za vse neutrudne smo na koncu »preklopili« še na rokenrol.

Sobota je prinesla sicer nekaj dežja, a to ni motilo lačnih obiskovalcev, ki so ves dan obiskovali razstave in se ustavljali na »lovskem« golažu. Obiskali so nas celo iz daljne Grčije in Kitajske. Predvsem Kitajci so bili navdušeni nad Černutovimi slikami in so hoteli kupiti nekatera dela. A ko so videli, da cene niso »made in China«, so se okrepčali le z golažem.

V nedeljo je bil na vrsti spreved po Železnikih. Letos so organizatorji 50. Čipkarskih dnevov želeli v spreved vključiti čim več društev, zato smo se vabilu z veseljem odzvali tudi lovci. Sicer smo opustili prvotno idejo, da bomo na vsakih 100 m iz predelanih šibrenih nabojev izstrelili konfete, a smo kljub temu na lovski voz vzeli puško, lovski rog, lovskega psa in seveda družinski prapor. Ker lovstvo ni le domena moških, sta se na voz usedli tudi dve naši lovki. Največja zanimivost pa je bil prav gotovo naš medved, ki se je po dolgoletnem prašenju v lovskem domu popeljal po Železnikih in si tako vsaj malo izprašil kožuh. Tudi drugi sodelovalci spreveda so pripravili zanimiv spreved, in sicer od tradicionalnih prikazov gozdnih in kmetijskih opravil do konjenikov in starodobnih traktorjev. V sprevedu so sodelovale tri godbe na pihala in dve skupini mažuretk.

Po koncu Čipkarskih dni smo pregledali finančno uspešnost lovskega večera in prešteli ranjene in obstreljene. Kljub dokaj velikemu 4-dnevnemu naporu s strežbo in pripravi smo sklenili, da bomo drugo leto spet organizirali kaj podobnega in da naše geslo ostaja: Nismo le največji, smo tudi najboljši!

Jurij Tarfila

Največja zanimivost spreveda je bil prav gotovo naš medved, ki smo ga po dolgoletnem prašenju v lovskem domu popeljali po Železnikih in mu tako vsaj malo izprašili kožuh.

Proti koncu Lovskega večera je sledil tudi čisto pravi lovski, ko smo krstili novega lovca Petra, ki je uplenil prvega srnjaka.

mogočnimi rogovji jelenov in pod planinskim orlom domače klekljarice in klekljarska šola razstavijo čipke.

V prenovljenih spodnjih prostorih se je med stoletnimi oboki predstavil lovski slikar – samo-

nastala lovska šala, ko je obiskovalec vprašal: »Ali je tukaj lovski golaž?« Pa mu je starešina odgovoril, da »imamo le divjačinskega, ker moramo lovce za enkrat še malo 'šparat'!« Ob dobri pijači in jedi so na

Novosti pri izdaji lovskih izkaznic -

dopolnitev obvestila, objavljene v 9. številki Lovca (str. 458)

Prispevek je sprožil precejšnje zanimanje. Na LZS smo takoj prejeli kar nekaj tehtnih vprašanj, ki zahtevajo konkretniji in podrobnejši odgovor.

Najpogostejše vprašanje se poraja za primere, ko lovec ugotovi, da na obstoječi lovski izkaznici v letu 2013 ne bo imel več prostora za pritrditev hologramske nalepke za tekoče leto, s katero se podaljšuje veljavnost lovske izkaznice. V takem primeru bo moral lovec ugotovitev pravočasno sporočiti izdajateljici lovskih izkaznic – LZS, Župančičeva 9, v Ljubljani, na predpisanem obrazcu, ki je v *Prilogi 4 Pravilnika o lovski izkaznici (Ur. l. RS, št. 4/2012)** ter ob tem priložiti neuporabno lovsko izkaznico. Omenjenemu sporočilu mora slediti še vloga za izdajo nove lovske izkaznice, prav tako na predpisanem obrazcu, ki je v *Prilogi 1 Pravilnika o lovski izkaznici**. Priporočamo, da za izpis vloge zaprosite za pomoč pooblaščenega administratorja v lovski družini, ki bodo iz evidenčnega kartona obenem lahko tudi preverili, ali objavljena fotografija v Lisjaku ustreza določilom novega pravilnika, kot je bilo razloženo že v predhodnem obvestilu.

Kar zadeva zahteve za dopolnitev vloge za izdajo nadomestne lovske izkaznice (v primeru, da na njej ni več na voljo praznega polja za pritrditev hologramske nalepke) s potrdilom iz kazenske evidence opozarjamo, da **morajo** omenjeni dokument **priložiti vlogi le člani lovskih družin – upravljavk lovišč**, ki omenjene lovske izkaznice niso podaljšali tri leta in več

zapored, sicer pa omenjenega potrdila ne potrebujejo. To pomeni, da bodo (v veliki večini primerov) člani lovskih družin – upravljavk lovišč ob zaprosilu za izdajo nadomestne lovske izkaznice morali dostaviti na naslov LZS naslednje dokumente:

- na izpolnjenem predpisanem obrazcu (*Priloga 4 – Pravilnika o lovski izkaznici*) * je treba sporočiti, da je obstoječa lovski izkaznica neuporabna (*določila 8. člena Pravilnika o lovski izkaznici*),
- priložiti neuporabno lovsko izkaznico,
- na izpolnjenem predpisanem obrazcu (*Priloga 1 - Pravilnika o lovski izkaznici*) * vložiti vlogo za izdajo nove lovske izkaznice,
- v primeru neustreznosti fotografije priložiti *ново* fotografijo

lovca v lovskem kroju (skladno z določili 3. in 4. odstavka 3. člena *Pravilnika o lovski izkaznici**),

– potrdilo o plačilu stroškov za pripravo nove lovske izkaznice. Menimo, da je na mestu tudi **obvestilo in opozorilo** upravljavcem lovišč, da lahko v primeru, ko niso povsem prepričani, da v konkretnem primeru lovec izpolnjuje prav vse pogoje za podaljšanje veljavnosti lovske izkaznice, skladno z določili 63. člena ZDlov-1, zahtevajo od članov tudi **izpisek iz kazenske evidence za kazniva dejanja** na pristojnem ministrstvu oziroma za prekrške iz evidence prekrškovnega organa.

Neupravičena izdaja oziroma podaljšanje lovske izkaznice se šteje za prekršek. Vse morebitne dodatne informacije lahko prejmete tudi na tel. št. (01) 24 10 918.

* = <http://www.uradni-list.si/1/content?id=107160>

Mag. Štefan Vesel,
generalni sekretar LZS

Izkaznice, izdane v skladu s Pravilnikom o lovskih izkaznicah (Uradni list RS, št. 87/05), se lahko uporabljajo, dokler je mogoče podaljševanje njihove veljavnosti s hologramskimi nalepkami (13. člen Pravilnika o lovski izkaznici Ur. l. RS, št. 4/2012). Iz evidence LIS – Lisjak ugotavljamo, da bo treba v letu 2013 zamenjati veliko podobnih lovskih izkaznic.

VAŠA PISMA IN ODMEVI

Zakaj preprosto, če gre zapleteno!?

Ob novostih pri izdaji lovskih izkaznic

V septemberski številki glasila Lovca nas generalni sekretar Lovske zveze Slovenije na strani 458 obvešča o novostih pri izdaji lovskih izkaznic.

Res, med pravniki je nepisano pravilo, da »v zakonu ni potrebno iskati logike, ker je ni«.

S tem pa ni rečeno, da ni treba opozarjati na neumnosti, ki si jih izmisli zakonodajalec.

Vem, glasilo Lovca ne more spremeniti zakonodaje, Lovska zveza mora izvrševati določila zakona. Je pa naše glasilo mesto, da lovci tudi povemo, da nam ni vseeno, kako z nami ravna oblast.

Začenjam pri orožnem listu

V prejšnjem režimu sem kot orožni list prejel **kartonček**, ki je veljal neomejeno dolgo. To, da na njem ni bilo nikakršne

fotografije, za imetnika niti ni pomembno.

Zdaj nam na deset let menjajo knjižice, in to v dobi računalništva, ko imamo že vozniška dovoljenja na sodobnih plastičnih karticah, prilagojenih računalniškemu odčitavanju. Vsakokrat moramo plačati pristojbino (takso) za izdajo, plačati fotografiranje, izgubljati čas na upravnih enotah ... Potrdila o nekažnovanju ne zahtevajo. Razumel bi, čeprav težko, če bi zakonodajalec to zahteval pri obnovi orožne lista ali pri izdaji evropske propustnice za orožje. Če tega potrdila pri izdaji novega orožnega lista zakonodajalec ne zahteva, kakšen pomen potem vidi v tem, da ga zahteva pri izdaji nove lovske izkaznice!? Srbi imajo za tak primer lep pregovor, da duhovnik, ki nima kaj početi, krsti celo kozličke ...

Lovska izkaznica:

V prejšnjem režimu sem lovska izkaznico prejel v svoji lovski družini. Za to ni bila potrebna »fotografija imetnika fotografiranega v letnem lovskem kroju, s kravato« in dru-

gimi »ne/potrebni« pritiskalnici.

Zdaj mora član lovske družine z vlogo »na predpisanem obrazcu, opremljenim s fotografijo in dodatkom, potrdilom o nekažnovanju«, zaprositi Lovsko zvezo za **ново** lovsko izkaznico, čeprav je dosedanja še popolnoma ohranjena in bi lahko znamkico s hologramom za tekoče leto brez škode nalepili na katero koli predvideno mesto na hrbtni izkaznici. Zakaj mora biti za vsako leto svoj okvirček? Koliko stane trenutna znamkica s hologramom v primerjavi s tiskano znamkico na papirju? Morda želimo s tem podpreti prizadevanja za zvišanje potrošnje in pomagati v boju z gospodarsko krizo? Želimo s staro lovsko izkaznico ustvariti dodaten vir plastičnih odpadkov? Upam, če karikiram, da izdelovalec lovskih izkaznic ni že strankarsko določen?

Še največja neumnost pa je potrdilo o nekažnovanju, ki ni starejše od treh mesecev. Zakaj? Če sem kaznovan (nasilništvo, zloraba orožja), me mora LD izključiti iz članstva, **upravna**

enota mi mora odvzeti orožje in uničiti orožni list. Torej je odvisno od vrste delikta, zaradi katerega sem kaznovan, da ne morem biti član LD - mar ne? Obstaja tudi tako imenovani **LISJAK**, prek katerega bo moja matična LD takoj obvestila Lovsko zvezo Slovenije, da me je izključila iz članstva. Lovska zveza je torej lahko **takoj obveščena**, kako je z menoj in mojim statusom v lovski družini!!?

Čeprav, kot je napisano v uvodu, ni smiselno iskati smiselnosti (logike), sem prepričan, da je zahteva po potrdilu o nekažnovanju za zamenjavo lovske izkaznice navadno šikaniranje. Zakonodajalec deluje po načelu: »Ni pomembno kaj in zakaj, če hočete biti lovci, potem me ubogajte!« Tako kot je bilo nepisano pravilo v nekdanji JLA: »Ne misli, tu drugi mislijo zate!« Čudi me, da ni celo zahteve, da ko vsako leto nalepimo znamkico v pripadajoči okvirček izkaznice, LZS ne zahteva razen plačane članarine še potrdila o nekažnovanju!

Zakaj je torej treba zamenjati lovsko izkaznico, če je stara še

dobro ohranjena?! Zakaj so zarisani okvirčki za lepljenje znamk? Zadostuje eno okence, v katero vsako leto lahko nalepimo znamko. Zakaj vendar vsa zapletena procedura?

V moji LD smo imeli vrsto let častnega člana, ki ni bil lastnik orožja, ni lovil, vseeno pa je bil član naše LD. Živel je v domu ostarelih občanov. Kako naj bi obnavljal članstvo, kdo bi mu poravnal vse stroške, če so mu že za bivanje v domu pomagali svojci?!!

Zakaj ne morem dobiti lovske izkaznice, če sem kaznovan, če nisem tudi nevaren, rad pa bi delal v LD, se morda ukvarjal

s fotolovom ali pa bil morda le podporni član LD; družina, ki me pozna, me tudi ni izključila?

Sveti Birokracius se pač ravna po starem pravilu: ZAKAJ PREPROSTO, ČE GRE ZAPLETENO!?

Jurij Us

LD Taborska jama

Štirideset let od naselitve muflonov na Boču

Štirideset let je že minilo od prve naselitve muflonov na pogorje Boča. Pri naselitvi so

sodelovale **LD Boč, LD Poljčane, LD Rogaška Slatina in LD Makole**. Vse štiri lovske družine so ob tej obletnici 12. maja 2012 v Poljčanah pripravile prireditev, ki je bila posvečena naselitvi muflonov na naše območje. Gojitvene/upravljaljske izkušnje kažejo, da se mufloni na Boču odlično počutijo, saj so naravne razmere, ki jim jih nudi okolje, zanje odlične. Kamnita, prosojna in suha gozdna območja z obilnim rastjem ter dovolj miru so kakovostne razmere za življenje.

Obeležitev obletnice naselitve muflonov na Boču je bila za tamkajšnje lovce izjemno po-

memben dogodek, ki so se ga udeležili tudi najvišji predstavniki lovstva v Sloveniji: predsednik Lovske zveze Slovenije mag. **Srečko F. Kropce**, podpredsednik FACE **Blaž Krže**, predsednik LZ Maribor **Branko Kurnik**, predsednik OZUL Ptuj - Ormož **Andrej Vaupotič**, predstavniki ZLD Ptuj - Ormož, predstavniki lovske družine iz vseh koncev Slovenije in lovci lovske družine, ki so prireditev tudi pripravili. Program je potekal v Razvojnem centru narave in v dvorani športa in kulture v Poljčanah.

Rogisti ZLD Ptuj - Ormož so pred poslopjem Razvojnega cen-

Problematika etično spornega odstrela divjega prašiča

Že nekaj časa zasledujem problematiko, a do danes še nisem opazil, da bi kdo od lovcev oziroma katero od vodstev lovske družine z Goriškega območja opozoril na zelo sporen problem. To je na **kršitev določil Etičnega kodeksa slovenskih lovcev** ali če želite tudi obče človeških moralnih načel, kar se je rodilo (nastalo) ob izdani **odločbi za zmanjšanje populacije divjega prašiča**.

Vsi se strinjamo, da moramo zmanjšati njihovo številčnost zaradi velike škode, ki jo povzročajo divji prašiči, vendar moramo ob tem prav tako spoštovati **Etični kodeks slovenskih lovcev**, ki smo ga vsi (oz. skoraj vsi) sprejeli in odgovorno (?) podpisali. Ob vsaki priložnosti se zelo radi pohvalimo, da smo ena redkih oziroma edina lovska organizacija v Evropi, ki je v dobro imena slovenskega lovstva in naše dejavnosti sprejela etični kodeks. Opažam, da ga v mnogih primerih dosledno spoštujemo (disciplinske komisije, odstrel srnjadi, jelenjadi ipd.). Če uplenimo neko divjad nenamerno v lovopustu, sledita disciplinski postopek in družinska kazen, po navadi pa tudi denarna kazen lovskega inšpektorja. Kadar nastanejo komercialni interesi, kodeks nekritično spregleda precej lovcev, žal tudi LZS, lovski inšpektorat, ZGS in tudi vodstvo LD! Lovsko etiko moramo spoštovati ne glede na škodo, ki nastaja v naravi. Če je ne bomo upoštevali (če ne bomo upoštevali etičnih določil, ki smo si jih sami postavili), bomo v očeh nelovske javnosti še večji »mesarji« in našim besedam bodo v prihodnje še manj verjeli!

To pišem zato, ker je MKGP glede na mnenje ZGS in lovskega inšpektorata izdalo odločbo št. 341-37/2011/4 z dne 18. 10. 2011 za odstrel divjih prašičev vseh starosti brez upoštevanja lovopusta, kot je veljalo pred tem. To sicer velja za določeno časovno obdobje in teritorialno območje (za primorske LD).

V praksi se to odraža tako, da lahko brez posledic za uplenitelja pade svinja vodnica troja ali vodeča svinja, mladiči pa nato tavajo po majhnem terenu, saj večjega še ne poznajo, posledično pa je škoda zaradi njih še večja. Pri tem ni prav velikega upanja, da bi lovci odstreljevali prvenstveno 5- do 6-kilogramske mladiče, saj večina posega kar po večjih – naša etika in lastna določila so padli že na prvi preizkušnji! Žal je to realnost v našem lovstvu!

Razumem, da se posameznemu lovcu lahko kdaj zgodi nenamerno odstrel, ne moremo pa razumeti ukrepov prej navedenih institucij, da nas, lovce, silijo v taka nizkotna dejanja z raznimi odločbami, ki jih je treba izvrševati. Menim, da je zavestna uplenitev matere nedoraslih mladičev najhujša kršitev Etičnega kodeksa. Pred to odločbo je bila velika večina vodečih svinj zavarovana, saj zelo redke svinje mladiče polegajo šele v juniju ali celo juliju. Velika večina lovcev, ki nekaj dajo na svojo osebno čast in moralo, se obnaša etično in spoštuje etična načela ne glede na pravne odločbe in odredbe.

Predlagam, da bi populacijo divjih prašičev zmanjševali še naprej, vendar z etičnim odstrelom (prvenstveno med mladimi živalmi).

Lovopust naj bi ostal, razmišljati in proučiti bi bilo treba tudi o možnostih sterilizacije divjega prašiča.

Osebnostno menim, da smo lovci in naša celotna lovska organizacija le preveč pasivni in ležerni do navedenih dejstev. Pred leti so nam že odvzeli možnost načrtovanja; se bomo zaradi take ponižne države zdaj odpovedali še lovski etiki!?

Odbor Etičnega kodeksa slovenskih lovcev (OEK) pri LZS v imenu mnogih lovcev, ki še kaj damo na lovsko etiko, prosim, naj zadevo prouči, se opredeli ter javno izrazi svoje stališče. Zelo zanimivo in koristno bi bilo slišati poleg njihovega mnenja tudi mnenje ZGS in republiškega lovskega inšpektorata. Zelo si želim, da bi vsi slovenski lovci spoštovali z lastno roko podpisan Etični kodeks in ga tudi branili ob takih in podobnih težavah, ki se in se bodo še pojavljale. Zavedati se namreč moramo, da bomo plaz upravičenih kritik in očitkov nelovske javnosti glede zelo spornih moralno-etičnih odstrelav poželi izključno le lovci – izvrševalci določil odločbe! Pa nam naj potem še kdo pomaga pri preoblikovanju naše splošne podobe v javnosti!

Zvonko Pregelj

LD Fajti hrib - Renče

OEK je obravnaval pobudo Zvonka Preglja in druge prijave

Odbor Etičnega kodeksa je na svoji zadnji seji 26. junija med drugimi točkami obravnaval tudi pobudo Zvonka Preglja glede etičnosti odstrela vodečih svinj nedoraslih mladičev. Preveril je odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 231-27/2011/4 z dne 18. 10. 2011, ki jo je na vlogo Društva goriških živinorejcev zaradi velike škode na travniških površinah izdalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Izredni poseg v populacijo divjih prašičev dovoljuje na območju lovišč LD Nova Gorica, LD Grgar, LD Anhovo, LD Kanal, LD Čepovan in LD Trnovski gozd. Sporen je le 3. člen te odločbe, ki se glasi: »Dovoljeno je loviti vse kategorije vrste divji prašič, ne glede na lovno dobo.« S tem členom odločbe dovoljuje tudi odstrel vodečih divjih svinj ne glede na starost mladičev. Ob izvajanju tega določila odločbe bi lovci kršili določila našega Etičnega kodeksa in vseh norm izvajanja lova, ki jih lovci upoštevamo že vse od ustanovitve slovenske lovske organizacije leta 1907.

Odbor Etičnega kodeksa je po temeljiti obravnavi prijave in odločbe sprejel naslednji sklep:

Pobuda Zvonka Preglja iz LD Fajti hrib za nadaljnje spoštovanje etičnih pravil pri odstrelu vodečih svinj z nedoraslimi mladiči, tudi v primeru sprejetih izrednih ukrepov, je utemeljena. Odbor Etičnega kodeksa predlaga vodstvu LZS, da pri vseh pristojnih državnih organih posreduje in doseže spoštovanje pravil etičnega lova; tudi v primeru izrednih ukrepov posega v populacijo z namenom preprečevanja škode od divjadi.

Odbor Etičnega kodeksa, predsednik Edvard Krašna

V razvojnem centru narave v Poljčanah so 12. maja letos proslavili 40-letnico naselitve muflonov na Boču in jo popestrili s strokovnimi predavanji.

Razstavljenih je bilo nekaj vrhunskih trofejnih muflonov, ki so jih lovci v minulih desetletjih uplenili na tamkajšnjem območju.

tra narave v Poljčanah naznani-li začetek prireditve. Pozdravni nagovor je imel predsednik Komisije za gojitev muflonov na pogorju Boča **Boštjan Plaznik**. Nato je sledil nagovor župana Občine Poljčane **Stanislava Kovačiča** in predstavnika Razvojnega centra narave **Bojana Koreza**. Vse navzoče je pozdravil tudi predsednik LZS mag. Srečko Felix Kropce.

Pozdravom so sledila še strokovna predavanja. O biologiji muflonov je predaval prof. dr. **Ivan Kos**, o muflonih v Sloveniji doc. dr. **Boštjan Pokorny**, opis naselitve muflonov na Boču in statistični pregled je predstavil **Tomislav Kovačič**. **Gabrijel Omerza** je predstavil aplikativni primer dobre prakse gojitve muflonov iz lovišča Češke Kamenice.

Po predavanjih so zatrobili rogisti LZ Maribor, ki so naznačili, da se dogajanje seli v dvorano športa in kulture v Poljčanah. Tam so ponovno zatrobili rogisti, nastopila sta citrar **Izidor Tojanko** in skupina Gemaj. Bláž

Krže je odprl razstavo muflonjih rogov, ki je bila prava paša za oči za mnoge lovce iz Slovenije in druge obiskovalce. Na razstavi so lahko videli najmočnejše trofeje - polže ovnov, ki so bili kadar koli odstreljeni na Boču, ter predstavitev razvoja muflonjih polžev od jagnjeta do zrelega ovna na prepariranih ovnih različnih starostih. Razstavo smo si z velikim zanimanjem ogledali domači in drugi lovci ter drugi obiskovalci.

Med obiskovalci so bili tudi častni gostje te prireditve - lovci, ki so pred štiridesetimi leti sodelovali in pomagali pri naselitvi muflonov na Boč. Ti so: **Metod Černoša**, **Stanko Gobec** in **Franc Lesjak** iz LD Boč, **Anton Plaznik** in **Vili Reisman** iz LD Makole, **Rihard Melcer** iz LD Rogaška Slatina ter **Anton Peršoh**, **Janez Orešič** in **Štefan Grubenšek** iz LD Poljčane. Pri naselitvi je sodelovalo še več lovcev, a so nekateri na žalost že odšli v večna lovišča, spet drugi pa se prireditve niso mogli udeležiti iz različnih razlogov.

Sledili so lovski kulinarični užitki in druženje ob domači kapljici.

Počastitev obletnice, ki smo si jo lahko ogledali v Poljčanah, je bila odlično pripravljena. Uživali smo ob strokovnih predavanjih, zanimivi in bogati razstavi trofej (muflonjih rogovih) ter prav tako odličnem lovskem golažu.

Bočka populacija muflonov je stara štirideset let in je v odlični telesni kondiciji, kar dokazuje tudi izjemna moč rogov uplenjenih muflonov in velike telesne teže (pri moškem in tudi pri ženskem spolu). Lahko ugotavljamo, da je muflon na neki način postal zaščitni znak krajev ob vznožju Boča. Udeležba na prireditvi, kakršna je bila opisana, le dokazuje povezanost lovcev z drugimi prebivalci.

Vsi prisotni smo že na prireditvi s pozitivnimi mislimi zrlili v prihodnost in se veselili naslednjega jubileja po naselitvi muflonov na pogorje Boča.

Jurij Plaznik

Upravljanje z mufloni na Koroškem

Pogovor z načrtovalcem odstrela v Pohorskem LUO Zdravkom Miklašičem

V šestdesetih letih prejšnjega stoletja so začeli v nekateri slovenska lovišča naseljevati muflone. Na Koroškem so jih že imeli, zato je **LD Podgorje** decembra 1967 v svoje, nekaj več kot pet tisoč hektarov veliko lovišče naselila muflone s Kor-

zike. Zdaj v Pohorskem LUO z mufloni upravlja predvsem LD Podgorje. Odstrel vsako leto opravljajo tudi v lovišču **LD Slovenj Gradec** in **LD Pogorevc**, razen v LD Prežihovo. Mufloni v manjših skupinah občasno zahajajo tudi v lovišči **LD Koprivna - Topla** in **LD Bistra**, ki sta del robnega bivalnega prostora solčavskih muflonov (Kamniško-Savinjsko LUO).

O upravljanju z mufloni so nedavno govorili tudi na seji IO Pohorskega LUO, ki ga v tem mandatu vodi **Dušan Leskovec**. Sej LUO se po službeni dolžnosti redno udeležuje tudi **Zdravko Miklašič**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo ZGS - OE Slovenj Gradec. Miklašič, ki je tudi načrtovalec odstrela divjadi za Pohorski LUO od leta 2006, je spregovoril o trenutnem upravljanju z mufloni na Koroškem in tudi o nekaterih drugih najbolj aktualnih nalogah s področja načrtovanja odstrela v štajerskih in koroških loviščih.

»Več ali manj je javno znano, da je bila leta 1990 od takratnega Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdana odločba, po kateri bi s popolnim odstrelom izločili muflona iz lovišč, ki segajo na sam vrh Uršlje gore. Do izločitve muflonov iz naravnega okolja ni prišlo. Doseženo pa je bilo vsaj znižanje številčnosti in zoženje njegovega razširjenega območja. Danes ugotavljamo, da je populacija muflonov na Uršlji gori, kljub visokim vlaganjem predvsem v obliki dodatnega krmljenja, še zlasti v lovišču LD Podgorje vitalno slaba,« je v uvodu razložil Miklašič.

Koroška lovca Zdravko Miklašič, sicer načrtovalec odstrela Pohorskega LUO, in Gregor Vrabič, starešina LD Koprivna - Topla, pri načrtovanju del v lovišču na Peci.

Zmanjšanje številčnosti muflona

Ker je poznavalcem naravnega okolja, zlasti še lovcem, povsem razumljivo, da zdaj ni mogoče kar tako iz naravnega okolja izločiti muflona, še posebno če je njegov življenjski prostor precej obsežen in težko dostopen, je še vedno veljavna zahteva po izločitvi muflona, vsaj po naši oceni, nekoliko potihnula. Ali pa tudi ne!? »Tudi v prihodnje je cilj upravljanja z muflonom na Koroškem znižanje številčnosti na čim nižje število in vzpostavljane takšne spolne in starostne sestave, ki vodi k postopni izločitvi tujerodne vrste iz našega ekosistema. Tudi v robnih območjih solčavske populacije muflonov njena prostorska širitev in povečevanje številčnosti ni začelena,« je poudaril Miklašič.

Med lovci in načrtovalcem ni nezaupanja

Čprav delo štajerskega in koroškega načrtovalca odstrela dokaj redno spremlja tudi Lovce, smo Miklašiča vprašali, ali je kaj novega na tem področju, kako so mu pri njegovem delu v pomoč odgovorni lovski funkcionarji koroških in štajerskih LD, ki delujejo v okviru Pohorskega LUO: »Na področju načrtovanja je v zadnjem obdobju vsekakor največ aktivnosti povezanih s sprejemom gozdno-gospodarskega in lovsko upravljaljskega načrta območja za obdobje 2011–2020 in letnega načrta za VI. Pohorsko LUO za leto 2012. V obeh načrtih so upoštevane, nedavno na vseh ravneh usklajene, Navodila za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji. Z uporabo navodil se bo v Sloveniji poenoteno upravljanje z divjadjo posameznih vrst in njihovim življenjskim okoljem. V skladu s tem, bo v Pohorskem LUO prišlo do občutnejših sprememb pri upravljanju z jelenjadjo (obravnavo po ekoloških enotah, ločeno za osrednje in robno območje). S predstavniki Pohorskega OZUL smo dogovorjeni, da po sprejemu omenjenih lovskoupravljaljskih načrtov, ZGS kot nosilec načrtovanja, pripravi za vodstva lovskih druženj v Pohorskem LUO delavnico na kateri bodo podrobno predstavljena vsa določila in novosti, povezana z upravljanjem divjadjo oziroma s posameznimi vrstami in njihovim življenjskim okoljem. Potrudili se bomo najti odgovore na vse nejasnosti in pomisleke s katerimi se srečujejo upravljalci

lovišč ob pripravi letnih načrtov lovišč, kakor tudi pri izvajanju vseh načrtovanih ukrepov.

Sodelovanje s predstavniki Pohorskega OZUL, vodstvom Koroške lovske zveze in Lovske zveze Maribor kakor tudi s predstavniki upravljalcev lovišč, ocenjujem kot dobro in korektno. Občutek nekakšnega nezaupanja, ki so ga pred leti izkazovali predstavniki nekaterih upravljalcev lovišč je zbledel. Z različnimi posvetovanji, predavanji in delavnicami, poskušamo na osnovi analiz in argumentov vplivati na razumevanje vseh načrtovanih ukrepov pri upravljanju z lovišči. Pri tem je potrebno izpostaviti tudi pozitivno vlogo, ki jo pri tem odigra republiška lovska inspekcija. Ni zanemarljivo tudi dejstvo, da je v zadnjih letih na vsebino lovskoupravljaljskih načrtov malo pripomb upravljalcev lovišč, kar je najverjetneje posledica že prej omenjenih skupnih aktivnosti,« je poudaril Zdravko Miklašič.

Franč Rotar

Deseti Brzkov memorial

Na balinišču pri lepo obnovljeni in z lovskimi motivi poslikani lovski koči LD Rakek, v idiličnem okolju našega najstarejšega krajinskega parka Rakov Škocjan, je bilo 18. 8. 2012 deseto, jubilejno balinarsko tekmovanje – Brzkov memorial. Vedno ga organizira LD Rakek v spomin na svojega veliko prežgodega preminulega člana **Marjana Brzka**.

Foto: E. Lenarčič

Na letošnjem balinarskem tekmovanju, ki ga je priredila LD Rakek, je bila najboljša ekipa PGD Unec.

Zaslужni člani LD Rakek, dobitniki odlikovanja LZS.

Marjan je bil dolgoletni član in funkcionar LD Rakek; bil je gospodar, kinolog, prevzemnik uplenjene divjadi, lovski čuvaj in tudi družinski praporščak, bil je lovec z veliko začetnico. Ko je umrl, star je bil 59 let, je v LD nastala velika praznina. Še vedno ga pogrešamo ...

Ko smo lovci leta 2003 pri lovski koči na Prangerju zgradili balinišče, smo ob odprtju organizirali balinarski turnir, na katerega smo povabili tudi člane LD Sveti Vid, iz okolja, od koder izhaja Marjan, sosednjo LD Logatec in LD Planina ter PGD Rakek, saj je bil Marjan tudi gasilec. Prve zmage se je veselila ekipa LD Sveti Vid. V zadovoljstvo udeležencev je turnir uspel in udeleženci so izrazili željo, da bi tekmovanje še kdaj ponovili. Tako se je takratnemu vodstvu LD Rakek porodila ideja,

naj bi turnir postal tradicionalen in naj bi ga imenovali Brzkov memorial. Upravni odbor je idejo podprl, saj so člani menili, da si Marjan zasluži kaj več kot le minuto tišine. Od takrat je minilo deset let. V teh letih se je memoriala udeležilo že 49 ekip. Poleg ekip LD so željo po sodelovanju izrazile tudi ekipe z območja Krajevne skupnosti Rakek. Tekmovanje vedno poteka po pravilih Balinarske zveze Slovenije. Prve tri ekipe prejmejo medalje. Poleg tega tekmujejo tudi za prehodni pokal, ki ga je lani osvojila ekipa LD Rakek s petimi zmagami. Letos se je med seboj pomerilo sedem ekip: LD Rakek, LD Planina, LD Sveti Vid, LD Postojna, PGD Unec, PGD Rakek in ženska ekipa Balinarskega društva Tičnica z Rakeka. Zmagala je ekipa **PGD Unec**, ki je do naslednjega leta prevzela tudi prehodni pokal.

Zaključek desetega jubilejnega Brzkovega memoriala v balinanju je bil primeren jubileju. V krajšem nagovoru je govornik opisal življenjsko pot Marjana Brzka in predstavil pregled desetletnega obdobja z nekaj statističnimi podatki. Posebej je bilo poudarjeno, da je poleg tekmovanja največ pomembno druženje in utrjevanje ter ohranjanje prijateljskih medsebojnih odnosov. Po podelitvi medalj prvim trem ekipam sta predsednik ZLD Notranjske - Cerknica **Mirko Urbas** in predsednik LD Rakek **Miloš Rajčević** zaslužnim članom LD Rakek izročila odlikovanja, s katerimi jih je odlikovala LZS.

Kot se spodobi, je »delu« sledilo tudi veselje na družabnem pikniku z bogatin srečelovom in lovskimi dobrotami.

Edvard Lenarčič

Dan odprtih vrat na Jezerskem

V soboto, 25. avgusta 2012, je LD Jezersko skupaj z Občino Jezersko pripravila t. i. 1. dan odprtih vrat LD Jezersko. To je bil poizkus, da bi lovsko dejavnost v tem delu naše države prikazali kot najbolj društveno dejavnost, ki deluje v javnem interesu, katere glavno poslanstvo je varstvo narave in v njej živeče prostoživeče divjadi, ki si prizadeva za ohranjanje lovskih vrednosti lovske izvirnosti in tradicionalnosti ter gojitev prijateljevanja in lovskega tovarištva »zelene bratovščine«. Na dnevu

daljinomer, ki so vse bolj aktualni pripomočki lovčeve opreme. Obiskovalci so se pomerili tudi v streljanju z zračno puško, kar je, še posebno pri mladih, popestrilo informativni dan.

Namen tega dne je bil tudi, da bi posebej posestnike lovnih površin seznanili z letošnjim lovskoupravljalnim načrtom, ki ga je po predhodnem postopku določil in predpisal minister MKO. LD Jezersko ima v letošnjem odstrelu predpisan odvzem 109 glav, od tega: 44 glav srnjadi, 24 gamsov, 25 glav jelenjadi, enega jazbeca, štiri kune, pet šoj. Med zavarovanimi vrstami, ki so bile nekdanj na spisku divja-

Boris Meško, tajnik LD, vlogi »strelskega mentorja« mladim bodočim lovcem.

jezerskega lovstva smo opazili, da se je za »lovsko« radovednost odločilo okrog šestdeset občanov, tudi mladih in priložnostnih mimoidočih planincev.

Ob tej priložnosti je LD Jezersko pripravila strokovno razstavo s preparati divjih živali, ki so značilne za jezersko lovsko-upravljalno lovišče. Predstavili smo tudi odpadle veje jelenjega rogova, ki je ponazarjalo letno rast in prirast mase jelenjega rogova v desetletju. Prikazali in obrazložili smo namensko rabo lovske optike: spektiv, daljnogled/dvogled, strelni daljnogled in

di, v našem lovišču živi vse bolj ogrožen veliki petelin, saj se v njegovo okolje in rastišča vrva gozdarska mehanizacija, pa tudi iz leta v leto se v gozdu povečuje nemir, ki ga povzročajo nabiralci gozdnih sadežev in rekreacija zunaj označenih planinskih poti.

Prvi dan jezerskega lovstva smo popestrili tudi s srečanjem lovcev abrahamov in abrahamovk (Parte, Karničar, Čepin, Prnjevič in Maja Šolar - Kovkova). Vsi so vstopili v obdobje »lovske modrosti«, ko lovci lovijo z razumnostjo in spoštljivostjo. Vsem petdesetletnikom je LD Jezersko

Razstava lovske optike, vrste lovskega strelnega orožja, preparatov živali, značilnih za Jezersko, odpadlega jelenjega rogova v lovskem domu LD Jezersko.

V skladu z letnim programom so člani LD Jezersko zaradi zagotavljanja boljšega prehranjevanja in kakovostnejše paše za prostoživečo divjad na območju Komatevri - Staniča uredili pašne površine. Z rovo-kopalniki so odstranili panje in izravnali površine z »mulčerji« in jih zasejali s semeni domorodnih rastlin. Taka ureditev pašnih površin je pomembna tudi z vidika košnje, da bodo na novih površinah, s površino skoraj pol drugi hektar, lahko kosili strojno. Žal je tudi med lovci opaziti, da je za ročno košnjo vse manj usposobljenih in telesno pripravljenih lovcev. Mlade generacije lovcev pa se tako ali tako zanašajo le na strojno obdelavo površin.

Z veseljem je mogoče vse narediti in urediti; nove urejene površine na Staniču v Komatevri. Strojno urejanje je stalo 1.500 evrov, brez upoštevanja dela lovcev, članov LD Jezersko.

Foto: F. Ekar

Bomo znali in »hoteli« obvarovati zavarovano alpsko cvetlico lepi čevelj – *Cypripedium calceolus*

Na julijski seji UO LD Jezersko so poročali o posameznih dejanjih uničevanja zavarovanega redkega gorskega cvetja. Na območju rastišč lepega čoveljca v dolini Ravenske Kočne je bilo opaziti primere izkopavanja te lepe alpske rože. Kot je povedal član UO, D. Karničar, v LD zadolžen za naravovarstvo, ocenjuje, da je bilo takšnih primerov blizu petdeset. Tak vandalizem je za sodobno evropsko državo več kot sramoten glede na toliko

programov ozaveščanja ljudi in poudarjanja potrebe po varovanju naravne dediščine. Lahko tudi ugotavljamo, da varuhi civilne družbe in varstveniki okolja svojega poslanstva ne opravljajo učinkovito. Imamo gorske stražarje, varuhe gorske narave, vrsto različnih nadzornikov in inšpektorjev, pa se v naravnih okoljih, v najbolj občutljivih predelih gorskega sveta vse pogostejše dogajajo takšne »havarije«. V predelu Ravenske Kočne so zaradi podnebnih razmer nastale odlične razmere za rast in uspevanje lepega čoveljca, saj so se pojavila nova rastišča tudi nad 1.600 m, npr. pod Kranjsko kočo. Toda razveseljive ugotovitve so časovno vprašljive, če se bo nadaljeval neodgovoren in nekulturn odnos odtujevanja – uničevanje zavarovanega gorskega rastlinstva. Že to je žalostno in komaj razumljivo, da morajo na taka dejanja opominjati in posredovati informacije o negativnih in tudi kazenskih prekrških le lovci.

Foto: F. Ekar

Lepi čovelj (*Cypripedium calceolus*) je zavarovana gorska cvetlica.

F. Ekar

za darilo in v spomin poklonila piščalke za vabljenje srnjaka.

V imenu Občine Jezersko in po pooblastilu župana in podžupana je občinski svetnik **Boris Meško** pozdravil vse zbrane in aktivno vključene v razvedrilni in zanimiv dogodek tudi za kraj. Meško je poudaril in pohvalil odličnost dela LD Jezersko, njen doseženi razvoj in prizadevanja,

ki so LD pripeljala do napredne in odprto naravnane LD. Čeprav je bil začetek skromen, je bil dogodek vsebinsko bogato in aktualno naravnano – tudi v smeri iskanja in utrjevanja še boljšega sodelovanja med lovci, krajani in posestniki oziroma upravljavci zemljišč, ki so partnerji urejenega lovstva.

Lovci so poskrbeli tudi za

primerno kulturno predstavitev, kajti lov ni samo lov, ampak je tudi kultura v pesmi, fotografiji, pisani in govorjeni besedi, pesnitvi in vsem preostalem lepem, kar bogati človekovega duha in naravo. V programu so bili aktivni in odlični: lovec **Štefan Zupan**, ki je povedal nekaj lovskih »štorij« in veselih lovskih doživetij, kvartet *Jutro*

mozaik LD vnesel svoj osebni, neizbrisen prispevek.

Veliko dela so za uspešno prireditev vložili: **Štefan Zupan, Igor Nahtigal, Dušan Šemrov, Miloš Zupančič, Grega Zupan, Davo Karničar, Boris Meško, Stane Bergant, in Jure Markič**, ki se jim je treba javno zahvaliti.

France Ekar

Miloš Zupančič (LD Jezersko) obiskovalcem razkazuje in opisuje lovsko orožje in optiko.

oz. **Smrtnikovi** so se predstavili z lovsko pesmijo in razširjen ansambel *Veseli Gorenjci*. Dan jezerskega lovstva so popestrili z lovskimi in hribovskimi napevi.

Starešina LD Jezersko je vsem, ki so pomagali ustvariti bogato vsebino dogajanja tistega dne, predlagal, da bi z dogodkom in tematiko nadaljevali tudi v prihodnje. Starešina je poudaril tudi pomembnost dela LD skozi 55 let do popolno organiziranega delovanja LD Jezersko. Rezultati dela so vidni pa tudi vsakoletni napredek razvoja. Vsak član je v

Družili so se lovci LD Pobrežje - Miklavž

K repko smo že zakorakali v pomladne mesece leta 2012 in opravili vsa pomladanska dela v lovišču. Očistili smo krmišča za malo divjad, založili solnice za srnjad, postavili kar nekaj novih prostostoječih prež ter popravili in obnovili dotrajane. Odstrelili smo že prve srnjake gumbarje, srne mladice, tudi kakšen trofejni srnjak z zanimivim rogovjem je padel.

Med naštetimi aktivnostmi v LD je strelska ekipa LD po zimskem premoru uredila in očistila strelišče in ga pripravila za začetek sezone streljanja na umetne golobe in za obvezen preizkus pušk risanic članov. Strelci so si za letošnji zadali za delovno obveznost tudi ureditev strelske linije za streljanje na tarčo 'bežečega merjasca', ki bi bila dobrodošla pridobitev za LD in sosednje družine. Po krajšem skupnem sestanku so se začele priprave za ureditev terena. V dobrem tednu je bila nova strelska pridobitev nared in pripravljena za preizkus, ki je bil prav tako uspešen.

Da pa ne bi pomemben dogodek za LD ostal neopažen, smo člani UO in strelci organizirali družben lovski piknik ob odprt-

Lovski strelci LD Pobrežje - Miklavž so se po družabnem pikniku skupaj fotografirali.

Foto: M. Gselman

Strelci LD Pobrežje - Miklavž so letos na svojem strelišču uredili še strelsko linijo za streljanje na bežečega merjasca, kar bo dobrodošla pridobitev za LD in sosednje družine.

ju nove pridobitve. Na strelišču smo se zbrali zadnje majsko soboto v popoldanskih urah. Začeli smo z obveznim preizkusom pušk šibrenic na deset izpuščenih golobov v lovskem položaju, nato pa nadaljevali z 2 x 5 strelji z MK-puško na tarčo bežečega merjasca.

Strelska ekipa LD je poskrbela za varen in nemoten potek vseh strelskih aktivnosti. Kulinarični del sta prevzela lovca **Dušan** in **Marko**, ki sta poskrbela, da noben lovec po uspešno ali neuspešno opravljenem streljanju ni ostal lačen in žejen. Za spremembo si to pot lovci nismo privoščili divjačinskega golaža kot po navadi, ampak specialitete z žara, sponzorja Panvite, za kar se jim tudi zahvaljujemo. Dobre kapljice pa na Štajerskem tako ali tako nikoli ne manjka.

Da se je vodstvo LD z organizacijo piknika pravilno odločilo, je pričal bil odziv članov, ki je bil nad vsemi pričakovanji. Udeležba je bila zelo velika (manjkali so samo štirje člani) in veselo druženje je trajalo do poznih večernih ur. Razšli smo

se zadovoljni z obljubo starešine, da bomo piknik in streljanje ponovili v začetku jeseni. Takrat ob podpori naših soprog.

Na koncu je treba poudariti, da je strelska ekipa LD zelo aktivna, saj se redno udeležuje meddružinskih strelskih tekmovanj, organizira tudi novoletno pokalno tekmo in vsako zadnjo soboto v avgustu tudi meddružinsko strelsko tekmo.

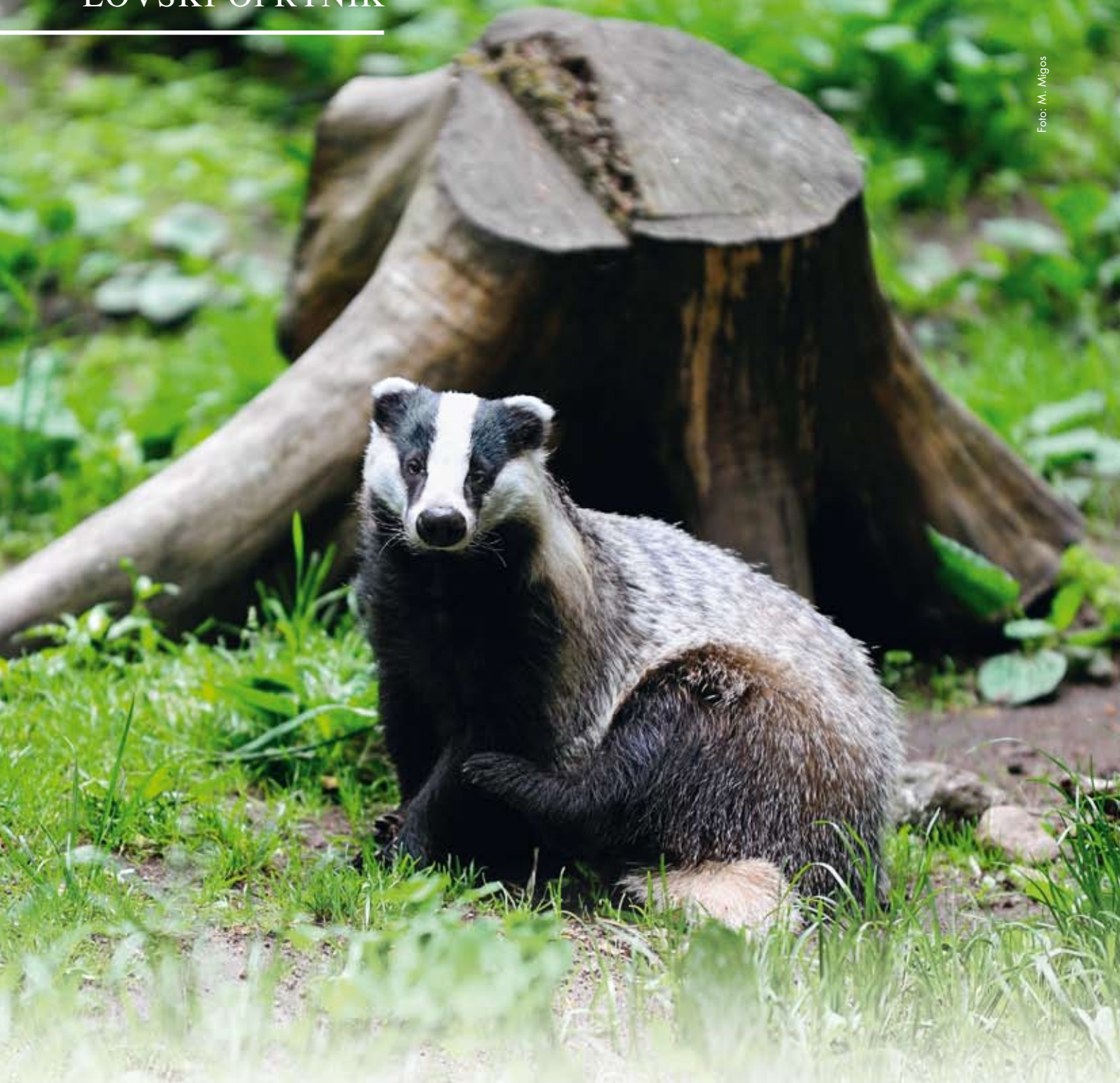
Z novo linijo bežečega merjasca smo strelišče nekako zaočkili kot celoto, na katerem je odslej mogoče streljanje na umetne golobe, preizkus risanice na 70 m in 100 m ter uredili tudi pokrito strelišče za streljanje z MK.

Strelišče je urejeno nekako v središču območja LZ Maribor, kar vodstvo s pridom izkorišča, saj na omenjenem strelišču že potekajo izpiti za lovske pripravnike iz varnega ravnanja z orožjem in praktičnega streljanja. Tod je vadbeno streljanje omogočeno tudi lovcem sosednjih LD družin, ki lahko vadijo vsako sredo od 17. do 19. ure.

Marjan Gselman

Lovec Štefan, legenda jezerskega lovstva, gospodar lovskega doma in vodja lovskih čuvajev je pred dnevom lovcev zalil cvetje na okenskih policah lovskega doma. Tudi lepe rože na hišah so »ogledalo« urejenosti doma.

Jazbec – Meles meles

Lovsko obarvan dopust

Med lovci LD Velka

Zadnji teden v juniju sem se z družino odpravil na prvi del dopusta v Prekmurje, ki s svojimi zdravilnimi vrelci privlači mnogo domačih in tujih gostov, da si v termalnih kopališčih naberejo novih moči za poznejšo obarvanost dela. Drugi del dopusta pa smo preživeli pri lovskem prijatelju **Slavku Kožu-**

harju, ki nas je povabil na prijetno druženje na Zgornjo Velko.

Med tridnevnim bivanjem pri Slavču, kot ga najpogosteje kličejo domačini, sem imel možnost malo bolje spoznati tudi lovišče Lovske družine Velka in njihove lovce. Prav tisti vikend konec junija so pripravili lovsko srečanje, ki ga že petnajst let tradicionalno pripravijo prvo soboto v juliju. Letos so ga, zaradi zadržkov nekaterih njihovih članov, prestavili na datum, ki ga omenjam. Tradicionalno lovsko

Foto: J. Zemljč

Prijetno poletno druženje v LD Velka

srečanje je v prvi vrsti namenjeno članom LD Velka in njihovim družinskim članom, nanj pa vsa leta povabijo tudi lastnike kmetijskih in gozdnih zemljišč, da se skupaj poveselejo in pogovorijo tudi o kakšnem problemu glede škode od divjadi. Pri njih je najpogostejša divjad srnjad. Da veliko truda vložijo v medsebojno povezovanje, je bilo mogoče opaziti takoj, saj povabijo na to »čago«, kot oni rečejo dogodka, tudi svojega župana, predstavnik območne enote ZGS, Policije, pobratene LD Dreta - Nazarje, Mariborske območne lovske zveze, župnika in vse, ki s svojo prisotnostjo prispevajo k boljšemu povezovanju med seboj. Na začetku je **Franček Oman**, starešina LD Velka, vse lepo pozdravil in poudaril namen tradicionalnega druženja. Nekateri člani omenjene LD, pod skrbnim vodstvom **Suzane Breznik Rejak**, pa so ustanovili mešani lovski pevski zbor, ki nam je premierno predstavil njihovo dosedanje delo. Prireditev so popestrili lovski rogisti in glasbeniki z imenom Srake z doma izdelanimi glasbili. Na Franč-

let, odobrijo odstrel »jubilejnega srnjaka«.

Prireditev se je nadaljevala z živahnim razgovorom in izmenjavo izkušenj med lovci in tudi nelovci, če jih lahko tako imenujemo. Vse je potekalo v dobrem vzdušju ob prijetni glasbi in je trajalo pozno v noč.

Pavel Nared

Ne le posledica škode od divjadi, tudi naraven okras gorske narave!

Jeleni in srnjaki vsako leto ob čiščenju svojega rogovja ob drevesna debelca in grmov-

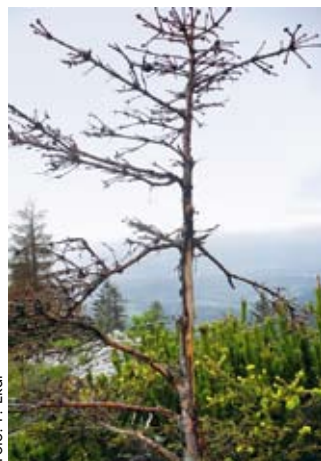

Foto: F. Ekar

ne veje tudi po svoje vplivajo in oblikujejo gozdno krajino in gozdni rob. Nič drugače ni visoko v gorah, nad gozdno mejo; tudi tako nastanejo ob dodatni pomoči vremenskih razmer in časa najbolj naravno »dovršeni« viharniki. Čiščenje mahu z rogovja – povsem naraven proces pri jelenjadi in srnjadi – je sestavni del njihovih naravnih potreb in naravnega življenja. Če smo obema vrstama priznali pravico do življenja v tem okolju, moramo ob usklajeni številčnosti z okoljem sprejeti tudi njihove naravne vplive. Zato pri domorodnih prostoživečih parkljarjih ob vsakem poškodovanem iglavcu ne smemo že takoj govoriti o škodi od divjadi.

Zdajšnje podnebne razmere dokaj hitro in agresivno dvigujejo gozdno mejo. Zato se širi zaraščanje visokogorskih travnih površin z rušjem (cretjem), macesni, smrečjem. Posledično izginja tudi zavarovano alpsko cvetje z nekaj slikovitih alpskih cvetočih površin. Del posledic poškodb drevja od jelenjadi visoko v gorah so lahko tudi dokaz o

naravnem delovanju ekosistema visokogorske narave.

F. Ekar

Prva lovska maša tudi v Kotljah

V središču Kotelj, kjer stoji Batičeva bronasta skulptura Deček s šopkom solzic iz Prežihovih pripovedk, kjer se tudi začne zgodovinska Prežihova pot, so si svoje vitrine lepo uredila tudi nekatera kotuljska društva. Tudi domača LD Prežihovo - Kotlje. Vitrina bo letos kar premajhna za vse spominske fotografije, ki so nastale ob prvi kotuljski lovski maši. Pobuda je nastala že pred dobrimi petnajstimi leti, a je zaradi drugače mislečih ni bilo vse do letos. UO LD Prežihovo pa je bil enoten in odločen ter je sledil večinski želji članstva. Starešina LD Prežihovo **Milan Košelnik** je letošnje tradicionalno srečanje s kmeti in zemljiškimi posestniki združil s proslavo dneva državnosti in kar so kotuljski lovci popestrili tudi s sv. lovsko mašo.

Idilična podeželska cerkev sv. Mohorja in Fortunata na Šartneku nad Kotljami, ki nosi letnico 1100, je bila v nedeljo, 24. junija, še posebno lepo okrašena. Na letošnji praznik Janezovega rojstva je bila prvič v njeni dolgi zgodovini tam tudi lovska sv. maša, ki ni bila prva samo za domače lovce, ampak tudi za domačega župnika **Marjana Plohla**, ki po sedemnajstih letih zapušča kotuljsko faro.

Župnik, dober poznavalec kotuljskega lovstva in tamkajšnje lovske kulture, ni pozabil pohvaliti lovcev za vse, kar dobrega naredijo za naravo, divjad, dobre odnose z drugimi krajanji, ki so morda za vzor. Izbrane pozdravne besede starešine, lepo voden cerkveni obred, ubrano petje ko-tuljskega lovskega okteta pod vodstvom **Mitje Šipka** ter melodije trobil, ki so jih zai-grali znani ravenški muzikantje **Janez, Jani in Žan Plohl** (oče, sin in vnuk), in polna cerkev so potrdili, da si tudi Kotlje zasluži-jo lovsko mašo.

Koroška LD Prežihovo, ki uspešno deluje že 66 let, je mnoga desetletja vzorno sodelovala z

Foto: S. Kožuhar

Alojz Kožuhar st., 80-letni jubila-nt LD Velka, ob svojem jubilej-nem srnjaku

kovo povabilo sem tudi sam poskušal kar najpreprosteje predstaviti oponašanje jelenjega rukanja, saj je bilo to za mnoge izmed njih nekaj novega. LD Velka namreč ne upravlja z jelenjadjo in se člani z njo srečujejo le kot gosti na lovih v drugih LD po Slovenji.

Med sproščenim pogovorom o delovanju lovske družine sem izvedel marsikaj zanimivega; še najbolj me je pritegnila lepa vrtilina, ki jo gojijo med seboj – izjemna pozornost do starejših članov LD. En tak primer je, da jubilarju, ki dopolni 70 let, nato pa vsakih nadaljnjih pet

Foto: A. Navodnik

Lovsko društvo pod krošnjo druge najstarejše koroške lipe na Šartneku nad Kotljami

Foto: F. Rotar

Kotuljske lovce in kmetovalce (lastnike zemljišč) so pred lovskim domom na Kogovskem nagovorili: starešina LD Prežihovo Milan Košelnik, častni občan ravenške in prevaljske občine Mitja Šipek in domači župnik Marjan Plohl, ki je dom tudi blagoslovil.

zemljiškimi posestniki na svojem območju in leta 2001 tudi nagradila sodelovanje s prvim srečanjem »jagrov« in »pavrov« pod Uršljo goro, kot pravijo tam.

Letošnje tradicionalno družabno srečanje, ki je bilo tisto sončno nedeljo, je bilo zanimivo in privlačno tudi zaradi prve lovske maše in blagoslovitve lovskega doma na Kogovskem, ki ga je opravil župnik Plohl. Vsi, ki so prišli na Kogovsko, v prijetno urejeno okolje ne daleč od Ivarčkega jezera, so pohvalili pristno lovsko in kmečko družino.

Za uvod so zapeli pevci domačega lovskega okteta, zbrane so nagovorili starešina Košelnik, prosvetar **Tone Navodnik** in častni član LD Prežihovo **Mitja Šipek**.

Da je letošnje lovsko dogajanje pod Goro tako dobro uspelo, imata ne malo zaslug prosvetar Navodnik in organizacijski odbor. Pohval za okusen lovski golaž, ki ga že tradicionalno skuha domača lovca **Franc Adamič**, gospodar lovskega doma, in **Igor Kelemina**, kar ni hotelo zmanjkati. Tudi dobrote z žara, ki so prihajale izpod rok mladega lovca **Dejana Pešla**, so vse pošle. Ob dobri pijači in vižah Janija in Žana Plohla ter ob streljanju z lokom, MK-puško, na skrito tarčo in z račno puško so odkriti in umerjeni pogovori lovcev in kmetovalcev samo še utrjevali sicer že dolgoletno uspešno sodelovanje.

Franc Rotar

Za pokal hmeljske kobule

V aktivnostih ob praznovanju 50. obletnice *Dneva hmeljarjev*, ki ga prireja **Turistično društvo Braslovče** pod pokroviteljstvom Občine Braslovče, se je tudi **LD Braslovče** vključila v ohranjanje kulturne dediščine kraja, saj sta tudi prostoživeča divjad in lov spremljala Celjske grofe z žovneškega gradu skozi zgodovino.

LD Braslovče je kot društvo z naravovarstvenim trajnostnim upravljanjem z divjadjo vpeta v družabno dogajanje v občini kot upravljavka lovišča, ki smo ga s podpisom koncesijske pogodbe prešli od države. Posamezni lovci so člani tudi drugih društev v enem izmed najstarejših naselij v Savinjski dolini. Zato ni naključje, da znamo društva

v ključnih trenutkih »potegniti skupaj« in je za nas organizacija takih prireditev »mačji kašelj«.

To ne bi bilo mogoče brez organizacijskega odbora na pobudo predsednika Turističnega društva kraja **Branka Ribizela**. Naš priznani strelec **Dušan Urankar** je prevzel organizacijske

Skupinska fotografija najboljših strelcev

»vajeti« v svoje roke in s pomočjo lovcev in drugih krajanov poskrbel, da se je za začetek v soboto, 4. avgusta, najprej začela druga strelska tekma – za **pokal hmeljske kobule** na strelišču v Boštunovcu (v bližini Cimperškove domačije).

Predsednik LD **Marko Stegnar** je pozdravil vse goste in strelce v imenu lovcev, vodja prireditve **Dušan Urankar** pa je predstavil pravila streljanja. Župan Občine Braslovče **Branimir Strojanshek** je v prisotnosti podžupana **Antona Repnika** simbolično oddal začetni strel na glinastega goloba in požel bučen aplavz, saj je z drugim strelom goloba tudi zadel. Menimo, da smo mu dali tudi nekaj motivacije za zanimanje za ta tudi »adrenalinski« šport, ki od strelca terja ogromno volje, vztrajnosti, natančnosti, koncentracije in nenazadnje veselja do treninga. Na prireditvi v Braslovče so strelci lahko prišli iskat nov izziv, krajan in drugi obiskovalci (povabljeni so bili tudi člani TD Braslovče in delavci v Občinski upravi) pa so se lahko seznanili s streljanjem na glinaste golobe, ki je hkrati tudi olimpijska disciplina, in nenazadnje v družbi pokramljali z lovci tudi o drugih zadevah. Tudi kulinarčna ponudba pod šotorom ni izostajala v skladu z lovsko tradicijo, saj so gostje lahko poskusili slasten srnjakov golaž, ki ga znajo pripraviti naši lovci.

Vreme je bilo sončno in brez vetra, kar je ugodno vplivalo na let glinastih golobov in na

tančnost strelcev. Vendar se je v zaključku tekmovanja, okrog 16. ure, pojavil močnejši veter, ki je počasi začel dvigati sicer pričvrščene šotore. To je bil znak za hiter zaključek in podelitev pokalov ter nagrad najboljšim.

Nato smo se še kar nekaj časa

zadržali pod šotori v prijetni družbi v prijetnem razgovoru.

Rezultati za pokal druge hmeljske kobule TD Braslovče:

Posamežno:

1. Franci Koncilja
2. Dušan Urankar
3. Jože Podgoršek

Posamežno – veterani:

1. Karli Cizej
2. Milan Sedminek
3. Miran Fraitag

Ekipno:

1. LD Griže
2. LD Braslovče
3. LD Dobrna

Nagradno streljanje za praktične nagrade, ki jih je prispevala LD Braslovče:

1. Bogdan Verdev
2. Dušan Urankar
3. Simon Ošlak

Janez Šumak

O polharjih in zdravilnosti polhove masti

Lov polhov in polharstvo sta pri nas, po Valvazorju, najznamenitejši in najznačilnejši zvrsti t. i. »kmečkega lova«. In tako je ostalo vse do danes, saj polhe pri nas lahko lovi prav vsak, ne glede na lovsko članstvo. Po naših veljavnih predpisih je lov navadnega polha (*Glis glis*) dovoljen v lovni dobi od 1. oktobra do 30. novembra. Preostale vrste polhov so pri nas

vse zavarovane zaradi redkosti in ogroženosti. Za lov polhov ni potreben lovski izpit, treba pa je pridobiti polharsko dovolilnico. Polharjem dovolilnice izdajajo, navadno brezplačno, in za območje svojega lovišča območni upravljavci lovišč (LD, LPN), za svoje člane pa tudi registrirana polharska društva. Upravljavca lovišča mora izdati polharsko dovolilnico tudi svojim lovcem, če želijo loviti v lovni dobi te glodavce.

Polharji iz tradicionalnih polharskih območij (Dolenjska, Kočevska, Ribniška dolina, Notranjska, Bela krajina) se celo interesno združujejo v polharska društva z namenom, da bi ohranjali tradicionalne vrednote polharstva pri nas. Poleg tega se trudijo izobraževati svoje članstvo in ozaveščati drugo javnost ter si prizadevajo za čim učinkovitejšo in trajnejšo ohranitev polhovega življenjskega prostora in polha kot vrste. Doslej je registriranih **osemnajst polharskih društev**, ki so celo sprejela polharski **etični kodeks**, ki je obvezujoč za vse člane teh društev. Kodeks članom določa pravila lova na polhe ter do narave prijazno in spoštljivo vedenje pri lovu. Kodeks med drugim dovoljuje na določenem predelu le dva lova na sezono, nadalje polhar ne sme nastavljan pasti ob talnih polšinah in na območju, kjer so že nastavljene pasti drugih polharjev. Dovoljuje uporabo največ tridesetih pasti (divgalk), pri katerih polh nastavljen vabo dvigne (potegne), past pa ga na mestu usmrti. Med najaktivnejša polharska društva pri nas sodijo člani/polharji iz okolice Dolenjskih Toplic in vasi izpod vzhodnih delov Kočevskega roga, ki so včlanjeni v Druščino polharjev Polh na Dolenjskem; vsekoli jo vodi neutrudni **Stane Kumelj** iz Kočevskih Poljan. Prav zaradi njegove prizadevnosti so na Pogorevcu, na obronkih Roga, dotrajano gozdarsko brunarico preuredili v »polharski dom«, ki je postal kraj druženja polharjev ne samo v času lova. V bližini doma so pripravili urejeno polharsko pot, kjer obiskovalci spoznajo vse značilnosti in zanimivosti lova na polhe, utrinke iz polharske tradicije in tudi življenjski prostor polha. Društvo že več kot desetletje sodeluje pri raziskavah biologije polha, ki potekajo pod pokroviteljstvom Prirodoslovnega muzeja Slovenije ter pod strokovnim mentorstvom biologa dr. **Borisa Kryštufka**. S pomočjo osemde-

Polharska družina Polh na Dolenjskem

setih nameščenih gnezdilnic za polhe spremljajo stanje navadnega polha v času njegove letne aktivnosti (od maja do oktobra) in dinamiko gibanja populacij in njihove parametre.

Polhanje ima pri nas torej že večstoletno tradicijo in je bilo vse do druge svetovne vojne v nekaterih slovenskih pokrajinah celo gospodarsko pomembno; bilo je dopolnilna dejavnost podeželskega človeka tistega časa. Prodaja polhovih kožic in masti je bila stranski vir zaslužka, polhovo meso pa je pomenilo izboljšanje človekovega preživetja takratnega časa. Sočno meso, aromatično in rahlo sladkega okusa je bilo takrat del hrane za zimo in predvsem popestritev takrat enoličnega, zlasti vegetarijanskega, brezmesnega jedilnika. Odrte polhe so nasolili, shranili v sode, kadi ali lonce in jih pozimi pekli ali kuhali. Dandanes ni nobene potrebe po takšni prehrani. Polhovega mesa in masti v prehrani in kulinariki praktično ne uporabljamo, čeprav mesu mnogi poleg zdravilne moči pripisujejo tudi vzbujanje teka, predvsem pri rekonvalescentih. Zdaj je gospodarski vidik polharjenja zamenjal družabni, rekreativni in v določenih okoljih celo izrazito turistični motiv. Največkrat je to družaben dogodek, saj je svojstvena oblika ljubiteljskega druženja v naravi, ki je sicer tradicionalnega narodnega značaja, vendar nima ekonomskega pomena, kot ga je imelo nekdaj. Še vedno pa krznarji iz polhovih kožic izdelujejo polhovke, ki veljajo za značilno slovensko pokrivalo. Zato polhovka sodi med naše tradicionalno lovčovo zimsko pokrivalo. Iz polhovine (poljšjega mesa) tu in tam, kot posebno zanimivo vrsto hrane, skuhamo poljšji golaž ali obaro.

Foto: J. Zavodnik

Polharski dom na Pogorevcu na obronkih Kočevskega roga

Marsikateri iznajdljivi polhar si ob tem pripravi in shrani tudi polhovo mast, ki jo pripravljajo podobno kot v preteklosti. Enega od »receptov« za pripravo masti je zapisal gozd. inž. **Karlo Kaulzarić** iz Gorskega kotarja. Na enak ali podoben način pripravljajo polhovo mast tudi na Dolenjskem in Kočevskem še dandanes. Pripravimo pa jo takole: z ostrim nožkom odločimo mastno tkivo od mišičnega. Z odrtih kožic, mesa in tudi zamaščenega drobovja (sala ali tolšče) postrgamo vso mast, ki se je med kožo in mesom nabere tudi do centimeter, saj je lahko vse telo (razen glave) dobesedno zalito z njo. Nabrano mast damo v ustrezno veliko posodo, drugo večjo posodo pa napolnimo z vodo, ki jo segrejemo malo manj kot do vrelišča. Voda naj se samo pari, ne sme pa zavreti! Manjšo posodo z mastjo postavimo nad večjo posodo z vodno paro, vendar tako, da med njima ni stika z vodo in da para lahko uhaja ob zgornji posodi. Na primerno lahnem ognju (temperatura naj bo od 70 do 80 stopinj) traja postopek odcejanja masti

do štiri ure. Ustreznost temperature preizkusimo tako, da previdno pomočimo prst v mast in če se ne opečemo, je temperatura primerna. Mast (poljšja tolšča) se mora torej zgolj razpustiti in se ne sme prežgati, zagoreti ali se cvreti, ker je samo prozorno bela (oz. rahlo rumenkasto obarvana) kakovostna in ohrani zdravilne lastnosti. Masti tudi ne smemo soliti. Odcejeno mast precedimo in natočimo v stekleničke. Dobro začepljene hranimo v hladilniku predvsem zato, ker takšna poljšja mast ni toplotno obdelana in bi se lahko pokvarila (postala bi žarka). Polhova mast ob pravilnem shranjevanju obdrži

Polhovi masti podobne učinke naj bi imela tudi jazbečeva in svizčeva mast. Slednjo (so) na veliko uporabljajo(li) v kozmetični industriji.

Oktober je za polharje težko pričakovani mesec, predvsem če se obeta dobra, celo izjemna polharska letina, kakršna je bila npr. lanska (2011). Kaže pa, da bo letošnja slabša od lanske, saj bo obrod bukovega žira, hrastovega želoda in drugih plodonosnih grmovnic veliko skromnejši. Pa vendarle bodo v jesenskih nočeh ob poslušanju jelenjega rukanja marsikje spet zagoreli polharski ognji. Ob njih bodo zadovoljni polharji izkoževali polhe, si v žerjavici pekli krompir, jabolka in kostanj, tradicionalne polharske jedi, in si spekli ulovljene polhe, vse pa zalili s kupico vina. Mar ni to čudovita in zavidljivo lepa jesen ...?!

Branko Galjot

Boštjan Maček - uspešen olimpijec!

Takih lovcev kot je **Boštjan Maček**, član lovske LD Radovci, res ni veliko. Letos si je naš udeleženec olimpijskih iger, London – 2012, naprtil četrti križ. Skromen, pošten, delaven in še kaj so lastnosti Prekmurca in seveda tudi našega lovskega tovariša. V zeleno bratovščino je vstopil leta 1989, in sicer v domačo LD Radovci, katere član je bil že njegov oče Franc, prav tako odlični strelec na glinaste golobe. V razgovoru z njim po vrnitvi iz Londona nam je zaupal, da je že prvič, ko je vzel v roke lovsko puško, od desetih glinastih golobov sestrelil devet; še dobro se spominja, da je bilo na lovskem pikniku domače LD. Po njegovem pripovedovanju naj bi se prav tam in takrat začela njegova uspešna strelska kariera. Nekako za tem so strelci v Strelskem društvu Štefan Kovač iz Murske Sobote imeli manjše težave, ker jim je za trap ligo manjkalo en strelec. Naposled so rekli: »Pa vzemimo s sabo mladega Mačka!« Tako je Boštjan na tekmovanju trap lige v okviru države tedaj v Novi Gorici od 50 golobov jih sestrelil 41. Svojo strelsko pot je nadaljeval vztrajno, sistematično in z doslednimi treningi leta 2011 na Evropskem prvenstvu v Beogradu uspel doseči tretje mesto. Tako si je zagotovil vozovnico za tekmovanje na olimpijskih igrah London – 2012, ki se jih je tudi udeležil in zelo

vse zdravilne lastnosti in ostane tekoča tudi več let.

Ker je *polhova mast* pravzaprav tekoča, jo imenujejo tudi *polhovo olje*. V ljudskem zdravilstvu se uporablja za zdravljenje nekaterih bolezni in zdravstvenih težav. Učinkovitejša naj bi bila pri zdravljenju želodčnih težav, pri ranah na dvanajstniku in želodcu, pri vnetju sluznice, delovala naj bi proti zaprtju in kot mazilo proti hemeoridom in revmatičnim obolenjem. Učinkovita je pri zdravljenju bronhitisa (žlička poljšje masti, pomešana z medom in limono). Slovenska tradicionalna medicina uporablja mast tudi pri kožnih boleznih in težavah (kožni lišaji, razpokana koža) ter pri zdravljenju ran, saj učinkovito obnavlja površinski sloj kože. Koristna je pri zmerljivih opeklinah in ozeblinah, urezninah, svežih žuljih in celo proti kurjim očesom. S polhovo mastjo namazane manjše rane se lepo in hitreje celijo. Seveda pa poljšja mast (olje) nikakor ni čudežno zdravilo, zato ne more nadomestiti medicinskega zdravljenja bolezni ali ran, vendar blagodejno vpliva na zdravstvene težave.

uspešno branil barve države Slovenije. Postati sedmi **najboljši strellec v trapu na OI v Londonu – 2012** med tridesetimi najboljšimi strelci na svetu je brez dvoma izredno velik uspeh! Na veličino Boštjanovega uspeha kaže tudi dejstvo, da je na olimpijadi zgrešil finale le za enega samcatega zgrešenega goloba. Ko sem po TV spremljal finale, kjer je nastopilo le šest najboljših strelcev, sem ugotavljal, da bi Boštjan v finalu lahko dosegel še večji uspeh, kot ga je pokazal. V kvalifikacijah na olimpijadi v Londonu – 2012 je prvi dan streljal tri serije po petindvajset golobov. Če bi bil 100 %, bi moral zadeti 75 golobov; zadel pa jih je 72. Drugi dan kvalifikacij je streljal dve seriji po 25 golobov in od 50 golobov jih je zadel 49. Izjemno dobro, vendar, kot sem že omenil – en sam golob premalo za uvrstitev v finale.

Ko smo v pogovoru Boštjana vprašali, kakšne občutke je doživljal pred kvalifikacijami v Londonu in na kaj vse je mislil, je

dar se vse skupaj kar hitro vrne. Ne zmanjka sprejemanja čestitk, častnih sprejemov v domači vasi in severovzhodu države, v Bodoncih v Prekmurju, po občinah in še kje. Skratka, naš Boštjan je z mislimi in med pogovori z ljudmi še vedno v Londonu. Za popoln odklop od olimpijskega dogajanja bo potreboval še kar nekaj časa. Ni odveč, če omenimo, da je Boštjan Maček v zgodovini države drugi v Sloveniji, ki je v svoji strelski disciplini sodeloval na olimpijskih igrah. Pred njim je bil to **Andraž Lipuš**, in sicer leta 2000 v Sidneyju. V pogovoru mi je Boštjan še zaupal, da je pred odhodom v London na novinarski konferenci v Ljubljani novinarjem povedal, da bi želel na olimpijadi v Londonu doseči vsaj petnajsto mesto, kar bi bilo zanj velik osebni uspeh. In glej ga, dosegel je celo sedmo mesto med tridesetimi najboljšimi strelci v trapu na svetu. Ker poznam razmere v strelstvu v R Sloveniji, si upam trditi, da nas

Foto: I. Trček

Boštjan Maček na strelskem mestu

ni pogovor z njima neposredno pred nastopom najboljša sprostitev. O doseženih uspehih Boštjana Mačka v streljanju na glinaste golobe pred odhodom na olimpijado v London bi lahko pisal še in še, pa vendar o tem morda kdaj drugič. A ni jih bilo malo.

Skoraj nimam več česa dodati ob izkazanem vrhunskem strelskem uspehu prekmurskega lovca iz rojstne vasi Bodonci kot le še to, da smo možje v zelenem, še posebno Prekmurci in verjetno tudi vsa Slovenija izredno ponosni na Boštjana. Zato mu tudi prek našega glasila iskreno čestitamo k vrhunski uvrstitvi in dostojanstveni predstavitvi Slovenije in strelskega športa v svetu. Osebo lahko samo obljubim, da bom v domačem okolju in tudi širše poskrbel, da njegovo

dobro opravljeno delo na olimpijadi ne bo prehitro pozabljeno, z veliko željo, da bi se tudi leta 2016 udeležil olimpijade v Braziliji.

Iztok Trček

Ribiči so bili boljši, zmagali pa so vsi ...

Že pred nekaj leti so se radenski lovci in ribiči odločili za organizacijo obojestransko koristnih družabnih srečanj, druženj in tekmovanj, ki vsako leto potekajo v organizaciji druge družine naravovarstvenikov. V vročih julijskih dneh je bilo še eno tradicionalno srečanje lovcev in ribičev iz Občine Radenci, ki so ga letos pripravili na »ribiš-

Olimpijec Boštjan Maček se je kalil tudi na mnogih lovskih strelskih tekmovanjih.

povedal, da se je ukvarjal le z vremenom in razmerami na londonskem strelišču, ki ga je spoznal aprila letos. Vsem je dobro znano, kakšne so lahko vremenske razmere v Londonu. Z našim olimpijcem Boštjanom, iz vrst zelene bratovščine, sem se pogovarjal v nedeljo, 12. 8. letos, na lovski prireditvi v LD Križevci v Prekmurju, ki je tudi obsegala tekmovanje v streljanju na glinaste golobe. Lahko si predstavljate, kakšno je bilo vzdušje tam v prisotnosti Boštjana Mačka in njegove ožje družine. Ko sem ga vprašal, kakšni so občutki zdaj, ko se je vrnil iz Londona v domači kraj med svoje najdražje, mi je povedal, »da olimpijada iz Londona še kar traja ...«. Za kakšen trenutek celotno »zadevo« izklopi, ven-

za to strelsko panogo ni treba skrbeti, saj nemalokrat lahko na strelskih stojiščih vidimo čakati na goloba s puško v roki še dečke (morda stare 10 let). Eden izmed njih je tudi **Rene Maček**, ki ne more biti nihče drug kot sin Boštjana Mačka. Ta mladenič zna že od petnajstih golobov zadeti tudi deset in več golobov. Dobro in pohvalno za strelstvo – trap golobi – je tudi to, da se tradicija nadaljuje. Kot sem že omenil, je bil tudi **Franč Maček** izvrsten strellec. Njegovo pot nadaljujeta Boštjan in tudi hčerka **Jasmina**, strelja pa že vnuk **Rene**. Boštjana sta na olimpijadi v Londonu spremljali njegova soproga in sestra Jasmina, slednja prav tako izvrstna strelka na glinaste golobe. Povedal mi je, da mu je bil okrog petminut-

Foto: O. Bekal

Lovci in ribiči na ribiškem tekmovanju

kem terenu« ob lepem ribiškem domu v Hrastju - Moti. Srečanje, ki so ga tokrat pripravili lovci, je bilo tudi tekmovanje za 2. *memorial Srečka Feliksa Žitka 2012*; v spomin na preminulega neutrudnega lovca in ribiča, ki je bil nekoč vodja obeh družin. Veselo druženje s tekmovanjem v ribolovu z izmenjavo izkušenj in pokušanjem kulinarčnih dobrot ter odlične kapljice se je zavleklo pozno v toplo noč. In tako kot vedno doslej je bilo tudi tokrat veselo in razigrano in se je samo razširilo ter poglobilo sodelovanje najodgovornejših in članov v obeh radenskih množičnih društvih ter njihovih zakonskih partnerjev. Zraven so bili tudi takšni, ki so člani obeh družin. A to ni nikogar motilo, saj so eni in drugi ljubitelji ter varuhi narave, kar s ponosom poudarjajo, ob tem pa so vedno pripravljeni sodelovati v raznih akcijah in tudi v druženju. Vsekakor koristno druženje in srečanje, ki se nenehno samo poglablja in širi.

O. Bakal

Le ena roža in en rog ...

Tonetu Huderniku, članu **LD Janžev vrh**, je bila leto 1. avgusta 2012 boginja Diana še posebno naklonjena. Tisti

Zanimivo razvito srnjačje rogovje

Tone Hudernik ob srnjaku z izjemno obliko rogovja

dan je v revirju Ribnica uplenil srnjaka z izrednim rogovjem: čelna nastavka sta zraščena v enotno rožo in en rog (vejo), ki se razcepi šele proti vrhu. Srnjaka je uplenil na klic, njegova starost pa je ocenjena na okrog štiri leta; telesna teža izčiščenega srnjaka je bila 18 kg.

Mag. Jože Marhl

Metka in njene dogodivščine pri družini Rac

LD Rogašovci leži na skrajnem SZ Goriškega, ob meji z Republiko Avstrijo. Sosednje lovske družine so **LD Cankova** in **LD Grad - Kuzma** ter **LD Radovci**. V vasi Gornji Slaveči, nedaleč od državne meje, živi

Srna Metka je pripeljala družini Rac pokazat svojega mladička.

družina **Rac**. Hiša stoji ob gozdu, kjer sta mir in narava še precej neokrnjena. Na domačiji gospodarji gospodar **Franc** z ženo **Hildo** in sinom.

Bilo je v začetku junija 2010, ko sta domača psa pripeljala k hiši mlado srnico. Ker je bila noč, so na dvorišču slišali le pivkanje. Gospodinja je na dvorišču zagledala mlado srnico in domača psa, ki sta jo oblizovala. Srnico so poimenovali Metka in postala je hišna ljubljanka. Hranili so jo z mlekom in tudi drugimi živili. Srnica je začela živeti skupaj z domačimi in njihovimi živalmi; sprehajala se je po hiši, šla na obisk v gozd in se vedno vrnila. Racovi so celo za leto 2012 pripravili stenski koledar, na katerem je precej fotografij, ki upodabljajo Metkino življenje in njeno odraščanje. Gospodar

in gospodinja sta vložila veliko truda, da je Metka postala del njihove družine.

Lani julija, v času prska srnjadi, pa je Metka za nekaj dni zapustila domačijo. Gospodarja sta bila v skrbeh, toda Metka se je naposled vrnila in življenje je ne moteno potekalo naprej. Letošnjo pomlad so domači opazili, da je Metka breja. Vsi so nestrpnost pričakovali naraščaj. V začetku maja je spet za daljši čas odšla od hiše. Domači so bili v skrbeh. Največje presenečenje zanje pa je bilo na binkoštni dan, ko je Metka k hiši pripeljala svoj naraščaj. Za domače je bilo to nepopisno veselje.

Ob mojem obisku pri družini Rac sem dobil veliko fotografij. Naj končam z besedami domačih: »Metka in naraščaj bodo vedno naši hišni prijatelji!«

Štefan Nemec

Foto: Š. Nemec

Srnjaka z zanimivim rogovjem je v lovišču LD Rogašovci uplenil nemški lovski gost.

treh dneh čakanja ni bilo na spregled.

Turist je ponovno prišel 28. julija. Po krajšem čakanju je srnjak izstopil in lovski gost ga je uplenil; nastalo je nepopisno veselje. Zadovoljni smo bili tudi vsi lovci v naši lovski družini.

Lovski gost nam je obljubil, da bo trofeja v njegovi hiši zaznamovala posebno mesto. Lovskega gosta sem spremljal podpisani.

Štefan Nemec
LD Rogašovci

»Krope« se ne pase več ...

Sedeli smo za mizo in se pogovarjali o mladih rogistih in županu, ki kdaj pa kdaj pošlje starešini LD Krka SMS-sporočilo. Delni občni zbor je v tem volilnem okolišču, kot vsa leta doslej, potekal hitro, s kratko in konstruktivno razpravo ter vsebinskimi predlogi. Zato je ostalo na koncu tudi več časa za klepet ob pijači. Odšel sem do točilnega pulta in naročil pijačo za našo mizo, kjer so sedeli delegati, večinoma starešine LD, in Brane, predsednik območne ZLD. Ko je natak prinesel naročeno pijačo, so me zbrani čudno pogledali, ker sem naročil pijačo. Povedal sem, da je šele nekaj ur minilo od mojega okroglega rojstnega dne. Vsi so mi čestitali in vmes se je – kot strela z jasnega – oglašil Milan in me takoj povabil na (podarjenega) srnjaka v lovišču LD Krka. V mojem prejšnjem in sedanjem mandatu je bilo veliko povabil na srnjaka, a sem jih uresničil zelo malo. Podarjenega za okroglo obletnico pa že ne smem odkloniti, sem sklenil.

Minilo je nekaj časa in podarjeni srnjak je šel že skoraj v pozabo. Potem pa se je zgodilo. Prejel sem SMS-sporočilo, v ka-

terem me je pošiljatelj spraševal po mojem prihodu, ker »srnjak da redno izstopa ...« Navedel je celo uro. Zraven je bilo še zapisano odločno vprašanje, kdaj pridem? Kar nekaj trenutkov sem potreboval, da sem se vsega spomnil. Misli mi niso hitro švigale, ker sem sporočilo prejel v zelo vročih dneh in sem se ravno sončil na plaži. Odpisal sem, da pridem šele čez deset dni in če bova oba imela srečo, bom tudi jaz videl tistega srnjaka.

Po vrnitvi z morja sem odšel na vikend, natočil »pletenko« laškega – polsuhega, ki sem jo vzel s seboj. Pričakali so me starešina Milan, Zvone in Jože. Vsi so sedeli za veliko kmečko mizo, ki je bila obložena s posvetnimi dobrotami. Za dobrodoščilo sem dobil v pokušino žganje z nalogom, da uganem vrsto. Izustil sem pač tisto, kar sem mislil, pa sem moral tudi takoj popraviti, ker v svoji okolici pač nisem videl prav veliko marelic. V drugo je bil odgovor pravičen in že sem dobil liter takega žganja za domov.

Nato je stekel pogovor o meni podarjenemu, a še živemu srnjaku. Poročali so, kje sploh izstopa in kdo ga je že vse videl. Pri teh stvarih nikoli ne moreš biti povsem prepričan; eni so ga videli prej, drugi pozneje, tretji celo nikoli. V razpravi sem dojel, da je srnjak dobil že kar ime. Po telefonu so se lovci med seboj pogovarjali in tisti, ki je srnjaka videl, je sporočil drugemu: »Krope se pase!« Ni bil prijeten občutek, ko sem to slišal prvič, ko pa sem

Foto: M. Zgajnar

Srečko je bil po dobrem strelu in ob pogledu na močno srnjakovo rogovje res srečen.

spoznal, da gre za srnjaka, sem se tudi sam od srca nasmejal. Dobra domišljija in humor sta nujno potrebna za nas lovce in tudi nasploh. Odšli smo vsak na svoje, vendar ne vsak po svoje. V avto smo naložili še nekaj različnih dobrot za v lovsko kočo. Nato sva z Milanom odšla na priročno prežo, ki je bila narejena posebej za to priložnost. To je bila klopca sredi velikega grma z improviziranim naslonom za puško, s pogledom na travnik in rob gozda, kamor naj bi na pašo izstopil »Krope«. V dolinici na travniku se je senca počasi umikala čez travnik v gozd, sonce je zahajalo. Nekje v bližini je zelo ropotala motorna kosilnica, s katero so kosili travo v najini bližini. »Ne vem, če bo kaj?!«

je razočarano rekel Milan in se po rokah jezno mazal z odvrčalom proti komarjem. Čez čas je na travnik izstopila srna z dvema mladičema, ki sta se poigravala na travniku. Lep prizor. Za Milana očitno ne, ker je kar malo »škripal« z zobmi. Čez čas je zaropotal traktor in tam, kjer je prej brnela kosilnica, se je vse umirilo. Začelo se je temniti, ptičje petje je počasi potihnilo, slišati je bilo samo ropot prometa z bližnje ceste. Pobrala sva vse, kar sva imela, in v tišini odšla v lovsko kočo. Čakali so naju lovci, na ognju je bilo pečeno, rahla osvetlitev je bila urejena z napajanjem iz Marjanovega suzukija. Njim in meni je bilo jasno, da ne moreš priti kar enkrat in upleniti srnjaka. No, včasih, a so taki primeri redki. Pred mano je tam lovil Štefan, ki je moral priti kar nekajkrat, preden je uplenil svojega za dan mladosti.

Po raznih drobnih dogodivščinah smo se odpravili spat v kočico na pogrado, a le za kakšno uro; potem pa zarana spet na lov. Prehod iz popolne teme, tišine in jutranjega svita do popolnega dneva je nastal v trenutku. Razen lisice, ki je zelo hitro stekla po robu travnika, nisva videla ničesar. Srnjaka tudi ne. Podobni prizori so se zvrstili še nekajkrat, vse dokler se je nekega popoldneva le prikazal – on, »Krope«. Bilo je v mraku. Stopal je natančno po poti, ki mi jo je tolikokrat opisal Milan, in točno ob napovedani uri. Oba sva ga kar nekaj časa opazovala z daljnogelom, nakar mi je Milan le rekel, da je srnjak, ki se »pase«, pravi in da bi bilo dobro, če bi kar pomeril. Ob pogledu na srnjaka sem se spomnil Zvoneta in Jožeta, ki

sta mi tisto popoldne rekla, da ga moram dobro pomeriti, ker ne pride blizu.

Najprej sem pomeril z daljnomerom in ugotovil, da moram res dobro pomeriti. Tišino je prekinil strel, s katerim sem odločal o življenju in smrti. Ko sem ukrivil prst na sprožilcu, sem se namreč odločil za drugo možnost in ne za življenje. V tišini sva stopala do srnjaka, ki je obležal v ognju. Snel sem klobuk, pokleknil k njemu in mu v gobček potisnil zadnji grizljaj. Milan je po premoru dejal: »Si pa res Srečko!« Ob čestitki k lovskemu blagru mi je na klobuku ponudil s srnjakovo krvjo orošeno vejico plena, nato pa se oddaljil ter poklical preostale lovce. Sam sem še nekaj trenutkov ostal z njim, nakar sem ga prestavil do avtomobila.

Ko sva prispela do lovskega doma, so tam že čakali lovci LD Krka. Sledile so čestitke in beseda je dala besedo. Mirko mi je pomagal pri urejanju srnjaka za oddajo, pravzaprav sem mu bil jaz pri tem bolj v napoto. Sledilo je druženje, prigrizki, in sicer od toplih do hladnih. Prespal sem, naslednje jutro sem bil deležen še manjšega obiska lovišča, zajtrka in nato je bilo slovo.

Od takrat se »Krope« tam ne pase več. Zamenjal ga bo mlajši srnjak. Lovski tovariši s Krke so mi lepo pripravili trofejo; zame je zlata, čeprav ji je na ocenjevanju Gregor prisodil malce drugačen odtенок ...

Hvala vsem lovcem LD Krka, ki so mi omogočili lepo doživetje v njihovem lovišču. Pa dober pogled vsem!

Srečko

Za več kot polstoletno delo v zeleni bratovščini so Vladimirju Perkiču, upokojenemu zdravniku, nekdanjemu predstojniku pljučnega oddelka murskosoboške bolnišnice v Rakičanu in znanemu športnemu zdravniku ob njegovi 85-letnici, ki jo je praznoval letos julija, v imenu LD Videm ob Ščavnici čestitali in se mu zahvalili (z desne) Jaka Zorko – starešina, Alojz Kolbl in Vlado Kocuvan.

Foto: O. Bekal

Tisto silno, skrivnostno, mogočno ...

Nazadnje sem le doživel tisto silno, skrivnostno, mogočno, nesnovno, v lunini mlečni svetlobi prosojno: jelenji ruk v septembrski mesečni noči ...

Nad sotesko Raše sem prišel že v temi, premešani z lunino močjo in lučjo. Gozd je tam vrhovsko-kraški: nizko staro hrastje in gabrovje; niže, nad divjo sotesko rečice Raše, ostro grmičje in rjavejša¹ – kot po belih kamnih poškrabljen kri, v jeseni.

In sem se potopil v pritlikavi hrastov gozd, le po luni pogledujoč za pravo smer. Polzel sem kot senca – med sencami usnulih

¹ rjavejša (nar.) – ruj

dreves. Veter je bil nezanesljiv: divjih bitij zavetnik in izdajnik moje poti. Krožil je naokrog, zdaj mi je skočil v hrbet, zdaj zavel v obraz. Oživiljal je sence v gozdu in mi čaral privide. A vedel sem: za robom mu bodo uplahnili krila. Tam bosta tišina in mir – zato bo glas, za katerim že zdaj nastavljam uho v veter, še bolj kot iz votlega sveta.

In sem ga ujel, vpletenega v veter, iz soteske tam spodaj, tisti glas ... Dva jelena sta pošiljala v prostor in čas svoj klic! V meni je zaplalo in me zgrabilo, da bi zarohnel tudi sam. Raztegnil sem korak s pospešenim ritmom srca, do vrha globeli, in se potopil čez rob: kot proti dnu zaliva, z mesečino napolnjenega. Veter je ostal za mano in vase me je vzel porasel strm breg. Spustil sem se nanj, v strmino ob hrpavi hrast, in ostrmel v molk in sluh ...

In čez kratek čas – kot bi čakali name – so se spet oglasili: glasovi kot iz zemlje same ... Prvima dvema sta pritegnila druga dva in čez čas še eden gor na planoti in še šesti globoko iz dna. In so se stekali vame in skozme, da sem drhtel v slasti in strasti. Zaznal sem, da se gibljejo: kot po nevidnih skrito prepletenih gozdnih stezah – in ena od njih se je povprek bližala mojemu ložu. Bo šel tod mimo?! se je v meni vzdramil up ...

Vse bliže je bil njegov glas: globok, iz širokih prsi, kot da se meni sam s sabo!

Potlej sem ga zagledal – najprej kot mogočno senco med debli, z glavo pri tleh, išoč; nato na čistini med hrastjem, z mesečino oblit: luč je v slapovih lila nanj, se z njega kot zlati dež stekala na gozdna tla! In ko je dvignil okronano glavo, je med v nebo segajoči veji rogov ujel okrogel obraz lune ... O, bogovi! Stal je tam, obračal glavo za vonjem in zdelo se je, kot da si s krone na krono podaja mesec nad glavo! Okamenel sem v sebi zvenel v visoke zvoke in se bal, da bi začutil moje drhtenje. Jelen je stegnil vrat, položil svoje razvejano rogovje nad visoka pleča in iz širokih prsi je zabobnelo, zarohnelo kot iz globin votlega kraškega sveta. Kot bi prislunil odmevu svojega klica in krika, je obrnil glavo. Odgovor je zadržtel izpod vrha Tera nekje in gor proti se je izgubil med sence, senca sam ...

Za njim je ostala z lunino lučjo oblitja jasa, prazna kot zlate jasli brez božjega deteta ...

Franc Černigoi

Izbrane so fotografije za veliki stenski koledar LZS - 2013

Na razpis Javnega natečaja za izbiro uspešnih posnetkov divjih živali, ki smo ga objavili v Lovcu, 4/2011, str. 218, je do 1. julija letos poslalo v skladu z vsemi razpisnimi pogoji svoje fotografske posnetke **dvaindvajset avtorjev** (lani šestnajst), ki jih je natančno pregledala štiričlanska komisija LZS v sestavi **Srečko Felix Krope, Srečko Žerjav, Igor**

Pičulin in Boris Leskovic in opravila končni izbor poslanih fotografij ter izbrala trinajst najuspešnejših, ki so ustrezale vsem uredniškim in oblikovalskim merilom. Izmed njih smo izbrali tudi tri za nagrade. V ožji izbor se je sicer uvrstilo trikrat več fotografij, a smo nekatere morali na koncu umakniti iz končnega izbora zaradi vsebinskih, sezonskih (mesec) in tehnično-oblikovalskih potreb.

Komisija je bila enotnega mnenja, da bodo tudi vse kakovostne, v koledar neuvrščene fotografije lahko uvrščene v izbor za opremljanje člankov oziroma za objavo v glasilu Lovec

in knjig LZS. Letos so na natečaj poslali svoje fotografske izdelke: **Rudolf Kovačič** iz Kočevja, **Boris Kozinc** iz Lesc, **Lojze Skvarča** iz Logatca, **Tone Trebar** iz Kranja, **Rosana Černelič** iz Senovega, **Natalija Pišec** iz Grosupljega, **Aleš Kasjak** iz Lovrenca na Pohorju, **Vlado Jehart** iz Prevalj, **Roman Abraham** iz Mežice, **Luka Ambrožič** iz Grahovega ob Bači, **Oton Naglost** iz Vipave, **Tomaž Velikonja** iz Ajdovščine, **Andrej in Urška Tomažin** iz Logatca, **Uroš Poteko** iz Ljubljane, **Klemen, Rok in Dušan Markuš** iz Stahovice, **Janež Žalig** iz Raven na Koroškem, **Tomaž Žumer** iz

Lovska zveza Slovenije

VELIKI STENSKI KOLEDAR LZS 2013 Z MOTIVI DIVJIH ŽIVALI BO PREJEL VSAK ČLAN LD - UPRAVLJAVK LOVIŠČ.

Tudi letos ponujamo dodatno možnost vsem članicam, da za svoje potrebe naročijo dodatno zeleno število **VELIKEGA STENKEGA KOLEDARJA LZS - 2013** (velikost: 33,5 x 53 cm) po ceni 2,50 € + 20 % DDV (brez storitve dotiska imena LD na pasici!).

Trinajstlistne stenske koledarje z vezno spiralo, vloženo v vrečko PVC, s preglednim koledarskim delom, luninimi menami in spiskom lovnih dob na divjad bodo naročniki lahko **prevzeli v začetku decembra na sedežih območnih lovskih zvez**. Po dogovoru bomo interesantom koledar lahko poslali tudi po pošti (po povzetju) na zeleni naslov.

Le pisna naročila sprejemamo do 31. oktobra 2012 na e-naslov: lzs@lovska-zveza.si, s pripisom »Koledar LZS«.

Pisarna LZS

Popis volkov z izzivanjem oglašanja 2012

V sredini avgusta je bilo v okviru projekta SloWolf že tretjo sezono opravljeno letno spremljanje (monitoring) volčjih tropov z izzivanjem oglašanja. Metoda izkorišča teritorialni odziv volkov na simuliranega »vsiljivca«, ki z oponašanjem volčjega tuljenja izzove povratno oglašanje – tuljenje volkov, pri čemer lahko prepoznavamo oglašanje mladičev in odraslih živali. Tako lahko ugotovljamo prisotnost teritorialnih tropov volkov ter prisotnost mladičev oziroma volčjih legel, ki pomenijo ključne informacije za ustrezno upravljanje s populacijo volkov.

Zainteresirani so se lahko v juliju in avgustu udeležili izobraževalnega predavanja v Košani in Ljubljani, kjer so dobili temeljne informacije o popisu, se sami preizkusili v volčjem zavijanju in predstavljeno doživeli v praksi. Prvič smo popis na celotnem ožjem območju prisotnosti volka opravili naenkrat, in sicer v treh zaporednih nočeh. V popisu je dnevno sodelovalo več kot 120 prostovoljcev, lovcev in lovcev iz lovišč s posebnim namenom (LPN Jelen, LPN Ljubljanski Vrh, LPN Medved, LPN Snežnik - Kočevska Reka, LPN Žitna Gora) ter članov projektne skupine, razporejenih v 65 ekip. Vsakokrat smo popisovali območje 400 kvadrantov, velikosti devetih kvadratnih kilometrov, kjer je bilo treba oponašati oglašanje volkov v vsaki od t. i. celic. Skupno smo na noč popisali približno 3600 kvadratnih kilometrov veliko območje. Opremljeni z zemljevidi, popisnimi listi, navigacijskimi napravami in platenkami za zbiranje genetskih vzorcev volkov so vsi navzoči zvečer, ponoči, nekateri pa tudi do zgodnjih jutranjih ur poskusili izzvati glasovne odzive volkov; nekateri so bili pri tem uspešni. Odzive odraslih volkov, ponekod pa tudi njihovih mladičev, smo zabeležili na območjih Slavnika, Nanosa, Vremščice, Javornikov, Babnega Polja, Kočevske Reke in Kočevskega roga. Podrobnejše rezultate bomo povzeto predstavili v eni izmed prihodnjih števil Lovca, ko bomo analizirali rezultate vseh treh sezon skupaj.

Vsem sodelujočim se še enkrat zahvaljujemo za pomoč in potrpežljivost ter za vse zbrane genetske vzorce in podatke. Vse druge pa vabimo k sodelovanju prihodnje leto in pozimi k zimskemu sledenju volkov. Več informacij lahko dobite na projektni spletni strani www.volkovi.si in na naslovu slowolf.prostovoljci@gmail.com.

Spomnili bi vas še, da se je že začela nova sezona zbiranja neinvazivnih genetskih vzorcev volkov, ki jih lahko zbirate vse leto. Rezultati genetskih raziskav bodo objavljeni na projektni spletni strani in v kateri od nadaljnjih števil Lovca.

Skupina SloWolf

Prostovoljka med izzivanjem oglašanja volkov

Škofje Loke, **Miran Krapež** iz Ajdovščine in **Martina Sušec** iz Škofljice /Lj.

Najuspešnejše, dovolj kakovostne fotografije, ki so ustrezale razpisnim pogojem, so poslali naslednji slovenski naravoslovni fotografi in naročniki revije Lovec: letos bi za najuspešnejšega letošnjega fotografa lahko razglasili **Vlada Jeharta** iz Prevalj, še posebno za fotografijo zimskega gamsa (v skoku), s katerim si je priboril 1. nagrado (500,00 evrov), drugo (300,00 evrov) je komisija prisodila **Miranu Krapežu** iz Vipave za fotografijo uralske sove (kozače), tretjo (200,00 evrov) pa **Borisu Kozincu** za fotografijo črne liske.

Za naslovnico koledarja LZS za leto 2013 smo izbrali fotografijo risa, avtorja **Tomaža Velikonje**, izbrane fotografije za koledar po mesecih pa so bile poleg že omenjenih avtorjev še: **Uroš Poteka** – kanja, **Vlado Jehart** – labodi grbci in vodomec, **Tomaž Velikonja** – muflo, **Romana Černelič** – fazan, **Janež Žalig** – muflon; **Miran Krapež** – kozica in medved ter **Dušan Markuš** – belka.

Avtorjem vseh izbranih fotografij čestitamo k izboru, prav vsem pošiljateljem pa se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje na natečaju in jih spodbujamo tudi vnaprej. Tudi neizbrani avtorji naj še naprej pridno fotografirajo, saj, kot smo že zapisali, ni nujno, da njihovi poslani posnetki niso dovolj dobri za drugačne objave ob drugačnih potrebah uredništva in naj se odločijo sodelovati tudi na prihodnjih razpisih; naslednji bo praviloma že v Lovcu aprila 2013. V primeru izbora preostalih fotografij za drugačno objavo v Lovcu bodo po pošti prejeli v podpis avtor-

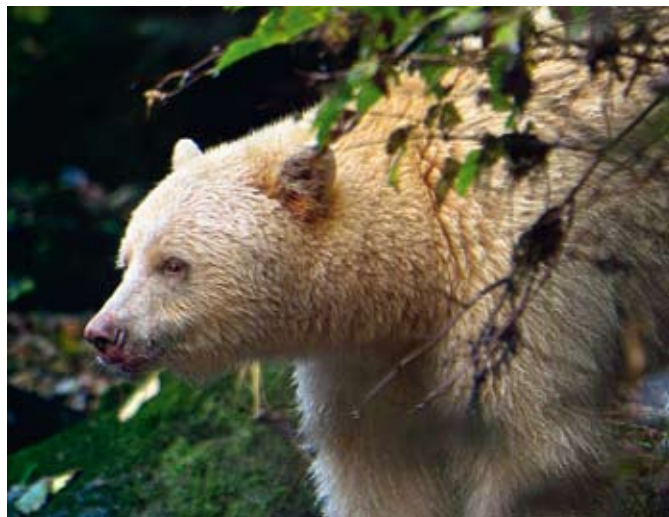
ske pogodbo, ki jo potrebujemo ob objavi.

Boris Leskovic

Skrivnostni beli medved v Britanski Kolumbiji

V doslej dokaj nedotaknjem nem deževnem zavarovanem gozdu Britanske Kolumbije živijo črni medvedje (baribali) in grizliji, kar je običajno za Severno Ameriko. Nedavno pa je svetovna javnost izvedela še za medvede tretje vrste, ki so povsem beli in pri Indijancih veljajo za sveto žival; imenujejo jih *Spirit bear*. Kot je pisalo v National Geographicu, so kanadski znanstveniki ugotovili, da to niso ne belični (albin) ne polarni medvedje, ampak gre za nenavadno kombinacijo genov pri črnih ameriških medvedih (*Ursus americanus*) oziroma za pojav kermodzema. Zato jih nekateri imenujejo tudi kermodzski medvedi. Starši so torej črni, mladič je bel, kar je nekaj edinstvenega na svetu. Ti kosmatinci bi še naprej ostali skrivnostni, če ne bi bilo ogroženi zaradi gradnje plinovoda iz Alberte na pacifiško obalo, prav skozi njihov habitat.

Nerazvozlana uganka. Za znanstvenike so *Spirit bear* oziroma *Kermode Bear* še vedno uganka. Njihovi geni so podobni tistim, ki jih imajo rdečelasi belci. Nekateri učeniki možje domnevajo, da je to povezano z ledeniškim belim medvedom, ki je živel pred davnimi enajstimi tisočletji na tamkajšnjem takrat zaledenem delu sveta in naj bi ga podnebne spremembe z ogrevanjem Zemlje spremenile v črnega medveda. A nekateri geni

se še naprej porajajo in čudežno ustvarjajo belo-kožuhaste kosmatince. Zanimivo je tudi, da te svete živali mnogo lažje lovijo losose kot obarvani medvedje, ker jih ribe ne vidijo tako dobro kot druge medvede.

Omenjeni medvedje so se ohranili zaradi svoje svetosti. Zakaj doslej ni bilo nič znanega o teh kosmatincih, ki živijo samo v Britanski Kolumbiji? Zato, ker so za staroselce ti medvedi tako svete živali, da jih imenujejo *Spirit Bear* (Duh medveda) in so vso zgodovino molčali o njih. Zanje niso izvedeli niti beli tra-perji (lovci s pastmi) na medvede niti trgovci s kožuhi. Za Indijance so nedotakljivi še vedno in vsakega, ki se spusti v gozdove Britanske Kolumbije, opozorijo, naj ne fotografira belega medveda in naj naokrog ne govori, kje ga je srečal, da to ne bi prišlo na ušesa divjim lovcem in krivolov-

dal predstavnik naravovarstvene organizacije Pacific Wild, ki sodeluje s staroselci. Vendar pa je izid bitke zanje negotov, kajti Kanada je znana, da nič kaj rada ne upošteva pravic prvobitnih prebivalcev dežele.

Zato postaja vse bolj vprašljivo, ali bo Kanada znala zavarovati svoje »pande«, nad katerimi visi Damoklejev meč neusmiljenega svetovnega pohlepa po nafti in plinu. Lahko se namreč pripeti, da se poškoduje plinovod ali se potopi orjaški (gigantski) tanker – največji meri v dolžino toliko, kolikor je visok Empire State Building – v bližnjem zalivu Pacifika. Hudo je, da se je eden od tankerjev že potopil v Hartley Bayu, in sicer tako globoko, da ga ne morejo dvigniti. Iz njegovega trupa počasi izteka na tisoče galon dizelskega goriva ...

Albina Podbevšek

Beli črni medved (*Ursus americanus*) živi v zavarovanih deževnih gozdovih zmernega pasu v Britanski Kolumbiji (Kanada); za staroselce Gitgaate so to »sveti medvedi«, njihova skrivnost in jih niso nikoli lovili.

cem. Še več, zdaj so Indijanci tamkajšnjih krajev dvignili glas proti načrtovanemu dvocevne-mu plinovodu, ki bo iz Alberta pošiljal plin proti Pacifiku, v obratno smer pa bodo pošiljali utekočinjene kemikalije za pridobivanje plina iz kamnin v globini zemlje. Plinovod bo namreč speljan čez osrčje severnega deževnega gozda, kjer tacajo edinstveni kosmatinci, v skrivnost zaviti črni medvedje z belimi kožuhi oziroma Spirit Bears. Staroselsko pleme Gitgaat zdaj že drugič bije plat zvona za ohranitev severnega deževnega gozda z živalmi, zlasti z belim medvedom Spirit. Pred tremi leti so dosegli zaustavitev sekanja – v glavnem na golo – v ožjih predelih medvedjega habitata, imenovanega Great Bear Rainforest. »To postaja največja ekološka bitka v Kanadi doslej,« je za National Geographic pove-

Prijateljstva srečanja s planinskimi zajcem

Sredi letošnjega poletja me je na domu obiskal prijatelj, ki ima leseno kočico v planini na Smrekovcu. Takoj mi je začel pripovedovati o nenavadnem srečanju s planinskim zajcem. Povedal mi je, da ga je videl vsakič, ko je prišel do kočice in da sploh ni bil plašen. Navadno se je pasel tik ob ograji, kjer je bila trava najbolj sveža. Za ljudi se ni veliko zmenil in je v gozd odhlačal šele, ko je bilo nujno potrebno. Ko sem ga vprašal, kako ve, da je planinski zajec, ki je v letnem kožuhu zelo podoben poljskemu, mi je povedal, da je planinskega spoznal po kolobarjih svetlejših dlake okrog oči in po krajših svetlih uhljih. Tudi smrček je

Foto: A. Klemenšek

Planinski zajec – *Lepus timidus* – v letnem kožuščku; fotografiran na Smrekovcu.

pri planinskem zajcu krajši kot pri poljskem.

Prijatelju sem svetoval, naj drugič s seboj vzame fotografski aparat in ga skuša ujeti v objektiv. To se je tudi hitro zgodilo in že naslednji konec vikenda se je spet oglasil pri nas in mi pokazal prve posnetke planinskega zajca. Sprva mu nisem verjel, da gre res za pravega planinskega zajca, ko pa sem videl fotografije, dvoma ni bilo več.

Prijatelj mi je povedal, da nenavadna srečanja z zajcem še kar trajajo; upa, da bo kmalu začel menjati poletno oblačilo za snežno bel zimski kožuh, ko ga bo spet skušal fotografirati izpred svoje kočice na Smrekovcu.

Milan Cerar

Ljubno v Savinjski dolini

Novi lovski škornji Aigle Parcours

Francoski škornji Parcours so tudi pri naših lovcih že dobro znani in cenjeni, toda francoska tovarna **Aigle** je to jesen poskrbela še za novost – Parcours nove generacije, namenjene predvsem tistim lovcem, ki potrebujejo ro-

bustno in praktično obuvalo iz najboljših gume. Novost je vgrajena energetska dvojna blažilna petna blazinica, izdelana po vseh evropskih varnostnih standardih. Podplat škornja omogoča t. i. dvojni oprijem (podobno kot gamsji parklji, pravijo v tovarni). Za novo (letošnjo) jesensko lovsko sezono je tovarna izdelala tri nove modele lovskih škornjev, za katere trdijo, da lovcem še posebno olajšajo hojo in se pošalijo: »To je slaba novica za lovske pse, saj bodo lovci lahko s temi škornji cel dan na nogah ...« Novi modeli Parcours predstavljajo novo generacijo gumijaste obutve, ki je tako udobna, da naj bi preprečevala kakršno koli utrujenost tudi pri dolgotrajni hoji in po kakršnem koli težavnem terenu. Z njimi je tovarna Aigle želela pomagati lovcem; ne le tako, da bi kolikor mogoče zaščitila njihove noge, ampak tudi njihovo telo. Vse to se lahko doseže predvsem zaradi *trojne plasti podplata*, ki omogoča udobje brez primere. Vsaka gumijasta plast ima svojo vlogo. Posebna petna blazinica v podplatu škornja ublaži vse močnejše udarce stopala ob trdo podlago in obenem stopalu omogoča, da hitro obnovi energijo, ki jo to potrebuje za ponoven dvig v nov korak. Prav tako zmanjšuje pritisk stopala na tem delu in nogam omogoča prožnejše in lažje gibe. Druga gu-

Novost novih škornjev Parcours je vgrajena blažilna petna blazinica. Ta novost je na zunanosti pete škornjev označena s posebnim tovarniškim vzorcem (glej fotografijo).

mijasta plast ali sredinski podplat nudi stopalu več opore in telesu pomaga vzpostavljati osno stabilnost. Tretja plast pa je zunanji, spodnji del podplata škornja, ki je oblikovan po zgledu gamsjega parklja in ima 360 stopinj nazobčan podplat. S takim edinstvenim vzorcem se noga pri hoji odlično oprijema, zagotavlja izboljšan odziv na vseh terenskih razmerah in hitro očiščenje, ko se posuši blato v zarezah.

Od jeseni 2012 bodo pohodniki, ki jih bo komisija izbrala tovarna Aigle, lahko preskusili to, brez primere udobno obuvalo, ki jim bo omogočalo lahkotno in dolgotrajnejšo hojo. Predstavniki tovarne Aigle trdijo, da pohodnikov, obutih v nove škornje Parours, ne bo zaustavila nobena terenska težava, da se ne bi podali še tako globoko v močvirje in vlažne gozdove. Novo generacijo škornjev Parours so že preskusili nekateri evropski poklicni lovci, kmetovalci, poklicni varstveniki, gozdni čuvaji in drugi, ki so pokazali zanimanje za to obutev. V tovarni Aigle so razvili različice teh škornjev, ki naj bi ustrezali vsem vrstam okusa lovcev in bodo primerni za vse oblike lova. Za lov na čakanje in hojo v surovih zimskih vremenskih razmerah je najprimernejši, a cenovno najdražji model škornjev *ISO Parours*. Ti imajo v notranjosti tudi neoprensko prevleko, ki preprečuje vdor hladnega zraka do nog. Model *Vario* ima poseben notranji vstavek, ki ga je mogoče prilagoditi kateri koli velikosti stopala, pri novih škornjih Parours pa lahko izbirate tudi med barvami: rjava, bronasta, črna in kaki. Pa še to: nove škornje Parours boste spoznali tudi po posebnem vzorcu na zunanjem delu pete (fotografija)!

B. L.

Dalnogled Sanju 7 x 42 WP

Minilo je že več kot dvajset let od prvega javnega preskusa in predstavitve tega lovskega daljnogleda, ki sta bila v večernem mraku pri lovski koči LD Toško Čelo. Čeprav smo vedeli, da gre za izjemno dober in cenovno sprejemljiv dalnogled, ki je narejen prav za potrebe lovcev, si nismo upali niti pomisliti, da bo že v tako kratkem času postal najbolj iskan lovski dalnogled v Sloveniji. Samo tega modela so prodali krepko več

kot tisoč kosov. Poleg lovcev ga s pridomo uporabljajo razne varnostno-čuvajske službe, razširjen je med vojaki in pomorščaki, imajo ga serviserji in monterji za odkrivanje poškodb in okvar na daljnovidih. Modeli z zoomom in manjšim premerom objektiv so zaželeni predvsem pri planincih, pohodnikih in turistih. Razlog za tako uspešen prodor je predvsem v tem, da je z njim mogoče zelo lepo videti v mraku. V tem in znatno višjem cenovnem razredu ne poznamo daljnogleda, ki bi dal v mraku boljše rezultate kot Sanju 7 x 42 WP; primerljiv je z daljnogledi najvišjega cenovnega razreda. Primerjava je bila narejena že na prvi predstavitvi na Toškem Čelu, pozneje pa še velikokrat na različnih koncih Slovenije in Hrvaške. Že zunanji videz daljnogleda daje vtis daljnogleda višjega kakovostnega razreda. Je nekoliko manjši in lažji od klasičnih daljnogledov, v lepi, za lovce sprejemljivi barvni kombinaciji zelene in črne barve. Oblikovan

ča opazovanje na različnih oddaljenostih brez popravkov. Vidno polje je 161 m in je za več kot 30 m širše od podobnih daljnogledov. Nadpovprečno velika izhodna zenica ne pomeni le večje prepustnosti svetlobe in posledično boljše vidljivosti v mraku. Zaradi nje je opazovanje udobnejše in manj utrudljivo, kar je še posebno pomembno za tiste, ki veliko uporabljajo dalnogled. Sanju 7 x 42 WP ima desetletno tovarniško jamstvo, na voljo so rezervni deli in strokovni servis. Doslej je bilo malo popravil in še ta so bila le posledica mehaniških poškodb.

Cena 210 evrov je za kakovost, ki jo nudi, več kot sprejemljiva in se ni spremenila že vrsto let. Za enako ceno lahko naročite tudi Sanju 10 x 42, ki je zaradi večje povečave primeren predvsem za lov na gamse v visokogorju. Za več informacij in naročila pokličite na Belugo, d. o. o.; tel.: (01) 25-10-880.

**Predstavitvena reportaža
Beluga, d. o. o.**

kopisu in podpisana s psevdonimom. Poslana je bila namreč že na natečaj za lovski roman ob 100-letnici Lovca³. Tedaj zame še anonimni pisec je svoje delo označil kot 'povest', tokrat pa je na začetnih straneh knjige napisano, da je Medvedja kraljica roman. In res ima besedilo bolj značilnosti krajšega romana. Razdeljeno je na poglavja, ki so zelo kratka. V njih se osnovna zgodba tekoče prepleta in dopolnjuje z vzporednimi.

Ob novem pisateljskem imenu se podzvestno vprašamo: Se skriva v mlademu avtorju pravi pisatelj? Za Andreja Rijavca lahko rečemo, da je spreten z jezikom. Zna ravnati s tem plemenitim orodjem. Pisanje mu teče, je večje in tudi všečno. Besedje je bogato, izražanje lahkotno. Vendar se pri branju nisem mogel znebiti občutka »klišejskosti«. Rijavec piše kot po naročilu. Na zavihku knjige lahko preberemo, da pisatelj »... sodeluje na literarnih in fotografskih natečajih ...«. To je čutiti – da je zgodba morebiti napisana za določeni natečaj ...

Naravno avtor vpleta v pisanje bolj za kuliso dogajanje. Dosti je leporečja: »Jutro ni bilo pravzaprav nič posebnega. Premoglo je

³ Javni natečaj za daljše prozno besedilo (novela, povest, roman) s prevladujočo lovsko tematiko je bil objavljen v reviji Lovec, 2008/1. Namen razpisa je bil: v okviru 100-letnice izhajanja Lovca spodbuditi pisce, ki jim je lov tako ali drugače blizu, da napišejo kakovostno daljše lovsko prozno besedilo. Doslej so bila poleg nagrajenega romana (**Matjaž Podlogar: Kosmati predsednik**) kar tri na natečaj poslana besedila natisnjena v knjižni obliki, dve v samozaložbi, in sicer **Vid Černe: Cvet arnike v šopku domačih zgodb** (glej: Lovec, 7–8/2011); **Janez Černač: Naši stari lovci** (glej: Lovec, 10/2010); in **Andrej Rijavec: Medvedja kraljica**.

NOVE KNJIGE

Andrej Rijavec: Medvedja kraljica¹

Z radovednostjo sem se lotil zponovnega branja Rijavčeve² *Medvedje kraljice*, saj je bila različica knjige, ki sem jo že pred časom dobil v branje, v tip-

¹ Andrej Rijavec: *Medvedja kraljica*, Mohorjeva, Celovec, 2012

² Andrej Rijavec, doma v Postojni, rojen 1969. Diplomiral iz primerjalne književnosti in literarne teorije v Ljubljani. Piše kratke zgodbe. Kot snovalec vsebin in pisec besedil dela v oglaševanju. Roman *Medvedja kraljica* je njegov knjižni prvenec.

Narisal: U. Iff

le toliko moči, da je pogasilo vse zvezde na nebu, ni pa še moglo do živega kapljicam rose na zemlji ...» (Str. 52) Ali: »... Dan je bil brezhibno opran. Sonce je v gozdu prebudilo barvne kontraste in ustvarilo čudovite svetlobne detajle ...» (Str. 83) In še: »Zunaj bi bilo temno, tudi ko sonce ne bi zašlo. Nebo, ki so si ga popoldne začeli prisvajati težki oblaki, je bilo docela zadušeno, zapečateno, zacementirano. Na njem ni bilo moč zaslediti niti najmanjše reže, skozi katero bi lahko uhajala lunina srebrnina ter prinašala s sabo vsaj pljuhek upanja ...» (Str. 105)

Dosti je besed, ki v beletristiki – saj to hoče ta knjiga biti? – motijo: (visokofrekvenčni hrup, geometrija oglatih kubov, Jakoba je akutno zasrbel jezik, teorija zarote, zvočna intervencija, ...)

Pretirano je karikirano nasprotje med starimi lovci, povezanimi z naravo, in mladimi, poudarjeno posodobljenimi (glasovanje z računalniki, čeprav je LD Vela vas po članstvu manjša).

Prvobitno naravo pisec prikaže kot nekaj, kamor se lahko zatečemo, kjer smo varni, kjer je vse že od nekdaj, kot mora biti: »Jakob je bil prepričan, da se deključ ni moglo zgoditi prav nič hudega. Tukaj, v stoletnem gozdu, res ne! Saj nismo na cesti, na vasi ali v mestu, lepo vas prosim!« (Str. 88) In tako naravo ohraniti potomcem – to je temeljno sporočilo vsega pisanja, ki pa nekako zvedeni v pavšalnosti in splošnosti mnogih podobnih zahtev.

Za kaj v knjigi Medvedja kraljica pravza gre? Zelo grobo rečeno: skozi zgodbo se nam vsiljuje nasprotovanje prevelikemu in ne dovolj pretehtanemu odstrelu medvedov na Slovenskem. Pisec je pač hotel biti aktualen. Medved, ta mogočna in v človeku prastrah vzbujajoča zver, ki živi v naših gozdovih, se pogosto znajde v medijih, prikazan bodisi kot nevarna zverina ali kot uboga ogrožena živalska vrsta, ki ji je treba na vsak način pomagati preživeti, a z zlagano 'naravoljubnostjo' to pač ne gre.

Medvedka je tako zelo počlovečena, da je to že moteče!

V središču dogajanja je stari Jakob s svojo osebnostno zgodbo ter s trmastim, na videz nerodnim prizadevanjem, da bi preprečil odstrel medvedke, saj v njej vidi utelešenje svoje skrivnostno umrle žene. Okoli te osebnosti pa se spleta in vpletajo niti preostalega dogajanja ter druge osebe s svojimi zgodbami (skrita negativca Lojz in njegova žena – ravnateljica šole; sumljivi Italijan iz Trsta; skrivnostni priseljeni Rus, ki se ponuja kot potencialni storilec ...). Značaji oseb se postopoma oblikujejo skozi dogajanje, ki ob koncu doseže tudi svoj vrh – katarzo in pričakovani preobrat.

Zgodba je skonstruirana neka-ko umetno (čeprav umetelno); lahko bi rekli, da je dovolj nape- ta kriminalka, napisana po vseh pravilih tega žanra (kar koli se v dogajanju pojavi, pa čeprav samo mimogrede, pomaga pozneje pri razpletu; mojstrsko ustvarjanje napetosti dogajanja: nevihta v naravi – nevihta v Jakobu; strela udari v trenutku, ko čakamo strel iz Jakobove puške, naperjene v osumljenega Rusa; zaplet bralca zavede k napačnemu sklepanju: v na videz negativno osebo uperjeni prst je za ta žanr klasično zavajajoč; 'morilec' je do konca nerazkrit ...).

Še en utrinek ob branju, ki sem ga zapisal že v recenziji tipkopisa, prispelega na natečaj za lovski roman: »Ne morem se znebiti občutka, da je to besedilo napisal profesionalni pisatelj (ica), ki z lovom morebiti nima dosti skupnega. Besedilo, ki ga bodo radi objavili kje drugje ...«

Zagotovo bo Rijavčev pisanje pristnejše, ko bo avtor pisal res iz sebe, ko morebiti v podzavesti ne bo imel pogojev nekega razpisa ...

Naj sklenem: Medvedja kraljica je vsekakor spretno napisan lahкотen berlјiv kriminalni roman. Bralci smo lahko veseli, da se je celovška Mohorjeva odločila za njegovo izdajo.

Franč Černigoj

Narisal: U. Iff

Častni član LD Orlica - Vuhred **Viktor Seidl** je 25. 3. 2012 praznoval svoj 80. rojstni dan v krogu lovskih tovarišev, ki so se prav tistega dne zbrali v lovskem

domu na 58. zboru lovcev naše lovske družine.

Na sončni strani zelenega Pohorja – v Mislinji – je splavil barko v nemirne vode svojega življenja, v katerem gorja ni samo gledal, ampak ga je tudi oplazilo. Druga svetovna vojna je komaj desetletnemu Viktorju razdejala družino. Starše so odgnali v Dachau, od koder se niso vrnili. Viktor je bil od leta 1943 do konca vojne v Tomšičevi brigadi. Takoj po vojni je začel delati kot petnajstletni gozdni delavec. Ker je bil prizadeven in sposoben, je hitro napredoval. Ob delu je končal srednjo gozdarsko šolo in nato še višjo pravno. Njegovo poklicno delo je bilo vse do upokojitve bolj ali manj povezano z gozdarstvom.

V lovskih vrstah je član (s krajšo prekinitvijo) od leta 1956. Velja za preudarnega lovca s poudarjenim čutom za ohranjanje lepih lovskih šeg in navad. Znan je tudi kot dober lovski tovariš, a tudi primerno kritičen do vsakogar, ki krši dogovorjeno. V družini pa tudi na območni lovski zvezi so mu zaupali veliko odgovornih nalog in dolžnosti. Funkcijo staršine LD je opravljal od leta 1977 do 1979, nato je bil član NO od leta 1980 do 1985, nato je bil spet staršina (od leta 1985 do 1987 in od leta 1991 do 2005). Od takrat pa vse do danes je zopet član, v tekočem mandatu pa predsednik NO LD. V okviru Lovske zveze Maribor je bil član kadrovske (od leta 1984 do 2000) in član disciplinske komisije (od leta 1984 do 1988). Na ravni LZS je bil Viktor član razsodišča v letih od 2001 do 2005 in od 2006 do 2007.

V družbenem življenju je Viktor Seidl opravljal vrsto pomembnih funkcij, med drugim je bil član republiške skupščine, zvezni poslanec, predsednik medobčinske gospodarske zbornice, predsednik republiške skupnosti za ceste in tudi predsednik Skupščine Občine Radlje ob Dravi. Ob vseh zadolžitvah je Viktor vedno našel čas za delo v domačem kraju, predvsem za aktivnosti na področju lovstva na vseh ravneh.

Zaradi svojih organizacijskih sposobnosti so lovci koroškega dela Lovske zveze Maribor v njem spoznali ustreznega usklajevalca aktivnosti za ustanovitev samostojne Koroške lovske zveze. Zaupano mu nalogo je leta 2001 uspešno pripeljal do konca. Tako je bila uresničena dolgoletna želja koroških lovcev po lastni območni zvezi. Zaradi teh zaslug je bil Viktor tudi med prvimi prejemniki plakete Koroške lovske zveze.

Nato je Viktor še dva mandata (od leta 2003 do 2010) sodeloval v njenih organih kot član komisije.

Za Viktorjevo nesebično delo v lovski organizaciji ga je LZS odlikovala trikrat, in sicer z znakom LZS za lovske zaslugе, in redom III., II. in I. stopnje.

Lovci LD Orlica - Vuhred želimo našemu Viktorju še mnogo zdravih let, mnogo lovskih užitkov in zvrhano mero veselja na zadnjih pogonih!

LD Orlica - Vuhred – M. P.

Budislav Rojko, član LD Slov. Konjice, je 11. 4. 2012 praznoval svojo 80. letnico. Rodil se je v Kiseljaku v Bosni in Hercegovini, od koder se je leta 1938 družina

preselila v Koprivnik pri Kočevju. Tam je njegov oče služboval do 1946. leta, nakar so se preselili v Ljubljano - Polje. Po končani osnovni šoli se je Budislav vpisal na Srednjo gozdarsko šolo Ljubljani, ki jo je uspešno končal leta 1954. Po odsluženju vojaščini leta 1955 je dobil zaposlitev na Okrajni upravi gozdarstva Celje – Revirno vodstvo Slovenske Konjice.

V Slov. Konjicah je spoznal tudi svojo življenjsko sopotnico Marico, se z njo leta 1957 poročil ter se začasno nastanil v Zrečah. Tam se je včlanil v tamkajšnjo LD Zreče, kjer je nekaj časa opravljal dolžnosti tajnika. Po ponovni preselitvi v Slov. Konjice se je leta 1960 včlanil v LD Slovenske Konjice, ki ji je še vedno zvest. Tudi v naši LD smo mu člani kmalu po vstopu zaupali dolžnosti tajnika, ki jih je vestno opravljal osem let (od leta 1966 do 1971 in nato še od leta 1976 do 1977). Vsestransko je bil aktiven tudi pri organizaciji in gradnji naše prve lovske kočice Kockovo, ki smo jo gradili v 60-ih in 70-ih letih. Aktiven je bil pri vseh lovskogojitvenih opravilih in je kot izkušen logar poučeval mlajši rod lovcev o varstvu narave.

Za aktivno delovanje na področju lovstva je bil Budislav odlikovan z znakom LZS za lovske zaslugе LZS, s priznanjem SK ZLD Celje, priznanjem LD Slov. Konjice ob 50-letnici delovanja in letos tudi ob praznovanju svoje 80-letnice.

Zadnja leta Budislav preživlja v krogu svoje družine v hiši, ki so si jo vzorno uredili. Zaradi njegovih zdravstvenih težav ga lovci pogrešamo v lovišču. Upamo pa, da se bo lahko še udeležil kakšnega zajčjega lova v zgodnji jeseni.

Spoštovani lovski tovariši, vsi tvoji lovski tovariši ti ob častljivem jubileju še enkrat iskreno čestitamo in ti želimo trdnega zdravja ter še mnogo let!

LD Slovenske Konjice

Naš lovski tovariš prim. dr. **Lojze Števanec** je praznoval 80 let življenja. Starši v prekmurski vasi Petanji so ga položili v zibelko 2. 6. 1932 kot tretjega otroka med štirimi.

Lojze je otroška leta preživel v domači vasi med svojimi sovrstniki. Za tiste čase je imel skromno mladost, a, kot je sam povedal, je bila otroško razigrana, vesela in zadovoljna; kljub vojni vihrji, ki je takrat divjala tudi v tistih krajih. Po končani osnovni šoli in gimnaziji je odšel v Ljubljano, kjer je od leta 1954 do 1959 študiral medicino in jo končal z odliko. Takrat ni bilo nobenega izobila, še posebno ne v krajih, kjer je Lojze preživel svojo mladost. Njegov oče je delal pri Slatini v Radencih, mati pa se je sezonsko zaposlovala v tujini. Preživljati je bilo treba štiri otroke, zato se je

Lojze še kot študent v Ljubljani prebiral skozi življenje predvsem s svojo iznajdljivostjo; počel je maršikaj, da je zaslužil kak dolar. Že v gimnazijskih letih je Števanec Lojze opozarjal nase s pisateljevanjem. Kadar ni delal in študiral, je risal in pisal prozna besedila. Lojze je neke vrste posebnost; že v gimnazijskih letih je opozarjal nase, ko je risal portrete, pozneje kot slikar in tudi kot pisatelj. Po končanem študiju medicine bi se moral zaposliti na območju Občine Murska Sobota, od katere je v času študija dobival tudi štipendijo, a si je našel zaposlitev v Zdravilišču Radenska, ki je izplačano štipendijo povrnilo Občini Murska Sobota.

Primarij Lojze Števanec, dr. medicine, je naravo in zeleno bratovščino vzbujal že v zgodnji mladosti. Navdih za lov je dobil tudi od Šiftarjevega dedka iz Petanjcev, kot so ga klicali domačini, in Šiftarjeve rodbine, prav tako iz Petanjcev. Takrat so različne organizacije urejale lovstvo. Najprej se je včlanil v LD Petanjci, ki se je združila v LD Tišina - Rankovci, ki je pozneje postala in doslej ostala LD Tišina. V tej LD je naš Lojze opravljal različne pomembne funkcije: bil je starešina (od leta 1986 do 1996), predsednik disciplinske komisije (od leta 1974 do 1984 in ponovno od leta 1998 naprej), član UO LD (od leta 1966 do 1970). Pri ZLD Prekmurje je bil član častnega razsodišča (od leta 2006 do 2010) in član komisije za ekologijo (od leta 2002 do 2006). Prav tako je bil član uredniškega odbora glasila Lovec (od leta 2008 do 2012) in dolgoletni sodelavec, saj smo doslej v njem lahko prebrali veliko njegovih leposlovnih, strokovnih in splošnih člankov. V strokovnih je pisal pomembne napotke lovcem s področja medicine. Števanec kot pisatelj je v samozaložbi izdal štiri knjige, eno izmed njih tudi z lovsko tematiko z naslovom Na preži in v pogonu. Veliko njegovih slik, prav tako z lovsko tematiko, krasi prostore marsikaterega lovca.

Za zasluge v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Sploštevani naš Lojze, tvoji tišinski lovci in tudi vsi drugi lovci, ki te poznajo, ti na ves glas kličejo še na mnoga zdrava leta in si želimo, da bi še dolgo užival v naravi in na svojih pohodih po lovskih stezah.

LD Tišina – I. T.
Uredništvo glasila Lovec

Ernest Horvat, dolgoletni član LD Grad - Kuzma, je aprila 2012 slavil svoj spoštljivi visoki 85-letni jubilej. V njegovem primeru praznovanja pa ni pomen samo v visoki obletnici, veliko več pomeni njegova klena in pokončna drža, ki jo bogati vedno jasna ter preudarno izrečena misel.

Ernest se je rodil 30. aprila 1927 v vasi Dolič na Goričkem. Kot sin kmečkih staršev se je že v otroštvu srečeval s številnimi socialnimi stiskami in drugim pomanjkanjem. Kmalu je v sebi odkril in spoznal pravo usmeritev za življenje, ki se ji je po končanem obveznem šolanju tudi poklicno ves posvetil; izučil in usposobil se je za trgovski poklic,

ki se mu je ves aktivni del življenja nenehno razdaljal in se bogatil v izkušnjah. Kot poslovođa nekdanje Potrošniške poslovalnice v Kuzmi je bil cenjen in spoštovan daleč naokrog. Prav s tega delovnega mesta je lahko veliko prispeval tudi k obnovi gozdarske koč v Doliču za potrebe lovcev, še posebno pa pozneje za novogradnjo lovskega doma v Kuzmi.

Ljubezen do narave in njenih darov je Ernest gojil vse od otroštva. Z leti pa je spoznal, da prav kot lovec lahko veliko prispeva k dobremu ravnanju z naravo. Leta 1957 se je odločil, da bo vstopil v lovske vrste in se včlanil v LD Grad - Kuzma. Poleg številnih zadolžitve, ki jih je opravljal, je bil v letih od 1982 do 1986 predsednik LD, od leta 1970 do 1982 in od 1988 do 1992 pa predsednik NO LD. Za izjemno uspešno in požrtvovalno opravljanje različnih poslanstev v lovski družini je prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje.

Kljub letom, ki jih naš slavljence skrbno prikriva, nas navdušuje njegova vitalnost. Še vedno redno prihaja na zборе lovcev in druga srečanja. S svojo umirjeno naravo, bogatimi izkušnjami in preiščljenimi odločitvami zna velikokrat ponuditi prave rešitve v najtežjih situacijah. Zelo pogosto se udeležuje skupnih lovov. Vsake uplenitve se zna tudi primereno veseliti in radost deliti s svojimi lovskimi tovariši.

Spoštovani Ernest, ob jubileju ti vsi lovski tovariši čestitamo in želimo še naprej veliko trdnega zdravja. Zahvaljujemo se ti za ves dozdajnji prispevek, ki si ga namenil gojitvi divjadi in zgledni vlogi pri ohranjanju lovskega tovarštva.

LD Grad - Kuzma – I. M.

V enem najlepših predelov Kumljanske, v prelepi Čebulovi dolini, se je 2. 6. 1942 na Vokačevem gruntu rodil naš dober lovski tovariš in prijatelj **Jože Garmuš**.

V tistih časih je bilo življenje na kmetiji v glavnem sestavljeno iz pomanjkanja in trdega dela, ki ni prizanašalo tudi najmlajšim članom družin. Kmetija, ki jo je vodila samo ženska roka z dvema majhnima sinovoma, je Jožeta zgodaj naučila realnosti življenja, ki v takšnih primerih brez vmesnih obdobij življenja otroka prisili, da prezgodaj postane mož. Kar je bilo takrat verjetno kruto, pa je pozneje Jožetu pomagalo, da je z lastnim delom postal odločen človek in uspešen poslovnež. V začetku sedemdesetih let ga je poklicna pot vodila v gozdarsko šolo v Postojno, ki jo je uspešno končal. Po odsluženju vojaščine in nekaj letih dela na domači kmetiji se je v začetku leta 1970 zaposlil na obratu žage, ki jo je imela takrat v lasti Kmetijska zadruga v Trbovljah. Pozneje so ga podjetniški izzivi potegnili v podjetništvo in je z lesom posloval vse do svoje upokojitve na prelomu tisočletja.

Pestrost rastlinstva in živalstva okoli njegove domačije ga je neizogibno usmerila v gozdarstvo kot poklicno pot in lovstvo, ki s tem že kar praviloma nekako povezano. Zelo zgodaj, leta 1958, se je včlanil v LD Dobovec, katere aktivni član je še vedno. Lovski izpit je opravil leta 1960. Opazna sta bila njegovo

delo in pomoč pri gradnji lovskega doma na Dobovcu, ki so ga prizadevni člani začeli graditi leta 1962. Pomembno je prispeval k postavitvi temeljev za razvoj lovskega strelstva v LD. Jože je tudi eden od začetnikov priprave krminih njiv v našem lovišču. V svojem naboru funkcij, ki jih je opravljal, so: tajnik LD Dobovec (1972 do 1976), predsednik LD Dobovec (1976 do 1980), vodnje strelske sekcije (1972 do 1976), predsednik disciplinske komisije (2000 do 2006) in član komisije za izobraževanje (2008 do 2012). Prav delo v komisiji za izobraževanje odraža njegovo znanje in nesebično pripravljenost prenašanja znanja na mlade lovske pripravnike. Vse to Jožeta nedvomno uvršča med najbolj spoštovane člane naše LD. Za njegov

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Milan Frančeškin, LD Petišovci
Jožef Gorza, LD Dobrovniki
Karl Kaučič, LD Sveta Ana
Stanislav Ludvik, LD Trnovo

85-letnico

Ivan Cerkovnik, LD Bohinjska Bistrica
Karol Gorenc, LD Dole pri Litiji
Daniel Gradišar, LD Udenboršt
Anton Hafner, LD Sorško polje
Albin Kogovšek, LD Rogaška Slatina
Maksimilijan Konečnik, LD Bukovje, Otiški Vrh
Mirko Lebar, LD Mala Nedelja
Vinko Markelj, LD Železniki
Ludvik Velkavrh, LD Dobrova
Ivan Vrhovnik, LD Rogaška Slatina
Mafaldo Zoržut, LD Gorica
Frančišek Zvanut, LD Vojkovo

80-letnico

Rafael Bavdaž, LD Most na Soči
Jožef Bogdan, LD Dobrovniki
Božidar Bradac, LD Pišce
Milan Felicjan, LD Gaberki, Divača
Ivan Finster, LD Gaj nad Mariborom
Franč Grebenc, LD Velike Poljane
Josip Gros, LD Dobrova
Zdravko Kosmač, LD Poljane
Frančišek Košak st., LD Višnja Gora
Milan Ljubojevič, LD Tabor, Sežana
Viktor Miklaužič, LD Kungota
Rafael Mlakar, LD Iga vas
Edvard Pavlič, LD Žagorje
Jožef Petrič, LD Nanos
Dragutin Pirc, LD Poljčane
Marko Prašnikar, LD Trbovlje
Stanislav Pravica, LD Šmarje
Miro Puchiar, LD Begunjsčica
Jožef Rittlop, LD Horjul
Alojz Rogelj, LD Smuk, Semič
Anton Turk, LD Starše

75-letnico

Alojz Bastl, LD Braslovče
Kristjan Bečaj, LD Trebnje
Maks Božnar, LD Poljane
Alojz Dolinar, LD Trebelno
Milan Dubravčič, LD Dobrova
Jordan Godnič, LD Trstelj, Kostanjevica
Dragotin Golob, LD Moravče
Martin Kenk, LD Videm ob Savi
Stanko Kočnik, LD Prežihovo
Franč Križnik, LD Vransko
Vili Marovt, LD Rečica ob Savinji

prispevek k razvoju lovstva ga je LZS odlikovala z zlatim znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Poleg zagnanosti za delo v LD je Jože tudi neizmerno družaben. Vedno poudarja, da so prijateljski odnosi s sosednimi družinami pogoj za dobro sodelovanje. Zato je bil eden izmed pobudnikov vsakoletnih srečanj z LD Podkum, ki trajajo še vedno. Nemalokrat nas povabi v družbo v svojo brunarico.

Dragi Jože, dobovski lovci in tvoji prijatelji se ti zahvaljujemo za vse tvoje delo, nesebično pomoč in prijetne urice lovstva in druženja ter ti želimo še veliko zdravja, sreče in ne nazadnje še veliko »okroglih« obletnic.

LD Dobovec – J. F.

Stanislav Mijatovič, LD Sorica
Karl Milnar, LD Loka pri Zidanem Mostu
Alojz Novak, LD Bled
Franč Omerzu, LD Podčetrtek
Vincenc Pečjak, LD Plešivica, Žužemberk
Janez Pirnat, LD Velike Poljane
Jožef Potokar, LD Grosuplje
Franč Rogač, LD Pečaranci
Alojz Rožen, LD Prežihovo
Stanislav Štrumbelj, LD Smuk, Semič
Vencoslav Usar, LD Mozirje
Franč Wankmüller, LD Zeleni Vrh, Vuzenica

70-letnico

Janez Barbarič, LD Petišovci
Janez Belec, LD Križevci pri Ljutomeru
Milan Blagojevič, LD Kojnik, Podgorje
Jakob Čarf, LD Koprivna, Topla
Adam Dekanj, LD Črna jama
Jožef Dekleva, LD Pugled
Franč Ekar, LD Preddvor in LD Jezersko
Alojz Gojčič, LD Starše
Ivan Hafner, LD Radlje
Evgen Hašaj, LD Tišina
Milan Hladin, LD Velenje
Franč Huber, LD Radovci
Silvo Humar, LD Grgar
Jožef Jakovac, LD Banja Loka, Kostel
Beno Karner, LD Slovenj Gradec
Janez Kejžar, LD Sorica
Milan Klen, LD Kočevje
Karl Kokotec, LD Šmarje
Frančišek Koščak, LD Cajnjarje
Ivan Kozole, LD Videm ob Savi
Andrej Leban, LD Tolmin
Leopold Medvedšek, LD Dobovec
Janez Mohar, LD Pugled
Franč Pavlovič st., LD Studenec, Veliki Trn
Mirko Peljhan, LD Kozje Stena
Martin Podlesnik, LD Šmartno pri Litiji
Karel Potrč, LD Kungota
Franč Princič, LD Dekani
Franč Rutar, LD Porezen
Jožef Ržek, LD Poljane
Stanislav Simonič, LD Črnomelj
Jožef Šterle, LD Cajnjarje
Jožef Škrubej, LD Luče
Peter Štefanič, LD Dragatuš
Franč Tratnik, LD Medvode
Vinko Volčanjk, LD Veliki Podlog
Karel Voršnik, LD Rečica pri Laškem
Jožef Vovk, LD Šentjerneje
Zvonko Zofič, LD Mokrice

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Učenci v lovišču LD Udenboršt

Letošnja pomlad je bila dolgo mrzla in deževna, kar pa ni zmotilo učencev OŠ Naklo, da ne bi 10. maja dopoldne krenili skupaj z učiteljicami na potep v notranjost Vojvodin boršta, v predele, kjer z divjadjo upravlja- jo lovci LD Udenboršt.

Da bi učenci izvedeli kaj več o živalih, ki žive v gozdu, so se učiteljice s predstavniki ome- njene LD dogovorile, da bodo lovci učencem pripravili prijet- no dopoldansko potepanje po gozdu.

Napotili so se po gozdni poti proti manjšemu jezeru, ki so ga lovci naredili in ogradili, da bi tam race mlakarice lahko v miru gnezdile.

Za jezerom jih je na gozdni jasi čakalo presenečenje: Na jasi so učenci zagledali lisičko in ne daleč od nje visoko prežo, ki jo lovci uporabljajo za opazovanje živali. Tam ni manjkalo niti kozolec, v katerem je ostalo še nekaj posušenega sena od prejšnjega leta, ki ga divjad ni pojedla.

V bližini majhnega ognja, ki ga je pripravil eden izmed lov- cev, jih je čakala mizica, na kate- ri so bile napolitanke in posoda s toplim čajem. »Uh, kako se prileže po polurni hoji,« je dejal eden od učencev in odprl svojo torbo, v kateri je bila šolska malica, tokrat pripravljena za na pot. Tudi drugi učenci so mu sle- dili in sendviči in sadni sokovi so kmalu napolnili želodčke, v katerih pa je bilo še dovolj pro- stora za sladko pecivo in čaj.

Ko so si ob ognju gredli prste in se ozirali okoli sebe, se je vedno pogosteje kdo oglasil in rekel: »Poglej, na drevesu je žival!« In res. Na drevesih je bilo razstav- ljenih veliko nagačenih živali. Z lahkoto so prepoznali sovo, pa tudi sraka jim ni delala težav. Nekaj težav je bilo pri kuni, za katero niso vedeli, ali je belica ali zlatica. Prav tako si niso bili enotni, ali je vrana ali kavka. Fa- zan jim ni povzročal težav. Tudi kanjo in veverico so hitro spo- znali, veliko podlasico pa so ve- činoma videli prvič.

Nekateri od učencev so bili že pravi poznavalci življenja v naravi. Na vprašanje: »Kako pa to?« so povedali, da je njihov stric tudi lovec, ki jim večkrat pove kakšno zanimivost iz nara- ve ali kaj pokaže. Eden od njih je povedal, da je bil že lani na takem obhodu, le da so takrat imeli še posebno srečo, saj jim

Foto: T. Markič

Z lovčema v gorenjskem lovišču LD Udenboršt

je na poti obstala srnica, ki se ni umaknila toliko časa, da si je niso ogledali prav vsi. Žal letos take sreče ni bilo, so pa zato učenci toliko bolj napeli ušesa, ko jim je lovec **Tone Markič** razlagal, kaj vse delajo lovci in kako skrbijo, da se bo ohranila divjad tudi za prihodnje rodove.

Mladi se niso ustrašili postav- ljati vprašanj. Med zanimivimi je bilo tudi, zakaj imamo lovci zelene obleke, zakaj lovca danes nimata s seboj puške, kako se uči lovske pse, da ne delajo škode, kakšna peresa in čope imajo lovci za klobukom in podobno.

Čas je hitro mineval in učite- ljice so rekle, da je treba priti še domov. Na koncu so napravili še skupno »gasilsko« fotografijo, pospravili papirčke od send- vičev in embalažo od napitkov, z lovčema ugasnili ogenj in vsi zadovoljni, polni novih vtisov, odkorakali proti šoli. Učiteljice so se lepo zahvalile in že vnaprej priporočile za podobno srečanje prihodnje leto.

Ko sta lovca pospravljala nagačene primerke živali, sta si rekla: »Morda bo kdo izmed teh učencev prav zaradi tega obiska čez leta vstopil med lovce? Pa

tudi če ne, nam je bilo majsko dopoldne v velik užitek, saj so bili učenci navdušeni nad vsem povedanim in pokazanim.«

Vili Tomat

Obiskali smo lovski dom LD Podlehnik

Bilo je lepo dopoldne, ko smo se z učiteljico odpravili na lovske razstavo, ki so jo pripra-

vili lovci LD Podlehnik v svo- jem lovskem domu. Starešina te LD je **Stane Pernat**.

Ko smo prispeli v lovski dom, nas je najprej pozdravil lovec, gospodar **Jože Trafela**. Povabil nas je, naj si ogledamo njihovo razstavo, na kateri so razstavili rogovja srnjakov, čakane divjih prašičev in nagačene fazane, race, krokarja, veverice in pri nas izredno redko vidro. Ogle- dali smo si tudi fotografije lov- cev z delovnih akcij, na lovu in ob priložnostih uplenitve trofej- nih živali. Na fotografijah sem opazil tudi strica, ki je zelo vnet lovec in dober skrbnik živali. Nato nas je po posestvu pope- ljal starešina ter nam povedal veliko zanimivega o živalih. Ko smo prišli iz lovskega doma, smo si ogledali še lovsko prežo. Najpogumnejši smo se povzpeli nanjo, saj je kar precej visoka. Nato nas je popeljal v gozd, kjer smo si ogledali lisičine - brloge, kjer bodo lisice kmalu imele mladiče. **Anja Fošnarič** pa nam je povedala skoraj vse o pticah. Plakate, ki jih je pripravila, smo si lahko odnesli v šolo.

Čas je prehitro minil, zato smo se morali posloviti. V šolo smo se vrnili z lepimi doživet-

Učenci v lovskem domu LD Podlehnik

Lovci so nam poleg lovišča in preže razkazali tudi posestvo LD Pod- lehnika.

ji in upamo, da bodo naši lovci še naprej skrbeli za divje živali. Zaželeli smo jim lahek korak v naši neokrnjeni naravi v dobro naših živali.

Učenci 5. razreda OŠ Podlehnik

Popravek

V Lovcu, 9/2012, na str. 479, smo objavili vtise otrok s petega lovske- ga tabora v Prekmurju. Čeprav je bil tabor v **Prosenjakovcih**, se nam je po nerodnosti v naslovu napačno zapisalo, da je bil tabor v Petišovcih. Za napako se prizade- tim organizatorjem in pošiljatelju izbranih vtisov opravičujemo.

Uredništvo

Lovstvo na Idrijskem je prvi dan letošnjega julija izgubilo **Franc Rudolfa**, častnega člana LD Črni Vrh nad Idrijo. Umrli je 30. 6. 2012.

Franko, kot smo ga klicali, je bil človek, ki ga je življenje že od rojstva naprej trdo klesalo. Očeta Jakoba so Italijani tri dni po poroki, skupaj še s trinštiridesetimi domoljubi s Črnovrškega, za štiri leta zaprli, ker so bili osumljeni sodelovanja s tigrivci. Ko so ga izpustili, se je moral odseliti na Sicilijo, blizu Messine. Z Jakobom je odšla v Italijo tudi žena Ivana, kjer se jima je 11. julija 1939 rodil sin Franko.

Nato so Jakoba premestili v Gerovo na Hrvaško za tolmača, a tu tudi tam fašisti niso dali miru. Spet so ga zaprli, v Gorico. Z mamo sta ga hodila obiskovat in iz tistega časa je ostal v Franku prvi spomin na očeta.

Po zlomu fašistične Italije, septembra 1943, se je oče vrnil v Črni Vrh, a so ga že avgusta 1944 mobilizirali domobranci. Že 1. septembra, ob partizanskem napadu na domobransko postojanko, je oče padel. Franko je postal vojna sirota.

Vojna se je končala in prišla je svoboda, ki pa je bila za sina padlega domobranca grenka, čeprav so njegovega očeta, zavednega Slovence, fašisti prej dvakrat zaprli in še izgnali povrh.

Franko je odslužil vojaški rok leta 1965 in se včlanil v črnovrško zelezno bratovščino. Naslednje leto je že opravil lovski izpit na sedežu Lovske zveze Gorica, saj so Lovsko zvezo Idrija, kamor zdaj sodi LD Javornik, ustanovili šele leta 1967.

Franko je bil lovec s srcem in dušo in je rad delal v lovski organizaciji. Kot član UO LD je bil referent za strelstvo (od leta 1966 do 1980); starešina (od leta 1968 do 1974); tajnik (od leta 1975 do 1983).

Bil je tudi član UO LZ Idrija (od leta 1969 do 1980); tri-letni mandatni obdobji predsednik gospodarske komisije pri LZ Idrija; član UO Nanoško-Hruševskega LGO (od l. 1978 do 1981). Ko so ga razpustili, pa je bil do leta 1998 član Idrijskega LGO, predsednik Komisije za varstvo narave in gojitev divjadi pri LZ Idrija (od l. 1998 do 2002); član UO LZS je bil od l. 1998 do 2002; član IO Zahodnovisokokraške regije (od l. 2000 do 2005); član IO LZ Idrija (od leta 2006).

Po dodatnem izobraževanju si je pridobil tudi naziv lovski mojster, bil je strelski sodnik, pri LZ Idrija predavatelj lovskim pripravnikom. Predvsem pa je bil je pravi mentor lovcem začetnikom.

Za svoje delo v lovstvu je Franc Rudolf prejel več odlikovanj in priznanj: priznanje LD Javornik; plaketo Lovske zveze Idrija ter odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge, reda III. in II. stopnje.

Franko je bil imeniten pripovedovalec! Beseda mu je tekla gladko, ustvarjalno zgodbo je znal vedno zaplesti in imel je zelo dober spomin. V veliki meri so se prav prek njega ohranile zgodbe o črnovrških lovskih originalih. V dveh zbornikih LD Javornik so zapisane in tudi po njegovi zaslugi bodo zato ostale v kolektivnem spominu ljudi s

Črnovrške planote. Skoznje bo živel tudi Frankov duh!

LD Črni Vrh nad Idrijo – F. Č.

Franci Tišler, p. d., Celarjev iz Kokre, član LD Jezersko, je umrl 9. 4. 2012.

Rodil se je 7. 12. 1939 v lovski družini na Javornikovi kmetiji v Sveti Ani nad Trzičem, pod gorami Košute, Šije in Kofc. Njegov oče Franc je bil vnet in znan lovec, tudi ustanovitelj LD Trzič. V družini Javornikovih se je rodilo šest otrok. Francjevi prvi zaposlitvi v začetku šestdesetih let sta bili pri gozdnem gospodarstvu in v Kmetijski zadruzi Trzič. Leta 1963 pa se je redno zaposlil v državnem lovišču Kozorog - Kamnik, ki ga je takrat vodil legendarni lovec Milan Kemperle. V tistem letu se je preselil v Kokro. Imel je tudi osebno srečo, da se je »primožil« na gorsko kmetijo na Zg. Celarjevo. Ko si je ustvaril družino, so se odselili in si nižje na Spodnjem Celarjevem v Kokri zgradili hišo in posodobili tamkajšnja gospodarska poslopja. Nova hiša pod ostenji Kočne in Grintovca je bila vedno odprta lovcem in ljubiteljem lovstva. Bila je pravi »lovski center«.

Izpit za lovskega čuvaja, nato pa še za lovskega tehnika je opravil leta 1968 in postal zaprisežen lovski čuvaj, in sicer najprej za območje revirja Obenca in Cjanovca v Kokri, v Občini Predvdvor pa je naknadno prevzel še visokogorski revir severovzhodni Storžič s Stegovnikom in okolišem, prav tako v Občini Jezersko. Leta 1977 je Franci Tišler postal tudi redni član LD Jezersko in pooblaščen čuvaj v LD Jezersko. LD je s Francijem pridobila izkušenega in doslednega poklicnega lovca, ki je z vso vmeno in zanosom prenašal lovsko znanje in nauke na mlade lovce pa tudi druge izkušene lovce. Goro, gozd in divjad je poznal do podrobnosti, zato je z »lahkoto« in potrebno lovsko pravičnostjo opravljal vse naloge lovskega poslanstva, predvsem lovskogojitvena opravila. Kadar je želel kateri od članov uspeti pri lovu na divjad, je naprosil za pomoč Francija – uspeh ni izostal. Zato ni bilo nič čudnega, ko je Franci kot prvi na Jezerskem v jezerskem lovišču uplenil »zlatega« jelena. Prav pri tem lovu sta se izkazala Francijeva izkušnost in poznavanje divjadi. Tudi mladi člani so ga

radi sprejemali za lovskega mentorja. V LD in širše je bil še posebno cenjen kot strokovnjak za ocenjevanje lovskih trofej. Enako zavzeto je opravljal tudi druga dela, vedno varno in strokovno. Poleg rednega opravljanja čuvajske službe je bil dlje časa član disciplinske komisije in izjemno aktiven v odboru za gradnjo lovske kočice na Staniču in lovskega doma na Jezerskem. Tako kot njegova »harmonika« je ostajal vedno mlad in živahen.

Francija se bomo spominjali kot venomer vedrega in ustvarjalnega delavca, velikega lovca, ki je bil izjemen »gamsar«, »jelenar«, obenem pa naravovarstvenik, planinec in »gorski stražar«, ki je z največjo skrbnostjo in ponosom vse do zadnjega opravljal naloge revirnega lovskega čuvaja. V obdobju rednega delovnega razmerja pri Zavodu za Gojitev divjadi Kozorog - Kamnik in pozneje v ZGS (od leta 1963 do 2002), ko se je upokojil, in tudi med člani LD Jezersko se je zapisal kot lovska legenda iz kokro-jezerskih lovišč. Franciju časten spomin!

LD Jezersko – F. E.
Zavod za gozdove Slovenije

Pomladno idilo je skalila žalostna vest, ko nas je 5. 4. 2012 presenetila vest, da nas je za vedno zapustil naš najstarejši lovski tovariš **Jože Zupan st.** Težko smo se sprijaznili z dejstvom, da je kruta bolezen premagala njegovo trdno voljo do življenja.

Jože se je rodil 14. 3. 1920 v Pečicah. Družina je bila precej številčna, saj je bilo trinajst otrok, kar za tiste čase ni bilo nič posebnega. Že v otroštvu je moral trdo poprijeti za delo. Kljub obilici dela je večkrat spremljal očeta na lovu, ki je bil zakupnik lovišča. Kot mladenič je služil vojsko še v stari Jugoslaviji, po okupaciji pa so ga mobilizirali v nemško vojsko, s katero se je boril na več bojiščih in bil v Rusiji tudi ranjen. Po okrevanju se ni več vrnil na bojišče, uspešno mu je pobegniti domov. Po vojni si je ustvaril družino in leta 1948 sta z ženo kupila svojo domačijo; tako je mlada družina dobila lasten dom.

Leto 1951 je zapisano kot začetni mejnik njegovega lovskega udejstvovanja v LD Podsreda. Že naslednje leto je opravil lovski izpit in po-

stal polnopravni član. Pripadnost LD je potrjeval z vestnim opravljanjem različnih nalog in funkcij, ki so mu bile zaupane; od leta 1952 do 1957 je bil blagajnik LD, od leta 1958 do 1978 revirni vodja, od leta 1960 do 1977 lovovodja, od leta 1970 do 1975 član disciplinske komisije, od leta 1974 do 1992 pa predsednik komisije za ocenjevanje škode od divjadi. Pri opravljanju funkcij se je izkazal kot vreden in zanesljiv, skratka bil je lovec z vrednotami, ki so bile potrjene s številnimi odlikovanji. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Tiha in zahrbtna smrt je kruto pretrgala njegovo življenje; družini je vzela očeta, nam pa dobrega lovskega tovariša. Številni lovski prapori, številni lovci iz LD Podsreda in sosednje LD so Jožeta pospremili k zadnjemu počitku. Poslovilni strelji, zvoki lovskih rogov in smrekove vejice so naznanili, da je lov za našega lovskega tovariša za vedno končan.

Dragi Jože, pogrešali te bomo. Zahvaljujemo se ti za ves trud, ki si ga vložil za napredek naše LD in lovstva sploh. Hvala ti za tvojo izredno skrb za divjad in naravo. Hvaležni smo ti za vse nepozabne trenutke, ki smo jih preživeli skupaj. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

LD Podsreda – K. Š.

V začetku najlepšega meseca, ko vse brsti in bokajo srnjaki, smo se na trebelskem pokopališču poslovili od najstarejšega člana LD Trebelno **Franca Starčiča** - Franceljna, kot smo ga klicali. Umrli je 4. 5. 2012.

Francelj se je rodil 17. 11. 1928 v Dolu pri Klevčevu v težkih časih vsesplošne krize in pomanjkanja. Že v dobi odrasčanja se je moral soočiti s krutostjo druge svetovne vojne.

Mlad fant se je priženil v Čužnjo vas k Štamcarjevi Pavli in tam ostal vse življenje.

Kot človek, ki je živel v neokrnjeni naravi, obdani s polji, travniki, vinogradi in gozdom, se je leta 1954 včlanil v našo LD Trebelno, katere član je ostal vse do svoje smrti.

Ker je bil Francelj delaven, razgledan in marljiv, so mu bile v LD zaupane različne naloge. V letih od 1978 do 1982 je bil starešina družine, od leta 1982 do 1994 je bil predsednik disciplinskega razsodišča, od leta 1994 do 2006 pa je bil član NO LD. Leta 1975 ga je Lovska zveza Slovenije za njegovo nesebično predanost lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge. Leta 2002 je prejel red za lovske zasluge III. stopnje.

Francelj je bil dober kinolog, nikoli ni bil brez lovskega psa. Njegovi kratkodlaki istrski goniči so bili prisotni na vsakem skupnem lovu. Kinoška zveza Slovenije ga je odlikovala s srebrnim znakom za kinološke zasluge.

Francelj je imel tudi svoj »lovski kotiček« v Staričevi dolini. Še lani je tam uplenil srnjaka. Žal je bil to njegov zadnji srnjak in tudi njegov zadnji strel.

Dragi Francelj, člani LD Trebelno se ti iskreno zahvaljujemo za vse, kar si storil za našo LD in lovstvo sploh. Naj ti bo lahka trebelska zemlja.

LD Trebelno – A. V.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Slavko Mlakar, LD Leskovec, * 18. 8. 1933, † 18. 6. 2012.

Anton Šemrl, LD Vrhnika, * 12. 1. 1930, † 13. 8. 2012.

Mladen Prebežšek, LD Voličina, * 3. 9. 1932, † 16. 7. 2012.

Vekoslav Panič, LD Križevci pri Ljutomeru, * 15. 6. 1962, † 23. 7. 2012.

Miran Cokan, LD Žalec, * 1. 8. 1950, † 11. 8. 2012.

Marjan Simon, LD Hoče, * 30. 9. 1935, † 25. 7. 2012.

Janez Zupan, LD Stol, Zirovnica, * 12. 8. 1932, † 13. 8. 2012.

Marjan Rošker, LD Paloma, Sladki Vrh, * 1. 6. 1956, † 21. 8. 2012.

Bruno Fortuna, LD Izola, * 19. 6. 1931, † 7. 8. 2012.

Miloš Rajko Mlejnik, LD Škofja Loka, * 25. 9. 1921, † 23. 8. 2012.

Ivan Mavri, LD Bovec, * 31. 5. 1933, † 17. 7. 2012.

Anton Zorca, LD Škocjan, * 16. 3. 1959, † 27. 8. 2012.

Martin Krštinč, LD Kravavec, * 18. 8. 1936, † 8. 8. 2012.

Ivan Babič, LD Ormož, * 27. 12. 1940, † 10. 9. 2012.

Umrli časten spomin!

Razmišljanje o slovenski lovski kinologiji

Kot zapriseženega zagovornika pravičnega lova z lovskim psom v naši lovski reviji vedno pregledam naslove prispevkov v rubriki *Lovska kinologija* in če so zanimivi, jih preberem. Pred leti sem večkrat kaj napisal za to stran, a mi je sčasoma pisateljska žilica nekoliko ugasnila, ponovno pa se mi je utrnila ob branju prispevkov v letošnjem avgustovskem Lovcu.

Avtor prvega članka je izbral zanimiv naslov *Pozdravljena samokritičnost*, ki pa je avtorju obeh objavljenih in tudi že v prej objavljenih prispevkih lovske revije v veliki meri primanjkuje. V prvem pisec na dolgo analizira napake vodnika psa in tudi poučuje avtorja v prejšnji številki objavljenega prispevka. Po moji oceni takšni članki ne sodijo v objavo, kar pa je seveda pristojnost uredniške politike in se v odločitve glede objave ne opredeljujem. Po moji oceni sta analiza in ocenjevanje dela posameznega vodnika psa krvosledca odločitev delnega zbora sodnikov za krvosledce, kateremu pripadata oba avtorja. Nikakor se ne morem strinjati, da lahko analizo nekega iskanja opravi za to – po moji oceni – nepooblaščen avtor članka in ga lahko javno objavi v naši reviji. Hkrati pa povičuje domnevna svoja »uspešna« iskanja s fotografijami, za katere ne navaja, kdo je avtor, kako in kdaj so nastale. Svoje samopoveličevanje nadaljuje v članku *Državna VUP za jazbečarje v LKD Ljubljana*. Že z naslovom zavaja javnost in verjetno je zavedel tudi vodnike jazbečarjev na tej preizkušnji, da je bila to *državna* prireditev, kar seveda ni res. V takem primeru bi prireditev morala biti tako tudi prijavljena na seznamu prireditev KZS, na njej bi moral biti prisoten delegat KZS, zmagovalcem pa bi morali biti podeljeni nazivi CACT in R CACT, česar pa avtor ne navaja. Iz navedenega lahko nedvoumno sklepamo, da je to bila ena od mnogih lokalnih prireditev, ki si jih navedeni avtor organizira v svojem LKD, kjer po pravilu sodi vedno isti sodnik, avtor člankov pa je na koncu preizkušnje tudi vedno zmagovalec. Kakšno naključje! Prav tako avtor kot po navadi navaja nekaj neresnic o lastništvu rova v LKD Grosuplje, financiranju KLPI ipd.

Globoko pa se strinjam z avtorjevo ugotovitvijo, da je v Sloveniji bistveno preveč vodnikov krvosledcev, kar se kaže tudi iz prispevkov, saj še kar trije pišejo o preizkušnjah na krvni sledi, kar je nedvomno povezano tudi s komercializacijo teh pasem. Z drugo besedo: po moji oceni je v slovenski lovski kinologiji **premalo vrednoteno delo vodnikov drugih lovskih pasem**, pri čemer mislim predvsem dobro usposobljenih vodnikov pasem psov, s katerimi lovijo malo divjad. Navedeno kaže na neprimerno organiziranost slovenske lovske kinologije, ki se kaže iz neuspešnosti dela Komisije za kinologijo pri LZS ter nerazumevanja vodstva LZS, da je lovska kinologija stroka in ne politična (voljena) funkcija. Zato bi vodstvo LZS končno že moralo razumeti, da v to komisijo sodijo **vsi predsedniki (ali predstavniki) strokovnih komisij lovskih pasem** in ne po naključju izvoljeni ali morda celo prijateljsko kadrovani člani. Na to sem predsednika LZS opozarjal že pri izboru prejšnje komisije za lovske kinologije, ki je v štiriletnem mandatu poleg nekaterih pozitivnih sprememb pripravila tudi *Pravilnik o delu lovskih psov v loviščih*, a ga UO LZS na svoji zadnji seji iz meni neznanih razlogov ni sprejel. Prav tako ni sprejel predloga o enotnem financiranju LKD-jev, pasemskih organizacij oz. klubov in strokovnih komisij s prispevkom iz članarine lovcev. Namesto da bi predsednik LZS komisiji nudil podporo za nadaljnje delo, jo je razpustil in sestavil popolnoma novo komisijo, ki se, kot je opaziti, zdaj spet ukvarja s »porodnimi težavami«, strokovnost lovske kinologije pa nazaduje. Slovenska lovska kinologija ima namreč v svetu edinstveno (svojevrstno) organiziranost iz socialističnih časov iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ki žal lovskim kinologom ne prinaša boljše prihodnosti, ampak zgolj nazadovanje. In to vse v času, ko smo v državi spremenili politično organiziranost, prešli v brezkompromisni kapitalizem, vsi v državi v en glas kričimo o potrebnih spremembah, evropskih smernicah in usmeritvah iz EU. V preostalih članicah FCI v EU o določeni pasmi o vsem odločajo pasemski klubi, ne pa kot pri nas samooklicani »vsestranski strokovnjaki« za vsa kinološka področja. Lovsko-kinološki glas na KZS je utišan, organiziranost

Foto: M. Samec

prek LKD-jev in državnih vzrejnih komisijah je zastarela, odločanje o tem, kdo je lahko sodnik za posamezno pasmo, je v rokah KZS in ne delnega zbora sodnikov, o strokovnih vprašanjih posameznih pasemskih skupin odločajo z glasovanjem za to nekateri nepristojni sodniki ipd. Prav v tem času, na primer, avtor omenjenih člankov, ki nima izpita za delo psov v vodnem delu, predlaga spremembo *Pravilnika preizkušnje v vodnem delu za vse*

pasme in o tem lahko celo odloča na glasovanju.

V predzadnjem prispevku Tekmovanje prleških lovskih kinologov je navedeno, da je potekalo že peto tovrstno »tekmovanje«. Že sam izraz »tekmovanje« me je spodbudil k branju članka, saj v lovski kinologiji po navadi uporabljamo iz nemščine preveden izraz »Prüfung«, torej pse »preizkušamo« ne pa jih »tekmuje«. Na »tekmovalju« je bilo šest nemških ptičarjev dva

ISKALCEM PO KS IN UPRAVLJAVCEM LOVIŠČ

V aplikaciji *Lisjak* smo omogočili nekaterim vodnikom preizkušenih psov krvosledcev, ki opravljajo iskanja ranjene velike divjadi (in zveri) po krvni sledi ali kontrolne preglede nastrelcev tudi v drugih loviščih, da lahko takoj, **neposredno vnašajo podatek o vsakem iskanju** (ne glede, kje so opravili krvosledniško delo). Takim vodnikom sicer ni treba še posebej izpolnjevati potrebnega *Zapisa o iskanju* in ga takoj po opravljenem delu vročiti prosilcu za iskanje (predstavniku LD ali strelcu). Dovolj je takojšen zapis v svoj osebni *Dnevnik vodnika krvosledca*. Upravljalke lovišč (LD) sproti spremljajo zapise iskalcev o iskanjih iz razloga, ker mora vsak lovec, ki je streljal na veliko divjad (po zakonskih določilih in skladno z internimi akti LD) javiti ali zabeležiti vsak strel v evidenčno knjigo strelcev (npr. v roku 24 ur) in vsak domnevno »zgrešen« strel tudi kontrolno pregledati s preizkušenim psom krvosledcem.

Kontrola tovrstnih podatkov je tudi **preverjanje vpisov iskalcev opravljenih iskanj v Lisjaku**, ki jo lahko opravlja tudi vodstvo LD (upravljalcev lovišč). Zato nezabeleženo ali prepozno zabeleženo iskanje v *Lisjaku* lahko povzroči nepotrebne spore v LD. Da bi se temu izognili, prosimo in priporočamo vsem vodnikom preizkušenih psov za delo po krvni sledi, še zlasti tistim, ki opravljajo iskanje tudi zunaj lovišča svoje LD, naj **podatek o vsakem opravljenem iskanju vnesejo čim prej na spletno mesto: kinologija>iskanja>išči, najpozneje pa v petih (5) dneh od iskanja**.

S tem obvestilom želimo prispevati k hitrejši sledljivosti in kakovosti tovrstnih podatkov (in tudi k sproti kontroli podatkov o iskanjih), saj ne nazadnje vse skupaj veliko prispeva tudi k etičnosti lova.

Administrator LIS – Lisjak
Jože Samec

prepeličarja ter koker španjel, sodila pa sta sodnika za delo ptičarjev. Z navedenimi preizkusom načeloma ne bi bilo nič narobe, če bi bilo jasno, za kakšno vrsto »tekmovanja« je šlo, po katerem pravilniku so »tekmovali« in za katero pasemsko skupino usposobljeni sodniki lahko sodijo na takšni preizkušnji. Takega pravilnika, kjer bi lahko »tekmovali« psi različnih pasem (razen na krvni sledi in v vodnem delu), namreč kot kinološki sodnik za delo III., IV. in VIII. pasemske skupine ne poznam! Sem pa prepričan, da bi prav Komisija LZS za lovsko kinologijo v sodelovanju z vsemi pasemskimi skupinami morala pripraviti nekaj takšnih pravilnikov, po katerih bi LKD-ji lahko legalno preizkušali uporabnost psov za delo glede na prevladujočo divjad v loviščih, kot so na primer Sv. Hubert, Delo po strelu, V obori na divjega prašiča ... Žal naša lovsko-kinološka srenja s predsednikom LZ in podpredsednikom KZS na čelu tega ne razume ali vsaj ne podpira, zato je večina pravilnikov zastarelih in v veliki meri neuporabnih ter žal tudi večkrat v nasprotju z *Zakonom o zaščiti živali*.

Zaradi navedenih razlogov vidim delo kinološke komisije pri LZS prav v utrjevanju čim večje samostojnosti lovске kinologije na področju usklajevanja in enakomernega strokovnega sodelovanja ter tudi enakomernega finančnega vrednotenja dela vseh lovskih pasemskih skupin ter v čim manjši odvisnosti od KZS. Predvsem pa bi bilo treba doseči večjo strokovno samostojnost strokovnih komisij po posameznih pasemskih skupinah, ločiti vzrejne pravilnike in vzrejne preizkušnje, ki so lahko samo v pristojnosti posameznih strokovnih komisij, ter pripraviti delovne pravilnike za lovsko uporabnost v loviščih, ki bi bile v pristojnosti LKD-jev.

Matjaž Roter

Tečaj vodljivosti psov lovskih pasem LKD Celje

Konec lanskega maja smo v LKD Celje izšolali osemindvajset vodnikov in psov lovskih pasem oz. so opravili izpite vodljivosti VP-1, VP-2. Nekaj »pikrih« je bilo v lanskem članku v naši reviji o tečaju tudi zaradi organizacije šolanja kinološkega kadra – inštruktorjev za šolanje

vodljivosti lovskih psov. Letos spomladi je Komisija za šolanje lovskih psov pri KZS razpisala omenjeno izobraževanje inštruktorjev, ki ga je s teoretičnim izpitom končalo triindvajset slušateljev. V času, ko nastaja ta prispevek, jih čakata še dvodnevno praktično izobraževanje in praktičen izpit, ki ga bodo opravljali v spremstvu svojih štirinožnih pomočnikov. Prav lepo je slišati, da bo Slovenija v lovskih vrstah pridobila triindvajset novih inštruktorjev za šolanje lovskih psov po programu VP-1, VP-2. Slovenska LKD, izkoristite njihove usluge!

O šolanju kinološkega kadra govorim zato, ker tudi pomočnika inštruktorice **Jožice Metelko Kraševca** obiskujeva ta tečaj. Inštruktor šolanja lahko na tečaju obvladuje in sodeluje z nekako osmimi slušatelji. Kar je čez to »mejo«, samo po sebi poslabšuje razmere za uspešno učenje tečajnikov.

Na letošnje šolanje vodljivosti lovskih psov se je prijavilo šestindvajset slušateljcev različnih pasem in 3. marca smo se spoznali na uvodnem teoretičnem delu šolanja lovskih psov, ki je bilo v prostorih SK ZLD - Celje. Jožica

Metelko Kraševca, vodja šolanja, je v uvodu predstavila področje psihologije razumevanja in dojemanja psov, razložila, kako motiviramo psa, spregovorila pa je tudi o učenju vodnikov. Njen pomočnik **Anton Savorgnani** je opisal faze šolanja, predstavil opremo psov, pomočnik **Janez Šumak** pa je predstavil zgodovino psov, razvoj kinologije ter navedel in opisal pasemske skupine lovskih psov. Nadalje smo se dogovorili o terminih tečaja: dvakrat na teden ob vsakem vremenu na poligonu KD Pluton na Ložnici pri Žalcu. Načrtovali smo tudi seznanitev z veterinarskimi predpisi, negi in zdravju psa v obliki predavanja, ki ga bo pripravil **Matej Zupanc**, dr. vet. med.

Ure, dnevi, tedni v času naših srečanj na tečaju vodljivosti so minili bliskovito. Psi so že večje hodili prosto ob levi nogi ter obvladovali vse predpisane vaje na povodcu in tudi brez njega. Še posebno moram pohvaliti delo pomočnika inštruktorja Antona Savorgnanija, ki je vodil psičko vajmarčanko, ki jo je lani izšolal v VP-2 in z njo predstavil tečajnikom vsak sestavni element posamezne vaje. Sam sem poleg

drugih zadolžitev na tečaju vodil še hanovrčanko, ki je na dan izpita dopolnila eno leto.

V času od 23. do 25. maja je v LKD Celje dvajset tečajnikov opravljalo in tudi opravilo izpit VP-1, VP-2. Na zaključek izpitov smo se odpeljali na prireditveni prostor lovskega doma Rinka - LD Žalec, kjer smo opravili vadbo – prikaz šolanja psov v LKD Celje za prireditev, ki je bila naslednji dan na Rinki. Zaključek tečaja sta zaznamovala »piknik« in prijetno druženje do mraka. Tečaj sta obiskovali tudi dve dekleti in trije vodniki, ki niso lovci, ter štirje člani sosednjih LKD-jev. Zagotovo lahko zatrdim, da je ta oblika izobraževanja povsem uspešna! Letos LKD Celje načrtuje tudi »malo šolo vodljivosti« mladih lovskih psov, kar bomo zagotovo uresničili jeseni.

Janez Šumak,
podpredsednik LKD Celje

UP po krvni sledi v LKD Ljubljana

Kot vsako leto doslej smo v LKD Ljubljana tudi letos v spomladanskem času (19. 5. 2012) organizirali prvo izmed dveh letošnjih predvidenih **uporabnostnih preizkušenj po krvni sledi** (UP KS) za vse pasme lovskih psov.

Skupaj s sodniki in člani **LD Tomišelj** smo se zbrali že dan pred tekmovanjem pri njihovem lovskem domu na Planinci, v osrčju krmskih gozdov, da bi položili umetne krvne sledove. Sledi smo položili s krvjo in parklji smnjadi, ki je bila položena na koncu sledov. Sledi so bile dolge, kot predpisuje pravilnik v delu psov po KS. Razveselilo nas je, da je na preizkušnjo prijavilo svoje pse devet (9) vodnikov, kar dokazuje, da vsa dodatna izobraževanja, ki jih je organiziralo LKD Ljubljana, niso bila zaman.

Naslednje jutro smo se skupaj z vsemi prijavljenimi vodniki sestali na Planinci in ugotovili pestro sestavo pasem prijavljenih psov (štirje barvarski barvarji, dva prepeličarja, po eden slovaški kopov in brak-jazbečar ter resasta jazbečarka). Voditeljica prireditve je bila **Andreja Strajnar**, ki je v kratkem nagovoru pozdravila vse vodnike in opisala lovišče LD Tomišelj, kjer je tudi članica. Za ocenjevanje dela psov po KS smo bili določeni trije sodniki: **Franc Svetec**, **Ludvik Škrbec** in **Dejan Po-**

V LKD Celje se je maja letos izšolalo osemindvajset vodnikov in psov lovskih pasem, ki so opravili izpite vodljivosti iz VP-1, VP-2.

Vaje ubogljivosti – natančno po inštruktorjevih navodilih ...

Foto: D. Poljanšek

Najuspešnejši vodniki s psi na UP po KS, ki jo je priredilo LKD Ljubljana.

ljanešek. Vodja sodniškega zbora je bil **Franč Svetec**, ki je tekmovalcem podrobno opisal, kako bosta potekala ocenjevanje in celotna preizkušnja. Na zborni mesto so prišli vsi že prej prijavljeni vodniki. Nato je žreb določil številko sledi in sodnika.

Vsak sodnik je odpeljal svoje vodnike s psi na mesto, kjer je najprej preizkusil strelomirnost psov, nato pa so odšli na izdelovanje krvi sledi.

Rezultati na prireditvi so bili za nekatere presenečenje, za marsikoga izmed nas pa ne. Namreč: izmed devetih psov so preizkušnjo opravili le štirje. Največ osipa je bilo ravno pri psih, ki so posebej namenjeni tej dejavnosti (specialisti), to je pri barvarjih. Zakaj je tako, je težko trditi; morda vodniki te pasme menijo, da če imajo barvarja, pes že vse zna in obvlada. Toda nekateri se zavedamo, koliko dela in truda je treba še vložiti, da mlad pes postane dober krvosledec in tega bi se morali zavedati vsi.

Zmagala oziroma največ točk je na sledu dosegla mlada resasta jazbečarka **Gina**, ki jo je vodil vodnik **Jure Jerina** (LD Borovnica), in sicer 104 točke oz. II. n. r. Drugo mesto je zasedel slovaški kopov **Diego** vodnika **Sandija Ščuke**, ki sta zbrala 101 točko in II. n. r. Tretja pa sta bila barvarska barvarka **Lina** z vodnikom **Bojanom Habjanom** iz LD Gro-suplje (zbrala sta 99 točk in II. n. r.). Zadnji, četrti, ki je opravil UP KS, je bil brakjazbečar z vodnikom **Francem Kogovškom** iz LD Višnja Gora, ki sta osvojila 90 točk in III. n. r.

Sodniški zbor je vsem uspešnim vodnikom iskreno čestital, vsem, ki niso uspeli opraviti preizkušnje, pa smo povedali spodbudne in poučne besede za delo vnaprej. Priporočili smo

jim, naj še naprej pridno delajo s svojimi psi in da se lahko vidimo na naši drugi, jesenski preizkušnji po KS v Borovnici. Pripomb na ocenjevanje oz. organizacijo celotne preizkušnje ni bilo, zato smo se v dobrem vzdušju prepustili kuharskim mojstrovčinam oskrbnika lovskega doma LD Tomišelj **Milana Korena**. V prijateljskem vzdušju smo se razšli in vsem zaželeli čim več uspehov s štirinožnimi pomočniki.

V imenu LKD Ljubljana bi se rad na tem mestu zahvalil za gostoljubnost gostiteljski LD Tomišelj, še posebno pa Andreji Strajnar za dobro organizacijo preizkušnje.

Dejan Poljanšek,
kin. sodnik

Končno smo dočakali enaindvajset novih inštruktorjev

VP-1, VP-2

Končno smo dočakali, da je **Komisija KZS za šolanje** pripravila in razpisala **tečaj za izobraževanje inštruktorjev za šolanje lovskega psov**. Odziv je bil nad pričakovanji, saj se je na izobraževanje, na katerega smo čakali dolgih dvajset let, prijavilo triindvajset kandidatov iz vse Slovenije (razen iz Prekmurja). Tečaj sta pripravila in vodila **Andreja Strajnar** in **Matjaž Praznik**. Razdeljen je bil na dva dela: teoretični del in praktični prikaz vaj z izvajanjem. Prvi del je potekal v prostorih Zavetišča za male živali na Gmajnicah.

Začetni predavatelj je bil mag. **Blaž Kavčič**, predsednik KZS, ki nam je predstavil razvoj, organiziranost in pomen kinologije pri nas in v svetu ter nas seznanil z

dvema temeljnima aktoma KZS - Statutom KZS in Pravilnikom o strokovnem delu. Sledile so ure s **Tjašo Gregorič** in poglavje o vzgoji in šolanju, seznanitev s cilji šolanja, osnovami teoretičnih pojmov šolanja, o metodah šolanja, nato pa delavnice s praktičnim prikazom. Za popestritev je bilo prikazanega nekaj »cirkusa« z nemškim terierjem. Predavateljica je spregovorila o

dobrih deset dni, nato pa trenutek resnice. Pod budnim očesom stroge komisije v sestavi Jože Vidic, Matjaž Praznik in Andreja Strajnar smo se potili kakšno uro in uspešno premagali prvo oviro – teoretični del izpita.

Po krajšem premoru smo začeli z drugim delom izobraževanja, to je s praktičnim delom tečaja, ki je potekal na vadišču KD Barje. Poudarek je bil predvsem na pri-

Foto: M. Gselman

Predavatelji in organizatorji na tečaju za kinološke inštruktorje v razgovoru

opremi tečajnikov, nato pa je sledilo delo s skupino – organizacija in vodenje tečaja ter prenos znanja s poligona v vsakdanjo rabo.

Sledile so prijetne ure z **Jožetom Vidicem**, saj je na svoj šegav način predstavil teme: vedenjske značilnosti psov, življenjska obdobja psa, prirojene in pridobljene lastnosti, neželene oblike vedenja, izvor psa in pasemsko razlikovanje. Nadalje je predstavil osnove veterine; gibala psa, anatomijo, bolezni, toplotni udar, bolezni srca in krvnega obtoka, zasuk želodca in še marsikaj. Na koncu smo izvedeli še nekaj o prehrani psa, osnovah prve pomoči pri psu in človeku. Predstavil je tudi zakonodajo: Zakon o zaščiti živali, Pravilnik o zaščiti hišnih živali in Zakon o veterinarskih merilih skladnosti.

Andreja Strajnar in **Matjaž Praznik** sta predstavila potek tečaja vaj poslušnosti VP-1, VP-2, organizacijske priprave, zaporedje vaj, način ocenjevanja, poenotenje izobraževanja pri VP-1, VP-2, pa še povezovanje LKD in LD ter organizacijo in izvedbo tečajev, pomen izobraževanja lovskega psa in vodnika.

Več kot dovolj (beri – preveč) je bilo torej materiala za pripravo na opravljanje teoretičnega dela izpita. Za priprave smo imeli

pravah na potek tečaja, organizaciji, zaporedju vaj in na vajah samih: vajah poslušnosti, vodljivosti na povodcu in brez, hoji ob nogi s povodcem in brez njega, vaja sedi, odpoklic, vaja prostor, odložitev, prinašanje predmeta, vaja dol - down in delo v urbanem okolju. Andreja in Matjaž sta vsako vajo posebej obrazložila, pokazala in poudarila, kako vaje pravilno prikažemo vodniku mladega psa in ga naučimo izvajati.

In že je bil čas za praktični del izpita, ki smo ga opravljali na vadišču KD Barje ob pomoči tečajnikov KD Barje in KD Krim, ki so s svojimi psi sodelovali, da smo lahko pokazali svoje pridobljeno znanje. Vsak od slušateljev je vodil skupino od 4 do 5 vodnikov tečajnikov s psi, ki je moral pokazati poznavanje sheme, vseh obratov in vseh vaj ter jih smiselno vključiti v izvajanje. Spremljati je moral delo skupine, opozarjati na napake, po potrebi razložiti vajo. Ves čas praktičnega izpita pa je komentiral, kaj bodo in kaj so počeli vodniki tečajniki.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem KD Barje, tečajnikom KD Barje in KD Krim za njihovo nesebično pomoč in potrpežljivost pri izvedbi praktičnega izpita. S svojimi štirinožnimi pri-

jatelji so bili strpni in so lepo sodelovali na vročem junijskem soncu kar sedem ur, kolikor je trajal praktični izpit.

Potek izobraževanja je bil organiziran tako, da je vse potekalo brez zapletov in kakovostno, in sicer teoretični in praktični del. Osebnostno menim, da bi bilo praktičnega dela lahko še kakšen dan, dva več.

Tečaj je bil vzorno pripravljen in voden. Tudi gradivo za učenje je bilo kakovostno, razumljivo, predvsem delovni zvezek, ki opisuje vse vaje VP-1, VP-2. Potek tečaja in vse vaje so v tem delovnem zvezku tudi lepo pojasnjene. Menim, da je delovni

zavesti. Ugotovljeno je bilo, da znanje imajo, le utrditi ga morajo in se znati »preklopiti« iz tečajnika v inštruktorja.

Nato sta sledili še podelitev potrdil/diplom o uspešno opravljenem izobraževanju in podelitev dovoljenj. Za to slovesnost nam je svoje prostore odstopila LD Medvode. Za podelitev so poskrbeli Jože Vidic, predsednik komisije za izobraževanje in izpite, **Bojan Deberšek**, predsednik KSV in **Darko Grošelj**, predsednik komisije za šolanje lovskih psov. Za pogostitev je poskrbel **Ivan Traven**.

Razveseljivo je, da je lovška kinologija bogatejša za enain-

Tečaj za vodnike krvosledcev letos v Butarah

Vzrejna komisija za barvarje pri KZS, Komisija za lovsko kinologijo pri LZS, ZLD Idrinja in LD Istra Gračišče so od 7. do 9. junija 2012 v lovišču LD Istra - Gračišče organizirale in izvedle že tradicionalni tečaj za vodnike in njihove štirinožne tovariše v usposabljanju za delo po krvni sledi. Priprave so se začele že spomladi z iskanjem regionalnega izvajalca. Menimo namreč, da je tako obliko izobraževanja ali usposabljanja vodnikov krvosledcev treba širiti in izvajati po posameznih področjih usposobljenih članic LZS ali področjih, ki jih zastopajo LKD-ji v Sloveniji.

Najprej smo uskladili program in načrt dela predavateljev in inštruktorjev, torej način prenosa teoretičnega in praktičnega dela za slušatelje. Tudi na bivalne razmere slušateljev s psi nismo pozabili. Že v objavi razpisa pa smo navedli pogoje, ki so privabili sedemnajst **prijavljenih**. To je doslej največ v evidenci vodenja obiska slušateljev na teh usposabljanjih.

in zemljiščem omogočal podobne večje prireditve. 82 članov upravlja v divjadjo na 6500 ha lovne površine, vodi pa jih starešina **Franko Palčič**. LD je članica ZLD Koper. Upravlja jo predvsem s srnjadjo, divjim prašičem, vedno pogostejša je tudi jelenjad. Območje je 40-% poraslo z nizkim grmičevjem oz. goščavami na klasičnem kraškem terenu, ki nudi odlično kritje tudi mali divjadi, preostalo so travniki in ograjena obdelana polja, kjer redko poseljeno prebivalstvo prideluje kulture, kot so krompir, žita, krompir itn. LD Istra - Gračišče na polovici meje svojega lovišča meji z upravljavci iz lovišč R Hrvaške (LD Vepar - Oprtal, Srnjak - Grožnjan, Mirna - Buzet), s katerimi imajo zelo tovariške odnose. Kinologijo s štiriindvajsetimi ustreznimi usposobljenimi vodniki lovskih psov za lov v lovišču vodi **Sebastijan Šaule**, ki je tudi zaslužen za organizacijo zadnjega tečaja pri njih. LD dobro sodeluje s KS Gradin, Gračišče, na območju Občine Koper. Vsi njihovi kinologi so člani **LKD Koper**.

Za uvodni pozdrav sta poskrbela **Bojan Deberšek**, predsednik VK za barvarje pri KZS, in **Janez Šumak**, predsednik Ko-

Udeleženci tečaja za inštruktorje

zvezek dobrodošel in nepogrešljiv pripomoček pri organizaciji in vodenju tečaja VP-1, VP-2 za slušatelje tečajnike in tudi za inštruktorje.

Kot sem že omenil, se je na tečaj prijavilo triindvajset slušateljev iz vse Slovenije: **Nataša Gederer**, **Katarina Košir**, **Janko Furlan**, **Janez Petrič**, **Dejan Poljanšek** (vsi LKD Ljubljana); **Anton Savorngani**, **Janez Šumak**, **Vlado Bogdanovič**, **Bogdan Dolenc** (LKD Celje); **Zinka -Terezija Rovar**, **Robert Bandelj** (LKD Koper); **Peter Razpet**, **Ervin Feregotto** (LKD Nova Gorica); **Vili Postružnik**, **Silvo Kralj** (LKD Ptuj - Ormož); **Andrej Fortuna**, **Radoš Burnik** (LKD Idrinja); **Franci Ocepek** (LKD Zasavje); **Dejan Gerželj** (LKD Postojna); **Ivan Traven** LKD Gorenjske; **Branko Tucovič** (LKD Posavje - Krško) in **Marjan Gselman** (SKR in LKD Maribor).

Zaključnega izpita se je udeležilo enaindvajset slušateljev, ki so vsi uspešno končali izobraževanje, vendar morajo nekateri opraviti še tridnevno stažiranje, da si bodo pridobili dovolj samo-

dvajset novih inštruktorjev, ki bodo uspešno uporabljali in prenašali pridobljeno znanje, in sicer ne samo na nove tečajnike, ampak tudi vodnike v lovskih družinah, ki bodo želeli in potrebovali pomoč. Naj pa se tu izobraževanje ne konča, saj Komisija za šolanje pri KZS že pripravlja nove začetne in nadaljevalne tečaje.

Poleg novega znanja smo si pridobili tudi nova znanstva, sklenili nova lovška prijateljstva, kar je v zdajšnjih časih še posebno pomembno in dobrodošlo. Postali smo prava »ekipa«, na katero sta vodstvi KZS in LZS lahko ponosni, prav tako tudi naša učitelja Andreja in Matjaža.

Inštruktorji nismo samo zato, da izobražujemo, ampak tudi, da v svojem okolju pospešujemo in spodbujamo razvoj lovške kinologije, ki je v marsikateri LD »podhranjena« in premalo cenjena!

V imenu vseh novih inštruktorjev vsem še enkrat zahvala, saj so se trudili z nami, nas spodbujali in nam nesebično pomagali vse do končnega cilja.

Marjan Gselman

A. Drnovšek je navzoče seznanil z urnikom tridnevnega tečaja.

7. junija smo se ob 9. uri zbrali pred lovskim domom LD Istra - Gračišče v Butarah v široki zastopanosti psov lovskih pasem. Med nami je bila tudi vodnica hanovčanke in italijansko-slovenski vodnik iz Trsta. Lokacija naše nastanitve je bila vzorno urejen lovski dom, ki so ga člani omenjene LD zgradili in odprli ob praznovanju 50-letnice obstoja LD (1997). Zanj so izbrali prostor v idilični pokrajini Slovenske Istre in je s preostalimi pomožnimi objekti

misije za lovsko kinologijo LZS. Vodja izobraževanja **Alojz Drnovšek** je navzoče natančno seznanil s tridnevnim programom oz. urnikom ter predstavil še **Janija Krivca**, **Radoša Burnika** in **Roberta Bandlja** kot članke ekipe predavateljev in izvajalcev praktičnega dela – inštruktorjev poleg že omenjenih. Predsednik LD Istra - Gračišče **Franko Palčič** je opisal delovanje družine gostiteljice, kinolog **Sebastijan Šaule** pa njihovo kinološko dejavnost. Slednji nas je nato razporedil v

Skupinska fotografija vseh letošnjih tečajnikov, vodnikov krvosledcev

Obiskal nas je tudi vodja lovske inšpekcije, Igor Simšič (prvi z leve).

sobe z ležišči ter prevzel vlogo
glavnega vodnika in odgovorne-
ga za bivanje, prehranjevanje ter
vsega preostalega dela logistike,
tudi v lovišču.

Trije dnevi v odlični komunikaciji in dobrem vzdušju so kar prehitro minili. Vodja tečaja vodnikov krvosledcev Alojz Drnovšek je na koncu podal kratak povzetek, ki ga povzemam.

Tečaj je potekal dinamično. Teoretični del se je prepletal s praktičnim delom na terenu. V učilnici so s pomočjo sodobnih učnih pripomočkov predavali veterinar **Ksenija Praper**, dr. vet. med., vodja lovske in ribiške inšpekcije, **Igor Simšič**, doc. dr. **Boštjan Pokorny**, raziskovalec vzrokov in posledic povozov divjadi iz ERICO – Velenje, in **Janez Šumak**, predsednik Komisije LZS za lovsko kologijo. V teoretičnem delu so bili tečajniki seznanjeni tudi z vzejo in izbiro mladičev, postopkom učenja in pravičnega uvajanja v delo, glavnimi lastnostmi barvarjev, vajami posameznih disciplin in izvedbo prezikusa na umetni krvni sledi, z etiko vodnika krvosleda in

vsem potrebnim za vodenje evidenc iskanj ranjene velike divjadi. Tečajniki so se seznanili tudi s pravilniki in standardom barvarjev ter z ocenjevanjem in preizkusom dela po umetni in naravni sledi. Poudarek, ki se je navezoval na praktično izvajanje, je bil predstavljen tudi na napakah in posebnostih pri iskanjih. Govorili so o vodnikovi opremi in orožju.

Znanje, pridobljeno v učilnici, so tečajniki utrjevali in nato uporabili pri praktičnem delu s psi na terenu. Delo na terenu je potekalo v petih skupinah pod vodstvom inštruktorjev. Položili in izdelali so po dve sledi. Gostitelj je zagotovil dovolj divjačinske krvi, trupov uplenjene srnjadi in divjega prašiča ter zagotovil odlične terene za sledenje. Delo je potekalo tekoče v skladu z urnikom. Disciplina vodnikov in psov je bila izjemna. Veliko so k temu pripomogle jutranje in večerne vaje ubogljivosti psov, ki jih je vodil inštruktor Janez Šumak. Čeprav veliko vodnikov in psov tega prej niso nikoli izvajali, so vaje hitro osvojili. Na koncu tečaja je bila analiza dela. V razpravi na okrogli mizi so sodelovali vsi tečajniki in inštruktorji. Vodniki so izrazili zadovoljstvo s potekom usposabljanja in visoko strokovno ravni novo pridobljenega znanja, ki jim bo v pomoč pri nadaljnjem delu v krvosledništvu. Preizkus usposobljenosti na tečaju za vodnike krvosledcev je opravilo 16 od 17 prijavljenih slušateljev s štirinožnimi pomočniki.

Ob zaključku tečaja so **Janez Šumak, Bojan Deberšek** in predsednik ZLD Idrija **Radoš Bur-nik** v prisotnosti vseh inštruktor-jev in kinologa LD Istra - Gra-

čišče **Sebastjana Šaule** tečajnikom podelili potrdila o uspešnem usposabljanju na tečaju za vodnike krvosledcev.

Še enkrat iskrena zahvala vsem, ki so bili vključeni v izvedbo tečaja, še posebno pa Franku Palčiču in Sebastjanu Šauletu, Darju Franci, lovcem v kuhinji ter drugim lovcem gostiteljske LD, ki so lepo skrbeli za naše počutje!

Janez Šumak

Vsi tekmovalci UP po KS na Svetini (2012)

Spet po krvni sledi na Svetini

LD Bojansko - Štore je v soboto, 9. 6. 2012, organizirala tradicionalno uporabnostno preizkušnjo (UP) po krvnem sledu (KS) za vse lovske pasme v organizaciji **LKD Celje**.

Devet vodnikov, članov LKD Celje in LKD Koroške, s svojimi pasjimi pomočniki je bilo zjutraj s popolno krvosledniško opremo pripravljenih na zbornem mestu pred lovsko kočo na Svetini.

Vse zbrane je pozdravil predsednik LKD Celje **Milan Udovč**, ki je hkrati opravljal tudi naloge

vodje sodniškega zbora, v katerem sta bila še kinološka sodnica **Jožica Metelko - Kraševac** in kinološki sodnik **Jožef Verčko**. Sledila sta pozdrav in nagovor vodje prireditve **Zlatka Cmoka**. Udovč je vodnikom, pripravnikom in drugim nato predstavil in pojasnil pravila in disciplino tekmovanja in ocenjevanja na uporabnostni preizkušnji po KS.

Po žrebu štartnih števil k sta sledila razporeditev vodnikov k sodnikom s spremljevalcem in pregled obvezne opreme. Preizkus odložitve s strelomirnostjo so vsi psi opravili na travniku poleg lovske koč, nato pa so se odpeljali na mesta, kjer so bili označeni »nastreli« in položene umetne krvne sledi. Nočne padavine so pripomogle k odličnim razmeram za sledenje psov, ki so opravljali težko nalogo zelo večje kljub mnogim zapeljevalnim sledovom srnjadi, ki je tam zelo pogosta. Po poznejšem poročilu vodje sodniškega zbora so namreč preizkušnjo vsi uspešno opravili in se na zborni mesto vrnili okrašeni z vejicami. Vodnik z bavarskim barvarjem in vodnik bosanskega baraka sta z zbranimi točkami dosegla I. nagradni razred, vodniki z barvarcem in vodnika nemške pre-

peličarke in nemškega prepeličarja so segli v II. nagradni razred, štirje vodniki hanovrčana, bavarke, bavarca, in nemškega prepeličarja pa so bili uvrščeni v III. nagradni razred.

Rezultati:

1. bosanski barak **Tobi** (144 točk) z vodnikom **Miranom Cokanom** (LD Žalec),

2. bavarski barvar **Forry Vatrova** (136 točk) z **Albinom Zupancem** (LD Kajuh – Šmartno v Rožni dolini),

3. nemški prepeličar **Amon Prepeličarski** (112 točk) z **Robertom Borovnikom** (LD Smrekovec).

Miran Cokan s Tobijem prevzema pokal za prvo mesto.

Na prvi pogled je bilo kar presenetljivo, da je bosanski barak ali bosanski gonič ugnal vso »krvosledniško družino«! Gonič (in to bosanski) z »dolgo minutazo« pri gonji, pa krvosledec!? Da, a tudi taka presenečenja in pomisleki izginijo, ko se dobro seznaniš o pasmi, njegovem vodniku, ki je dolgoleten kinolog z ogromno izkušnjami, ter je izšolal in vodil že številne pse lovskih pasem na uporabnostne preizkušnje in na love v matični lovski družini in drugje ter na kinološke razstave. Zato smo **Miranu** in **Tobju** izrekli iskrene čestitke! Opravljena šola vodljivosti VP-1 in VP-2 v LKD Celje, veliko namenjenega časa Tobiju ter veliko in pravilno položenih ter predelanih »šolskih umetnih krvnih sledi« je gotovo moralo roditi sadove truda.

Prireditve se je udeležilo kar veliko lovskih pripravnikov, željnih novega znanja o krvosledništvu. **Milan Udovč** jim je zato pripravil kratko predstavitev dela psa po umetni KS.

Po podelitvi pokalov in diplom za dosežene rezultate se je v zaključku predsednik **LKD Celje** zahvalil gostiteljici **LD Bojansko - Štore** za dobro organizacijo UP, **Zlatku Cmoku** ter vsem njegovim pomočnikom za vodenje in pomoč pri polaganju sledi. Cmokova **Jožica** zopet ni nikogar pustila lačnega in žejnega ob odhodu s Svetine!

Janez Šumak,
podpredsednik LKD Celje

Cena lovskega psa

Eno od meril vrednosti psa je tudi njegova telesna ocena. Takšno oceno dobi tudi na razstavi, kjer poleg individualne telesne ocene psa primerjajo tudi z drugimi psi iste pasme in spola. S to dejavnostjo oz. potr-

jevanjem lepote so lastniki oz. vzreditelji družnih psov začeli organizirati odlično pripravljene prireditve, s čimer popularizirajo svoj konjiček in s čimer tudi povečujejo priljubljenost ter vrednost razstavljenih psov (in pasem). Izločitvena primerjanja in razglasitev rezultatov so višek takšne prireditve. Da pritegnejo, povečujejo zanimanje in zadovoljijo čim več ljubiteljev, so si kinologi izmislili čim več razredov/kategorij, npr. prvaki mladih, najmlajših, mladih, vmesnih, zrelih, delovnih, prvakov, veterinov, zunaj konkurence itn. Čeprav so vse primerjave le stvar osebnega okusa, so uradno določeni le standardi pasme, ki velja jo za določen spol in starost.

Zdaj pa preidimo na razstavo lovskih psov. Lovskih kinoloških prireditev je premalo in vsaj večina ni pripravljenih tako na veliko in s kakovostnim vodenjem in napovedovanjem, kot je bila npr. **Razstava CAC - Snežnik 2012**. Zanimiv program, ki velja za razstave in s predstavitev jamarjenja ter iskanja po krvni sledi je pritegnil mnoge obiskovalce. Poživitev je uspela tudi z izbiro kraja – okoli gradu Snežnik – in z razstavo lovskih trofej (rogovij uplenjenih jelenov) so še razširili raznovrstnost prireditve dneva.

Stopnjevanje izbire prvaka poteka po razredih, pasmah, pasemskih skupinah itn. Vse to pa je le lepoto tekmovanje, katerega namen je zadovoljiti različne potrebe in namene razstavljalcev in prirediteljev. Zanimivo je, da se je v razglasitvah pojavil razred parov, ki ga v prijavah ni bilo. Delovni psi, ki so bili poseben razred prijave, pa so popolnoma izginili iz zaključnih primerjanj in razglasitve rezultatov.

Po moji oceni je zaključek potekal po meri poklicnih razstavljalcev in njihovih psov. Le-te so njihovi lastniki s svojim sicer nespornim znanjem in zagnanostjo »pedikirali«, češljali, jim »pristrigovali«, naravnavali dlalice, preizkušali »poziranje« in razkazovalne položaje telesa, glave, nog in repa na posebni razstavi mizici celih šest ur, vse do začetka in konca prireditve.

Na strokovno tako organizirani razstavi so nekateri razstavljalci s svojimi psi zasluženo osvojili končne glavne nagrade, kar jim je bila tudi spodbuda za prihodnje sodelovanje. Za razstavljalce delovnih psov so bile dovolj le medaljice.

Lovski pes je predvsem na-

menjen čim boljši povezanosti človeka z naravo, da z opozarjanjem, razpoznavanjem in iskanjem znakov lovne divjadi in drugih prebivalcev gozda pripelje lovca do užitkov kot v prabliki lova divjadi in doživljanja v okolju. Toda tega večina lovcev, še manj pa nelovcev, ne zna ceniti!

Zato družni psi in nekateri poklicni lovski razstavni modeli dosega tudi desetkratno ceno preprostejših lovskih psov; morda le zato, ker so trenutno v modi in se njihova barva dlake sklada z barvo lastničine torbice ali pričeške lastnikove žene ...

Vse odlične ocene vzrejnih in uporabnostnih preizkušenj pravih lovskih psov, ki so tudi rezultat vloženega dela in drugih stroškov, nič ne pomagajo. Prvaki osnovne kategorije, razreda, t. j. pasme, s katerimi so se vzreditelji ali vodniki pohvalili, da so osvojili BOB, jih poslušalci in bralci štejejo za neverodostojne, saj jih, sodeč po objavljenih rezultatih v Lovcu, št. 7–8/2012,

sploh ni bilo. Ali je zanje morda zmanjkalo prostora?

Pričakoval bi, da bi se po objavljenih rezultatih tudi kdo zanimal za parjenje. Toda videti je tako, kot je bilo doslej. Po petih izšolanih psih s samimi odličnimi telesnimi in delovnimi ocenami še nikoli ni nihče vprašal za možnost parjenja z njimi. Torej smo na taki razstavi promovirali le pse 'profesionalnih' razstavljalcev, ki sploh niso lovci in ne vzrejajo psov za lov, če le malo pretiravam. Nekateri izmed psov še niso videli in vohali gozda in sledov divjadi v njem – in ga najbrž tudi nikoli ne bodo. Vendar s tem ne želim reči, da si nagrad niso zaslužili. Ne sovražim poslov! Toda vsaka razstava mora posredovati tudi široko dostopen in nato objavljen pregled kakovosti najboljših primerkov pasme, čemur je prvenstveno namenjena tudi revija Kinolog.

Naj išče pasji nos in zvoni pasji glas!

Andrej Reberc

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 4/I, 9. 8.,
Janez Srpičič,
Cerklje ob Krki 69,
8263 Cerklje ob Krki.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 4/I, 16. 6.,
Tomaž Šterk,
Kočevje 19/a, 8340 Črnomelj.

Istr. kdl. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 4/I, 25. 5.,
Janez Štefanič,
Radoviči 28, 8330 Metlika.
O: 5/I, m: 5/I, 25. 7.,
Anton Mavrič,
Šlovrenc 9, 5212 Dobrovo.
O: 5/II, m: 3/I, 14. 9.,
Edvard Dušan Bohinc,
Skaručna 14/b, 1217 Vodice.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 4/II, m: 4/I, 14. 9.,
Zvonko Guzej,
Za Tinsko 9/a,
3223 Loka pri Žusmu.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/I, m: 3/I, 29. 5.,
Cveto Skok,
Planina 3, 1336 Kostel.

Beagli (SLRBig):

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 15. 6.,
Jože Murko,
Gradiški Dol 6,
3250 Rog. Slatina.
O: 5/I, m: 5/I, 7. 7.,
Tomaž Obad,
Kumen 57,
2344 Lovrenc na Pohorju.

O: 5/I, m: 5/I, 21. 9.,

Uroš Vajde,
Komen 144, 6223 Komen.
O: 5/I, m: 5/I, 20. 7.,
Matjaž Majškerl,
Aljaževa 7, 1358 Log pri Brezovici.
O: 4/I, m: 5/I, 5. 8.,
Jože Korošec,
Brezovica pri Borovnici 109,
1353 Borovnica.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/II GP I, m: 4/III, 19. 8.,
Janez Srpičič,
Cerklje ob Krki 69,
8263 Cerklje ob Krki.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 4/I B, m: 4/I B, 16. 9.,
Borut Semenič,
Gregorčičeva 14, 5271 Vipava.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):

O: 4/PZP-53, ŠPP-SM-203-lb,
JZP-187, PZI, VUP-314-l.n.r.,
m: 5/JZP-178, VD, 31.10.,
Matjaž Gerbec,
Zabrv 19, 1292 Ig.

Nemški žimavci (SLRNž):

O: 5/PZP-55+24, JZP-185,
m: 5/PZP-53, JZP-194, 21.10.,
Štefan Hoheger,
Murski Črnci 53/c, 9251 Tišina.

O: 5/PZP-55+24, JZP-189,
m: 5/JZP-185, ŠPP-195,
VUP-II. n.r., 2. 11.,
Miran Ficko,
Desnjak 37, 9240 Ljutomer.

Kinološka zveza Slovenije

Foto: M. Migos

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Kupim risanico na vzvodno repetiranje, kal. 22 Mag. (lever action). Tel.: 041/399-340.

Prodaj bok šibrenico Zoli, kal. 16/16, in **repetirno risanico**, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 031/348-288.

Prodaj tricevko Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42, s pozlačenimi sprožilci in rezbarijo na kopitu (cena 1.400 €); **šibrenico** Beretta S-682, kal. 12/12 (skeet cevi) (800 €) in **pištolo** Glock, mod. 22, kal. .40 S&W (400 €). Tel.: 041/620-557.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss Victory Diavari 3-12 x 56 z osvetljeno piko. Cena po dogovoru. Tel.: 041/567-126.

Prodaj dobro ohranjeno češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom. Cena je 350 €. Tel.: 031/604-302.

Prodaj polavtomatsko risanico, kal. .308 Win. (7,62 x 51), s Suhlovo montažo Ø 30 ali manj (brez optike!). Tel.: 031/634-640.

Ugodno prodaj repetirno risanico, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Meopta (fiksna montaža). Tel.: 041/267-577.

Prodaj polavtomatsko risanico Heckler & Koch, mod. 940, kal. .30 – 06, z nabojnikom 3+10 nabojev. Tel.: 041/846-522.

Prodaj risanico Steyr Mannlicher Prohunter mountain, kal. .30 – 06, s tovarniško fiksno montažo za str. daljnogled. Cena 900 €. Tel.: 051/391-184.

Prodaj novo lahko bok kombinirko, kal. 20 Mag./6,5 x 57 R, s str. daljnogledom 2,5 – 10 x 50. Cena je 2.150 €. Tel.: 031/591-725.

Prodaj brezhibno repetirno risanico, kal. 7 mm Rem. Mag., s str. daljnogledom Zeiss (Suhlova montaža). Puška je odlično ohranjena. Tel.: 031/327-616, Marjan.

Prodaj repetirno risanico Crvena Zastava 8 x 57 s str. daljnogledom Zeiss (Suhlova montaža). Puška je odlično ohranjena. Tel.: 031/327-616, Marjan.

Prodaj češko kombinirko, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **šibrenice brezpetelinke**, kal. 20-20, 16-16 in 12-12; **repetirno risanico**, kal. .308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter **repetirke** kal.: 6,5 x 57, .222 Rem, .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159.

Prodaj pištoli FEG, kal. .45 ACP in Browning HP 35, kal. 9 x 19 mm, z vtisnjenimi nemškimi orli; ter **nož** iz damaščanskega

jekla (unikat). Tel.: 041/500-200, popoldne.

Prodaj pištolo CZ, mod. 70, kal. 7,65 mm. Tel.: 041/212-044.

Prodaj Suhlovi puški (z optiko ali brez nje): **kombinirko** BBF (2010), kal. 20 Mag./7 x 65 R in **risanico – prelamačo** K1 Jagd, kal. .308 Win. Obe puški sta še v garanciji. Tel.: 041/800-229.

Prodaj repetirno risanico Merkel KR1, kal. 7 mm Rem. Mag., z montažo (Š = 30 mm) in menjalno cevjo ter **polavtomatsko puško** Beretta Urika 341 Gold, kal. 12/76. Tel.: 041/680-138.

Prodaj skoraj novo boroveljsko bokarico, izdelek J. Fanzoja, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom 6 x 42 Swarovski in z vložno cevjo Krieghof (44 cm), kal. .22 WMR. Tel.: 041/698-679.

Prodaj repetirno risanico CZ, kal. 8 x 57, in rusko **šibrenico**, kal. 12/12, z vložno cevjo, kal. 5,6 x 46 R. Informacije po tel.: (01) 363-32-44 ali 041/690-559.

Zelo ugodno prodaj odlično ohranjeno češko bokarico, kal. 7 x 57 R/12, z menjalnimi cevmi 16/16 (ali brez njih), s strelnim daljnogledom Zeiss 4 x 32 in optično piko (oboje na Suhlovi montaži). Puška je natančna, malo rabljena in vredna nakupa (dodam strelivo in etui). Tel.: 041/871-703.

Zaradi belezni **prodaj repetirno risanico**, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Hakko in optično piko Luger. Puška ima novo cev in kopito. Tel.: 070/870-321.

Kupim snemljiv nabojnik za repetirno risanico **Steyr Mannlicher SBS 96**, kal. .308 Win. Tel.: 041/640-297.

Prodaj boroveljsko bokarico (Fr. Sodia), kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 4 x 36 (Suhlova montaža), z menjalnimi cevmi 16/16. Cena 2.900 €. Puška je bogato gravirana (s srebrom) in lepo ohranjena v izvedbi Lux. Mogoča je menjava za zidarska in tesarska dela. Tel.: 041/672-382.

Lovski psi

Prodaj mladiče madžarske vižle, ki so bili poleženi 22. 7. 2012, odličnih staršev. Mati: Becsali-Beszégetős Dorka: HD-A, PZP (49), JZP (178), opravljen tečaj krvosledništva, 1 x CAC-SLO, klubski prvak DLP, odlična telesna ocena. Psička je namenjena za lov in je ne razstavljam. Oče: Józsalaki Alfonz; odl., Hungaria Champion, Hungaria Grand Champion, 4 x R.CACIB, BOB, 11 x CAC, 4 x R.CAC, TSZ, AV, VAV, ÖTV, VMV, HD1. VAV, odličen pri na lovu! Tel.: 070/999-959.

Prodaj nemškega lovskega terierja (samčka). Leglo 3. 5. 2012. Tel.: 041/933-938.

Naprodaj so trije **brak-jazbečarji** jelenje rjave barve. Stari

so dvanajst tednov in potomci odličnih staršev (oba 5/1). Tel.: 041/206-781 ali 041/493-875.

Prodaj alpske brak-jazbečarje jelenje rdeče barve, poležene 15. 5. 2012, in dve leti staro **alpsko brak-jazbečarko** z odlično telesno oceno in opravljenom PNZ (142 točk) ter vzrejnimi dovoljenjem. Je vodljiva in zelo sledoglasna. Tel.: 051/460-662.

Prodaj žimavca, starega pet let. Glasno goni divje prašiče in jelenjad. Odličen je tudi pri lovu na polju. Tel.: 041/455-609.

Prodaj dva nemška lovstva terierja (leglo 26. 5. 2012). Psarna Boštjanova; tel.: 041/376-220.

Prodaj brak-jazbečarja (leglo 7. 4. 2012), črnega z ožigi, potomca odličnih staršev. Pes je telesno zelo lep. Tel.: 041/518-394.

Prodaj brak-jazbečarko jelenje rjave barve, staro šest mesecev. Je cepljena. Tel.: 041/542-013.

Prodaj kratkodlake istrske goniče, stare tri mesece. So potomci odličnih staršev. Tel.: 041/387-051.

Prodaj mladega hanovskega barvarja, starega štiri mesece. Je zelo lep in prijaznega značaja. Tel.: 040/307-532.

Prodaj psičko pasme resasti istrski gonič, staro 7 mesecev, izredno lepo in s trdo prileženo reso. Tel.: 031/613-302.

Prodaj brak-jazbečarko, staro eno leto (goni zajce in išče po krvni sledi), ter **istrskega goniča**, ki goni divje prašiče. Tel.: 040/307-532.

Prodaj brak-jazbečarko, jelenje rdeče barve, poleženo maja 2012. Psička že glasno goni. Tel.: 041/343-849.

Drugo

Prodaj damjače jelene, košute in teleta, muflonje ovne, muflonke in jagnjeta. Tel.: 031/660-743.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali dimenzij: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelujem gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec, muflon). Informacije po tel.: (04) 51-41-409 in 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam šablone za prirezovanje lobanj (trofej) srnjaka, gamsa in tudi jelena. Tel.: 041/648-072.

Prodaj kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Izdelam vam pasti za lov polhov (več vrst), **valilnice za**

DOBRO POČUTJE NI NAKLJUČJE

Planika
TREKKING

Informacije o trgovinah s popustom si lahko ogledate na naši internetni strani.

Popust
Za člane Lovske zveze Slovenije z lovsko izkaznico

PLANIKA TURNIŠČE, d.o.o. Telefon: + 386 2 572 38 66
Prešernova ulica 4, Faks: + 386 2 572 38 51
9224 Turnišče www.planika.si

ptice duplarice, krmilnice za ptice (več vrst), in. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim revije Lovec (od leta 1910 do 1950) in tudi vso **drugo lovsko literaturo** iz tega obdobja. Tel.: 031/619-961.

Prodaj izdelke umetnostne obrti iz roževine: broške, kravate, gumbe; Franc Barbič. Tel.: 031/770-675.

Prodaj medvedjo kožo (trofejo), ustrojeno, tapcirano in ljubiteljsko negovano. Velikost diagonale 225 x 225 cm. Cena po dogovoru ali 1.800 €. Tel.: 041/548-444.

Prodaj dva trofejna jelena - damjaka za odstrel v več hektarjev veliki obori, več mladičev, tri jelene šilarje ter triletnega damjačjega jelena za razplod. (Občutek pravega lova v naravi!). Tel.: 031/827-336.

Na voljo so odrasli fazani, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Ugodno prodaj dva lovška kroja št. 52 in 54 (skoraj nova). Tel.: 041/212-044.

Prodaj 9 knjig iz zbirke Zlatorogova knjižnica. Tel.: 031/661-838.

Prodaj divje prašiče: merjasca v medalji, lanščake in ozimce. Tel.: 040/204-870.

Prodaj novo pasjo hišico z

OKTOBER

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)		
	vzide	zaide	zaide	začet. konec	
1. Po	19:01	8:21	7:01	18:42	5:56 19:46
2. To	19:31	9:23	7:02	18:40	5:57 19:44
3. Sr	20:05	10:23	7:03	18:38	5:59 19:42
4. Če	20:44	11:21	7:04	18:36	6:00 19:40
5. Pe	21:27	12:15	7:06	18:34	6:01 19:38
6. So	22:17	13:03	7:07	18:32	6:03 19:36
7. Ne	23:12	13:47	7:08	18:30	6:04 19:34
8. Po	-----	14:26	7:10	18:28	6:05 19:32 ☾
9. To	0:12	15:01	7:11	18:27	6:07 19:31
10. Sr	1:15	15:31	7:12	18:25	6:08 19:29
11. Če	2:21	16:00	7:14	18:23	6:09 19:27
12. Pe	3:30	16:29	7:15	18:21	6:11 19:25
13. So	4:41	16:56	7:16	18:19	6:12 19:23
14. Ne	5:55	17:26	7:18	18:17	6:13 19:22
15. Po	7:11	17:59	7:19	18:16	6:14 19:20
16. To	8:29	18:38	7:20	18:14	6:16 19:18 ☼
17. Sr	9:46	19:23	7:22	18:12	6:17 19:16
18. Če	10:58	20:16	7:23	18:10	6:18 19:15
19. Pe	12:03	21:17	7:24	18:08	6:20 19:13
20. So	12:58	22:24	7:26	18:07	6:21 19:12
21. Ne	13:43	23:34	7:27	18:05	6:22 19:10
22. Po	14:21	-----	7:29	18:03	6:24 19:08 ☾
23. To	14:53	0:44	7:30	18:02	6:25 19:07
24. Sr	15:20	1:52	7:31	18:00	6:26 19:05
25. Če	15:46	2:59	7:33	17:58	6:27 19:04
26. Pe	16:11	4:04	7:34	17:57	6:29 19:02
27. So	16:37	5:08	7:36	17:55	6:30 19:01
28. Ne	16:03	5:11	6:37	16:53	5:31 18:00
29. Po	16:32	6:13	6:38	16:52	5:33 17:58 ☼
30. To	17:05	7:14	6:40	16:50	5:34 17:57
31. Sr	17:42	8:12	6:41	16:49	5:35 17:55

dvižni pokrovom, primerno za v pesjak. Tel.: 041/372-148.

Prodaj nov jedilni kot iz masivnega lesa, primeren za lovsko sobo. Tel.: 041/372-148.

Prodaj navadno jelenjad za nadaljnjo rejo, **trofejnega jelena** in **divjega merjasca** za odstrel. Tel.: 041/350-815.

Vzrejna komisija KZS za šarivce in vodne pse

sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED ZA NEMŠKE PREPELIČARJE in ZA VSE PASME VODNIH PSO

17. 11. 2012 z začetkom ob 8. uri pred lovskim domom na Rinki (LD Žalec).

Pogoji za **nemške prepeličarje**: pes mora biti telesno ocenjen in imeti že opravljen vzrejni preizkušnjo.

Pogoji za **vodne pse**: pes mora biti na dan vzrejnega pregleda star najmanj štirinajst mesecev, biti mora že telesno ocenjen, vodnik pa mora imeti s seboj rentgenski posnetek na displazijo kolkov. Psi, ki še niso bili telesno ocenjeni, bodo lahko ocenjeni pred vzrejnim pregledom.

Vodniki morajo s seboj prinesiti originalni rodovnik in obojestransko fotokopijo tega dokumenta, za vodne pse pa še originalni izvid o stopnji displazije kolkov.

Za vodne pse je potrebna predhodna prijava na tel. št.: (01) 36-66-053, Jože Rus.

SODOBNA SPLETNA TRGOVINA

Optik trade

- PESTRA PONUDBA •
- KVALITETNO SVETOVANJE •
- PAKETNA DOSTAVA •
- POPRODAJNE STORITVE •

WWW.OPTIK-TRADE.SI
INFO@OPTIK-TRADE.SI
031 770 520

Hubertus
club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

LOV NA JELENA PO RUKU
V NAJBOLJŠIH DRŽAVNIH
LOVIŠČIH

PROGRAM:

4 polpenzioni v luksuzni
lovski koči, 3 dni organizacije
lova z vodenjem poklicnega
lovca, madžarskim lovskim
dovoljenjem, obveznim
zavarovanjem, terensko
pripravo trofej
ter

ODSTRELOM JELENA

Težo rogovja
do 6 kg: **SAMO** 1.650 €
do 7 kg: **SAMO** 2.250 €

Lovna sezona:
od 15.10. do 31. 1. 2013

Organizatorji

VK za goniče pri KZS,
LKD Koper in LD Marezige

sporočajo, da bo

DRŽAVNA TEKMA GONIČEV (CACT – 2012)

v lovišču LD Merezige 20. 10. 2012
z začetkom ob 8. uri pred lovsko kočjo Boršt.

Pisne prijave ali prijave na e-naslov: jozef.vercko@t-l.si sprejema tajnik
VK za goniče **Jožef Verčko**, tel.: 068/166-863, do 10. 10. 2012.

Poleg prijave mora vodnik zagotoviti tudi fotokopijo rodovnika
tekmujočega psa.

Tajnik VK:
Jožef Verčko

Predsednik VK:
Slavko Žlebnik

ARSMUR
USNJENI IZDELKI

MaKu design

krvosledniški jermeni
ovratnice za krvosledce
povodci
jermeni za puške
pasovi za hlače
usnjeni etuiji za naboje
usnjene nožnice
lovške torbe

041/329-522
www.arsmaur.si

DOG TRACE

ELEKTRONSKE

PROFESIONALNA KAKOVOST ■
ZELO UGODNA CENA ■
EVROPSKI PROIZVOD ■
DOSTAVA V 24 URAH ■
2 LETI GARANCIJE ■

OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV

OVRATNICE PROTI LAJANJU

NEVIDNE OGRAJE

M-NET, d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
Gsm: 040 760 760, info@dogtrace.si

www.dogtrace.si

DOG TRACE

S PASAT-om na ruk losa, damjaka, na lov s pogonom na divje prašiče ...

Los (Kanada - Nova Fundlandija): 8-dnevni aranžma s šestimi dnevi lova, polni penzion, vsi prevozi v času lova ter odstrel losa v pavšalu za 3.990 €.

Jelen lopatar (Romunija): 1.690 € za 3 dni lova, pol penzion in odstrel jelena lopatarja s trofejo do 3,0 kg. V primeru, da damjaka ne uplenite, vrnemo 1.000 €!

Merjasec (Romunija): 1.690 € za 3 dni lova ter z odstrelom merjasca s čekani dolžine do 20 cm. Zagotovilo uspeha: vračilo 1.000 € za neodstreljenega merjasca!

Sibirski srnjak (Rusija): 9 dni s 6 dnevi lova (1 : 1) v oktobru, s polnim penzionom in letalskim prevozom iz Ljubljane za 2.500 €. Odstrel srnjaka je od 800 € naprej.

Jelen (Hrvaška): 1.700 € za odstrel jelena z rogovjem do 180 CIC, 2.750 € do 200 CIC in 3.800 € za trofejno vrednost rogovja več kot 200 CIC-točk.

Kozorog (Kirgizistan): 7 dni lova, vključno z odstrelom kozoroga ne glede na trofejno vrednost za ceno 3.990 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 10. 10. 2012.

Lov s pogonom na divje prašiče (Hrvaška): 3 pogoni na dan, neomejen odstrel prašičev za 139 EUR/dan. Velikost skupine od 18 do največ 22 lovcev. Prvi lov 27. in 28. 10.

Pasat, d. o. o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.

Brničeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

SERVIS:
dvogledov
in strelnih
daljnogledov

Nikon

Nikon Monarch
6-24x50
Akcijska cena:
650,00 €
Redna cena: 829,00 €

Nikon Fieldmaster
4,5-14x40
Akcijska cena:
295,00 €
Redna cena: 359,00 €

Cena velja do razprodaje zaloge

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena

LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10 letna garancija
- cena: **210,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

KROJASTVO

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Frjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

JOHANN FANZOJ
Fama Jagdwaffen seit 1798

puškarni od 1790. Fertach - Avstrija

sako
FINLAND

Super Hammerhead, Hammerhead, Powerhead, Twinhead, Arrowhead, Ramhead, Culbrek, Speedhead, Gamehead, Barhead

FANZOJ d.o.o. Kolodvorska 12, 1000 Ljubljana, tel.: 01/4303 796 - faks: 01/4303 797 - gsm: 031/389 020
Pod obzidjem 15, 8250 Brežice, tel.: 070/322 388 fanzojs@siol.net www.fanzojs.si

VRHUNSKI SPOLNI STIMULANT

OSTRŽAVA V 24 URAH

NAROČILO NA:
051 894 544
POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

4PLAY
ZA ODRASLE (18+)
Stimulant spolni stimulanti
10 kapsul

NOVO!
NAJBOLJŠI NARAVNI STIMULANTI
www.4play.si

- ✓ MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
- ✓ BREZ STRANSKIH UČINKOV
- ✓ ZA MOŠKE IN ŽENSKE!

NAPRODAJ NA VSEH VEČJIH PETROL SERVISIH! NA BLAGAJNI!
Za informacije glede lokacij pokličite 051 894 544.

AKCIJSKA PONUDBA! 20 KAPSUL SAMO 59 EUR, 10 KAPSUL STANE 32,40 EUR + poštni str.

interclass
cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
(0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

MAZDA

VOLVO

Ugodnosti za
člane LD

OPTIČNE PIKE
Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

Mikrodot
Cena: 180,00 EUR

RD 30H
Cena: 95,00 EUR

RD 25H
Cena: 85,00 EUR

RD 30
Cena: 95,00 EUR

Optična pika II. generacije
Cena: 120,00 EUR

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o. LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

PNEWS CENTER TOLMIN
ZATOLMIN IC

- OBNOVA 4H4 PNEVMATIK
- PRODAJA NOVIH PNEVMATIK
PO UGODNIH CENAH

MICHELIN BFGoodrich

TEL: 05 38 11 250
GSM: 041 736 041

EMAIL: PNEWS.CENTER@SIOL.NET
WWW.AVTOMEHANIHA-OPREMA.SI

Poslovni sistem Varnost Maribor

Specialisti za prodajo OROŽJA in OPREME za lov in strelstvo

Prodajni program

Lovsko, športno in varnostno orožje, optični pripomočki, varnostne omare, vsa oprema za lovce in športne strelce ter še marsikaj uporabnega.

Celoten asortiman izdelkov blagovne znamke Frankonia iz Nemčije. Konkurenčne cene, dostava na dom, ugodni plačilni pogoji.

Varnost Maribor d.d.
Kraljeviča Marka ul. 5
2000 Maribor

T: 02 230 30 65
M: 051 375 886

E: oroze@varnost.si
W: www.varnost.si

YOKOHAMA
4x4 pnevmatike

GEOLANDAR A/T-S

Zastopa in prodaja: Famm Co., d.o.o.
Obrtna cona 10A Logatec
1370 Logatec

Možnost spletnega nakupa na:
www.vulkanizerska-oprema.si

Več informacij na telefonu 01/759-15-00 in na info@fammcommerce.si

G012 G071

STEYR

Blaser

SAUER

Puškarnstvo Špendal, d.o.o.
Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307
e naslov: puskarstvo@siol.net

Prodaja vrhunskih izdelkov

ZEISS SWAROVSKI OPTIK KAHLES